

د افغانستان بانک

د غیر بانکی مالی مؤسسو د څارنې لوی آمریت

د غیر بانکی مالی مؤسسو د کړنو د تنظیم او څارنې مقرره

د ۲۰۲۱ کال جون

د نسخې تاريخچه

نسخه	نېټه	ترتیبوونکی	کتني (ملاحظات)
لومړی	د ۲۰۲۱ کال د مارچ ۱۴	د غیر بانکي مالي مؤسسو د څارنې لوی آمریت	نوې
دویمه	د ۲۰۲۱ کال د اپریل ۴	د غیر بانکي مالي مؤسسو د څارنې لوی آمریت	تعدیل شوې
درېیمه	د ۲۰۲۱ کال د جون ۱۵	د غیر بانکي مالي مؤسسو د څارنې لوی آمریت	تعدیل شوې

د کتابونو لړلیک

د صرافانو او د پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو د کړنو د تنظیم مقررہ	(1) کتاب
د برېښنايي پیسو د مؤسسو مقررہ	(2) کتاب
د اداینې د مؤسسو مقررہ	(3) کتاب
مالي اجارې د مؤسسو مقررہ	(4) کتاب
د پیسو وینځلو او د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې د مسئولیتونو او مخه نیونکو اقداماتو	(5) کتاب
	مقررہ

لومړۍ څپرکۍ: عمومي حکمونه

لومړۍ ماده: بنسټ (مبناء)

دا کړنلاره د افغانستان بانک د قانون د ۲مې مادې د ۶ جز له حکمونو سره سم، ترتیب او وضع شوي ده.

دویمه ماده: موخې

د دې مقرري موخې په لاندې ډول دي:

1. د جواز صادرولو، تمديدولو، ځنډولو، فسخ کولو، ورکيدلو، سوزيدلو او د پولې خدمتونو او د صرافيو کړنو اړوند داسې نورو مواردو لپاره د شرايطو او معيارونو ټاکل.
2. د پولې خدمتونو او صرافيو د کړنو بڼه تنظيمول.
3. د پيسو وينځلو او د ترهگرۍ د ملاتړ پر ضد د مبارزې د مخنيوي او د نړيوالو قوانينو، مقررو او معيارونو پر وړاندې د صرافانو د کړنو، مکلفيتونو او مسؤليتونو برابرول.

درېيمه ماده: د تطبيق ساحه

1. د پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو او صرافانو د کړنو د تنظيم مقررہ په ټولو هغو قانوني حقيقي او حتمي اشخاصو (داخلي او بهرنيو) باندې چې په افغانستان کې پولې او د صرافي خدمتونه وړاندې کوي، د پلي کېدو وړ ده.
2. دا مقررہ پر بانکونو، د بانکونو پر نماينده گيو، د بهرنيو بانکونو پر نمايندگيو (څانگو)، د بريننايي پيسو پر مؤسسو، د کوچنيو پورونو پر مؤسسو او پر امانت اخستونکو او مالي اجاره ورکوونکو باندې چې د افغانستان بانک لخوا ورته د فعاليت جوازونه ورکړل شوي دي، نه پلي کېږي.

څلورمه ماده: اصطلاحات

په دې مقررہ کې اصطلاح گانې، لاندې ماناوې (مفاهيم) وړاندې کوي:

- (1) **غوښتنلیک ورکوونکی:** یو حقيقي یا حتمي شخص ته ويل کېږي چې د پولې خدمتونو د وړاندې کولو او یاد صرافي جواز ترلاسه کولو لپاره د افغانستان بانک ته لیکلی غوښتنلیک وړاندې کوي.
- (2) **واک لروونکی استازی:** هغه شخص ته وايي چې د دې مقرري له شرايطو پر بنسټ ورته د جواز د خاوند لخوا واک ورکړل شوی وي، تر څو د هغه په استازیتوب د پولې خدمتونو او یا صرافي د فعاليت په ترسره کولو کې گډون وکړي.
- (3) **نماینده گي:** په اصلي دفتر پورې تړلی ځای دی، چېرې چې د صرافي او پولې خدمتونو وړاندې کوونکو ټول یا ځینې کړنې ترسره کېږي.
- (4) **پولې خدمتونه:** د پيسو د ليرد خدمتونه، د اسعارو تبادلې او د چک نغډول (په نغډو پيسو د چک بدلول) او د صرافي خدمتونه رانغاړي.
- (5) **د پولې خدمتونو وړاندې کوونکی:** هغه شخص ته وايي چې له د افغانستان بانک څخه يې د پولې خدمتونو د وړاندې کولو جواز ترلاسه کړی وي.

(6) د چک نغدول: د پیسو د ورکړې لپاره د مزد یا اجورې لاس ته راوړل، د ورکړې اسنادو یا ذخیره شوي ارزښت د تحویل کوونکي شخص څخه د ورکړې اسنادو او د ذخیره شوي ارزښت په بدل کې د ورکړې اسنادو یا ذخیره شوي ارزښت ترلاسه کولو ته وايي.

(7) صرافي: د بهرنیو اسعارو د تبادلې خدمتونو وړاندي کول، د اسعارو د مخکې پیروډنې قراردادونه، د اختیاري معاوضې قراردادونه او د اسعارو د معاملي نور ترتیبات او مشتقات په کې شامل دي.

(8) صراف: هغه شخص ته وايي چې د افغانستان بانک څخه یې د صرافي د فعالیت جواز تر لاسه کړی وي.

(9) امتیاز ورکوونکی: یو حکمي اداره ده چې د پولي خدمتونو هغو وړاندي کوونکو (امتیاز اخیستونکو) سره تړونونه لاسلیکوي چې له یو څخه ډیرو هیوادونو کې موقعیت ولري، ترڅو:

(الف) له نړیوالو پولو څخه بهر ته د پیسو د لیږد په برخه کې د هغوی ترمنځ د منځگړي رول ولوبوي.

(ب) امتیاز اخیستونکو لپاره یو مشترک نوم، یو مشترک شرکتی هویت، او مشترک بازار موندنه چمتو کړي؛ او

(ج) د پیسو لیږونکي ته د امتیاز اخیستونکو د درغلی، بي پروایي او سیالیت له امله د رامنځته شوي زیان په بدل کې د زیان جبران ورکړي.

(10) شخص: د حکمي یا حقیقي شخص څخه عبارت دی.

(11) لیږدونکی: هغه شخص ته ویل کیږي چې غواړي بل کس ته د لیږدولو په موخه پیسې تحویل کړي.

(12) تر لاسه کوونکی: د هغه واک لرونکي شخص څخه عبارت دی چې د بل شخص لیږدول شوي پیسې ترلاسه کوي.

(13) د پیسو لیږد: د پیسو د د اداينې د اسنادو د پلورولو یا صادرولو، ساتل شوي ارزښت یا د پیسو د ورکړې او یا د لیږد لپاره د پولي ارزښت څخه عبارت دی. په دې اصطلاح کې نه یوازې د پیسو فزیکي رسول او آنلاین خدمتونه، تیلی مواصلاتي او شبکې ته لاسرسی شامل دی، بلکې داخلي او بهرنی لیږدونې هم په کې شاملې دي.

(14) شکمنه معامله: له هغې معاملي څخه عبارت ده چې د پیسو وینځلو او له جرمونو څخه تر لاسه شویو عوایدو د مخنیوي قانون په ۱۸ ماده کې ترې یادونه شوې ده.

(15) مناسب او وړ شخص: حقیقي شخص په هغه صورت کې مناسب او وړ گڼل کیږي چې د افغانستان بانک د تشخیص پر اساس د اعتماد وړ، د صداقت، انصاف او اهلیت لرونکی او په شخصي، مالي او سوداگریزو کړنو کې د پریکړې کولو سالم او اغیزمن ځواک ولري او همدا ډول د مطلوبو کړنو پرمخ وړلو لپاره مهارتونه او مناسبه تجربه ولري.

حکمي شخص په هغه صورت کې مناسب او وړ گڼل کیږي چې د افغانستان بانک، د نظار پلاوي غړو، د عامل پلاوي او نورو ورته تشکیلاتو د تشخیص پر بنسټ د پورته صفتونو لرونکی وي. په لاندې حالاتو کې یو شخص مناسب او وړ نه گڼل کیږي:

1. د واک لرونکي محکمې لخوا په جرم محکوم شوی وي، خو دا چې د هغه محکومیت د سیاسي یا مذهبي عقیدې یا کړنو پر بنسټ وي.

2. د واک لرونکي محکمې لخوا دیوالیه اعلان شوی وي.

3. د ناوړه شخصي یا مسلکي چلند له امله، د واک لرونکي مرجع لخوا ترې د مالي چارو د ترسره کولو واک اخیستل شوی وي یا واک ځنډول شوی وي.

4. استازی یا شخص پهبغه شخص پورې تړاو ولري چې د دې فقرې د ۲.۱ او ۳درج شويو بندونو پر بنسټ، مناسب او وړ ونه گڼل شي.
- (16) **متبارز سياسي شخص:** هغه حقيقي شخص ته وايي چې په افغانستان يا نورو هيوادونو او يا په يوه نړيواله اداره کې ورته يوه مهمه دولتي دنده سپارل شوي وي چې د سياسي گوندونو لوړ پوړي چارواکي او يا هم د پورتنیو خلکو نږدې خپلوان وي.
- (17) **لويه نغدي معامله:** هغې معاملې ته وايي چې د تبادلې، حوالې يا لېږد ارزښت يې د پنځه سوه زره افغانۍ (۵۰۰،۰۰۰) او يا له دې زيات او يا په نورو اسعارو د هغې معادل وي.
- (18) **ذینفع شخص (اصلي مالک):** هغه حقيقي شخص ته وايي چې د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکي يا صرافۍ نهايي ملکیت او کنترول په واک ولري.
- (19) **عمده بدلونونه:** هغو بدلونونو ته وايي چې کوچنی نه وي او که چېرې په دې اړه د افغانستان بانک ته راپول ورنکړل شي، نو د گمراهۍ يا د تفتيش يا څارنې د ځنډ لامل کېږي. دا شان بدلونونه د ونډه لرونکو بدلون، د موقعیت بدلون، دمستول شخص بدلون، د جواز د خاوند نوم او يا د هغه د فعالیت ډول او د نورو معلوماتو او ورته کړنو بدلون رانغاړي.
- (20) **بد نیت:** د يوه مجرمانه عمل د ترسره کولو لپاره د يو شخص هوډ او غوښتنه د قانون خلاف بلل کېږي.
- (21) **ناڅاپي (تصادفي) مشتري:** هغه مشتري ته وايي چې له دې وړاندې يې د پولي خدمتونو له وړاندې کوونکو او يا صرافيو سره سوداگريزې اړیکې درلودلې نه وي.
- (22) **د اسعارو تبادلې:** د يو هېواد پولي واحد پر وړاندې د بل هېواد د پيسو تبادلې ته وايي.
- (23) **سعر (اسعار):** د افغانیو پرته د نورو هيوادونو اسعارو ته وايي.
- (24) **پور:** د پيسو هر ډول اداينه يا د اداينې ژمنه د ورکړل شويو پيسو د بيرته ورکولو د ژمنې په بدل کې د ټکټانې سره يا پرته له ټکټانې.
- (25) **امانت:** هغه مبلغ ته وايي چې يو شخص په بانک کې ايښي وي او د بانکوالۍ د قانون د ۲ مادې، ۱۱ فقرې د ذکر شويو ځانگړنو څخه يوه ولري.
- (26) **جانبی خدمتونه:** د جانبی خدمتونه ترسره کول لکه د الوتکې د ټکټونو پېر او پلور، د موبایل کارتونه او د صرافۍ او پولي خدمتونو شرکتونو لخوا ورته نورۍ کړنې او د دې تر څنګ د صرافۍ او پولي خدمتونو اصلي کړنې هم شامل دي. دا خدمتونه کله ناکله د افغانستان بانک لخوا د متحد المالونو له مخې ټاکل کېږي.
- (27) **د سر د تضمین وړاندې کوونکي معتبره مرجع:** په دې برخه کې د پولي خدمتونو هغه وړاندې کوونکي، جواز لرونکي صرافۍ او يا نور متشبهين شامل دي چې ثبت شوي او با اعتباره د فعالیت جواز يا قانوني سند له ځانه سره لري چې د اړوندو مرجعو څخه يې تر لاسه کړي وي.

پنځمه ماده: معافیت

- (1) هغه نوراشخاص چې د افغانستان بانک د قانون د ۷۵ او ۹۱ مادو پر بنسټ یې د کړنو او سوداګرۍ څرنگوالی او اندازه او یا د هغوي مشتریانو ډول د یاد شوي قانون یا د پورته مقررې تابع نه وي، کولای شي د معافیت د تر لاسه کولو لپاره غوښتنلیک وړاندې کړي.
- (2) غوښتنلیک ورکوونکی باید د معافیت د تر لاسه کولو غوښتنلیک په کابل کې د افغانستان بانک د مالي چارو د څارنې لوی امریت د جواز ورکونې مدیریت ته او په ولایتونو کې د افغانستان بانک نمایندګیو ته ورکړي.
- (3) د افغانستان بانک عاملپلاوی د معافیت ورکولو یوازینی با صلاحیته مرجع ده. یاد غوښتنلیک باید بشپړ معلومات ولري ترڅو د هغه په رڼا کې د افغانستان بانک د عامل پلاوی لخوا د معافیت ورکولو په برخه کې یوه ښه پریکړه وشي.
- (4) د غوښتنلیک د منظورېدو په صورت کې، کیدای شي معافیت مشروط او د وخت له پلوه محدود وي. د هغه خدمتونه چې د دا ډول اشخاصو لخوا وړاندې کېږي او یا نه وړاندې کېږي د افغانستان بانک لخوا لږ لیک کېږي.

شپږمه ماده: استثناءات

په استثنایي حالاتو لکه؛ طبیعي پېښې، اقتصادیکرکیچ او یا غیر عادي حالتونو کې د افغانستان بانک، ښایي د جواز ورکولو د پروسې د طبي مراحلو او څارنې لپاره جلا شرایط او کړنلارې مشخص او منظور کړي.

اوومه ماده: د غوښتنلیک ثبتول

- (1) د پولي خدمتونو د فعالیت او صرافۍ جواز ترلاسه کولو لپاره غوښتنلیک ورکوونکی یا غوښتونکی اړ دي څو د افغانستان بانک د مالي څارنې لوی امریت د جواز ورکولو مدیریت ته او یا په ولایتونو کې د افغانستان بانک نمایندګیو ته لیکلی غوښتنلیک وسپاري یا ثبت کړي.
- (2) غوښتنلیک ورکوونکی د پولي خدمتونو او صرافۍ جواز لپاره د غوښتنلیک فورمه، د افغانستان بانک د مالي څارنې د لوی امریت د جواز ورکولو له مدیریت څخه چې د کابل په ابن سینا واک کې موقعیت لري یا په ولایتونو کې د افغانستان بانک له نمایندګیو څخه ترلاسه کولای یا یې بشپړولی شي او یا یاده فورمه په آنلاین توګه هم تر لاسه کولای شي.
- (3) غوښتنلیک ورکوونکی کولای شي د جواز خاوند یا د هغه واک لرونکی استازی وي. واک لرونکی استازی باید د شرعي وکالت خط لرونکی وي.

اتمه ماده: د غوښتنلیک منځپانګه

(1) د پولي خدمتونو د وړاندې کولو او صرافۍ د جواز د تر لاسه کولو لپاره باید لیکلی غوښتنلیک او ځانګړې فورمې د افغانستان بانک د مالي چارو د څارنې لوی امریت ته په مرکز او ولایتونو کې وسپاري، هر غوښتنلیک باید لږ تر لږه لاندې معلومات ولري.

1. د وړاندې کیدونکو خدمتونو ډولونه؛
2. د فعالیت د پیل نېټه؛
3. د فعالیت موقعیت او آدرس؛
4. د دې مقررې د ځمکونو ډولې کولو په موخه د ژمن لیک وړاندې کول؛
5. د مالې ورکولو تشخیص شمېره او د مالک او استازو د مالیتي باقیدارۍ د نه شتون تصدیق؛
6. د تضمین د پیسو ورکړه او د هغې د تحویل سند وړاندې کول؛

7. درې قطعي عكسونه؛
 8. د فعاليت د جواز د غوښتنليك د طبي مراحلو د فيس وركړه او د هغې د تحويلو د سند وړاندي كول؛
 9. د دوو معتبرو مرجعو څخه د تضمين ليك د فورمې وړاندي كول.
- (2) كه چيرته درخواست كوونكي حقيقي شخص وي، د دې مادې د (1) فقرې د اسنادو او مواردو له چمتو كولو سربيره اړ دي چې لاندې سندونه او معلومات وړاندي كړي:
1. د مالك او مسئول كار كوونكي (منشي) د هويت په اړه سندونه او معلومات چې تائيد شوېپيژند پاڼه يا د پاسپورت كاپي پكې شامل وي؛
 2. د غوښتنليك كوونكي د فعاليت او دندې په اړه مالومات وړاندي كول.
- (3) كه چيرته درخواست كوونكي حتمي شخص وي، د دې مادې د (1) فقرې له 1 څخه تر 7 جزء پورې د اسنادو او مواردو له چمتو كولو سربيره اړ دي چې لاندې سندونه او معلومات وړاندي كړي:
1. د غوښتنليك كوونكي د فعاليت جواز او د اساسنامې كاپي؛
 2. د صرافيو او د پولي خدمتونو د جواز د ترلاسه كولو په برخه كې د جواز د ترلاسه كوونكو مرجعو د نه اعتراض سند؛
 3. د پيژند پاڼې يا پاسپورت تائيد شوې كاپي، د ونډه لرونكو بيوگرافي او د ونډې جوړښت؛
 4. د فعاليت، ستراتيژۍ يا سوداگريز پلان په اړه هر اړخيزمعلومات او د هغې مالي وړاندوينې؛
 5. لږترلږه د تېرو درېيو كلونو پلټل شوي مالي صورت حسابونه (د شتون په صورت كې)؛ او
 6. د غوښتنليك كوونكي غوښتنليك وركوونكو د لوړ پوړو او كليدي مسئولينو لنډه پيژندنه او د تابعيت سند.
- (4) كه درخواست كوونكي وغواړي چې د صرافۍ يا پولي خدمتونو شركت د فعاليت جواز ترلاسه كړي، د دې مادې د (1) او (2) فقرې د معلومات او اسنادو بشپړولو وړاندي كولو سربيره، د حقيقي او حتمي اشخاصو په توپير سره، اړ دي چې لږ تر لږه لاندې موارد تطبيق او وړاندي كړي، خو په دې پورې محدود نه وي:
1. د سوداگريز پلان د يوې پاڼې وړاندي كول چې د څارونكي پلاوي او تشكيلاتي جوړښت په اړه توضيحات پكې شامل وي؛
 2. د قوانينو او مقررود رعايت پاليسي او نورې پاليسۍ او كړنلارې چې د افغانستان بانک د متحد المالونو له لارې مشخصېږي؛
 3. د اساسنامې وړاندي كول؛
 4. د ونډه لرونكو او د هغوی د ونډې جوړښت په اړه معلومات وړاندي كول.
 5. د تشكيلاتي جوړښت او د نظار پلاوي، عامل پلاوي او د قوانينو او مقرراتو دپل كولو آمر په اړه د معلومات وړاندي كول؛
 6. د صنعت او سوداگرۍ وزارت د مركزي ثبت او فكري ملكيتونو د لوی رياست د ثبت سند او جواز وړاندي كول.
- (5) د غوښتنليك په فورمه كې د مالك/واك لرونكي استازي چې وكالت خط ولري، لاسليك يا گوته شامل دي.

نهمه ماده: د جواز د صادرولو شرايط

- (1) صرافانو او د پولي خدمتونو وړاندي كوونكو ته د شركتي جواز د صادرولو پر مهال، مسئول شخص اړ دي چې په لاندې جدول كې تشریح شوي درې (3) كټگورۍ په پام كې ونيسي. د يادونې وړ ده چې هغه صرافان او د پولي خدمتونو وړاندي كوونكي چې په ولسواليو كې فعاليت كوي په لومړۍ (1) كټگورۍ كې راځي او هغه صرافان او د پولي خدمتونو وړاندي كوونكي چې

په لومړۍ (۱) او دویمه (۲) کټگورۍ کې شامل دي او غواړي چې د ډالرو په لیلام کې برخه واخلي، اړ دي چې د درېیمې (۳) کټگورۍ اړتیاوې هم په پام کې ونیسي.

(2) د لومړۍ او دویمې کټگورۍ غوښتونکي اړ دي چې خپلې کړنې د پیسو وینځلو او د ترهگرۍ دملاتو پر ضد د مبارزې پر وړاندې د چک لیست او د بشري سرچینو د لوی آمریت له پالیسۍ سره سم ترسره کړي.

د افغانستان بانک لخوا په پام کې نیول شوي آسانتیاوې	
• د غوښتنلیک د فورم وړاندې کول • د هویتي معلومات لکه (پیژند پانې، د پاسپورت کاپي که شتون ولري که چېرته شخص بهرنی وگړی وي، انځور او د اړیکې د شمیرې) وړاندې کول • د عدم مسئولیت استعلام ته ځواب وړاندې کول • د مالیاتي تشخیصیه شمیرې د معلومات وړاندې کول • د قوانینو او مقرراتو د رعایت د مسؤل معرفي کول (د صرافۍ مالک هم کولای شي دا مسئولیت په غاړه واخلي) • د عملیاتي مسؤل (مدیر) معرفي کول (د صرافۍ مالک هم کولای شي دا مسئولیت په غاړه واخلي) • د اړوند شرکت د راکړې ورکړې د پر مخ وړلو لپاره د بانکي حساب معرفي کول	لومړۍ کټگوري
هغه صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي چې په دویمه کټگورۍ کې شاملېږي، اړ دي چې د لومړۍ کټگورۍ د شرایطو ترڅنگ لاندې موارد، شرکتي ته د انفرادي جواز د بدلولو پر مهال وړاندې کړي: • د پیسو وینځلو او د ترهگرۍ پر ضد د مبارزې پر وړاندې د پالیسۍ چارو د پرمخ وړلو لپاره د چک لیست د وړاندې شویو مواردو په پام کې نیولو سره چې بیلگه یې دمخه د افغانستان بانک لخوا چمتو شوې ده. • د نظار پلاوي د غړو د لاسلیک معرفي کول (مالک کولای شي چې د نظار د پلاوي غړیتوب ولري)	دویمه کټگوري
هغه صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي چې په درېیمه کټگورۍ کې شاملېږي، اړ دي چې د لومړۍ او دویمې کټگورۍ د اسنادو د وړاندې کولو ترڅنگ، لاندې سندونه شرکتي ته د انفرادي جواز د بدلولو پر مهال وړاندې کړي: • د پیسو وینځلو او د ترهگرۍ د تمویل پر وړاندې د پالیسۍ وړاندې کول، لکه څنګه چې بیلگه یې دمخه د افغانستان بانک لخوا چمتو شوې ده. • د سوداگریز پلان وړاندې کول، څرنګه چې بیلگه یې مخکې د افغانستان بانک لخوا چمتو شوې	درېیمه کټگوري

ده. • د شرکت اساسنامه چې بیلگه یې له وړاندې د افغانستان بانک لخوا چمتو شوې ده. • د مالوماتي ټکنالوژۍ سیستم (د افغانستان بانک هوډ لري چې د خپل مالوماتي ټکنالوژۍ آمریت لخوا پوستکالي (سافتویر) ته وده ورکړي او د درېیمې کټگورۍ شرکتونو ته یې د کارولو لپاره په وړیا توگه د هغوی په وک کې ورکړي).	

(3) د افغانستان بانک د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو او صرافی انفرادي جواز د لاندې شرایطو په پام کې نیولو سره سم، صادروي:

1. غوښتنلیک ورکوونکی او د هغه لوړ پوړي چارواکي باید وړ او مناسب شخص وي.
2. مالیاتي باقیداري ونلري.
3. له ۱۸ کلونو څخه کم عمر ونلري.
4. لږ تر لږه مشخص آدرس وړاندې کړي.
5. لږ تر لږه (۲) تضمینونه له هغه چا څخه ترلاسه کړي چې د صرافی یا د پولي خدمتونو د وړاندې کولو جواز ولري.
6. د پیسو وینځلو او د ترهگری د د ملاتړ پر ضد د مبارزی پر وړاندې د مخنیوي لپاره د دې مقررې، قوانینو او مقرراتو د پلي کولو ژمنه، د دې مقررې د (۱۲) مادې له حکمونو سره سم د تضمین د مبلغ تحویلول.
- (4) لاسي پلورونکي اشخاص نه شي کولای د صرافی او یا د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو فعالیت تر سره کړي.
- (5) د افغانستان بانک په هغه صورت کې انفرادي صرافانو او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکو ته د فعالیت جواز صادروي چې د فعالیت جواز یې له غوښتنې سره سم، د دې مقررې اړین شرایط پوره کړي.
- (6) بهرنی وگړی کولای شي په خپلواکه توگه یا د داخلي وگړو په گډون په افغانستان کې صرافي او پولي خدمتونه وړاندې کړي.
- (7) د افغانستان بانک کولای شي د غوښتنلیک د بیاکتنې لپاره د اضافي معلومات او مدرکونو غوښتنه وکړي.
- (8) غوښتنلیک تر هغه بشپړ نه گڼل کېږي، تر څو چې ټول اړین معلومات او مدرکونه د افغانستان بانک لخوا ترلاسه شوي نه وي.

لسمه ماده: د غوښتنلیک د رد دلایل

که چیرې د لاندې دلایلو څخه یو یې هم شتون ولري، د افغانستان بانک کولای شي د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو او صرافینو د جواز لپاره غوښتنلیک رد کړي:

1. د وړ او مناسب شخص د مقررې له حکمونو سره سم، غوښتنلیک کوونکي، واک لرونکي اشخاص، وړاندیز شوي مسوول اشخاص وړ او مناسب شخص نه گڼل کېږي.
2. غوښتنلیک کوونکيد افغانستان بانک ته د غوښتنلیک د سپارلو په وخت کې ناسم او گمراه کوونکي معلومات وړاندې کړي وي.
3. که چیرې د صرافی یا پولي خدمتونو د وړاندې کوونکي لپاره د غوښتنلیک کوونکي پخوانی جواز په تیرو ۵ کلونو کې فسخ شوی وي.

4. د دې مقرري د مندرجو شرايطو په پوره کولو کې پاتې راتلل وروسته له دې چې غوښتنلیک د اړوندو قوانينو، مقرراتو او متحد المانونو سره سم د درېيو مياشتو په اوږدو کې د افغانستان بانک په غوښتنه د اړينو اسنادو په وړاندې کولو کې پاتې راشي.
5. هرکله چې غوښتنلیک کوونکی د دې مقرري د کمونو سره سم د ژمن لیک له لاسليکولو څخه ډډه وکړي.

يوولسمه ماده: مالي صورت حسابونه

د صرافۍ او پولې خدمتونو شرکتونه اړ دي چې مالي صورت حسابونه ولري او د افغانستان بانک په واک کې يې ورکړي.

دولسمه ماده: د ضمانت پيسې

(1) د انفرادي پولې خدمتونو وړاندې کوونکي به د جواز له ترلاسه کولو مخکې لاندې پيسې د افغانستان بانک په بانکي حساب کې د تضمين په توگه تحويلوي.

1. په کابل ولايت کې د تضمين مبلغ ۳۰۰،۰۰۰ افغانۍ

2. په ننگرهار، کندهار، پکتيا، هرات، بلخ او کندز ولايتونو کې د تضمين مبلغ ۲۰۰،۰۰۰ افغانۍ

3. او د هېواد په نورو ولايتونو کې د تضمين مبلغ ۱۵۰،۰۰۰ افغانۍ دي.

(2) د انفرادي صرافۍ لپاره د تضمين مبلغ په لاندې ډول دي:

1. په کابل ولايت کې د تضمين مبلغ ۲۰۰،۰۰۰ افغانۍ

2. په ننگرهار، کندهار، پکتيا، هرات، بلخ او کندز ولايتونو کې د تضمين مبلغ ۱۵۰،۰۰۰ افغانۍ

3. او په نورو ولايتونو کې د تضمين مبلغ ۱۰۰،۰۰۰ افغانۍ دي.

(3) د پولې خدمتونو او صرافۍ شرکتونه، د نغدو پيسو د تضمين او د سر د تضمين په وړاندې کولو او اداء کولو اړ نه دي.

(4) د فعاليت د پرېښودو يا د جواز د فسخه کيدو په صورت کې د تضمين پيسې مالک/د هغې واک لرونکي استازي ته د معرفي شوي بانکي حساب له لارې د مالک/واک لرونکي استازي په نوم، بيرته ورکول کېږي.

(5) د نغدي جريمو وضع کولو لپاره، لاندې شرايط په صرافانو او د پولې خدمتونو پر وړاندې کوونکو باندې د تطبيق وړ دي:

1. صرافان او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې د تعرفې له ترلاسه کولو وروسته په ۵ کاري ورځو کې جريمه ورکړي. که نه نو له 15 کاري ورځو وروسته به هره ورځ ۵۰۰ افغانۍ جريمه د ناوخته اداينې له امله اصلي جريمې ته اضافه شي.

2. د صرافانو او پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو لخوا د نغدي جريمې د اداينې د تعرفې له ترلاسه کولو ۳۰ کاري ورځپوروسته، وضع شوې جريمه او د جريمې په اداء کولو کې د ناوخته اداينې جريمه به له د افغانستان بانک سره د دوی د تضمين له پيسو څخه وضع کېږي.

3. که چيرې د جريمو د وضع کولو په صورت کې د تضمين په پيسو کې کموالی رامنځته شي، صراف او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې د ۱۵ کاري ورځو په اوږدو کې د خپل د تضمين پيسې د دې مقرري د ټاکل شوي حد پورې زياتې کړي. که نه نو، د دې مقرري (۳۹) مادې د درج شويو موادو پر بنسټ به په يادې صرافۍ يا اړونده پولې خدمتونو باندې پلي شي.

ديارلسمه ماده: د جواز د اعتبار موده

- (1) د صرافانو او د انفرادي پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو د فعالیت جواز د اعتبار موده د یو (۱) کال لپاره ده او د تمديد وړ ده، کیدای شی چې د افغانستان بانک د فعالیت جواز د تمديد په اړه بل ډول پریکړه وکړي.
- (2) هیڅوک نه شي کولای چې په انقضاً شوي جواز د صرافۍ او د پولي خدمتونو وړاندې کولو ته دوام ورکړي.
- (3) د صرافۍ او پولي خدمتونو د شرکتونو د فعالیت جواز چې له دې مقررې سره سم صادرېږي، د صادرېدو له نیتې څخه نافذ او تر نامحدودې مودې پورې د اعتبار وړ دی.

څوارلسمه ماده: سوداگریز نوم

- (1) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي نه شي کولای چې د خپلې صرافۍ او پولي خدمتونو په نوم کې ځینې کلمات لکه؛ بانک، د پانګونې شرکت، سوداگریز شرکت یا نورې کلمې چې له صرافۍ او پولي خدمتونو پرته نورې کړنې څرګندوي، اضافه کړي.
- (2) د مالک/د صرافۍ یا پولي خدمتونو د ونډه لرونکو د نوم بدلول په مرکز کې د افغانستان بانک او په ولایتونو کې د افغانستان بانک نمایندګیو ته د لیکلې غوښتنلیک په وړاندې کولو سره ترسره کېږي.
- (3) د نوم بدلولو په اړه لیکلې خبرتیا باید په پراخه کچه د خپرېدونکي ورځپاڼې له لارې د هغې د فعالیت په ځای کې خپره کړي.
- (4) لاندې سندونه او مدارک له غوښتنلیک سره وړاندې کېږي:

1. د فعالیت اصلي جواز
2. د غوښتنلیک د طبي مراحلو د فیس د داینې جواز سند؛
3. د نوم د بدلولو د خبرتیا یو نقل؛ او
4. نور هغه موارد چې د افغانستان بانک لخوا مشخص کېږي.

پنځلسمه ماده: د جواز تمديدول

- (1) د فعالیت جواز یوازې په لاندې شرایطو کې تمديدېږي چې د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي او انفرادي صراف د جواز د پای ته رسېدو له نیتې څخه لږ تر لږه درې اونۍ مخکې د جواز د تمديدولو غوښتنلیکله لاندې اسنادو سره د افغانستان بانک ته په مرکز کې او په ولایتونو کې د افغانستان بانک نمایندګیو ته وړاندې کړي:
1. د فعالیت اصلي جواز ز.
2. د جواز د تمديدولو د غوښتنلیک د فیس د اداینې سند.
3. د مالیاتو د اداینې سند او یا د مالیاتو په برخه کې د باقیدارۍ نه لرلو تصدیق.
4. د صلاحیت لرونکو مدجعو لخوا د جواز د مالک او د انفرادي صرافۍ او پولي خدمتونو د رسمي کارکوونکو د جنایې مسوولیت نه لرلو تصدیق.
5. د غوښتنلیک کوونکي درې قطعې عکسونه.
6. د جواز لپاره د لومړي غوښتنلیک اړین معلومات او مدارکو نوي کول (د عمده بدلونونو د رامنځته کیدو په صورت کې).
- او
7. له غوښتنلیک کوونکي څخه غوښتل شوي نور معلومات چې د افغانستان بانک یې څنګه اړین ګڼي.

- (2) په ولایتونو کې انفرادي صرافی او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې د دې مادې د (۱) فقرې پر بنسټ د جواز د تمدید غوښتنلیک د افغانستان بانک نمایندگیو او سیمه ایزو زونونو ته وسپاري. اړونده سیمه ایز استازي یا مسوولین اړ دي چې د غوښتنلیک او ټولو سپارل شویو اسنادو له سموالي او بشپړتیا څخه ډاډ ترلاسه کړي. اصلي سندونه اړونده نمایندگی کې ساتل کېږي او د یادو اسنادو کاپي چې هر څومره ژر کیدای شي د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو مدیریت ته چې د پښني بانک منزل د میوند څلور لاري کی موقعیت لری، استول کېږي.
- (3) د انفرادي صرافی او پولې خدمتونو او د کلیدي مسوول یا مسوولینو او د جواز د مالک وروالی او مناسب والی.
- (4) د ساحې دننه د پولې خدمتونو یا انفرادي صرافی د څارنې په جریان کې د افغانستان بانک له قوانینو، مقرراتو او دستورونو څخه د جدي سرغړونو د نه لیدلو په صورت کې.
- (5) که چېرې غوښتنلیک کوونکی د اصلي فعالیت جواز تر مراجعې او سپارلو وروسته، د دې مادې د (۱) او (۲) فقرو له سندونو سره سم په ټاکلې موده کې یا د غوښتنلیک څخه وروسته په درېبوردیو میاشتو کې د اضافي معلومات په بشپړولو کې پاتې راشي، د افغانستان بانک کولای شي د جواز د تمدیدولو غوښتنلیک رد او د فعالیت جواز فسخ کړي.

سپارلسمه ماده: د معلومات ثبتول

جوازونه له اړوندې کړنلارې سره سم د افغانستان بانک د غیر بانکي مالي مؤسسو د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو مدیریت لخوا د مسلسل شمیرې پر بنسټ ثبتېږي.

اولسمه ماده: د پولې خدمتونو او صرافيو حقوقي جوړښت

- (1) پولې خدمتونه او صرافي د دې مقرري له حکمونو سره سم د یو یا ډیرو اشخاصو لخوا د بنسټ ایښودونکي او ونډه لرونکي په توگه تاسیس کېږي.
- (2) پولې خدمتونه او صرافي په انفرادي ډول یا د شرکت په توگه ثبتېږي. که چېرې له یو څخه ډیر ونډه لرونکي ولري، پولې خدمتونه او صرافي به د شرکت په توگه تاسیس شي. د صرافي یا پولې خدمتونو د شرکت قانوني بڼه محدود المسئولیت او یا سهامي وي.
- (3) پولې خدمتونه او صرافي د افغانستان بانک د مخکینۍ منظوری پرته نه شي کولای خپل حقوقي جوړښت بدل کړي.
- (4) د محدود المسئولیت شرکتونو د قانون حکمونه د هغو صرافيو او پولې خدمتونو باندې د تطبیق وړ دي چې د شرکت په توگه تاسیس شوي، په دې شرط چې د دې مقرري او د افغانستان بانک له قانون سره په ټکر کې نه وي.
- (5) د پولې خدمتونو او صرافي شرکت اساسنامه لري چې د افغانستان بانک له تائیدی وروسته پلیکېږي. او د افغانستان بانک د مخکینۍ اجازې پرته نه شي کولای چې خپلې اساسنامې کې تعديلات راولي.
- (6) د صرافانو او پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو اداري جوړښت او تشکیلات باید د محدود المسئولیت شرکتونو (LLC) قانون له شته شرایطو سره سم وي.

اتلسمه ماده: د ونډه لرونکو عمومي غونډه

(1) د ونډه لرونکو عمومي غونډه (اسمبلي) په شرکت کې تر ټولو غوره پریکړه کونکي مرجع گڼل کیږي. دا مجمع (اسمبلي) باید لږ تر لږه په کال کې یو ځل غونډه جوړه کړي او په بېرنيو حالاتو کې د اړتیا پر بنسټ کولای شي چې غونډه جوړه کړي. د ونډه لرونکو عمومي غونډه لاندې واکونه او مسولیتونه لري:

1. د اساسنامې منظوري او تعدیلول.
 2. د نظار پلاوي د غړو گوښه کول او ټاکل.
 3. د شرکت په حقوقي جوړښت کې د بدلونونو منظوري.
 4. د شرکت د ونډې د بدلولو واک.
 5. د مسلک د پرېښودو، ځنډولو او لغوه کولو واک.
- (2) ونډه لرونکي کولای شي چې د نظار پلاوي غړی، عملیاتي مدیر یا د قوانینو او مقرراتو د رعایت د برخې مسئول وي، همدارنگه کولای شي په ورته وخت کې په هر بست کې مقرر شي.

نولسمه ماده: د نظار پلاوی

- (1) د نظار پلاوی په شرکت کې دویمه واک لرونکې مرجع ده. د نظار پلاوی لاندې واکونه او مسولیتونه لري:
1. د عامل پلاوي د راپورونو بیا کتنه او د موضوع په اړه عامل پلاوي ته د لارښوونو صادرول؛
 2. د شرکت د مرکزي دفتر او نمایندگیو د کړنو منظمه او دوامداره څارنه؛
 3. د ونډه لرونکو د عمومي غونډې (اسمبلي) جوړول او د هغې د اجندا تائیدول؛
 4. د شرکت د اداري جوړښت تصویبول؛
 5. د نمایندگی د جوړولو په اړه پریکړه کول؛
 6. د شرکت د سوداګرۍ د پلان، ستراتیژۍ، پالیسۍ او کړنلارې تصویبول؛
 7. د شرکت د مهمو مسوولینو د معاشونو او حق الزحمې تنظیمول، له منځه وړل او ټاکل؛
 8. د نافذه قوانینو او مقرراتو، داخلي پالیسیو او کړنلارو او د افغانستان بانک د لارښوونو له پلي کېدو څخه د ډاډ ترلاسه کول؛
 9. د شرکت په نمایندگیو کې د قوانینو او مقرراتو د رعایت د مسئول شخص، کارکوونکو او واک لرونکو استازو له وړوالي او مناسبوالي څخه د ډاډ ترلاسه کول؛
 10. د شرکت د مرکزي دفتر او نمایندگیو د فعالیت د ځای بدلولو یا نقل مکان په اړه پریکړه؛ او
 11. د نظار پلاویله اړوندو قوانینو او مقرراتو سره سم د افغانستان بانک، ونډه لرونکو، مشتریانو او نورو اړوندو مرجعو ته مسئول او ځواب ویونکی دی.
- (2) د نظار پلاوي د غړو ټاکنه او جوړښت په لاندې ډول دی:
1. د درېیمې درجې جواز په کټګورۍ کې، د نظار پلاوي د غړو شمیر لږ تر لږه درې او ډېر تر ډیره پنځه کسه وي او جوړښت یې ټاق دی؛
 2. د شرکت د نظار پلاوي غړي د شرکت د ونډه لرونکو لخوا د درېیو درېیو کلونو لپاره ټاکل کیږي. د دوی د کارې مودې تمديد د شرکت د ونډه لرونکو په تائیدې سره تر سره کیږي؛

3. که چیرې ونډه لرونکي د نظار پلاوي د غړو د غړیتوب شرایط پوره کړي، کولای شي د نظار پلاوي دوه ثلثه غړي ونډه لرونکي وي. رئیس او نور غړي باید خپلواکه وي. خو ونډه لرونکی نه شي کولای په ورته وخت کې د شرکت د نظار پلاوي او عامل پلاوي غړی وي؛ او
 4. که چیرې د نظار پلاوي د غړو یو بست خالي کیږي، شرکت اړ دی چې د موضوع په اړه د افغانستان بانک ته په لیکلي ډول خبر ورکړي او حد اکثر د دريو میاشتو په موده کې یو بل وړ او مناسب شخص وټاکي.
- (3) هغه شخص د نظار پلاوي د غړي په توگه ټاکل کیدای شي چې لاندې شرایط پوره کړي:
1. وړ او مناسب وي؛
 2. د افغانستان بانک کولای شي د اړتیا په صورت کې د نظار پلاوي نور شرایط او اوصاف د متحدالمالونو له لارې مشخص کړي.
 - (4) د صرافی او پولې خدمتونو د شرکتونو د نظار پلاوي غونډې په لاندې ډول ترسره کیږي:
 1. د نظار پلاوي غړي اړ دي چې په عادي حالت او اړینو حالاتو کې غونډه جوړه کړي؛
 2. د غونډو د جوړښت لپاره نصاب باید لږ تر لږه د غړو دوه ثلثه وي؛
 3. د یو مالي کال په جریان کې، لږترلږه یوه (۱) غونډه باید په حضورې توگه ترسره شي؛
 4. د نظار پلاوي هر غړی چې د مالي کال په اوږدو کې له کومه دلیل په دوو غونډو کې گډون ونه کړي، خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او شرکت اړ دی چې بل وړ کس وگماري او د افغانستان بانک ته یې معرفي کړي؛ او
 5. د غونډې ټولې پریکړې ثبتیږي او د نظار پلاوي د غړو له لاسلیک وروسته په اړونده دوسیه کې ساتل کیږي.

شلمه ماده: د عملیاتي برخې مسوولیتونه

- (1) په دې برخه کې، یاد شوي کارکوونکي / کارکوونکي یوازې د صرافانو او پولې خدمتونو وړاندې کوونکو ته د (۲) او (۳) کټگوریو لپاره گمارل کیږي.
- (2) د شرکت عملیاتي برخه لاندې دندې او مسوولیتونه لري:
 1. د نافذه قوانینو، مقرراتو او پالیسیو پر بنسټ د ورځنیو چارواکارو او مدیریت؛
 2. د مرکزي دفتر او نمایندگیو د کارکوونکو د ورځنیو کړنو څارنه؛
 3. د اړوندو مقرراتو او پالیسیو په پام کې نیولو سره د خطرونو پیژندنه، تشخیص او کمول؛
 4. د نظار پلاوي د منظوری ترلاسه کولو لپاره د مرکزي دفتر او نمایندگیو د اداري جوړښت اصلاح کول؛
 5. د داخلي قوانینو، مقرراتو او پالیسیو پر بنسټ د شرکت د کړنو له پلي کولو څخه ډاډ تر لاسه کول؛
 6. نظار پلاوي ته د شرکت د کړنو په اړه د دوره ای راپورونو وړاندې کول؛ او
 7. د افغانستان بانک څارونکي ټیم ته د اړینو اسنادو وړاندې کول.

یوولسمه ماده: د عملیاتي مسوول د گمارنې شرایط

- (1) عملیاتي مسوول / مسوولین یوازې د صرافانو او پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو دویمې او درېیمې کټگورۍ ته اړتیا لري؛
- (2) د صرافی او پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو په کړنو کې لږ تر لږه د کاري تجربه لرل؛
- (3) باید یو وړ او مناسب شخص وي؛ او
- (4) د بلې صرافی او یا پولې خدمتونو د وړاندې کوونکي شرکت، کارکوونکی نه وي.

دوه ويشتمه ماده: د قوانينو او مقرراتو پلي کولو برخې د مسئل د گمارني شرايط

- (1) دا شخص يوازې د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو او صرافانو په (۲) او (۳) کټگوريو کې اړين دی.
- (2) د قوانينو او مقرراتو د رعيتولو د برخې د مسئل د گمارني شرايط په لاندې ډول دي:
 1. په شرايطو برابر وي؛ او
 2. د صرافۍ او پولي خدمتونو د وړاندې کولو په برخه کې کاري تجربه ولري،
- (3) د قوانينو او مقرراتو د رعيتولو د برخې د مسئل دندې او مسووليتونه په لاندې ډول دي:
 1. د افغانستان بانک د قوانينو او مقرراتو او د شرکت د داخلي پاليسي او کړنلارو، په ځانگړې توگه د پيسو وينځلو او د ترهگرۍ د تمويل پر وړاندې د مبارزې په برخه کې د شرکت د داخلي قوانينو، مقرراتو، پاليسيو او کړنلارو په اړه پوهاوی.
 2. په شرکت کې د قوانينو او مقرراتو د نه رعيتولو د زيانمنيدونکو ساحو پيژندل او د حل لپاره يې د جدي اقدامات تر سره کول او په راتلونکي کې د هغې د بيا تکرارېدونو مخنيوي لپاره اړينې لارښوونې کول.
 3. د شرکت د پيسو وينځلو او د ترهگرۍ د تمويل پر وړاندې د مبارزې د پاليسيو او کړنلارو بيا کتنه او تعديل؛
 4. د افغانستان بانک د قوانينو، مقرراتو او متحدالمالونو او د شرکت د پيسو وينځلو او ترهگرۍ د تمويل پر وړاندې د مبارزې د پاليسيو او کړنلارو له پلي کولو څخه د ډاډ ترلاسه کول؛
 5. د قانوني موضوعاتو د رعيتولو په موخه د صرافۍ او پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو شرکتونو له عملياتي برخو سره همکاري؛
 6. د غيرمعمولي معاملو تر لاسه کول او څارل؛
 7. د لويو او شکمنو معاملو پيژندل او د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته د راپور ورکول او په منظمه توگه يې دوسيه بندي کول؛
 8. نظار پلاوي ته د شرکت د قوانينو مقرراتو او داخلي پاليسيو د نه پلي کولو د مواردو پيژندل او راپور ورکول؛
 9. د افغانستان بانک د قوانينو، مقرراتو او متحد المالونو د پلي کولو او د شرکت د داخلي پاليسيو او کړنلارو په اړه د شرکت کارکوونکو ته د پوهاوی په موخه د روزنيزو پروگرامونو جوړول؛
 10. د تعزيراتو ليست پلي کول؛ او
 11. د افغانستان بانک د څارني ټيم سره مرسته.

درويشتمه ماده: د فعاليت پيل

د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان چې د افغانستان بانک څخه د فعاليت جواز تر لاسه کوي، اړ دي چې د جواز له صادريدو څخه وروسته د ۳ مياشتو په موده کې فعاليت پيل او د خپل د فعاليت پيل په اړه د افغانستان بانک ته خبر ورکړي.

څلوريشتمه ماده: مجازي کړن

- (1) د پولي خدمتونو جواز لرونکي وړاندې کوونکي کولای شي لاندې کړنې تر سره کړي:
 1. د پيسو ليرد؛
 2. په نغدو پيسو د چک بدلول؛
 3. د اسعارو تبادلې او د صرافۍ نورې مجازي کړنې؛
 4. د پيسو ساتل، په دې شرط چې د معاملې، ليرد او يا د پيسو د بدلون وروستۍ موخه تر ډېره د شپږو مياشتو لپاره وي؛
 5. د افغانستان بانک په داوطلبۍ او يا د اسعارو په ليلا م کې گډون کول؛ او

6. نورې هغه کړنې چې د افغانستان بانک د اړونده متحد المال له مخې د وړاندې کولو اجازه ورکول کېږي.
- (2) مجوز صراف کولای شي لاندې کړنې تر سره کړي:
1. د اسعارو پېر او پلور (د اسعارو تبادله)؛
 2. د اسعارو له مخکې پېرل شوي قراردادونه؛
 3. د معاوضې اختیاري قرارداد، د اداینو ترتیبات یا نور مشتقات چې د اسعارو معامله وي؛
 4. د افغانستان بانک په داوطلبې او یا د اسعارو په لیلام کې گډون کول؛ او
 5. د صرافې شرکتونه له پورتنیو کړنو سربیره، کولای شي لاندې چارې هم تر سره کړي:
 6. دغه شرکتونه د افغانستان بانک له منظورې وروسته کولای شي چې جانبي خدمتونه هم تر سره کړي. د جانبي خدمتونو په اړه نور شرایط د افغانستان بانک لخوا د جلا متحد المالونو له لارې مشخص کېږي. او
 7. دا شرکتونه کولای شي نغدې پیسې د خپلو استازو (عاملینو) له لارې هغو ولسوالیو او کلیو ته چې دوی پکې نمایندگي لري، ولیږدوي.

پنځه ویستمه ماده: منع شوې کړنې

- (1) د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي نه شي کولای لاندې کړنې تر سره کړي:
1. د مشتریانو د امانتونو ساتل؛
 2. د پورونو ورکول؛
 3. د افغانستان بانک د قانون سره سم د اداینو د سیستم عملیات، د بیه لرونکو سندونو د خدمتونو وړاندې کول او د بیه لرونکو د لېږد له سیستمونو څخه گټه اخیستل؛ او
 4. د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي نه شي کولای په هیواد کې د جوازانه لرونکي اشخاصو له لارې د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو په کړنو کې برخه واخلي. په دې اړه جزئیات به د اړوند متحد المال لخوا مشخص شي.
- (2) د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي نه شي کولای لاندې اقدامات تر سره کړي:
1. د مشتریانو د راکړې ورکړې او معلومات ثبتولو لپاره د افغانستان بانک لخوا د ټاکل شویو لارښوونو او معیارونو خلاف د ثبت غیر رسمي دفترونو کارول؛ او
 2. د افغانستان بانک او د هغه له څارونکو څخه د پولي خدمتونو د معاملو د ثبت دفترونو پټول.
- (3) صراف نه شي کولای لاندې کړنې تر سره کړي:
1. د مشتریانو د امانتونو منل؛
 2. د پورونو ورکول؛ او
 3. د پیسو لېږد.
- (4) صرافي نه شي کولای لاندې اقدامات تر سره کړي:
1. د مشتریانو د راکړې ورکړې او مالوماتو ثبتولو لپاره د افغانستان بانک لخوا ټاکل شوي لارښوونو او معیارونو خلاف د ثبت غیر رسمي دفترونو کارول؛ او
 2. د افغانستان بانک او د هغه له څارونکو څخه د پولي خدمتونو د معاملو د ثبت دفترونو پټول.
- (5) صرافي او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي نه شي کولای چې د دې مادې په (۱) (۲) (۳) او (۴) فقرو کې ذکر شوي کړنو تر سره کړي.

شپږ ويستمه ماده: د صرافانو او پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو دندې او مسوولیتونه

- (1) د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکی اړ دي چې خپلې ټولې بانکي معاملې په هغه بانکي حساب کې ترسره کړي چې دوی د خپل صرافی او پولې خدمتونو په نوم د هیواد په یو بانک کې پرانیستی دی او دوی نه شي کولای چې د فعالیت اړوند معاملې خپل شخصي یا نورو سوداگریزو حسابونه کې ترسره کړي.
- (2) هرکله چې د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافی نمایندګی ولري، د نمایندګی معاملې په جلا حساب کې چې د یاد شوي نمایندګی په نوم پرانېستل شوی وي او یا څنګه چې د افغانستان بانک یې لازم ګڼي تر سره کېږي.
- (3) د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکی نه باید په نا سالمه رقابتونو کې ښکېل او یا په قصدي ډول بازار د پولې خدمتونو وړاندې کولو او د اسعارو د تبادلې لپاره انحصار کړي. په دې کړنلارو کې لاندې موارد شامل دي خو ورپورې محدود نه دي.
 1. د بیو په اړه د نورو سره جوړجاړی؛
 2. اسانتیاو ته د خلکو د لاسرسي محدودول؛
 3. رقابت کوونکو ته د ملکیت یا نورو سرچینو محدودول؛
 4. د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې خپل د اسعارو د پېر او پلور نرخ او نور فیسونه د تختې په مخ ولیکي، ترڅو مشتریان یې په سترګو وګوري؛
 5. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان د تختې پر مخ باندې د لیکل شویو نرخونو پر بنسټ د افغانی بانکونو ته په پام کې له نه نیولو پرته د اسعارو پېر او پلور ترسره کړي؛
 6. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان باید د خپلو ورځنیو معاملو جزئیات ثبت او احصائیه او نور معلومات په میاشتنی ډول د افغانستان بانک له غوښتنې سره سم، غوښتل شوي جزئیات یادې ادارې ته وړاندې کړي.
 7. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي چې د خپلپسوداګرۍ لپاره مناسب دفترونه یا ځایونه غوره کړي او له جواز سره سم سوداګریز نوم په لوحه او د فعالیت په ځای کې ولګول شي. همدا ډول، معلومات باید په مکتوبونو او نورو رسمي پاڼو کې د فعالیت د جواز له مخې درج شي.
 8. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي چې خپل د فعالیت اصلي جوازونه په مرکزي دفتر کې او د نمایندګیو جواز په خپلو اړوندو نمایندګیو کې ولګوي او وساتي، ترڅو مشتریانو ته د دوی د فعالیت ډول په ښه توګه معلوم او مشخص شي؛
 9. د نه فعالیت او د فعالیت د ځایله درېیو ورځو څخه د زیاتوبنیدلو په صورت کې، د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې د مشتریانو د خبرولو لپاره د فعالیت له ځای څخه بهر یو لیکلې خبرتیا ولګوي.
 10. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان نه شي کولای د قانوند حکم، د واک لرونکې محکمې له اجازې یا د افغانستان بانک له حکم پرته د خپلو مشتریانو معلومات له درېیمګري سره شریک یا افشاء کړي.
 11. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي چې د خدمتونو وړاندې کولو مخکې، د خدمتونو، محصولاتو، فیسونو او نورو په اړه بشپړ معلومات د خپلو مشتریانو په واک کې ورکړي؛
 12. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي چې د دې مقرري له (۲۴) مادې سره سم د خپلو جواز لرونکو خدمتونو او کړنو په اړه لیکلې اعلانونه یا خبرتیاوې په خپل دفتر یا د فعالیت په ځای کې ولګوي ترڅو د مشتریانو لپاره د دوی د کړنو ډول په ښه توګه معلوم او مشخص شي؛

13. د صرافۍ او پولې خدمتونو شرکتونه اړ دي چې د خپلو کړنو او عملیاتو لپاره یو معیاري او د منلو وړ سیستم جوړ کړي. چې د سیستم جزئیات د متحد المال له لارې مشخص کيږي؛ او
14. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي چې له پورتنیو مواردو سربیره، د مشتریانو د حقونو د ملاتړ او نورې اړوندې مقررې تطبیق کړي.
- 15.

اووه ویستمه ماده: د فعالیت موقعیت

- (1) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي، صرافان او د دوی نمایندګۍ کولای شي یوازې په هغه ځای کې کار وکړي چې د دوی لخوا مشخص او د افغانستان بانک لخوا تصدیق شوي دي. د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي یا د انفرادي صرافۍ دوه کسانو د هوکړې او د نه اعتراض د سند د وړاندې کولو په صورت کې کولای شي په یوه واحد آدرس (هټي) کې کړنې اوپولې خدمتونه وړاندې کړي.
- (2) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافۍ اړ دي چې د خپل مرکزي دفتر یا نمایندګیو د فعالیت د دفترونو د بدلولو مخکې، له د افغانستان بانک څخه لیکلې منظوري ترلاسه کړي.
- (3) د پولې خدمتونو شرکت مخکې له دې چې له بهرنیو پولې خدمتونو سره کاري اړیکې جوړې کړي، اړ دی چې د افغانستان بانک د نه اعتراض سند ترلاسه کړي.

اته ویستمه ماده: د نمایندګۍ د جوړولو شرایط

- (1) د صرافۍ او پولې خدمتونو شرکتونه کولای شي د افغانستان بانک د مخکینۍ کتبي منظوری وروسته د لاندې اسنادو په وړاندې کولو سره په کابل او ولایتونو کې خپلې نمایندګۍ پرانیزي:
1. د نمایندګۍ د اجازې غوښتنلیک د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو مدیریت ته او په ولایتونو کې د افغانستان بانک نمایندګیو او سیمه ایزو زونونو ته په لیکلې بڼه د لاندې اسنادو او مدارکو په وړاندې کولو سره ثبتیږي؛
 2. د نمایندګۍ له جوړولو مخکې د افغانستان بانک د منظوری ترلاسه کول؛
 3. د خدمتونو د ډول او د نمایندګۍ د ځای په اړه معلومات؛
 4. د تصدیق شوې پیژند پانې کاپي او د نمایندګۍ د مسئول شهرت؛
 5. د نمایندګۍ د جوړولو په اړه د نظار پلاوي تصویب؛ او
 6. نور سندونو او معلومات چې د افغانستان بانک یې د غوښتنلیک د طبي مراحل لپاره اړین ګڼي؛
- (2) د صرافۍ او پولې خدمتونو بهرني شرکتونه کولای شي د صرافۍ او تابع پولې خدمتونو شرکت په دې شرط پرانیزي چې د صرافۍ او پولې خدمتونو د شرکت د جوړولو ټول شرایط پوره کړي لکه څنګه چې پدې مقررې کې تصریح شوي دي.
- (3) د صرافۍ او پولې خدمتونو داخلي شرکتونه کولای شي د هغو شرایطو لاندې چې د افغانستان بانک لخوا مشخص کيږي، په بهر کې خپل نمایندګۍ پرانیزي.
- (4) د جوړولو شرایط یې د افغانستان بانک لخوا مشخص کيږي.

نهه ویستمه ماده: د بهرنیو پولې خدمتونو د نمایندګیو د جوړولو شرایط

- (1) هغه اشخاص چې غواړي د امتياز اخيستونکي (د بهرني پولي خدمتونو له وړاندې کوونکي) څخه د امتياز (د نمايندگۍ د جوړولو) غوښتنه کوي بايد د پولي خدمتونو شرکت وي او د افغانستان بانک د مخکينۍ منظورۍ له ترلاسه کولو وروسته په افغانستان کې د بهرني پولي خدمتونو د نمايندگۍ امتياز پرانيږي.
- (2) د پولي خدمتونو بهرني وړاندې کوونکي بايد د نمايندگۍ د پرانيستلو مخکې د افغانستان بانک د نه اعتراض سند غوښتنه وکړي او ياد سند تر لاسه کړي.

دېرشمه ماده: د مالکيت بدلول او کنترول

- (1) هيڅ شخص نه شي کولای چې پرته د افغانستان بانک له منظورۍ د صرافۍ او پولي خدمتونو وړاندې کوونکي د ونډې يا مالکيت جواز ترلاسه يا بل کس ته يې وليږدوي.
- (2) هغه شخص چې غواړي د صرافۍ او پولي خدمتونو د جواز مالکيت بدل کړي، اړ دی چې د غير بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې لوی آمریت ته د افغانستان بانک د منظورۍ د ترلاسه کولو لپاره د مالکيت او کنترول د بدلون غوښتنلیک په مرکز او ولایتونو کې د افغانستان بانک نمايندگيو ته وسپاري.
- (3) مالک يا ونډه لرونکي يا د دوی واک لرونکی استازی او هغه شخص چې غواړي مالکيت ترلاسه کړي، بايد د غوښتنلیک د طبي مراحلو په جريان کې حاضر وي او د مالکيت او کنترول د بدلون له غوښتنلیک سره يو ځای لاندې سندونه او معلومات وړاندې کړي:

1. د فعاليت اصلي جواز ؛ او
 2. د دې مقررې د اتمې مادې پر بنسټ نور معلومات او مدرکونه.
- (4) غوښتنلیک کوونکی اړ دی چې د صرافۍ يا پولي خدمتونو د مالکيت د بدلون په اړه خبرتيا په هغه ورځپاڼه کې چې د دوي د فعاليت له ځای سره نژدې فعاليت تر سره کوي، خپره کړي او يوه کاپي يې د افغانستان بانک ته وړاندې کړي؛ او
- (5) د افغانستان بانک؛ د مالکيت او کنترول د بدلون غوښتنلیک په هغه صورت کې منظوري چې نوی شخص له دې مقررې سره سم ټول معيارونه پوره کړي وي.

يو دېرشمه ماده: روزنيز برنامه

- (1) د صرافۍ او پولي خدمتونو وړاندې کوونکی بايد ډاډ ترلاسه کړي چې د هغې مسوولين، کارکوونکي او استازي په کافي اندازه د پيسو وينځلو او د ترهگرۍ دملاتړ په ضد د مبارزې د مخنيوي قوانينو او مقررو، د دې مقررې او نورو اړوندو مقررو په تړاو پوهاوی لري.
- (2) د صرافۍ او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکی اړ دی چې د خپلو کارکوونکو او استازو د ظرفيت لوړولو او د پوهاوي لوړولو لپاره منظم او دوامداره روزنيز پروگرامونه جوړ کړي.
- (3) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې په هغه روزنيزو پروگرامونو او ورکشاپونو کې چې د افغانستان بانک او د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز لخوا جوړېږي، برخه واخلي.

دوه دېرشمه ماده: د خبر ورکولو يا افشاء کولو بنديز

- (1) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي، د دوی مسوولین او کارکوونکي اړ دي چې د پیسو وینځلو او ترهگری د دملاتړ په ضد د مبارزې د څیړنو یا د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته د راپور ورکولو په تړاو معلومات له مشتري یا نورو اشخاصو سره شریک یا افشا نه کړي.
- (2) د پیسو وینځلو او د ترهگری دملاتړ په ضد د مبارزې د مخنیوي لپاره د صرافانو او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکو د مسوولینو او کارکوونکو ترمنځ له قوانینو او مقررو سره سم د واک لرونکو مراجعو سره د دې مالوماتو شریکول، پدې بندیز او محدودیت کې شامل ندي.
- (3) د صرافی او پولي خدمتونو وړاندې کوونکي، د دوی مسوولین او کارکوونکي د دندې د ترسره کولو په جریان کې د راپور ورکولو په پایله کې د مسلکي محرمیت د افشاء کولو په پایله کې د زیانونو لپاره مسئول نه گڼل کېږي، خو دا چې د دوی افشاء کول د بد نیت له امله وي.

درې دېرشمه ماده: راپور ورکول

- (1) صرافي او پولي خدمتونه اړ دي چې د لاندې پېښو له پېښېدو څخه وروسته د ۳۰ کاري ورځو په اوږدو کې په کابل کې د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې لوی آمریت او په ولایتونو کې د افغانستان بانک سیمه ایزو دفترونو او نمایندگانو ته لیکلې راپور او خبرتیا وړاندې کړي:
 1. د خدمتونو، واک لرونکو استازو او کارکوونکو په لیست کې بدلون؛
 2. د مرکزي دفتر یا نمایندگیو د خدمتونو وړاندې کولو د ځای یا موقعیت بدلول؛
 3. د واک لرونکو استحقاقی ونډو لپېر په هغه صورت کې چې شخص ^ح کمي وي. د فعالیت جواز لرونکو په ضمانت کوونکو کې بدلون؛ او
 4. د فعالیت جواز ورکیدل او سوځیدل او د جواز د مالک مړینه.
- (2) نور بنسټیز بدلونونه: د صرافی او پولي خدمتونو شرکت اړ دی چې د مالي صورت حساب ټول راپور، د گټې او زیان صورت حساب او یا نور هغه موارد چې د افغانستان بانک یې وغواړي، وړاندې کړي.

څلور دېرشمه ماده: د صرافانو او پولي خدمتونو وړاندې کوونکو د فعالیت څارنه

- (1) د افغانستان بانک په افغانستان کې د صرافی او پولي خدمتونو د کړنو څارونکې او جواز ورکوونکې یواځني مرجع ده.
- (2) د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو او صرافانو څارنه باید د اړونده قانون، مقرراتو او کړنلارو سره سم ترسره شي.
- (3) د افغانستان بانک څارونکي د صرافانو او پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو د دفترونو او د دوی د نمایندگیو د څارنې ساحې او مودې په اړه مخکینی خبرتیا صادروي یا د اړتیا په صورت کې له مخکینی خبرتیا پرته د صرافانو او پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو د دفترونو او د دوی د نمایندگیو څارنه کوي.
- (4) د افغانستان بانک د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې لوی آمریت څارونکي لاندې واکونه لري:
 1. د صرافانو او پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو د دفترونو او د دوی د نمایندگیو څارنه او د دوی د حسابونو، دفترونو، اسنادو او نورو سوابقو څېړنه او بیا کتنه؛
 2. د اړوند صرافانو او د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکو د کړنو اړوندو موضوعاتو په اړه له مالکینو، مدیرانو، استازو څخه د معلومات ترلاسه کول؛

3. د اړوندو قوانینو، مقرراتو او کړنلارو سره سم د نغدي جريمې او تنفيذي اقداماتو وضع کول؛
 4. د بازارونو، محلونو او دوکانونو پلټل او ننوتل چيرې چې له جواز پرته د صرافي يا پولي خدمتونو د وړاندې کولو او د دې مقررې د کمونو د نه رعایتولو شک شتون ولري؛
 5. نور موارد چې له اړوندو قوانینو او مقرراتو سره سم ټاکل شوي وي.
- (5) د څارنې په موخه او د پولي خدمتونو د وړاندې کونکو او صرافانو يا د هغوی د استازو د دفترونو، سندونو او حسابونو ته د لاسرسي لپاره د افغانستان بانک کولای شي د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې له مرکز (FinTRACA)، لوی څارنوالی، د قانون پلي کونکو ادارو او نورو اړوندو ادارو څخه د مرستې غوښتنه وکړي.
- (6) د صرافيو او پولي خدمتونو د وړاندې کونکو ټول کارکوونکي او د هغوي د نمایندگيو او د محلونو مالکين اړ دي چې د افغانستان بانک د څارونکو پلاوو ته اجازه ورکړي چې د دوی دفترونه ته ننوځي او د دندو په ترسره کولو کې له هغوی سره بشپړه همکاري وکړي.

پنځه دېرشمه ماده: د دندې پرېښودل

- (1) هرکله د صرافي او پولي خدمتونو وړاندې کوونکی وغواړي چې دنده پرېږدي، د دندې پرېښودو غوښتنلیک باید د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو د ځانگړو فورمو په ډکولو سره په لیکلې بڼه د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو مدیریت ته په مرکز کې او په ولایتونو د افغانستان بانک نمایندگيو ته په سپارلو، تر سره کيږي.
- (2) د صرافي يا پولي خدمتونو د مالک/ونډه لرونکو لخوا د دندې پرېښودو غوښتنه کولو په صورت کې، غوښتنلیک کوونکی، د غوښتنلیک سربيره، اړ دی چې لاندې سندونه او معومات وړاندې کړي:
 1. د دندې پرېښودو دلایل وړاندې کول؛
 2. د فعالیت د جواز اصل تسلیمول؛
 3. د مالیاتي د عدم باقیداری تصدیق وړاندې کول؛
 4. د جنایي او مالي جرم د عدم مسوولیت تصدیق وړاندې کول؛ او
 5. نور مالومات او مدارک چې د افغانستان بانک لخوا غوښتل کيږي.
- (3) د دندې د پرېښودو د غوښتنلیک د منظوری څخه مخکې، غوښتنلیک کوونکی کولای شي له دندې پرېښودو څخه انصراف وکړي او د لیکلې خبرتیا او غوښتنلیک په وړاندې کولو سره خپلو کړنو ته دوام ورکړي.
- (4) د دندې د پرېښودو د منظوری څرنگوالی او شرایط په اړونده کاري کړنلاره کې مشخص کيږي.
- (5) د صرافي او پولي خدمتونو وړاندې کوونکي د دندې پرېښودو غوښتنلیک د منظوری وروسته، د تضمین پیسې بیا ادا کوي.

شپږ دېرشمه ماده: د فعالیت د جواز ځنډول

- (1) د افغانستان بانک کولای شي په لاندې شرایطو او د احوال په صورت کې، د صرافي او پولي خدمتونو وړاندې کوونکي جواز وځنډوي:
 1. ونډه لرونکي يا د مالک د جواز د ځنډولو غوښتنه وکړي.
 2. د قوانینو او مقرراتو څخه په مکرر ډول سرغړونه او درغلي.

3. په درېيو پرله پسې مياشتو کې د راپور ورکولو کې پاتې راتلل، او
 4. نور شرايط او موارد چې د افغانستان بانک لخوا اړين گڼل کېږي.
- (2) که چېرې د فعاليت جواز د افغانستان بانک لخوا وځنډول شي، د جواز لرونکي اړ دي چې د جواز له تعليق څخه وروسته په اعظمي توگه درېيو مياشتو کې راشي او د جواز د ځنډيدو ستونزه حل کړي، که نه نو د فعاليت جواز به فسخ شي. که قضيه د عدلي او قضايي ارگانونو له خوا تر څيړنې لاندې وي، د جواز لرونکي بايد د واک لرونکي ارگان يا مرجع له وروستۍ پريکړې وروسته تر ۳۰ کاري ورځو پورې د تعليق د لرې کولو لپاره اقدام وکړي، که نه نو جواز به فسخ شي.
- (3) د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکي او يا د صراف څخه د جواز د ځنډولو د غوښتنې په صورت کې، غوښتنليک کوونکي اړ دي چې د افغانستان بانک د غير بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو مدیریت ته او په ولايتونو کې د افغانستان بانک نمايندگيو ته ليکلی غوښتنليک وړاندې کړي. په دې حالت کې، که د جواز د اعتبار موده له يو کال څخه زياته وي، جواز به تر ۱ کال پورې د اعظمي مودې لپاره وځنډول شي. که چېرې د جواز اعتبار له يو کال څخه کم او د ۶ مياشتو څخه زياته وي، د فعاليت جواز به د اعظمي ۳ مياشتو لپاره وځنډول شي.
- (4) د صرافۍ يا پولي خدمتونو وړاندې کوونکي نشي کولای د جواز د تعليق په موده کې فعاليت تر سره کړي.
- (5) که چېرې تعليق د دې مادې د (۳) فقرې سره سم ترسره شي، د جواز لرونکي اړ دي چې:
1. ټاکل شوي اعظمي وخت څخه مخکې د جواز د تعليق د لرې کولو غوښتنه د ليکلې غوښتنليک د سپارلو په واسطه؛ او
 2. که چېرې د افغانستان بانک سره ثبت شوي معلومات کې کوم بدلون رامنځته شوی وي، د جواز لرونکي دې د موضوع په اړه خبر ورکړي.
- (6) که د جواز لرونکي په ټاکلي وخت کې مراجعه ونه کړي، موضوع به په ليکلې توگه د هغې آدرس ته ورسول شي او وخت به ورته وټاکل شي. د ليکلې خبرتيا له صادرولو وروسته د هغې د نه راتگ په صورت کې، د فعاليت جواز به فسخ شي.

اووه دیرشمه ماده: د فعاليت د جواز فسخ

- (1) د افغانستان بانک کولای شي په لاندې شرايطو او د احوال په صورت کې، د صرافۍ او پولي خدمتونو وړاندې کوونکي د فعاليت جواز لغوه يا فسخ کړي:
1. صراف او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي ونشي کولای د جواز د صادريدو نيتې څخه وروسته په (6) مياشتو کې خپل فعاليت پيل کړي.
 2. د صرافۍ او پولي خدمتونو مالک يا مسوولين د افغانستان بانک ته له مخکينۍ خبرتيا پرته خپل کړنې بند کړي او د کړنو له بنديدو څخه يې شپږ مياشتې تيري شوي وي.
 3. د جواز مالک/ونډه لرونکي يا د هغې مسوولين د غلط يا گمراه کوونکي او غيرقانوني معلومات پر اساس جواز ترلاسه کړی وي؛
 4. د صرافۍ او پولي خدمتونو مالک يا د صرافۍ او پولي خدمتونو شرکت له منځه تللی وي؛
 5. د جواز مالک په رسمي دفترونو کې د مالوماتو په ثبتولو کې پاتې راغلی وي؛
 6. د فعاليت جواز د پای نيتې څخه تر درېيو مياشتو پورې نوي شوی نه وي؛
 7. مياشتنی راپور د شپږو (۶) پرله پسې مياشتو کې نه وي وړاندې شوی؛
 8. د افغانستان بانک د قوانينو، مقرراتو او دستورونو او د لاسليک شوي ژمن ليک شرطونه څخه سرغړونه تر سره شوي وي؛

9. که چیرې د افغانستان بانک لخوا د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي د فعالیت جواز تعلیق او د (۳۶) مادې د (۲) فقرې سره سم صراف او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي د تعلیق په لرې کولو کې پاتې راشي.
10. که چیرې د افغانستان بانک لخوا د نغدې جریمې د لگولو له امله د تضمین حساب کې د صراف او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي د تضمین پیسې د الزامې مبلغ ۵۰٪ څخه کمې شي. او
- (2) د جواز د فسخ کیدو په صورت کې، د جواز مالک اړ دی چې سمدستي د خدمتونو وړاندې کول ودروي او د فعالیت اصلي جواز تر ټاکل شوي مودې پورې د افغانستان بانک ته وسپاري.
- (3) د افغانستان بانک کولای شي د جواز له فسخ کیدو دمخه لیکلي اخطاریه صادره کړي. د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي لخوا د اخطاریې شرایطو او منځپانگې ته د نه پام کولو په صورت کې، د افغانستان بانک به د فعالیت جواز فسخ کړي.

اته دېرشمه ماده: فیسونه

- (1) د افغانستان بانک کولای شي د خپلو اداري لگښتونو د یوې برخې جبرانولو لپاره، د غوښتنلیک د طي مراحل او د صرافی او پولې خدمتونو د فعالیت د جواز د صادرولو په بدل کې فیس ترلاسه کړي.
- (2) په وضع شوي فیسونو کې لاندې موارد شامل دي:
1. د مرکزي دفتر او نمایندگي د فعالیت جواز د غوښتنلیک د طي مراحلو فیس؛
 2. د غوښتنلیک د طي مراحلو او د مثنی جواز د صادرولو فیس؛
 3. د جواز د تمديد فیس؛
 4. د مالکیت یا ونډه لرونکي د بدلون د غوښتنلیک د طي مراحلو فیس؛
 5. د دندې پرېښودو، د فعالیت د جواز تعلیق او د سوداگریز نوم بدلولو لپاره د غوښتنلیک د طي مراحلو فیس؛
 6. د معاملو او کړنو د ثبت او راجستر د کتابونو فیس؛ او
 7. نور هغه فیسونه چې د افغانستان بانک د اړونده کړنلارې له لارې مشخص کيږي.
- (3) د افغانستان بانک واک لري چې د اړتیا په صورت کې د پولې خدمتونو وړاندې کوونکو، صرافانو او د هغوی پر نمایندگي د کلنۍ ارزونې فیس وضع کړي.
- (4) پورتنی فیسونه د بیا اداینې وړ نه دي.
- (5) هغه دفتر چې، د پولې خدمتونو وړاندې کوونکو او صرافانو ته د صرافی او پولې خدمتونو د راکړې ورکړې او کړنو د ثبت، درجولو او راپور ورکولو په موخه وړاندې کيږي، قیمت یې د تکمیل شوي لگښتونو پر بنسټ ټاکل کيږي.
- (6) اندازه، د سنجش طریقه، تعدیل او د فیس راټولولو طریقه د افغانستان بانک لخوا مشخص او ټاکل کيږي.

نهه دېرشمه ماده: د تنفيذي اقداماتو، جریمو او خبرداریو صادرول

- (1) د افغانستان بانک کولای شي د صرافانو او پولې خدمتونو وړاندې کوونکو د سرغړونې په صورت کې، د دې او نورو اړوندو مقررو او د افغانستان بانک د امرونو څخه تنفيذي اقدامات، اخطاریې صادر او نغدې جریمې وضع کړي.
- (2) صرافان او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې تنفيذي اقدامات په بشپړ ډول پلي کړي او په منظم ډول د افغانستان بانک ته راپور ورکړي.

(3) د افغانستان بانک کولای شي په لاندې مواردو کې اختطاريه صادر یا نغدې جریمه یا دواړه موارد وضع کړي:

1. د جواز په تمديد کې ځنډ؛
 2. د معاملو په راپور ورکولو کې ځنډ یا پاتي راتلل؛
 3. د نورو احصایوي راپورونو ځنډول او نه لیږل؛
 4. د وضع شوو شرایطو او تنفیذي اقداماتو نه پلي کیدل؛ او
 5. د اړوندو قوانینو او مقرراتو څخه نورې سرغړونې.
- (4) که چیرې د صرافی او پولې خدمتونه تر ټاکل شوې نیتې پورې وضع شوي نغدې جریمه ورنکړي، د افغانستان بانک کولای شي په مستقیم ډول د هغوی د تضمین حسابونو څخه چې د افغانستان بانک سره موجود دي، وضع کړي.
- (5) که چیرې یو شخص د افغانستان بانک څخه د فعالیت جواز ترلاسه کولو پرته د صرافی یا پولې خدمتونو وړاندې کولو ته مخه کړي. د افغانستان بانک کولای شي چې په لاندې مواردو کې یو یا ټول اقدامات تر سره کړي:
1. د فعالیت د بندولو لپاره د نیتې ټاکل یا د جواز ترلاسه کولو لپاره د شخص اړ کول؛
 2. د خبرداری لیک صادرول؛
 3. د نغدې جریمې وضع کول؛
 4. د فعالیت ځای بندول (مهر او لاک کول)؛ او
 5. عدلي او قضایي ارگانونو ته د موضوع وړاندی کول.

خلویشتمه ماده: د جواز ورکیدل

- (1) که چیرې د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکو د مرکزي دفتر یا نمایندگیو جواز ورک شي، د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکی اړ دی چې د جواز د ورکیدو وروسته د ۴۰ کاري ورځو په اوږدو کې موضوع په لیکلي ډول د افغانستان بانک ته ورسوي. او د جواز د ورکیدو خبرتیا لږ تر لږه د خپل فعالیت په ساحه کې په پراخه کچه خپریدونکي نشریه کې یا د خبرتیا په ذریعه بازار او د فعالیت ځای کې خپره کړي.
- (2) په هغه صورت کې چې د خبرتیا له خپریدو وروسته تر ۳۰ ورځو پورې د فعالیت جواز ترلاسه نه کړي؛ د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکی اړ دی چې په مرکز کې د غیر بانکي مالي مؤسسو د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو مدیریت او په ولایتونو کې د افغانستان بانک زون او نمایندگی ته لیکلی غوښتنلیک د مثنی جواز تر لاسه کولو لپاره سره له لاندې اسنادو وسپاري.

1. د ورک شوي خبرتیا سند یا کاپي؛
 2. د مثنی جواز د اداینې د فیس سند؛
 3. د لارښوود سره سم درې قطعي عکسونه؛ او
 4. نور مالومات او سندونه چې د جواز ورکولو مدیریت لخوا اړین گڼل کېږي.
- (3) که چیرې ورک شوی جواز د مثنی جواز له صادریدو وروسته وموندل شي، د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکی اړ دی چې په ۷ کاري ورځو کې مثنی جواز په مرکز کې د افغانستان بانک د مالي چارو د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو مدیریت یا په ولایتونو کې د افغانستان بانک نمایندگیو ته وسپاري.

يو څلويشتمه ماده: د جواز سوځيدل

- (1) که چيرې د صرافي او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي د مرکزي دفتر او نمايندگۍ جواز سوځی ږي، دوی اړ دي چې د حريق يا د حادثې له پيښې وروسته د ۳۰ کاري ورځو دننه د افغانستان بانک ته په ليکلي ډول خبر ورکړي.
- (2) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې د مثني جواز د فعاليت او اجازه ليک ترلاسه کولو لپاره ليکلی غوښتنليک په مرکز کې د افغانستان بانک د مالي چارو د څارنې لوی آمریت د جواز ورکولو مدیریت يا په ولايتونو کې د افغانستان بانک زون او نمايندگۍ ته سره له لاندې اسنادو وسپاري.
 1. د فعاليت جواز له سوځيدو څخه د اړوندې اتحاديې تصديق؛
 2. د مثني جواز د اداينې د فيس سند؛
 3. درې قطعي عکسونه؛ او
 4. نور معلومات او سندونه چې د جواز ورکولو مدیریت لخوا اړين گڼل کيږي.

دوه څلويشتمه ماده: د فعاليت جواز د مالک مړينه

- (1) هرکله چې د جواز مالک مړ شي، اړونده اتحاديې، واک لرونکی شخص يا د هغه ورثه اړ دي چې د پيښې وروسته د ۴۵ کاري ورځو په اوږدو کې د افغانستان بانک ته ليکلي خبرتيا وړاندې کړي.
- (2) د جواز د مالک واک لرونکی شخص يا ورثه، د پيښې وروسته د ۳۰ کاري ورځو په اوږدو کې د جواز د فسخ کولو يا فعاليت ته د دوام لپاره خپل غوښتنليک وړاندې کړي.
- (3) د جواز د مالک واک لرونکی شخص يا ورثه، د معتبرو مرجعو څخه وراثت خط او وکالت خط لري او وکالت خط او وراثت خط د پورتنۍ غوښتنليک سره يو ځای وړاندې کيږي.
- (4) که چيرې غوښتنليک کوونکی د د فعاليت د جواز لغوه کول غوښتنه وکړي، د نوموړي غوښتنليک د دې مقررې د ۳۵ مادې (د دندې پريښودلو) سره سم طي مراحل کيږي.
- (5) که چيرې واک لرونکی شخص يا د مالک ورثه د فعاليت د دوام او د مالکيت جواز د بدلون غوښتنه په خپل يا د بل چا په نوم وکړي، ياد غوښتنليک د دې مقررې د ۳۰ مادې (د مالکيت د بدلون او کنترول) سره سم طي مراحل کيږي.

درې څلويشتمه ماده: د پيسو وينځلو او د ترهگرۍ د ملاتړ پر ضد د مبارزې د مخنيوي مکلفيتونه

- (1) د صرافي او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې د پيسو وينځلو مخنيوي قانون او له جرمونو څخه تر لاسه شويو عوايدو، د ترهگرۍ د تمويل مخنيوي قانون او د ترهگرۍ د ملاتړ پر ضد د مبارزې وړاندې د مسووليتونو او مخنيوي اقداماتو مقررې او په اغيزمنه توگه د پيسو وينځلو او ترهگرۍ د ملاتړ پر ضد د مبارزې د مخنيوي نور معيارونه او اړين اقدامات رعايت کړي.
- (2) دا معيارونه د اندازې، ماهيت، احتمالي خطرونو او د صرافي او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي کړنو او عملياتو پيچلتيا په تناسب طرح او عملي کيږي، کوم چې په دې فصل کې تشریح کيږي.

څلور څلويشتمه ماده: پاليسي او کړنلارې

- (1) د صرافي او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي ټول شرکتونه او د افغانستان بانک د اسعارو په ليلام کې برخه اخيستونکي اړ دي چې د پيسو وينځلو او ترهگرۍ د ملاتړ پر ضد د مبارزې د مخنيوي او اغيزمنې مبارزې په موخه د کړنو او عملياتو د اندازې،

ماهیت، احتمالي خطرونو او پیچلتیا په تناسب لازم تدابیر ونیسي. او د اغیزمن داخلي کنترول، د پیروونکو منل، د تعزیراتو د لیست بیاکتنه او معیاري او مناسب پالیسی او کړنلارې او نور موارد چمتو او پلي کړي.

(2) د دې مادې د (۱) فقرې پالیسی او کړنلارې په کال کې یو ځل تر بیاکتني لاندې نیول کيږي او د اړتیا په صورت کې تعدیل کيږي.

(3) د نمایندګۍ د درلودلو په صورت کې، د صرافی او پولې خدمتونو شرکت اړ دی چې د دې مادې د (۱) فقرې سره سم د شته قوانینو، مقرراتو او پالیسیو د تطبیق او رعایت څخه ډاډ تر لاسه کړي.

پنځه څلویشمه ماده: د مشتري پیژندنه

(1) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان د پولې خدمتونو وړاندې کولو لپاره اړ دي چې د مشتریانو د هويت تثبیت او پیژندنه تر سره کړي. د مشتریانو د پیژندنې او د هويت د تثبیت پرته د خدمتونو وړاندې کولو هڅه نه کوي.

(2) که چیرې مشتري ذینفع شخص (واقعي مالک) نه وي، نو د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي چې د نوموړي (واقعي مالک) د هويت د پیژندنې تثبیت وکړي.

(3) د صرافی او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې په لاندې حالاتو کې د خپل مشتري هويت تشخیص او تثبیت کړي:

1. د سوداګریزې راکړې ورکړې د رامنځته کیدو دمخه یا په جریان کې؛
2. د هیواد دننه او بهر د پیسو لیردولو دمخه؛
3. پداسې حال کې چې د پیسو وینځلو یا د ترهګرۍ د ملاتړ پر ضد د مبارزې شک شتون ولري، او
4. د تصادفي مشتري لپاره د معاملې اجرا کول.

شپږ څلویشمه ماده: د پیسو انتقالو ټاکلی حد

(1) لاندې اړین اطلاعات چې د مقدار په اساس په حساب کې ساتل کيږي او یا د معاملې د مقدار په اساس طبقه بندي شوي دي. په هر ټاکلي حد کې شرایط د زیاتیدو وړ دي. د مثال په توګه، د نوي ټاکلي حد د شرایطو سربیره باید د پخواني ټاکلي حد شرایط په پام کې ونیول شي.

شرایط	تر ټولو لوړه کچه (افغانۍ)	تر ټولو ټیټه کچه (افغانۍ)
نوم، پته، دنده او د اړیکې شمېره	۲۵۰،۰۰۰	۰
د هويت کارت کاپي	۵۰۰،۰۰۰	۲۵۰،۰۰۱
د پیژند پانې کاپي / پاسپورت، د عاید سرچینه، د معاملې موخه	۱،۰۰۰،۰۰۰	۵۰۰،۰۰۱
مرستندویه (نور اړین) سندونه	۳،۰۰۰،۰۰۰	۱،۰۰۰،۰۰۱
د ذینفع مالکینو پیژندنه	--	۳،۰۰۰،۰۰۱

(2) د حقیقي اشخاصو لپاره د مشتري د پیژندنې شرایط د دې مقرري په (۱) ملپانه کې خلاصه شوي ده.

(3) د وجوه د سرچینې لپاره مرستندویه سندونه او د معاملې هدف چې د دندې پیژند کارت، بانکي صورت حساب، د دندې قرارداد، بل او آویز، د جایداد قبالة، د معاملاتو د رهنما سند، جواز او اساسنامه په هغه صورت کې چې عاید د سوداگریز شرکت څخه وي او نور هغه سندونه او مدارک چې د وجوهو سرچینه او د معاملې هدف په کې شامل وي، ثابت کړي.

اووه څلویښتمه ماده: د پسو انتقالولو ټاکلی حد (د اسعارو د پیر او پلور او نغدو پیسو ته د چک بدلول ل

(1) لاندې اړین اطلاعات چې د مقدار په اساس په حساب کې ساتل کېږي او یا د معاملې د مقدار په اساس طبقه بندي شوي دي. په هر ټاکلي حد کې شرایط د زیاتیدو وړ دي. د مثال په توګه، د نوي ټاکلي حد د شرایطو سربیره باید د پخواني ټاکلي حد شرایط په پام کې ونیول شي.

شرایط	تر ټولو لوړه کچه (افغانی)	تر ټولو ټیټه کچه (افغانی)
نوم، پته، د اړیکې شمېره، د شرکت واک لرونکي استازي هويتی مالومات	۲۵۰،۰۰۰	۰
د شرکت معتبر جواز	۵۰۰،۰۰۰	۲۵۰،۰۰۱
د عاید سرچینې په اړه مالومات، د معاملې هدف او د شرکت د واک لرونکي استازي د هويت کارت د کاپي ترلاسه کول	۱،۰۰۰،۰۰۰	۵۰۰،۰۰۱
د معاملې حمایوي سندونه	۳،۰۰۰،۰۰۰	۱،۰۰۰،۰۰۱
د اساسنامې اخیستل او د ذینفع مالکینو پیژندل	--	۳،۰۰۰،۰۰۱

(2) د حاکمي اشخاصو لپاره د مشتري د پیژندنې شرایط د دې مقرري په (۱) ملپانه کې خلاصه شوي ده.

(3) د وجوه د سرچینې لپاره مرستندویه سندونه او د معاملې هدف چې بلونه، آویزونه، بانکي صورت حساب، قراردادونه، د جایداد قبالة، د معاملاتو د رهنما سند او نور هغه سندونه او مدارک چې د وجوهو (پیسو) سرچینه او د معاملې هدف په کې شامل وي، ثابت کړي.

اته څلویښتمه ماده: متبارز سیاسي اشخاص

(1) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې تثبیت او تشخیص کړي چې آیا مشتري یا د وجوه ذینفع مالک د سیاسي متبارزو اشخاصو له ډلو څخه دی او که نه .

(2) د سیاسي متبارزو اشخاصو له پلوه د مشتري تشخیص کې لاندې موارد شامل دي:

1. د مشتري یا اصلي مالک څخه د اړینو او اړوندو معلومات ترلاسه کول؛
2. د مشتري په اړه شته معلوماتو ترلاسه کول او بیاکننه؛
3. د سیاسي متبارزو اشخاصو بریښنایی ډیټابیسونو او د افغانستان بانک د مالي راپورونو او معاملو د شننې مرکز معلوماتو ته لاسرسی او بیاکننه که چیرې شتون ولري؛

(3) که چیرې مشتري یا د هغه واقعي مالک سیاسي متبارز شخص وي، د صرافی او پولیخدمتونو وړاندې کوونکی، د دې مقرري

د 33 مادې سره سم د مشتري پیژندلو لپاره د سختو تدبیرونو سربیره، لاندې تدبیرونه جوړ او پلي کوي:

1. د صرافۍ او پولې خدمتونو وړاندې کوونکي هسلاحت لرونکي مقام څخه د معاملي اجرا کولو يا له مشتري سره د سوداگريزومناسباتو رامینځته کولو لپاره منظوري ترلاسه کول؛
2. د وجوه د سرچينو د تشخيص او تثبيت لپاره د مناسبو تدبيرونو غوره کول، د معاملي موخه او ليرد د سياسي متبارزو اشخاصو لخوا؛
3. د سياسي متبارزو اشخاصو سره په پر له پسي او جدي توگه د سوداگريزو اړيکو څارنه.

ننه څلويشتمه ماده: د شکمنو معاملو راپور ورکول

- (1) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي چې شکمنه معامله تشخيص او د افغانستان بانک د مالي راپورونو او معاملو د شننې مرکز ته يې راپور ورکړي.
- (2) مشکوکه معامله هغه معامله ده چې د پيسو د اندازې او طريقي په پام کې نيولو پرته، يو له لاندې ځانگړتياوو او شرايطو څخه لري، مگر په دې پورې محدود نه وي.
 1. هيڅ قانوني او سوداگريز الزاميت چې روښانه اقتصادي جواز و نه لري.
 2. له حالاتو څخه بايد پوه شي چې مشتري معامله په داسې ډول تنظيم کړې چې د راپور ورکولو مخه ونيسي.
 3. شک يا د دلایلو شتون پر شک چې معامله يا د هغې اجرا کولو لپاره اقدام د جرمونو څخه تر لاسه شويو سره تړاو لري يا د هغه هدف د پيسو وينځلو يا د ترهگرۍ تمويل دی يا د اصلي جرمونو سره تړاو لري. اصلي جرم هغه عمل دی چې د ترسره کولو په پايله کې، وجوه يا شتمنی په مستقيم يا غير مستقيم ډول ترلاسه شوي وي.
 4. شک يا د دلایلو شتون پر شک چې وجوه د ترهگر شخص يا ترهگريز سازمان سره تړاو لري يا د ترهگريزو اعمالو د ترسره کولو لپاره کارول کېږي يا د ترهگريزو سازمانونو لخوا کارول کېږي.
 5. د مشتري هويت په روښانه توگه معلوم او ونه پيژندل شي.
 6. د دې معلومولو لپاره چې معامله په کوم شکل کې د غيرقانوني يا جرمي کړنو پورې تړاو لري.
 7. نور موارد چې د افغانستان بانک د مالي راپورونو او معاملو د شننې مرکز لخوا مشخص کېږي.
- (3) د شکمنو معاملو راپور ورکول په بريښنايي (آنلاين) يا په ځانگړو فورمو کې چې د افغانستان بانک د مالي راپورونو او معاملو د شننې مرکز لخوا مشخص شوي، تر سره کېږي.
- (4) د صرافانو او پولې خدمتونو نمايندگۍ کولای شي ټولې مشکوکې معاملې په مستقيم ډول يا د صرافۍ او پولې خدمتونو وړاندې کوونکې مرکزي دفتر له لارې له خپلو نمايندگيو څخه ترلاسه کړي او د مرکزي دفتر له معاملو سره يوځای د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته راپور ورکړي.

پنځوسمه ماده: د لويو معاملو راپور ورکول

- (1) صرافان او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي اړ دي چې د پنځه سوه زره افغانينو (۵۰۰،۰۰۰) يا ډير يا په نورو اسعارو د هغې معادل د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته راپور ورکړي، سربيره پردې، هغه صرافان او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي چې په د اسعارو په ليلام کې گډون کوي اړ دي چې د اسعارو د ليلامد ټولو معاملو راپور، د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته ورکړي.

(2) هغه معاملې چې په کې د هر یو مقدار د دې مادې په (۱) فقره کې له ټاکل شوي مقدار څخه کم وي مگر د مشتري لخوا د دوه پرله پسې ورځو لپاره اجرا او تړاو لري او ټولیزه مقدار یې د (۱) فقرې د ټاکل شوي حد سره مساوي یا ډیر وي، هم راپور ورکړي.

(3) د معاملو راپور باید د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز لخوا په ټاکل شوې موده کې، په برېښنایي توګه یا په ځانګړو فورمو کې چې د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز لخوا مشخص شوي، ورکړل شي.

(4) د صرافانو او پولې خدمتونو نمایندګۍ کولای شي لویو معاملو راپور په مستقیمه توګه یا د خپل مرکزي دفتر له لارې د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته ورکړي.

یو پنځوسمه ماده: د برېښنایي پیسو لیرد

(1) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي دې چې د خپلو معاملو او لیردونو (داخلي او بهرني لیردونو) په اړه کافي معلومات او سندونه ترلاسه، ثبت او وساتي.

(2) هغه معلومات او سندونه چې د پیسو په لیرد یا معامله کې تر لاسه، ثبت، او ساتل کېږي، لاندې موارد په کې شامل دي:

1. د پیسو د لیردونکي نوم او معلومات؛
2. د پیسو د تر لاسه کوونکي بشپړ نوم او آدرس؛
3. مقدار، د اسعارو ډول او د پیسو د لیرد موخه؛
4. د معاملې نیټه؛
5. د کارولو په صورت کې د تبادلې نرخ؛
6. فیس یا کمیشن؛ او
7. که چېرې مشتري حقيقي شخص او د معاملې مقدار له پنځه سوه زره (۵۰۰۰۰۰) افغانیو څخه ډیر یا په نورو اسعارو د هغې معادل وي او یا مشتري حکمي شخص او د معاملې مقدار له یو میلیونه (۱،۰۰۰،۰۰۰) افغانی یا په نورو اسعارو د هغې معادل وي، په دې صورت کې د معتبرو حمایتوي اسنادو په وړاندې کولو اړ دي.

(3) هرکله چې د پیسو تر لاسه کوونکي په افغانستان کې وي، د پولې خدمتونو وړاندې کونکي باید د پیسو تر لاسه کوونکي د راتلو او د پیسو غوښتنلو په وخت کې لاندې سندونه ترلاسه کړي:

1. د پیسو تر لاسه کوونکي د هويت تشخیص.
 2. د پیژند پانې او یا د پاسپورت کاپي.
- (4) که چېرې د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي د دې مقرري د ۳۰ مادې سره سم د پیسو د لیردونکي د هويت په پیژندنه کې پاتې راشي، یاده معامله اجرا او د شکمنې معاملې په توګه دې د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته راپور ورکړي.

(5) د پولې خدمتونو وړاندې کونکي چې د پیسو د لیرد په برخه کې د منځګړي په توګه عمل کوي، باید ټول معلومات او اسناد چې د دې مادې سره سم ترلاسه شوي، د ضمیمې په توګه مرجع یا جواز لرونکومالي مؤسسو ته واستوي.

دوه پنځوسمه ماده: د معلوماتو او اسنادو ساتنه

- (1) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کونکي پدې چې د مشتري سره د معاملي يا سوداگريزې اړيکې د تر سره کولو وخت څخه لږ تر لږه د 5 کلونو لپاره لاندې ټول معلومات او سندونه وساتي:
 1. د مشتري د هويت او پيژندنې په اړه ټول معلومات او مدارک.
 2. د داخلي او بهرني پولي ليردونو او معاملو په اړه ټول معلومات او مدارک، او
 3. د اړوندو اسنادو او راپورونو کاپي چې د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته استول کيږي.
- (2) ساتل شوي سندونه او معلومات بايد په کافي اندازه له تفصيلاتو سره وي او په داسې ډول وساتل شي چې د افغانستان بانک، د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز او نورو صلاحيت لرونکي مرجعو ته په اسانۍ د لاسرسۍ وړ وي.
 - (3) سندونه او معلومات په لاندې ډول وساتل شي:
 1. اصلي سندونه او مدارک (چاپي نسخه) او
 2. د اسنادو کاپي او اصلي مدارک چې ولوستل شي.

دري پنځوسمه ماده: د ترهگرۍ د ملاتړ پد ضد مبارزه

- (1) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کونکي پدې چې د ترهگرۍ د تمويل د مخنيوي او مبارزې په خاطر د ترهگرۍ د پر ضد د مبارزې د مخنيوي قانون او مقرري سره سم اړين تدبيرونه او اقدامات په لاره واچوي. دا تدبيرونه په لاندې مواردو کې شامل دي مگر په دې پورې محدود نه دي:
 1. سوداگريزې اړيکې يا د معاملي د اجرا کولو دمخه يا په اوږدو کې د پېرودونکو او د دوی د واقعي مالکينو د هويت تثبيت او پيژندنه ترسره کړي.
 2. معلومات ، ډيټابيس يا د هغه اشخاصو او سازمانونو لېست ساتل او آپډېټ کول چې په منظم او دوامداره توگه د تعزيراتو په لېست کې وو يا دي. د بنديزونو په نوملړ کې د ملگرو ملتونو د ملي امنيت شورا د ترهگرۍ له تمويل سره د مبارزې په برخه کې د افغانستان د ملي امنيت شورا د امريکا د ماليې وزارت د بهرنيو شتمنيو د کنټرول دفتر (OFAC) د بنديزونو په نوملړ کې شامل دي. هغه لېست چې د افغانستان د مالي راپورونو او معاملو د شننې د مرکز په ويب سايټ کې شتون لري، مخکې د سوداگريزو معاملو د ترسره کولو، د حقيقي او حکمي اشخاصو د هويت تثبيت چې د بنديزو په لېست کې چې د دې فقرې په دوهم بند کې ذکر شوی ده، تشخيص او وساتل شي.
 3. صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کونکي د بنديزونو په لېست کېد پېرودونکو د هويت د تشخيص لپاره برېښنايي وسايلو او سيستمونو ته اړتيا لري.
 4. صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کونکي اړ دي چې د خپلو پېرودونکو هويت د هغو اشخاصو او سازمانونو لېست سره پرتله کړي چې د بنديزونو په لېست کې دي او ډاډ ترلاسه کړي چې د دوی پېرودونکي د بنديزونو په لېست کې شامل نه دي.
 5. که چېرې پېرودونکي د بنديزونو په لېست کې شامل وي نو صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کونکي اړ دي چې:

1. پېرودونکي ته د خدمتونو له وړاندې کولو څخه دې ډډه وکړي.
2. د افغانستان بانک ته خبر او د افغانستان بانک د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته دې راپور ورکړي.

څلور پنځوسمه ماده: رونيز ه برنامه

- (1) د صرافان او د پولې خدمتونو چمتو کونکي بايد ډاډ ترلاسه کړي چې مسئولين، کار کوونکي او د هغوی استازي د دې مقرري د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ دملات پر ضد د مبارزېله مخنيوي او نورو اړوندو مقرراتو څخه پوره خبر دي.
- (2) صرافان او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي د خپلو کارکوونکو او استازو د پوره پوهاوي او ظرفيت لوړونې په موخه د دوامداره او روزنيزو پروگرامونو په دايرولو مکلف دي.
- (3) صرافان او د پولې خدمتونو کارکوونکي اړ دي چې کوم روزنيز پروگرامونه د افغانستان بانک او د افغانستان بانک د مالي راپورونو او معاملو د شننې مرکز لخوا دايږي، گډون وکړي.

پنځه پنځوسمه ماده: د خبرتيا ورکولو يا افشاء کولو ممنوعيت

- (1) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان، مسئولين او د هغوی کارکوونکي اړ دي چې د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ د دملات پر ضد د مبارزېله اړه معلومات يا د افغانستان بانک د مالي راپورونو او معاملو د شننې مرکز ته د مالوماتو او راپورونو وړاندې کول له پېرودونکو يا نورو اشخاصو سره شريک نه کړي.
- (2) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکو او صرافانو، کارکوونکو او مسئولينو ترمنځ د دې ډول مالوماتو شريکول او د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ د دملات پر ضد د مبارزېله مخنيوي لپاره د قوانينو او مقرراتو سره سم د باصلاحيته سرچينو سره په دې بنديز(محدوديت) او ممانعت کې شامل نه دي.
- (3) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان، مسئولين او د هغوی کارکوونکي د دندې پرمهال د راپور ورکولو په پايله کې د مسلکي محرومیتونو افشا کولو لپاره د خسارې مسئوليت نلري، پرته له دې چې افشا کول يې د ناوړه عمل له امله وي.

شپږ پنځوسمه ماده: د صرافانو او پولې خدمتونو د وړاندې کوونکو ټولنه (اتحاديه)

- (1) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان د خپلو اړوندو کارونو د ښه تنظيم او ترسره کولو په موخه يوه ځانگړې ټولنه لري او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي او صراف کولای شي د دې ټولنې غړيتوب ترلاسه کړي.
- (2) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکو او صرافانو ټولنه يا اتحاديه بايد له باصلاحيته ارگان سره ثبت او راجستر وي.
- (3) د پولې خدمتونو وړاندې کوونکو او صرافانو ټولنه اړه ده چې د افغانستان بانک د شته قوانينو او مقرراتو سره سم په خاصه توگه د پولې خدمتونو وړاندې کوونکو او صرافانو د فعاليت د ښه تنظيم او څارنې په برخه کې هر اړخيزه همکاري وکړي.
- (4) ذکر شوې ټولنه اړه ده چې د اتحاديه غړيتوب يوازې هغو پولې خدمتونو وړاندې کوونکو او صرافانو ته ورکړي چې د افغانستان بانک څخه يې جواز اخيستی وي. هرکله چې يو شخص د فعاليت د جواز د ترلاسه کولو څخه پرته يا د افغانستان بانک لخوا د جواز د له منځه وړلو يا تعليق په صورت کې په اړونده اتحاديه کې خدمات وړاندې کوي، اړونده اتحاديه مسئوليت لري چې بايد زر تر زره د افغانستان بانک ته خبر ورکړي.

(5) په هغه صورت کې چې اړونده اتحادیه د اړوندو قوانینو او مقرراتو څخه د سرغړونې یا جعل، منافقت کولو یا د خپلو غړو (د پولې خدمتونو چمتو کونکو یا صرافانو) له جرمونو څخه خبر تر لاسه کړي نو ذکر شوې ټولنه اړه ده چې ژر تر ژره موضوع له اړوندو ارګانونو سره شریکه کړي.

(6) ټولنه مسئولیت لري چې له اړوند قوانینو او مقرراتو څخه پیروي، طریقه، سوداګریز سالم اخلاق او د پېرودونکو حقوقو د پیروي. موضوع ګانې د خپلو غړو ترمنځ تقویه کړي.

(7) پورته ذکر شوې ټولنې دنده لري چې د ملګرو ملتونو د تعزیراتو د لېست او د افغانستان بانک او نورو اړوندو ادارو لخوا خپرېږي د نورو لیستونو په پلي کولو کې همکاري کوي.

(8) ټولنه مکلفه ده څو هغه خبرتیاوې، هدایتونه او دستورونه چې د افغانستان بانک د اړتیا له مخې ټولنو او د ټولنو غړو ته لېږي، د ټولنې ټولو غړو ته ابلاغ کړي.

(9) هغه معلومات او تائیدی چې په بیلابیلو مواردو کې د ټولنې لخوا د افغانستان بانک ته چمتو او لېږل کېږي، سمې او کره وي، له دې پرته هر ډول راتلونکی مسئولیت خپله د اړوندې ټولنې په غاړه دی.

(10) د غړو (پولې خدمتونو وړاندې کوونکو او صرافانو) یا د ټولنې د غړو او د هغوی د مشتري ترمنځ د شخړې او دعوی په صورت کې، اړونده ټولنه کولای شي د منځګړي په توګه عمل وکړي او د بې پریتوب د اصل په پام کې نیولو او د شته قوانینو او مقررو په رعایت کولو سره موضع حل و فصل کړي، له دې پرته دواړه لوري کولای شي واک لرونکو مرجعو ته مراجعه وکړي.

(11) ټولنه د ثبت شوي اساسنامې پر بنسټ یو مناسب اداري جوړښت او تشکیل لري.

(12) د ټولنې رئیس لږ تر لږه لاندې ځانګړتیاوې لري، خو په دې پورې محدودې نه دي:

1. د اهلیت او نیک شهرت لرونکی او د باور وړ وي؛
2. د لوړو زده کړو لرونکی او د اړوندو قوانینو او مقررو بشپړه پوهه او په اړه یې مالومات ولري؛
3. د صراف یا پولې خدمتونو د وړاندې کوونکي په توګه لږ تر لږه درې کاله کاري تجربه ولري؛
4. د افغانستان بانک څخه د صرافۍ او پولې خدمتونو د فعالیت جواز ولري؛ او
5. د دولت د هیڅ یوې درې ګونې قوې غړیتوب ونلري.

اوه پنځوسمه ماده: د غوښتنلیک د طی مراحلو کړنلاره

د جواز د اخیستلو، تمديد او د پولې خدمتونو او صرافيو د نمایندګيو د جوړولو د غوښتنلک د مراحلو د طی کولو کړنلاره او د جواز ورکولو نور اړوند موارد د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه د څارنې د لوی آمریت لخوا د یوې جلا کړنلارې په ذریعه چمتو او پلي کېږي.

اته پنځوسمه ماده: د مقرري د پلي کېدو نېټه

دا مقرره د افغانستان بانک د عالي شورا لخوا له تصویب وروسته د پلي کېدو وړ او د افغانستان بانک په ویب پاڼه کې خپرېږي، د دې مقرري په خپرېدو سره د هغې مخکینۍ نسخه لغوه بلل کېږي.

يادونه: د غير بانکي مؤسسو د کړنو د تنظيم په موخه د پيسو وينځلو او ترهگری د دملات پر ضد د مبارزی پر وړاندې د د مسؤلیتونو مخنیوي کوونکو اقداماتو مقررہ په جلا توگه ترتیب شوې ده؛ خو د صرافی او پولی خدمتونو د وړاندې کوونکي صنف د اسانتیا په خاطر د یادې مقررې اړوند موضوعات د صرافانو او پولی خدمتونو د وړاندې کوونکو د کړنو د تنظيم په مقررہ کې زیات شوي خو په دې پورې محدود نه دي.

۱ ملپانه: د مشتریانو د پېژندنې شرایط

د مشتریانو د پېژندنې شرایط

حقوقی بڼه	ډول	۲۵۰ > هزار	۲۵۰ - ۵۰۰ زره	۵۰۰ زره - یو میلیونه	۱-۳ میلیونه	له ۳ میلیونه زیات	نوم	پته	دنده	آر یکو	هویت د	پېژندنې پاڅنه/ اسټورټ	سرچینه	موخه	سندونه	تصویب	جواز	اساسمه	نظار پلاوی
حقیقی شخص	صرافي/پولي خدمتونه	۲۵۰ > هزار					X	X	X	X									
حقیقی شخص	صرافي/پولي خدمتونه		۲۵۰ - ۵۰۰ زره				X	X	X	X	X								
حقیقی شخص	صرافي/پولي خدمتونه			۵۰۰ زره - یو میلیونه			X	X	X	X	X	X	X	X					
حقیقی شخص	صرافي/پولي خدمتونه				۱-۳ میلیونه		X	X	X	X	X	X	X	X	X				
حقیقی شخص	صرافي/پولي خدمتونه					له ۳ میلیونه زیات	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	
حکمی شخص	صرافي/پولي خدمتونه	۲۵۰ > هزار					X	X	X	X						X			
حکمی شخص	صرافي/پولي خدمتونه		۲۵۰ - ۵۰۰ زره				X	X	X	X						X	X		
حکمی شخص	صرافي/پولي خدمتونه			۵۰۰ زره - یو میلیونه			X	X	X	X	X					X	X		
حکمی شخص	صرافي/پولي خدمتونه				۱-۳ میلیونه		X	X	X	X	X					X	X		
حکمی شخص	صرافي/پولي خدمتونه					له ۳ میلیونه زیات	X	X	X	X	X					X	X	X	X

د ډالرو تر ټولو لوړ حد ۲،۱۲۵ ۶،۲۵۰ ۱۲،۵۰۰ ۳۷،۵۰۰

لومړۍ څپرکي: عمومي حکمونه

لومړۍ ماده: واک

د برېښنايي پيسو د مؤسسو د جواز ورکولو، تنظيم او څارنې مقررې د افغانستان بانک د قانون د ۸۷ او ۸۸ مادې پر بنسټ د افغانستان بانک لخوا منظور شوي ده.

دويمه ماده: محدوده

(۱) دا مقررې په ټولو هغو افرادو او حقوقي شرکتونو باندې چې د افغانستان اوسيدونکي وي يا نه وي خو د افغانستان په داخل کې برېښنايي پيسو چوپړتياوې وړاندې کړي، پلې کېږي. د دې مقررې د موخې لپاره، د برېښنايي پيسو خدمتونه د افغانستان بانک د قانون د لومړۍ (۱) مادې پر بنسټ د چک د لېږد او نغډولو بهير رانغاړي.

(۲) دا مقررې په بانکونو، د بانکونو په څانگو او د بهرنيو بانکونو په نماينده گيو چې د افغانستان بانک څخه د فعاليت جواز ترلاسه کړي وي، د پلي کېدو وړ نده. د برېښنايي پيسو خدمتونه چې د دې بانکونو لخوا وړاندې کېږي د بانکې مؤسساتو د څارنې د مقررې پر بنسټ، چې په افغانستان کې د بانکوالۍ د قانون سره سم صادرې شوي، د هغوي د ټوليزه کړنو د يوې برخې په توگه تنظيم او څارل کېږي.

(۳) د دې مقررې د جواز ورکولو حکمونه او شرايط په هغو حقوقي اشخاصو او شرکتونو باندې چې د دې مقررې د مخکيني نسخې په پام کې نيولو سره د برېښنايي پيسو خدمتونه د باور وړ جواز درلودونکي وي، نه پلي کېږي. په هغه صورت کې چې د حقوقي اشخاصو او شرکتونو د فعاليت د جواز موده پای ته رسېږي، د دغه ډول اشخاصو د جواز تمدید او نوي کول بايد د دې مقررې (اوسنۍ نسخې) د شرايطو پر بنسټ ترسره شي.

(۴) هغه واکونه چې د پورتنی قانون په پام کې نيولو سره ورکړل شوي دي، په ځانگړې توگه په د افغانستان بانک پورې تړاو لري. د دې واکونو پلي کول او عملي کول چې د مواردو حذف په کې شامل دي، د افغانستان بانک عام او تام واکونه دي. هغه ابهامات چې منځته راځي يواځې د افغانستان بانک يې د تشریح او تفسير واک لري.

درېيمه ماده: تعريفونه

(۱) "فعال کارن" له هغو حقيقي او حقوقي اشخاصو او افرادو څخه عبارت دي چې د يو کال په اوږدو کې د موبايل له لارې د برېښنايي پيسو لږ تر لږه ۱۲ معاملي (يا د دې معاملو معادل په يوه وخت کې) ترسره کړي. لکه څنگه چې په دې مقررې کې کارول شوي دي، "د موبايل له لارې د پيسو معاملو" کې "د پيسو جمع کول"، "د پيسو ويستل"، "د پيسو لېږل/انتقال، د پيسو ترلاسه کول او د بيلانس کتل شامل دي.

(۲) "غوښتنلیک کوونکی" له حقيقي اشخاصو او شرکتونو څخه عبارت دي چې د برېښنايي پيسو د فعاليت د جواز اخيستلو په موخه د افغانستان بانک ته ليکلې خبرتيا يا غوښتنلیک وړاندې کوي.

- (3) "د برېښنايي پيسو د مؤسسې واک لرونکي استازی" له هغه حقوقي شرکت یا شخص څخه عبارت دی چې د برېښنايي پيسو د مؤسسې لخوا د حساب د پرانيستلو، د دې مؤسسې د مشتريانو لپاره د پيسو د ورکړې او ويستلو خدمتونو په موخه د واک لرونکي شخص په توگه معرفي کېږي.
- (4) "د پيسو جمع کول" د بانکونو، سکې او يا هر توکي اخیستل چې پولي ارزښت ولري او د مشتري په برېښنايي حساب کې د هماغه پولي ارزښت د اچولو په برخه کې د اړينو کړنو ترسره کول (کريډټ کول).
- (5) "د پيسو ويستل" د بانکونو، سکې او يا هر توکي ورکول چې پولي ارزښت ولري او د مشتري له برېښنايي حساب څخه د هماغه پولي ارزښت د کمولو (دیبټ کولو) په برخه کې د اړينو کړنو ترسره کول.
- (6) "د برېښنايي پيسو مشتري" له هغه شخص څخه عبارت دی چې د کوچنيو پولي ورکړو په لاره اچولو يا ترلاسه کولو يا د پولي ارزښت د ساتلو په موخه د برېښنايي پيسو د مؤسسو له چوپړتياوو څخه کار اخلي. د دې اصطلاح په مفهوم کې هغه حقوقي شرکتونه شامل نه دي چې د برېښنايي پيسو د مؤسسو له خدمتونو څخه د معاشونو د ورکړې، د پورونو د ورکړې، د پورونو د اقساطو د ترلاسه کولو او د برېښنا بيلونو د تحويلې په برخه کې په منظمه توگه فعاليت لري. دا ډول شرکتونه لاندې د "شريکانو" په توگه تعريف شوي دي.
- (7) "د افغانستان بانک" د هېواد له مرکزي بانک څخه عبارت دی چې مرکزي دفتر او څانگې لري.
- (8) "برېښنايي پيسې" د پيسو له هغه ارزښت څخه عبارت دي چې په برېښنايي دستگاه يا انټرنېټي سرور کې زېرمه شوي وي او د صادرونکي څخه علاوه د نورو له لورې د نقدو پيسو پر ځای قبلېږي او په ټوله کې د پيسو د ليرد او يا تاديې په موخه په يو محدود مبلغ کې منل کېږي. برېښنايي پيسې د امانت په معنی ندي "د امانت تعريف د افغانستان د بانکوالی د قانون په ۲ ماده کې واضح شوی دی " بلکې د پيسو جمع او د پيسو ويستل د الکترونيکي پيسو موسساتو " د چک د نغډولو" د کړنې او په برېښنايي توگه د ليرد معاملات د "پيسو د ليرد" په معنی دي ؛ دا مفهومونه د افغانستان بانک د قانون په ۵ مه ماده کې تعريف شوي دي.
- (9) "د مشتريانو برېښنايي پيسې" په يو ټاکلي وخت کې د ټولو مشتريانو د برېښنايي پيسو اندازه چې د الکترونيکي پيسو د مؤسسې د نا ورکړل شويو ټوليزو برېښنايي پوراينو څخه عبارت دي.
- (10) "د برېښنايي پيسو مؤسسه" له سوداگريز بانک او د کوچنيو امانتونو له مؤسسې پرته هغه حقوقي شرکت ته ويل کېږي چې د برېښنايي پيسو په بدل کې کارول کېدونکي بانکونو ته، سکې او يا د پيسو د ورکړې نور اېزار مني او د اداينو د ترسره کولو په موخه د دې برېښنايي پيسو د ليرد اسانتيا برابروي. سوداگريز بانکونه او يا د کوچنيو پورونو د امانت مؤسسې چې د خپلو مشتريانو انفرادي او يا گروپي حسابونو لرونکو ته د هغوی وجوهو ته د لاسري اجازه ورکوي چې په اصل کې د دې بانکونو يا د کوچنيو پورونو د امانت مؤسسو له پوراينو څخه شمېرل کېږي او د برېښنايي دستگاهو لکه گرځنده تېليفون په بڼه دي، د دې مقرري پر بنسټ بايد د برېښنايي پيسو د مؤسسې په توگه تعريف نه شي. په همدې ترتيب، د سوداگريز بانک يا د کوچنيو پورونو د امانت مؤسسې د دريم لوري مشتري چې مشتري ته خپلو وجوهو ته د لاسرسي په موخه له نورو برېښنايي کانالونو څخه د برېښنايي پيسو مؤسسې د ټکنالوژۍ خدمتونه وړاندې کوي، د دې مقرري پر بنسټ بايد د پولي خدمتونو د وړاندې کوونکي په توگه ونه شمېرل شي.

- (11) "د غیر بانکي مالي مؤسسو د څارنې لوی آمریت" د غیر بانکي مالي مؤسسو د څارنې د لوی آمریت څخه عبارت دی چې د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه څارنه کوي.
- (12) "د موبایل پیسو اندازه" د موبایل له لارې د پیسو د معاملو له شمېر څخه عبارت دی چې د برېښنايي پیسو د مؤسسې له خوا په یوه میاشت کې ترسره شوي وي. د روښانتیا په موخه "د موبایل پیسو اندازه" مفهوم چې دلته تعریف شوی دی د پیسو د اضافه کولو، د پیسو ویستلو یا ترلاسه کولو، او د پیسو د لېرلو او لېږدولو له کړنو پرته، نورې کړنې لکه د بیلانس کتل او د PIN کوډ اصلاح کول هم رانغاړي.
- (13) "د موبایل پیسو ارزښت" د موبایل له لارې د ټولیزه لېږدول شوي مبلغ د ارزښت څخه عبارت دی چې د برېښنايي پیسو د مؤسسې له خوا په یوه میاشت کې ترسره شوي دي.
- (14) "د پولې خدمتونو وړاندې کوونکی" له هغه شخص یا ادارې څخه عبارت دی چې د وجوهو په لېږد کې ښکېل وي او په ورته وخت کې د امانتونو او د چکونو د نغدولو خدمتونه هم وړاندې کوي.
- (15) "حقوقی شرکت" له هغه فردي مالکیت، شراکت یا شرکت څخه عبارت دی چې د افغانستان په دننه یا بهر کې رامنځته شوی وي.
- (16) "فرد یا مجوز شرکت" له هغه فرد یا حقوقی ادارې څخه عبارت دی چې د پولې خدمتونو د وړاندې کولو په برخه کې اجازه ورکړل شوې وي.
- (17) "شریک" له هغې ادارې څخه عبارت دی چې د معاشونو د ورکړې، د پور د ورکړې، د ورکړل شوي پور د ترلاسه کولو او د یو منظم مهالویش سره سم د برېښنا بیلونو د تحویلی په برخه کې د برېښنايي پیسو د مؤسسې د خدمتونو د کارولو په موخه له یادو مؤسسو سره قراردادي اړیکه ولري. دولتي ادارې، د بهرنۍ پانګې لرونکي او یا نه لرونکي شرکتونه، بهرني سفارتونه، قونسلګری، ماموریتونه، د افغانستان بانک د جواز لرونکې نورې مالي مؤسسې، بهرنۍ نا دولتي ادارې، بهرنۍ تمویلېدونکې پروژې او نورې بهرنۍ ادارې د دې مؤسسو شریکان بلل کېږي.
- (18) "پالیسی او کړنلارې" له هغو ټولیزو اسنادو څخه عبارت دي چې د یوې ادارې هغه قوانین او مقررات بیانوي چې د یادې ادارې د کړنو د پرمخ بیولو، د خطر د مدیریت او پایداره پرمختګ لپاره اړین بلل کېږي. دا سندونه زیاتره وخت د یو شمېر بیروني اړتیاوو لکه د قانون یا نورو دولتي مقررو د پلي کولو بهیر او بشپړې روښانتیا په موخه په لاره اچول کېږي. پالیسی او کړنلارې ښايي بیلابیل نومونه ولري چې د "سوداګریزې پالیسی او کړنلارې" د معیاري کړنو کړنلاره" یا "د څانګې د کړنو کړنلاره" په کې شامل دي.
- (19) "په شرایطو برابرې پانګه" دا برخه هغه ورته مانا وړاندې کوي چې د افغانستان د بانکوالۍ قانون په ۲ ماده کې بیان شوې ده.
- (20) "د نغده کولو حق" د برېښنايي پیسو د مؤسسې د یو مشتري له حق څخه عبارت دی چې کولای شي د خپل الکترونیکی حساب د بیلانس ټوله یا یوه برخه په هر وخت کې نغدي کړي.

(21) "راپور" د توضیحي مالوماتو د یوې برخې یا د پېښو د یو مشخص حساب څخه عبارت دی چې یو شخص یا ډلې او یا یوې ادارې ته ورکول کېږي. لیکلي راپورونه له هغو سندونو څخه عبارت دي چې اخیستونکي (اورېدونکي) ته متمرکه، عمده او مهمه محتوی وړاندې کوي. راپورونه معمولاً د یوې تجربې، څېړنې یا بیاکتنې پایله بیانوي. د راپور اورېدونکي بنایي مشخص خلک او یا په ټوله کې عام وگړي وي. له راپورونو څخه د دولتي، سوداگریزو، تعلیمي، ساینس او نورو برخو په چارو کې کار اخیستل کېږي. د راپورونو ځینې نمونې عبارت دي له: ساینسي راپورونه، ملاحظوي راپورونه، د دولتي پلاوي راپور، کلي راپورونه، د پلټنې راپورونه، د کاري ساحې راپورونه، د سرشمېرنې یا احصائې راپورونه، د سفر راپورونه، د پرمختگ راپورونه، څېړنیز راپورونه، بودجوي راپورونه، د پالیسي راپورونه، د نفوس شمېرنې راپورونه، کريدتي راپورونه، د ارزونې راپورونه، د تفتیش راپورونه، نظامي راپورونه، د بیه لرونکو پاڼو راپورونه او نور راپورونه.

(22) "سیستمونه" د تگلارو، کړنلارو او په مفصله توگه د یوې بڼې لرونکو ورځنیو چارو څخه عبارت دي چې د یوې ټاکلې کړنې، د یوې دندې د ترسره کولو یا یوې ستونزې د حل لپاره کارول کېږي. پرانیستي سیستمونه د غیر ملکیتي عام التأسیس او معیاري پېژندل شویو اتصال د لیکو د سیستم له مجموعې څخه عبارت دی چې هر شخص کولای شي هغه وکاروي او له هغه سیستم سره چې په ورته معیارونو برابر وي، اړیکه ټینگه کړي. د پرانیستي سیستم معیارونه څلور بنسټیز شرطونه لري: (۱) باید په بشپړه توگه تعریف شوی وي څو بنکيل اړخونه وکولای شي په یوه وخت کې په ورته اډانه کې کار وکړي، (۲) د یوې مناسبې مودې په اوږدو کې ثبات ولري څو په مرسته یې بنکيل اړخونه خپلې موخې په گوته او د ترلاسه کولو لپاره یې پاملرنه وکړي، (۳) باید په بشپړه توگه خپور شوی وي څو د اتصال لیکې یې د عامو خلکو د لاسرسي وړ وي، او (۴) دا سیستمونو په یوه وخت کې د هیڅ یو پلورونکي یا یوه شرکت تر کنټرول لاندې نه وي.

(23) "په خدمتونو کې ځنډ" په دستگاه کې له وقفې یا ځنډ، د برېښنا له پرې کېدو یا د مالوماتي ټکنالوژۍ (آی ټي) له ستونزې څخه عبارت دی چې په پایله کې یې د برېښنايي پیسو د مؤسسې مشتري ونه شي کولای خپل د برېښنايي پیسو بیلانس انتقال یا د خپل بیلانس د انتقال څخه ډاډ ترلاسه کړي. په سیستم کې ځنډ چې له دوو ساعتونو څخه د زیات وخت لپاره دوام ومومي د ۲، ۵ او ۱۱ مادې له مخې چې لاندې ذکر شوي دي، داسې یوه کړنه گڼل کېږي چې باید په اړه یې راپور ورکړل شي.

(24) "ذینفع" له هغه شخص، ډلې یا ادارې څخه عبارت دی چې په یوه اداره کې مستقیمه یا غیر مستقیمه گټه ولري، په دې دلیل چې دا افراد او اشخاص د ادارو د کړنو، پالیسیو او موخو له امله اغیزمن کیدای شي. په یوه سوداگریزه اداره کې کلیدي ذینفعان له اعتبار ورکوونکو، مشتريانو، امرینو/رهبرانو، کارکوونکو، دولت (او د دولت ادارې)، مالکینو (ونډه وال)، عرضه کوونکو، اتحادیو او هغه ټولنو چې له خپلو سرچینو څخه دغه ډول ادارې تأمینوي، څخه عبارت دي.

(25) "د برېښنايي پیسو د مؤسسې لویې نغدي معاملې" په ښکاره توگه او د دې مقرري د موخو لپاره داسې یوه معامله ده د لېږد یا ترلاسه کولو ارزښت یې ۵۰۰۰۰ افغانۍ څخه زیات یا د هغې معادل وي. دوه معاملې چې د دوو ورته اشخاصو لخوا یا ترمنځ په یوه کاري ورځ کې یو په بل پسې چې په ټولیزه مجموعه یې ۵۰۰۰۰ افغانۍ ته ورسېږي یا له دې مبلغ زیاته شي، د لویو نغدي معاملو له ډلې شمېرل کېږي.

26) "مشکوکی معاملې" د مقدار یا د ورکړې د وسیلې په پام کې نیولو پرته چې لاندې شته شرایط په کې شامل وي د مشکوکی معاملې په نوم یادېږي: (۱) په یوه معامله کې چې هیڅ ډول حقوقي او سوداگریزه موخه او یا اقتصادي دلیل ونه لري، (۲) مشتري په سمه توګه نه وي پېژندل شوی، (۳) د معاملې لاندې مبلغ د مشتري د سوداگریز او مالي ظرفیت سره برابر نه وي، (۴) د ټولو پېژندل شویو شرایطو په پام کې نیولو سره، څرګنده شي چې د مشتري معامله په داسې یو شکل ترسره شوي وي چې د قانون او مقرراتو سره د راپور ورکولو د شرایطو مانع وي، (۵) د معاملې په اړه داسې شرایط ولیدل شي چې د مالي مؤسسې سره د مشتري د پروفایل یا معاملې په اړه شک رامنځته کړي، (۶) یوه داسې معامله چې یو له غیر قانوني کړنو څخه وي یا د قانون خلاف ترسره کېږي/شوي وي، (۷) هغه معامله چې د یادو معاملو سره ورته وي.

27) "د څو ګونو حسابونو معاملې" له هغو معاملو یا ژمنو څخه عبارت دي چې له یو څخه زیات د پیسو جمع کولو یا د پیسو ویستلو په حسابونو کې پولي ارزښت وي او دا حسابونه د یو حقوقي شخص اړوند وي او د نوموړي لخوا کنټرولېږي.

28) "مخابراتی شبکه" له یو حقوقي ګرځنده تلیفون شرکت څخه عبارت دی چې د مخابراتي شرکتونو له ډلې څخه وي او د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت لخوا ورته جواز ورکول کېږي. دغه ډول تیلیفوني شرکت په افغانستان کې خپلو کاروونکو ته ګرځنده تیلیفوني خدمتونه وړاندې کوي.

29) "د یو شخص له بکسګي بل شخص ته د پیسو لېږد" له هغه بهیر څخه عبارت دی چې یو راجستر شوی کارن خپل د الکترونیکي پیسو له جیبې بکسګي څخه بل غیر راجستر شوي شخص (هغه شخص چې د مشتري د پېژندنې ټول اړین شرایط پوره کړي) ته ولېږي.

څلورمه ماده: د غوښتنلیک د فورمې ډکول

غوښتنلیک کوونکی باید د افغانستان بانک د منلو وړ غوښتنلیک فورمه ډکه او په پایله کې د برېښنایي پیسو د خدمتونو د وړاندې کوونکي د فعالیت جواز ترلاسه کړي.

۱. یو منل شوی غوښتنلیک کوونکی باید د جواز له ورکړې مخکې د برېښنایي پیسو د خدمتونو د وړاندې کوونکو د جواز ورکړې هوکړه لیک ومني، او هغه لاسلیک کړي.

۲. د دې فورمې نمونه د غیر مالي بانکي مؤسسو د څارنې لوی آمریت د جوازونو د ورکړې په شعبه کې - چې د کابل په ابن سینا واټ کې واقع ده - د لاسرسي وړ ده.

پنځمه ماده: د برېښنایي پیسو شرکت د جواز د ترلاسه کولو لپاره د غوښتنلیک اړین شرایط

(1) هره حکمي اداره چې د برېښنایي پیسو د شرکت (چې د دې مقرري په ځینو ځایونو کې د برېښنایي پیسو د کمپنۍ په توګه یاده شوې ده) د جواز ترلاسه کولو لپاره د افغانستان بانک ته غوښتنلیک وړاندې کړي، باید لاندې شرایط پوره کړای شي (یا لاندې ځانګړتیاوې ولري). د افغانستان بانک اختیار نه لري چې یو غوښتنلیک چې د دې مقرري د ۵، ۶ او ۱۰ مادې سره مطابقت ونه لري، په پام کې ونیسي. د شک د له منځه وړلو لپاره د "مطابقت" کلمه لکه څنګه چې پورته ذکر شوې ده، له هغه غوښتنلیک څخه عبارت ده چې په لاندې فقرو یا لست شویو فرعي فقرو کې شامل ده.

(2) باید یو سهامي شرکت وي:

1. د برېښنايي پيسو مؤسسه بايد د يوې انتفاعي مؤسسې په توگه تاسيس شي؛
2. د برېښنايي پيسو مؤسسه بايد يواځې د برېښنايي پيسو چوپړتياوې ترسره کړي؛
3. په غوښتنليک کې بايد د غوښتنليک کوونکي نوم، د شرکت حکمي حالت او د حکمي ادارې اساسنامه چې د برېښنايي پيسو د ادارې په توگه فعاليت کوي، ولري.
4. د افغانستان د فکري مليکتونو او تجارت د ثبت مرکزي دفتر د تصديق پانې کاپي د برېښنايي پيسو شرکت په توگه له غوښتنليک سره مل وي؛
5. غوښتنليک بايد د اوسنيو يا پيشنهاد شويو ونډه لرونکو د لست سره چې د برېښنايي پيسو د شرکت د ونډو ذصلاح مالکين دي او د دوی د ونډو سلنه چې هر يو يې اوس مهال يا په راتلونکو پنځو کلونو کې ولري، درلودونکی وي؛
6. غوښتنليک بايد د هغه ټاکل شوي شخص نوم او د اړيکو بشپړ مالومات ولري چې ورته واک ورکړل شوی وي خو د جواز ورکولو د پروسې په اوږدو کې د برېښنايي پيسو د شرکت د استازي په توگه رول ولوبوي؛
7. غوښتنليک بايد لږ تر لږه د نظار پلاوي (په هغه صورت کې چې شتون ولري) او اجرائيوي افيسرانو (اجرائيوي رئيس، عملياتي مدير، د مالي چارو مدير، د قانون او مقرر د رعايت مدير) د پېژندنې د مالوماتو درلودونکی وي. د وړانديز شويو کړنو ساحې او کچې ته په پام سره ځينې له دې پستونو څخه (د قانون او مقرر د رعايت آفيسر پرته) کيدای شي د يو شخص لخوا اشغال او چارې يې پرمخ يوړل شي تر هغه ځايه چې ټولې پورته ذکر شوې دندې تر پوښښ لاندې راولي او د غوښتنليک کڅوړه دا تصريح کړي چې کوم شخص د کومې دندې د پرمخ وړلو مسؤليت لري. د پېژندنې دا مالومات بايد په کافي کچه او بشپړه توگه د افغانستان بانک په واک کې ورکړل شي خو پر بنسټ يې د اشخاصو د وړتيا او توان او د هغوی د تجربې په تړاو قضاوت وکړای شي.
8. د ونډه وال پېژندنه، معتبر پاسپورت يا پېژندپاڼه او د نوموړي د ونډه والي جوړښت؛
9. شخصي خالصې شتمنۍ؛
10. معياري وړانديز شوي قراردادونه له:
 - أ. لوی نماينده يا توزيع کوونکي سره
 - ب. نماينده؛ او
 - ت. سوداگر
11. د پاليسيو، کړنلارو، پلانونو، لارښوونو او هداياتو مکمل سيټ وړاندې کول چې د دې مقرري په (V) مه ماده کې ذکر شوي دي.
12. د افغانستان بانک د اداينو د سيستم لخوا له ياد سيستم او د افغانستان د برېښنايي اداينو له ملي سويچ سره د نښلېدو په موخه تصديق پاڼه. ټول اړين سندونه بايد په دې برخه کې د منظوري د سند د ترلاسه کولو په موخه د افغانستان د اداينو سيستم ته د هغوی د لارښوونې پر بنسټ وړاندې شي؛
13. اساسنامه؛
14. درې کلن سوداگريز پلان؛

15. تشکیل او اداري جوړښت
 16. د افغانستان د اداینو سیستم سره هوکړه لیک؛
 17. د وړاندیز شوي نظار پلاوي د پېژندنې اسناد؛
 18. د وړاندیز شوي مدیره پلاوي د پېژندنې اسناد؛ او
 19. د نظار او مدیره پلاوو د غړو تحصیلي سند او د کاري تجربې تصدیق پانې.
- (3) باید یوه خپلواکه اداره یا په اصلي شرکت پورې اړوند یوه خپلواکه څانګه وي:

1. هغه شرکت چې د برېښنايي پیسو د شرکت د جواز اخیستلو لپاره د افغانستان بانک ته غوښتنلیک وړاندې کوي، باید یوه خپلواکه اداره وي او یا په اصلي شرکت پورې تړلې یوه خپلواکه څانګه وي، چې لږ تر لږه د دوو کلونو لپاره یې په افغانستان او یا له هېواد څخه بهر فعالیت کړی وي؛
2. که چېرې یو شرکت د برېښنايي پیسو د ادارې د جواز د اخیستلو لپاره غوښتنلیک وړاندې کړي، په اوس وخت کې یوه فعاله اداره وي لکه مخابراتي شرکت (د موبایل شرکت متصدي)، دا ډول شرکت باید یوه جلا خپلواکه اداره تأسیس کړي او له اړوندو دولتي وزارتونو او دفترونو سره یې باید ثبت کړي او دا اداره باید خپل مدیره پلاوی، د تفتیش کمېټه، ونډه لرونکي او د نظار پلاوی ولري؛
3. په هغه صورت کې چې د الکترونيکی پیسو خدمتونو د وړاندې کولو لپاره د یادې خپلواکې ادارې تأسیس کول د پام وړ وخت پکار وي، مخابراتي شرکت کولای شي د برېښنايي پیسو د شرکت د جواز د اخیستلو لپاره غوښتنلیک وړاندې کړي، په دې شرط چې د برېښنايي پیسو د شرکت د جواز ترلاسه کولو وروسته د ۱۲ میاشتو په موده کې خپلواکه اداره جوړه کړي. د دغه ډول ادارې له جوړېدو او تأسیس وروسته د برېښنايي پیسو د شرکت جواز له مخابراتي شرکت څخه یاد شرکت ته ولېږدوي.

شپږمه ماده: د شرکت د پانګې اړین شرایط

- (1) یوه خپلواکه اداره چې د برېښنايي پیسو د شرکت د جواز د اخیستلو لپاره یې غوښتنلیک بشپړ کړی وي، باید هر وخت د افغانستان بانک لخوا د وضع شویو اړینو شرایطو پر بنسټ کافي پانګه ولري. دا اړین شرایط د مخکینۍ لیکلې خبرتیا پرته د بدلون وړ دي.
- (2) د غوښتنلیک د سپارلو پر مهال او د جواز تر اعتبار وړ مودې پورې چې د افغانستان بانک د اړینو شرایطو سره سم صادر شوی دی، د غوښتنلیک کوونکي د پانګې ونډه باید ۸۰ میلیونه افغانۍ وي. په ورته وخت کې، د برېښنايي پیسو د خپلواکې ادارې ټولیزه مالي پانګه (Equity) هم باید هر مهال لږ تر لږه ۸۰ میلیونه افغانۍ وي.

اوومه ماده: ټولې پالیسۍ او کړنلارې

- (1) د برېښنايي پیسو هره اداره باید لاندې پالیسۍ او کړنلارې ولري:
 1. د اخلاقي اصولو لارښود؛
 2. د قانون د رعایت او پیروۍ پالیسي؛

3. د خطرونو د مدیریت پالیسي؛
4. عملیاتي پالیسي؛
5. د محاسبې او مالي راپورونو د ترتیب پالیسي؛
6. د سیالیت پالیسي؛
7. داخلي پلټنې پالیسي؛
8. داخلي کنټرول پالیسي؛
9. د پیسو وینځلو او ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې پالیسي؛
10. د بشري سرچینو پالیسي؛
11. د شخړو د حل پالیسي؛
12. د استازي (اجینټ) د څارنې او ټاکنې پالیسي؛
13. د گټو د تضاد پالیسي؛
14. د تدارکاتو پالیسي؛ او
15. د بشري سرچینو پالیسي.

(2) د برېښنایي پیسو اداره باید د مالوماتي تکنالوژی یوه هر اړخیزه او جامع پالیسي ولري. په دې پالیسي کې باید لاندې موارد

شامل وي، خو په دوي پورې محدود نه وي.

1. د شبکې پالیسي؛
2. امنیتي پالیسي؛
3. د سیستم (کارپال) پالیسي؛
4. د بحران د پوښښ د مدیریت پالیسي (پېښو ته رسېدنه)؛
5. د درغلی د موندلو او مخنیوي پالیسي؛
6. د کار د دوام د مدیریت پالیسي؛
7. یوزر (کارن) ته د لاسرسي پالیسي؛
8. شبکې ته د لاسرسي پالیسي؛
9. دریم لوري ته د لاسرسي پالیسي؛
10. د مالوماتي تکنالوژی د خطر د مدیریت پالیسي؛
11. د نقض او تطبیق پالیسي؛
12. له لیرې واټن څخه د لاسرسي پالیسي؛
13. د مضرو سافتویرونو د مدیریت پالیسي؛
14. د پټو کوډونو (پاسورډونو) د مدیریت پالیسي.

اتممه ماده: د شرکت او د هغې د تولید د نوم منظوري

- (1) هره اداره چې غواړي د برېښنايي پیسو د شرکت په توگه فعالیت وکړي او د جواز غوښتنلیک وړاندې کړي، باید د افغانستان د صنعت او سوداګرۍ وزارت لخوا د ثبت شوي سوداګریز جواز درلودونکې وي.
- (2) غوښتنلیک کوونکي باید د دې مقرري پر بنسټ صادر شوی جواز د نورو موخو لپاره ونه کاروي مگر دا چې د افغانستان بانک غوښتنلیک کوونکي ته د مشخص فعالیت جواز ورکړي.
- (3) هره اداره چې د تولید د نوم (توليدات/خدمتونو) د منظوري لپاره د پېژندنې یا نویو خدمتونو د ترسره کولو په موخه د افغانستان بانک ته غوښتنلیک سپاري، باید د شته فکري ملکیتونو او سوداګرۍ د ثبت حقونو تابع اوسي.
- (4) غوښتنلیک کوونکي باید یواځې مجاز او پدې مقرري کې یاد شوي چوپړتیاوې او کړنې ترسره کړي.

نهمه ماده: سوداګریز پلان

- (1) هغه اداره چې د برېښنايي پیسو د شرکت د جواز اخیستلو غوښتنلیک وړاندې کوي، باید یو داسې جامع سوداګریز پلان چې د ادارې د ظرفیت او وړتیا په واقعي بڼه څرګندوي، وړاندې کړي؛
- (2) سوداګریز پلان باید د اوږدې مودې هغه موخې ولري چې د بازار موندنې، عملیاتي، تخنیکي او مالي چارو د جامع ستراتیژیو لخوا یې ملاتړ کېږي. هغه لږ تر لږه موده چې د سوداګریز پلان تر پوښښ لاندې راځي باید ۳ کاله وي؛
- (3) سوداګریز پلان باید د سوداګریزو موخو د ملاتړ او نورو اړتیاوو لپاره ټولې فرضيې چې د افغانستان بانک لخوا د څېړنې د پروسې په اوږدو کې په گوته کېږي، ولري.

لسمه ماده: په څېړنو کې بشپړ او اړین دقت

د افغانستان بانک د برېښنايي پیسو د شرکت د جواز د غوښتنلیک په پام کې نیولو سره د لاندې موادو څېړنې، بیاکتنې او خپلواک تفسیر ترسره کوي، خو دا موارد محدود نه دي:

1. د شرکت مالي وضعیت او سلامتیا؛
2. د ادارې او د هغې د ونډه والو او نورو اړوندو کسانو نیک نوم او ښکېل اړخونه، لکه د افغانستان څخه بهر او په داخل کې سوداګریز شریکان؛
3. د خطر د مدیریت پالیسي، کړنلارې او همدا ډول د پلټنې، امنیت، داخلي کنټرول، د سیالیت د مدیریت کړنلارې او نورې هغه ساحې چې د ادارې د مالي ثبات او سلامتیا د خونديتوب لپاره مهمې دي؛
4. د کارکوونکو او پرسونل تخنیکي مهارتونه، په ځانګړې توګه په هغه صورت کې چې د برېښنايي پیسو د چوپړتیاو د وړاندې کولو سره اړیکه ولري؛
5. د قوانینو او مقررو د رعایت پالیسي، میتودونه، نړیوالې منل شوې کړنلارې تر څو د سوداګریزو سمو پرېکړو او د سوداګرۍ د سلامتیا لپاره مرستندویه وي؛
6. د پیسو وینځلو او ترهګرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې لپاره طرحه شوې پالیسي او معقول سوداګریز پلان.

یوولسمه ماده: قراردادي هوکړې او شراکتونه

(1) شریکان:

1. د برېښنايي پیسو شرکت باید د موبایلي پیسو د چوپړتیاوو په تړاو د خپلو اوسنیو او راتلونکو سوداگریزو شریکانو لکه، بانکونو، د کوچنیو پورونو ادارو، د لگښتونو د اداینې ادارو، تعلیمي مؤسسو او یا بل هر ارگان په اړه چې په مستقیمه او غیر مستقیمه توګه د ادارې له چوپړتیاوو څخه ګټه اخلي، د افغانستان بانک ته په صریحه او بشپړه توګه مالومات وړاندې کړي.
2. په دې مالوماتو کې باید د برېښنايي پیسو د شرکت او یا بل هر ارگان ترمنځ وړاندیز شوی هغه معیاري قرارداد شامل وي چې د برېښنايي پیسو شرکت نیت لري د برېښنايي پیسو د چوپړتیاوو د وړاندې کولو لپاره ورسره قرارداد وکړي. دغه ډول مالومات باید لږ تر لږه د هر لوري لپاره حقونه او مسئولیتونه، قراردادي تعهد، کمیشن او فیس په تفصیل سره شرحه کړي.

(2) سوداګر:

1. د برېښنايي پیسو شرکت باید د خپلو موبایلي پیسو د چوپړتیاوو په تړاو خپل د پام وړ معامله کوونکو لکه، سترو پلورنځیو، کوچنیو سوداګرو او یا بل هر ارگان په اړه چې په مستقیمه او غیر مستقیمه توګه د ادارې له چوپړتیاوو څخه ګټه اخلي، د امکان تر کچې د دوی مالومات او د هغوی نومونه د افغانستان بانک ته په صریحه او بشپړه توګه وړاندې کړي.
2. په دې مالوماتو کې باید د برېښنايي پیسو د شرکت او سوداګر ترمنځ وړاندیز شوی معیاري قرارداد شامل وي، او د هر لوري لپاره حقونه او مسئولیتونه، قراردادي ژمنې، کمیشن او فیس په تفصیل سره شرحه کړي.

(3) استازي: د برېښنايي پیسو شرکت چې د برېښنايي پیسو د چوپړتیاوو د وړاندې کولو په برخه کې د استازي د معرفي کولو نیت لري، باید لاندې ټکي په پام کې ونیسي:

1. د برېښنايي پیسو شرکت باید د استازو د شبکې د مدیریت (ANM) یوه پالیسي ولري او باید د دې مؤسسې د بورډ لخوا منظوره شوې وي. په یاده پالیسي کې باید لږ تر لږه د استازي د نویو مواردو د پېژندنې کړنلارې، د استازي د خطرونو مدیریت، د استازي روزنه او پرمختګ، د خدمتونو د کچې هوکړه لیک، د استازي دندې او مسئولیتونه، د استازي د چلند اصول، د خدمتونو د کیفیت پارامترونه، د درغلی څارنه او مخنیوی، د استازي د سیالیت مدیریت، د مشتري ساتنه او د هغوی شکایتونو ته لاسرسی، د فیس او جریمو جوړښت، د استازي څارنه او ګوښه کول او داسې نور موضوعات شامل وي؛
2. د برېښنايي پیسو شرکت باید د دې ډاډ ترلاسه کړي چې استازي یې د اړوندې مؤسسې په استازولي فعالیت کوي او خپل ځان د برېښنايي پیسو مؤسسه یا د دې مؤسسې کارکوونکي/کارکوونکي نه معرفي کوي؛
3. سربېره پر دې، د افغانستان بانک هم د لاندې مواردو صلاحیت لري:

أ. د برېښنايي پیسو شرکت ته د ځانګړو مالوماتو او اطلاعاتو په برخه کې توصیه او سپارښتنې کوي؛
ب. هر وخت چې افغانستان بانک لازم وګڼي، کولای شي په مستقیمه توګه یا د برېښنايي پیسو د مؤسسې له لارې د مالوماتو ترلاسه کولو غوښتنه وکړي؛

- ت. د اړتیا په صورت کې د استازي د کتابونو او ملکیتونو پلټنه ترسره کړي؛
- ث. د افغانستان بانک د اړتیا په صورت کې د برېښنايي پیسو شرکت ته هدایت کوي خو خپل استازي ته د یو فعالیت ترسره کولو او یا له هغې څخه د منع کولو لپاره لارښوونه وکړي؛
- ج. د افغانستان بانک د برېښنايي پیسو مؤسسې ته هدایت کوي خو له استازي سره خپل هوکړه لیک لغوه کړي؛
- ح. هر کله چې د افغانستان بانک اړینه او مناسب وگڼي، د برېښنايي پیسو شرکت ته لارښوونه کوي خو د استازي پر وړاندې یا د استازي په نمایندګۍ اړینې کړنې ترسره کړي؛ او
- خ. هر کله چې د افغانستان بانک اړینه او مناسب وگڼي، د برېښنايي پیسو شرکت ته هدایت کوي خو د استازي د ناسم چلند پر وړاندې اصلاحي کړنې ترسره کړي.
4. د برېښنايي پیسو شرکت د عامه پوهاوي په موخه باید په خپلې ویب پاڼه کې د استازو او د هغوی د کارځایونو یو نوی او اډېټ شوی نوملړ خپور کړي.
5. د برېښنايي پیسو مؤسسه باید د استازو لخوا د ترسره کېدونکي کاري بالقوه حجم پر بنسټ او د هر استازي د خطر د کټګورۍ له مخې استازو ته د معاملو حد وټاکي.
6. د برېښنايي پیسو مؤسسې باید د SLA سند یا د استازي سره د نمایندګۍ یو داسې هوکړه لیک لاسلیک کړي چې د استازي لخوا ترسره کېدونکې دندې او کړنې، د برېښنايي پیسو د شرکت او د هغې د استازو دندې، مسؤلیتونه او مکلفیتونه راوغاړي.
7. د برېښنايي پیسو شرکت فیسونه، د عوایدو ویش، لومړنۍ لگښت او د کړونو وروسته لگښتونه باید په هوکړه لیک کې ذکر کړي.
8. استازي باید د دې ډاډ ترلاسه کړي چې د مشري اطلاعات/مالومات او ټولې معاملې د نافذه قوانینو او مقررو سره سم او ټول سوابق، مالومات او اړوند سندونه خوندي دي.
9. استازي باید یو کوچنی کاروبار ولري او یا لوی سوداګر وي.
10. استازي باید د یو فزیکي موجودیت لرونکی کارځای وي.
11. د برېښنايي پیسو مؤسسې باید په واضح، بشپړه او ممکنه توګه د هغو کاروبارونو یا افرادو یو بشپړ لیست چې ښايي دا اداره یې د خپلو استازو په توګه د برېښنايي پیسو د چوپړتیاوو د لا پراختیا په موخه وکاري، د افغانستان بانک ته وړاندې کړي.
12. د برېښنايي پیسو شرکت د برېښنايي پیسو د واک لرونکو استازو د دقیقې څېړنې، ټاکنې او څارنې په برخه کې مسؤله ګڼل کېږي.

دولسمه ماده: عمومي حکمونه

- (1) د برېښنايي پیسو هره اداره چې د برېښنايي پیسو د شرکت د جواز اخیستلو لپاره غوښتنلیک وړاندې کوي، د موبایل له لارې د پیسو چوپړتیاوو د وړاندې کولو پر مهال باید لاندې حکمونه په پام کې ونيسي. د افغانستان بانک واک لري د برېښنايي

پيسو د هر هغه شرکت جواز فسخ کړي چې ونشي کولای خپل کړنې د لاندې مواردو سره سم برابر کړي (يا غوښتنلیک کوونکي ته د جواز له ورکړې څخه انکار وکړي): الف) د برېښنايي پيسو کارول کېدونکی پولي واحد باید يواځې افغانی وي؛ (2) برېښنايي پيسې د وجوهو د لېږدونو او داخلي او خارجي حوالو لپاره کارول کېدای شي. خو په پیل کې د وجوهو لېږد او حواله يواځې د بهر څخه افغانستان ته شوني ده، او له افغانستان څخه بهرني هېواد ته د برېښنايي پيسو له لارې هېڅ ډول حواله باید ترسره نه شي. د برېښنايي پيسو اداره مسؤليت لري خو د دې ډاډ ترلاسه کړي چې د نړيوالو معاملو په جريان کې د مشتري د پېژندنې غوره میتودونه او کړنې او مناسبې کړنلارې وکاروي. د افغانستان بانک به د وخت په تېرېدو سره دا محدودیت په خپل واک او اختیار سره د دې مقرري د راتلونکي تعديل په وسيله نه بلکې د رسمي متحدالمال له لارې تغيير کړي.

ډيارلسمه ماده: برېښنايي پيسې په لاندې بېلابېلو بڼو کارول کېدای شي

1. د نغدې کارت (کیش کارډ)
2. ديبټ کارت
3. د برېښنايي پيسو جيبې بکس
4. د ارزښت د زېرمې د حساب کارت

څوارلسمه ماده: برېښنايي پيسو د شرکتونو بڼې

هغه مهال چې د برېښنايي پيسو شرکت د جواز د اخيستلو لپاره غوښتنلیک سپاري، باید د لاندې يوې بڼې جواز د اخيستلو لپاره په شرايطو برابره وي او باید دا وضعیت د الف) د غوښتنلیک د ارزولو؛ او ب) د جواز د اعتبار مودې په جريان کې ولري.

1. بانکونه:

- أ. دا ډول ادارې کولای شي د برېښنايي پيسو چوپړتياوې وړاندې کړي او د بانکوالۍ د نافذه قوانينو او مقررو تابع دي.
2. غير بانکي مالي ادارې:
 - أ. دا ډول ادارې د برېښنايي پيسو چوپړتياوې وړاندې کولای شي او د غير بانکي مالي ادارو د قوانينو او مقررو تابع دي.
 3. ځانگړې ادارې:
 - أ. دا ډول ادارې د هغو ورته حکمونو تابع دي چې د برېښنايي پيسو د مؤسسو د مقرري په محدوده کې په صراحت سره ذکر شوي دي.

پنځلسمه ماده: د برېښنايي پيسو د ادارې د جواز د ورکړې يا اعتبار لپاره نور اړين شرطونه

د برېښنايي پيسو شرکتونه د افغانستان بانک لخوا تنظيم او څارل کېږي او د قانوني مکلفيت پر بنسټ د افغانستان بانک ته راپور ورکوي. دا ډول ادارې بايد د برېښنايي پيسو د شرکتونو اړوند د افغانستان بانک له يو شمېر قوانينو او مقررې څخه پيروي وکړي (لکه د پيسو وينځلو او ترهگرۍ د تمويل پر وړاندې د مبارزې قوانين او مقرري).

شپاړلسمه ماده: ځانگړي حکونه

- (1) ټولې هغه ادارې چې د برېښنايي پيسو د شرکت د جواز ترلاسه کولو لپاره د افغانستان بانک ته غوښتنليک سپاري او يا د برېښنايي پيسو شرکت جواز په واک کې لري، مکلفې دي چې د دې مادې (۲ نه تر ۹) مواردو کې ذکر شوي اړين شرايط مراعات کړي. د افغانستان بانک واک لري خو د برېښنايي پيسو د هر شرکت جواز چې د پورتنيو مواردو په رعايت بريالی نه شي، فسخ کړي (يا د هغه غوښتنليک کوونکي د جواز د ورکړې څخه ډډه وکړي چې دا موارد رعايت نه کړي).
- (2) د برېښنايي پيسو شرکت بايد د خپلو ټولو برېښنايي معاملو سم او بشپړ سوابق او مالومات له ځان سره وساتي. د دې مالوماتو سوابق د شپږ (۶) مياشتو مودې لپاره په انلاين بڼه (په انټرنټ کې) يا د برېښنايي وسايلو له لارې افغانستان بانک ته بايد د آسان لاسرسي وړ وي. د دې ترڅنگ، ټول اطلاعات بايد لږ تر لږه د لسو (۱۰) کلونو لپاره په افلاين بڼه د افغانستان بانک د راتلونکي لاسرسي په موخه وساتل شي.
- (3) د برېښنايي پيسو شرکت بايد برېښنايي پيسې د امانت په توگه ونه گڼي او برېښنايي پيسې بايد د هغې د اسمي ارزښت په پام کې نيولو سره هر مهال د مشتري لخوا په نغدو پيسو د بدليدو وړ وي. له دې کبله چې برېښنايي پيسې امانت نه گڼل کېږي، نو مشتري بايد د برېښنايي پيسو څخه ربحه ترلاسه نه کړي.
- (4) د برېښنايي پيسو شرکت بايد برېښنايي پيسې په تخفيف سره خپرې نه کړي. په برېښنايي پيسو کې تخفيف د بانکونو يا سکو د ارزښت په پرتله چې په دې برېښنايي پيسو د پېرلو په بدل کې ورکول کېږي، د مشتري په حساب کې د زياتو برېښنايي پيسو جمع کولو ته وايي.
- (5) برېښنايي پيسې بايد په انفرادي بڼه بيمه نه شي. خو د برېښنايي پيسو بيمه په ټوليز شکل د برېښنايي پيسو د شرکت تر نوم لاندې د يو ټوليز يا مشترک حساب په توگه چې گټه اخيستونکي يې مشتريان وي بيمه شي، بايد (i) سل سلنه (100%) په بانکي حساب کې اېښودل شوي وي (ii) د امانت په حساب کې اېښودل شوي وي او گټه اخيستونکي يې د برېښنايي پيسو د شرکت هغه انفرادي مشتريان وي چې برېښنايي پيسې د امانت په ډول ږدي؛ او (iii) د برېښنايي پيسو د هغې ادارې متولي (امانت لرونکي) وي چې برېښنايي پيسې د امانت په ډول ږدي. هغه برېښنايي پيسې چې په دې ترتيب د امانت په توگه اېښودل کېږي، بايد د برېښنايي پيسو د ياد شرکت د مشتريانو شتمنۍ پاتې شي، او ياده اداره بايد په بشپړه توگه د يادو مشتريانو د حقونو پورې وي چې د يادو برېښنايي پيسو په اړه د نافذه قانون له مخې پېژندل کېږي.
- (6) د (i) برخې په استثناء، پورتنی حکم د برېښنايي پيسو شرکت مکلفوي چې برېښنايي پيسې بايد د امانت په حساب کې د امانت په ډول کېږدي؛ او (ii) د دې مقرري نور اړين شرايط هغه شرايط دي چې په بشپړه توگه د برېښنايي پيسو شرکت چې

برېښنايي پيسې د امانت په ډول ردې او بانک چې د برېښنايي پيسو ياد شرکت يې د امانت دار په توگه ټاکي، ترمنځ په يوې دوه اړخيزې هوکړې پورې تړلي دي.

(7) "ټوليز" يا مشترک حساب بايد د هغو حکمونو او محدوديتونو پر بنسټ بيمه شي چې د افغان امانتونو د بيمې ادارې (ADIC) لخوا ټاکل شوي وي. په هغو حالاتو کې چې د افغان امانتونو د بيمې اداره شتون ونلري (يا د اجراء وړ حکمونو او محدوديتونو په پلي کولو کې پاتې راشي)، د برېښنايي پيسو اداره بايد په بل ډول ډاډ ترلاسه کړي چې د برېښنايي پيسو امانتونه د يو داسې بيمه کوونکي لخوا په بشپړه توگه بيمه شوي دي چې جواز ولري او د پورونو د بيرته ورکړې وړتيا ولري. د افغانستان بانک د برېښنايي پيسو د هيڅ يوې ادارې د امانتونو د حسابونو تضمين نه کوي، خو کولای شي د خپل ځانگړي واک او اختيار په لرلو سره د برېښنايي پيسو ادارې جواز لرونکو ته توصيه وکړي خو د امانت اېښودنې په کړنو کې په احتياط سره گام واخلي. د برېښنايي پيسو شرکت بايد د شخړو د حل په پاليسۍ کې د زيان د جبران د منلو وړ يو ميکانيزم ته ځای ورکړي خو هر ډول قضیې ته د لاسرسي، چې په يادو معاملو کې په ناسمه توگه رامنځته شوي وي يا معاملې په سيستم کې ورکې شوې وي، ډاډ ترلاسه شي.

(8) د برېښنايي پيسو شرکت بايد په دوامداره توگه هڅه وکړي خو د هغې د بيا ځل پېښېدو په پام کې نيولو پرته د دغه ډول ممکنه واقعاتو د کمولو، حتی د له منځه وړلو څخه ډاډ ترلاسه کړي. د شخړو د حل پاليسی بايد لاندې موارد راوغاړي، خو په دې پورې محدود نه وي:

1. د برېښنايي پيسو شرکت بايد په رسمي ساعتونو کې د مشتريانو د نظرونو او شکايتونو لپاره لږ تر لږه د وړيا ټيليفون لېکه برابره کړي.

2. د برېښنايي پيسو شرکت بايد په خپلو ليکلو او شفاهي توضيحاتو کې خپلې کړنې په واضح توگه خپلو پېرودونکو ته تشریح کړي چې يو پېرودونکی څه ډول کولای شي يوه حواله يا د پيسو لېږد چې په تيروتنې سره يا د هغه د غوښتنې پرته ترسره شوي وي، بنده کړي؛ پېرودونکی څه ډول خبر شي چې حواله (د پيسو لېږد) په عملي توگه اجراء شوې ده؛ او پېرودونکي څه ډول کولای شي د برېښنايي پيسو د اوسني بېلانس او د خپلو وروستيو معاملو د لېست په اړه پوهاوی ترلاسه کړي. د برېښنايي پيسو يوه اداره بايد په ټولو وختونو کې د هر پېرودونکيپه نغدو پيسو د برېښنايي پيسو د تبادلې اړتيا پوره کړي، ځکه چې د مشتري د برېښنايي پيسو حساب د برېښنايي پيسو د شرکت پور دی.

3. د برېښنايي پيسو شرکت مسؤليت لري خو د دې ډاډ ترلاسه کړي چې مشتريان کولای چې دا معلومه کړي چې هغه مؤسسه چې ځان واک لرونکی استازی معرفي کوي، په حقيقت کې يو واک لرونکی استازی دی. دغه ډول کړنې بايد د لاندې ځينې يا ټولو ميکانيزمونو ترکيب ولري چې د برېښنايي پيسو د ادارې واک دی، چې: د استازو يو ډيټابيس چې د ټولو عامو خلکو لپاره د لاسرسي وړ وي؛ داسې نښه چې کاپي نه کړای شي؛ په هر موقعيت کې د انحصاري استازي انځور او شمېره او د پېرودونکو د خدمتونو د اړيکې شمېره او د مشتريانو د پوهاوي يو عمومي روزنيز پروگرام په کې شامل وي.

(9) هر ډول ملاحظه چې د دې برخې پر بنسټ د افغانستان بانک لخوا په پام کې نيول کېږي بايد د افغانستان بانک په منحصر واک ترسره شي.

اولسمه ماده: د معاملاتو او بیلانس محدودیتونه

- (1) د برېښنایي پیسو شرکتونه د مشتریانو د پېژندنې د مقرري د ۲ ضميمې پر بنسټ د مشتریانو، توزیع کوونکو، عمومي استازو، سوداگرو او کاري شریک د هويت په پېژندنه او تثبیت مکلفي دي.
- (2) د هغو شرکتونو د برېښنایي پیسو د بیلانس محدودیت چې د موبایل له لارې د برېښنایي پیسو چوپړتیاوې وړاندې کوي، باید په خپلو معاملو کې لاندې محدودیتونه په پام کې ونیسي.

د کومې ادارې لخوا	کومې ادارې ته	په هره معامله کې د مبلغ په ورځ کې د معاملو شمېر تر ټولو لوړ حد	په هر معامله کې د مبلغ په ورځ کې د معاملو شمېر
سوداگریز شرکت	سوداگریز شرکت	له محدودیت پرته	له محدودیت پرته
سوداگریز شرکت	پېرودونکی	له محدودیت پرته	له محدودیت پرته
مشترکي	پېرودونکی	۵۰۰۰۰ افغانۍ	۲۰ معاملي
مشترکي	سوداگریز شرکت	له محدودیت پرته	۲۰ معاملي
د ملگرو ملتونو دفترونه	مرسته ترلاسه کوونکی	۲۵۰،۰۰۰ افغانۍ	۱ معامله
دولتي ادارې	پېرودونکی	۵۰۰،۰۰۰ افغانۍ	۱ معامله
پېرودونکی	غیر راجستر شوی پېرودونکی	۱۰۰،۰۰۰ افغانۍ	۱۰ معاملي

- یادونه: له پېرودونکي څخه پېرودونکي ته معامله د Peer to Peer په نوم یادېږي. په هغه صورت کې چې ټولې معاملې له هغو مبلغونو څخه چې د مشتریانو د پېژندنې د مقرري په ۷ او ۸ ماده کې په گوته شوي دي، زیاتې وي، په دې صورت کې د پېرودونکي د پېژندنې معیارونه چې په دې مادو کې په گوته شوي دي، د پلي کېدو وړ دي.
- (3) د افغانستان بانک وخت ته په پام سره او د اړتیا پر بنسټ د خپل هدایت په پام کې نیولو سره د رسمي متحدالمالونو له لارې دا معیارونه (ټاکلی حد) تعدیلوي. په دې مقرر کې تر دې زیات تعدیل نه ترسره کېږي.
- (4) د غیر انتفاعي/غیر دولتي مؤسسو نوملړ چې د ملگرو ملتونو د ادارو د استازي په توگه نغدي بشري مرستې ترسره کوي، باید د ملگرو ملتونو د سازمانونو لخوا په گوته او د برېښنایي پیسو د شرکتونو او د افغانستان بانک سره شریک شي.
- (5) د هغو اشخاصو نوملړ چې نغدي بشري مرستو ته اړتیا لري، د برېښنایي پیسو د اړونده شرکت سره له شریکولو مخکې د نورو مراحلو د طی کولو لپاره د ملگرو ملتونو د سازمان لخوا مهر او منظور شي.
- (6) د مشتریانو د پېژندنې عادي شرایط لاندې موارد رانغاړي:

- هر د هويت کارت چې د دولتي ادارو لخوا په ځانگړې توگه د هغې درلودونکي ته صادر شوی وي؛
- هر د هويت کارت چې د ملگرو ملتونو د ادارو لخوا په ځانگړې توگه د هغې درلودونکي ته صادر شوی وي؛
- هر هغه برېښنایي آله یا کړنلاره چې د یو شخص د پېژندلو قابلیت ولري .
- له دې پرته د پیسو وینځلو او ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې د اړوندې مقرري خلاف دي؛
- د افغانستان بانک د واک په لرلو سره د رسمي متحدالمالونو د لېږلو له لارې کولای شي د مبلغونو دا ټاکلی حد تعدیل او تصحیح کړي، چې له دې حدونو څخه زیات تعدیلونه په دې مقرر کې نه وي؛

6. د مشتري د هويت په پېژندنه او تثبیت کې د برېښنا بل او د گذر د وکیل یا د اړوندې ولسوالۍ شورا لخوا تصدیق او تائید هم شامل دی؛

7. له انځور پرته د هويت کارت/پېژندپاڼه يواځې د ښځينه وو لپاره د منلو وړ دي؛ او

8. د مشتري د پېژندنې عادي شرايط د هغو معاملو لپاره چې له ۲۰۰,۰۰۰ افغانۍ يا د هغې معادل په نورو اسعارو څخه کمې وي، اړين گڼل کېږي.

(7) د برېښنايي پيسو شرکتونه مکلف دي چې د ذينفع شخص (غير راجستر شوي پيږودونکي) سره د مشتري د معاملي (peer to peer to cash or p2c) پر مهال د مشتري د پېژندنې شرايط په کره توگه پلي او مراعات کړي.

اتلسمه ماده: اداري جوړښت او د غوره اداري شرايط

(1) د افغانستان بانک يو حکمي شخص ته چې د دې مادې د ۲ او ۱۸ جز کې ذکر شوې اداري ځانگړنې پوره او ونه لري، بايد د برېښنايي پيسو د شرکت جواز ورته کړل شي. په هغه صورت کې چې د افغانستان بانک يو داسې حکمي شخص ته چې ياد اداري کيفيتونه او ځانگړتياو پوره کې پاتې راشي، جواز صادر کړی وي بايد د دغه ډول شخص جواز تر هغې پورې وځنډول شي چې ياد کيفيتونه او ځانگړتياوې عيار او پوره کړي. د شک د له منځه وړلو په موخه د "پاتې راتللو" اصطلاح لکه څنگه چې په دې ماده کې ذکر شوې ده د بشپړو سيستمونو او جوړښتونو د نه موجوديت يا نېمگړتيا چې د دې مقرري د پورته ذکر شويو مواردو نه رعايت او د هغې موخه اطمیناني کړي، په مانا ده. د افغانستان بانک بايد په خپل منحصر واک او د نه استيناف وړ اختيار په لرلو سره د يادو سيستمونو او جوړښتونو د نېمگړتيا او عدم تکافو په اړه تصميم ونيسي.

(2) د برېښنايي پيسو د اداري اداري جوړښت بايد د ښې اداري او مديريت د يوې برخې په توگه لږ تر لږه ټولې خوندي طرحې او د امنيتي اجراءاتو د نقض يا توافق پر مهال د مشتري د حفاظت د يقيني کولو لپاره د ترسره کېدونکو ټولو اجراءاتو په گډون د برېښنايي پيسو د اداري د بنسټيزو کړنو سموالی او امنيت راوغاړي.

(3) د برېښنايي پيسو يوه شرکت هغه مهال يو فعال ارگان بلل کېږي، چې د مديريت ټيم يې په خپل تشکيل کې لاندې کلیدي بستونه ولري.

1. اجرائیوي رئیس

2. عملیاتي آمر

3. د مالي چارو آمر

له پورتنیو بستونو څخه هېڅ يو يې بايد له اصلي شرکت سره شریک نه وي او په يادو بستونو د دې اشخاصو د پاتې کېدو حق د افغانستان بانک د وړ او مناسب شخص په ارزونې او ازموينې پورې تړاو لري. هغه اشخاص او افراد چې ياد بستونه يې اشغال کړي دي، نه شي کولای په ورته وخت کې د اصلي شرکت سره دنده ترسره کړي. دا په داسې حال کې ده چې د لومړنيو ۱۲ مياشتو لپاره د يو جواز اعتبار چې د دې مقرري د حکمونو سره سم د گرځنده تيلفون شبکې جواز لرونکي ته صادر شوی وي، ياد بستونه د يو واحد شخص لخوا پوره او بشپړېدای شي.

(4) لاندې بستونه باید د یو داسې شخص لخوا بشپړ او په عملي توګه پرمخ یوړل شي چې هیڅ یو له پورتنی موقفونو څخه په غاړه ونه لري: د قوانینو او مقررو د رعایت د امر دنده له دې څخه ډاډ ترلاسه کول دي چې شرکت خپل ټول کړنې د ټولو اړوندو قوانینو او مقررو، نړیوالو او داخلي معیارونو سره سم ترسره کړي.

(5) د قوانینو او مقررو د رعایت امر:

1. د قوانینو او مقررو د رعایت امر باید لږ تر لږه د اقتصاد، اداره او تجارت، محاسبې یا حقوقو لیسانس وي؛
2. په اړونده برخه کې لږ تر لږه درې کاله کاري تجربه ولري؛
3. د پیسو وینځلو او ترهګرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې (AML/CFT) برخې نړیواله تصدیق پانډه ولري؛
4. د اړوندو قوانینو او مقررو بشپړه پوهه ولري؛
5. د قوانینو او مقررو د رعایت امر نه شي کولای هم مهاله په اصلي شرکت کې هم دنده ترسره کړي.

(6) د برېښنایي پیسو ادارې د نظار پلاوي غړي د اصلي شرکت د نظار پلاوي له تشکیل څخه هم ټاکل کېدای شي.

(7) د دې مادې د ۶ پاراګراف د موخې لپاره، د نظار پلاوي غړي باید لاندې ځانګړتیاوې او وړتیاوې ولري:

1. په اړونده برخه کې لږ تر لږه ۵ کاله کاري تجربه ولري؛
 2. د مالي، اداره او تجارت، اقتصاد، مالوماتي ټکنالوژۍ او یا نورو اړوندو برخو څخه د فراغت سند ولري.
- (8) د برېښنایي پیسو د شرکت د پلټنې کمېټه باید د اصلي شرکت د پلټنې له کمېټې څخه وټاکل شي.

(9) د پورتنی هدف د ترلاسه کولو لپاره، د پلټنې د کمېټې غړي لاندې شرایط ولري:

1. په مالي، مالوماتي ټکنالوژۍ او یا اداره او تجارت کې لږ تر لږه لیسانس ولري؛
2. د پلټنې په برخه کې لږ تر لږه ۵ کاله کاري تجربه ولري؛ او یا
3. د CIA تصدیق پانډه ولري.

(10) د افغانستان بانک واک لري څو د خپل شته واک او اختیار په پام کې نیولو سره د دې کلیدي بستونو سابقه د نورو دولتي مؤسسو سره یوځای تر ارزونې او څېړنې لاندې ونیسي.

(11) د برېښنایي پیسو شرکت مکلف دی څو د دې ډاډ ترلاسه کړي چې د موبایلي پیسو په سیستم کې د مالوماتي ټکنالوژۍ او نورو هغو معیارونو څخه کار اخیستل کېږي چې متقابل اتصال او د موبایلي پیسو د نورو سیستمونو نهایي کړنې ته زمينه برابروي. د موبایلي پیسو سیستم باید د اتصالي لیکو د پروګرام کولو پر کارپال (API) مجهز وي څو د لاندې (بلکې په دې پورې محدود نه) سیستمونو په څېر د اداینیزو سیستمونو سره د نښلولو او مشترک کار وړتیا ولري:

1. د موبایل له لارې بانکوالي؛
2. د برېښنا بل ورکړه؛
3. د پیسو د لېږد سیستم؛
4. نور سیستمونه؛

(12) د ونډه لرونکو عمومي غونډه: د برېښنایي پیسو د شرکت د ونډه لرونکو عمومي غونډه (مجمع) باید لاندې دندې او واکونه ولري:

1. د برېښنايي پيسو د مؤسسې د منشور د تعديلونو منظوري.
2. د برېښنايي پيسو د مؤسسې د اساسنامې او د هغې د تعديلونو منظوري په دې شرط چې د ونډه لرونکو عمومي غونډه د دغه ډول دندو د ترسره کولو په موخه واک د نظار پلاوي ته وسپاري او دا لازمي وگڼي چې د اساسنامې هر ډول منظوري، تعديل يا بياکتنه د ونډه لرونکو د عمومي غونډې د منظوري تابع وي.
3. د نظار پلاوي د غړو ټاکل او گونډه کول او د يادو غړو د امتيازونو او حقونو ټاکل .
4. د برېښنايي پيسو د شرکت په ټاکل شوي پانگه کې د زياتوالي منظوري او په دې اړه د شرايطو او ضوابطو ټاکل چې د برېښنايي پيسو د شرکت کومه ونډه توزيع شي.
5. د برېښنايي پيسو د شرکت د نظار پلاوي له ملاحظې او کتنې وروسته د مؤسسې د کلني راپور او مالي صورت حسابونو منظوري.
6. د برېښنايي پيسو د شرکت د پلورلو، ادغام، يوځای کولو، منحل کولو او بندولو په اړه پرېکړه کول.
7. د نظار پلاوي د ملاحظاتو په پام کې نيولو سره د برېښنايي پيسو د شرکت لپاره د بهرنۍ پلټنې د يو پېژندل شوي شرکت گمارل.
8. د برېښنايي پيسو د شرکت او د هغې د استازو جوړول او منحل کول.
9. ونډه لرونکي بايد د برېښنايي پيسو د شرکت په پانگه کې د خپلو شته ونډو په بدل کې د رای حق ولري. هر ونډه وال کولای شي د ونډه لرونکو په عمومي غونډه کې په مستقيمه توگه او يا د استازي په وسيله چې په ليکلي بڼه په رسمي توگه معرفي شوی وي، د خپل رای ورکولو د حق څخه برخمن شي.
10. د ونډه لرونکو عمومي غونډه بايد د برېښنايي پيسو د شرکت د تير کال د بيلانس شپټ او مالي صورت حسابونو د بهرنۍ پلټنې د بهير له بشپړېدو وروسته لږ تر لږه په کال کې يوځل چې د مالي کال له پای ته رسېدو وروسته د درېيو مياشتو څخه زيات وخت ونه نيسي، ترسره شي.
11. د ونډه لرونکو د عمومي غونډې فوق العاده ناستې د نظار پلاوي، مديره پلاوي، يو ونډه لرونکي/ونډه لرونکو يا د هغوی يو ترکيب چې په ټوليزه توگه د رايو د حقونو ۲۰ سلنه يا زياته برخه ولري او يا د افغانستان بانک په غوښتنه جوړېدای شي.
12. د ونډه لرونکو د هرې عمومي غونډې د تاريخ، موقعيت او وخت او د غونډې د اجندا په اړه خبرتيا بايد لږ تر لږه يوه مياشت مخکې ونډه لرونکو ته ولېږل شي. په بېرنيو حالاتو کې دغه ډول خبرتيا يوه اونۍ مخکې ورکول کېږي.
13. د بېرنيو حالاتو په صورت کې اطلاعیه په برېښنايي بڼه لېږل کېږي او رای اخیستنې يې هم په برېښنايي بڼه ترسره کېږي. په دې صورت کې د هغو موضوعاتو په اړه تصميم نه نيول کېږي چې په اجندا کې شامل نه وي. دا په داسې حال کې ده چې د ونډه لرونکو په راتلونکې عمومي غونډه کې مخکني نيول شوي تصميمونه په انلاين بڼه د تائيد وړ گرځي.

14. د ونډه لرونکو د عمومي غونډې تصميمونه بايد په ليکلي بڼه وي او يواځې د ونډه لرونکو او سکرتر لخوا بايد لاسليک شي. په همدې ترتيب، د بېرنيو موضوعاتو په حالاتو کې، رای ورکول په پاڼو کې (د رايو په صندوق کې) يا په برېښنايي بڼه ترسره کېدای شي.

15. ونډه لرونکي بايد د سکرترت د يو مؤثر او مناسب کاري چاپيريال له شتون څخه ډاډ ترلاسه کړي.

(13) د نظار پلاوي جوړښت

1. د نظار پلاوی بايد يو اداري جوړښت او مناسب کاري طرز العمل ولري او په ورته وخت کې د دغه ډول طرز العملونو د تطبيق لارې چارې په دې موخه چې په خپل وخت په اغېزناکه او دوامداره توگه وڅېړل شي، تر لاس لاندې ونيسي.
2. د نظار پلاوی بايد خپل جوړښت د رهبريت، اندازې او کمېټو د کارولو پر بنسټ ترتيب کړي څو خپله نظارتي دنده او نور مسؤليتونه په اغېزناکه توگه پر مخ يوسي. دا چاره د دې ډاډ رامنځته کوي چې د نظار پلاوی په ژوره او اغېزناکه توگه ټولو مواردو ته د لاسرسۍ په موخه کافي وخت او وسايل لري او د موضوعاتو په اړه تصميم نيونه کې بشپړ قاطعيت لري.
3. د نظار پلاوي رئيس د ياد پلاوي په کړنو او دنده کې ستر رول لوبوي. د نظار پلاوي رئيس د پلاوي رهبري په غاړه لري او د اغېزناکو کړنو لکه د نظار پلاوي د غړو سره د باوري اړيکو رامنځته کول پر وړاندې مسؤل گڼل کېږي. رئيس بايد اړينه تجربه، وړتياوې او د دې مسؤليتونو په پوره کولو کې شخصي ظرفيت ولري. رئيس بايد ددې ډاډ ترلاسه کړي چې د نظار پلاوي تصميم نيونې سمې او د بشپړې پوهې پر بنسټ ترسره کېږي. د نظار پلاوي رئيس بايد د مهمو بحثونو په ترسره کولو کې د نظار پلاوي غړي وهڅوي او د دې ډاډ ددې ترلاسه کړي چې د تصميم نيونې په بهير کې د پلاوي د غړو مخالف نظرونه په ازادانه توگه څرگندېږي. رئيس بايد د خپلو مسؤليتونو د ترسره کولو لپاره بايد کافي وخت ځانگړی کړي.
4. د نظار پلاوي رئيس بايد د چک او بيلانسونو د چارو د پرمخ بيولو په موخه يو خپلواک او غير اجرائي غړی وي.

(14) د نظار پلاوي ټاکل او ترکيب

1. د نظار پلاوی د برېښنايي پيسو د شرکت د ونډه لرونکو د عمومي مجمع لخوا ټاکل کېږي او زياتره غړي يې بايد د برېښنايي پيسو د مؤسسې د ونډه لرونکو، مديریتي برخې يا کارکوونکو له ډلې څخه نه وي.
2. د نظار پلاوي غړي په خپل ترکيب کې لږ تر لږه درې تنه او زيات نه زيات نهه تنه دي چې د څلورو کلونو مودې لپاره د ونډه لرونکو د عمومي غونډې لخوا ټاکل کېږي. په ورته وخت کې، دا غړي کولای شي د راتلونکې دورې لپاره د دويم ځل لپاره هم وټاکل شي او همدا ډول کولای شي خپل يو غړی د پلاوي د رئيس په توگه وټاکي.
3. په هغه صورت کې چې د نظار پلاوي يوه چوکۍ خالي کېږي، نور غړي بايد تش بست د ونډه لرونکو تر راتلونکي عمومي غونډې پورې د يو موقت غړي په معرفي کولو سره ډک کړي.

(15) د نظار پلاوي دندې او مسؤليتونه

(1) برېښنايي پيسو د شرکت د نظار پلاوي لاندې دندې او مسؤليتونه لري:

1. د ونډه لرونکو د عمومي غونډې د ناستو دايرول او د هرې ناستې د اجندا ترتيبول؛
2. برېښنايي پيسو د شرکت د ادارې جوړښت منظورول؛

3. برېښنايي پيسو د شرکت د مديره پلاوي د غړو ټاکل، گوبنه کول او د هغوی لپاره د امتياز ټاکل؛
 4. برېښنايي پيسو د شرکت د مديره پلاوي د کړنو څخه څارنه کول؛
 5. برېښنايي پيسو د شرکت د کاري ستراتيژۍ او کلنی بودجې منظورول؛
 6. د عملياتي کړنو د ترسره کولو لپاره د پاليسيو لکه د خطرونو د مديریت پاليسي منظورول، د گټو د تضاد اړوند موضوعاتو ته رسېدنه کول او د دې پاليسيو د پلي کولو په برخه کې مديره پلاوي ته لارښوونې کول؛
 7. له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې د برېښنايي پيسو شرکت د افغانستان بانک قانون/قوانينو او مقرر د شتون، کارونې، مناسب والي او برابرېت او د بشپړ داخلي کنترول او د خطرونو د مديریت څخه برخمنه ده.
 8. د برېښنايي پيسو د مؤسسې د مالي راپور ورکولو څخه ډاډ ترلاسه کول چې د افغانستان بانک ته مالي راپور رانغاړي؛
 9. له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې د داخلي پلټنې يو مناسب بهير تر لاس لاندې نيول شوی دی؛
 10. د هغو موضوعاتو په اړه د ونډه لرونکو عمومي غونډې ته د ملاحظاتو وړاندې کول چې د ونډه لرونکو منظوری ته اړتيا لري؛
 11. د ونډه لرونکو عمومي غونډې ته د برېښنايي پيسو د شرکت څخه د بهرنۍ پلټنې د شرکت د ټاکلو په اړه د ملاحظاتو وړاندې کول؛
 12. د برېښنايي پيسو د مؤسسې د بهرنۍ پلټنې د ترسره کولو څخه ډاډ ترلاسه کول چې د برېښنايي پيسو د مؤسسې د مالي صورت حسابونو د حقيقت او سمون په اړه په کې د پلټونکي نظريات شامل دي؛
 13. په هغه صورت کې چې د برېښنايي پيسو د شرکت په مالي وضعيت کې کموالی وليدل شي يا د خطر کموالی تر سترگو شي، او يا بل هر مورد چې د مؤسسې پر مالي وضعيت د پام وړ اغېز کوي، د افغانستان بانک ته سمدلاسه په دې اړه خبر ورکړي يا په دې برخه کې دې مديره پلاوی مکلف کړي؛
 14. د افغانستان بانک د هدايتونو او اوامرو د پلي کولو څخه ډاډ ترلاسه کول؛
 15. د نورو موضوعاتو په اړه تصميم نيول چې د اساسنامې له مخې د نظار پلاوي په واک پورې اړوند وي.
- (2) د نظار پلاوی په پايله کې د برېښنايي پيسو د مؤسسې د کاري چارو او شرايطو پرمخ وړلو کې د ونډه لرونکو (د ونډه لرونکو د عمومي غونډې، نورو ونډه لرونکو او د افغانستان بانک) پر وړاندې مسئول او حساب ورکوونکی دی. د ونډه لرونکو د عمومي غونډې، ونډه لرونکو او د برېښنايي پيسو د مؤسسې د ټولنې د ټولو مکلفيتونو او ژمنو د ترسره کولو په برخه کې بايد د نظار پلاوی د لاندې مواردو څخه ډاډ ترلاسه کړي:
1. د يو وړ او مناسب مديریت څخه ډاډ ترلاسه کول؛
 2. له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې مناسب پلانونه او پاليسۍ تر لاس لاندې نيول شوي دي؛
 3. د کړنو څخه څارنه، د بشپړې داخلي پلټنې څخه ډاډ ترلاسه کول او د قوانينو، مقرر او پرېکړو پلي کول؛
 4. د برېښنايي پيسو د شرکت د مالي اجرائتو څخه څارنه کول؛ او
 5. د گټو د تضاد څخه مخنيوی کول.

3) د نظار پلاوی باید په هرو شپږو میاشتو کې خپلې غونډې ترسره کړي؛

(16) د نظار او مدیره پلاوي احتیاطي دندې او مسؤلیتونه

1) د نظار پلاوي او مدیره پلاوي غړي باید په صداقت سره لاندې دندې ترسره کړي:

1. خپلې دندې په صداقت او ښه نیت سره چې د برېښنايي پیسو د شرکت له گټو سره په ټکر کې نه وي، ترسره کړي؛

2. د خپلو دندو په ترسره کولو کې له پاملرنې، دقت او تجربې کار واخلي په داسې توگه چې یو شخص خپلې دندې په احتیاط سره ترسره کوي؛ او

3. د شخصي گټو یا د برېښنايي پیسو د شرکت د سوداگریزو گټو ترمنځ د گټو د تضاد مخنیوی وکړي.

2) د نظار پلاوي او مدیره پلاوي غړي د هر ډول وظیفوي غفلت یا سرغړونې پر وړاندې چې شرکت د زیان اوښتو لامل شوی وي، مسؤل گڼل کېږي. د دې موضوع په اړه د دې مادې (۱) بند ته مراجعه وکړئ.

3) په هغه صورت کې چې د دې مادې (۱) بند سره سم د نظار پلاوي او مدیره پلاوي د غړو لخوا وظیفوي سرغړونه ترسره او شرکت ته د زیان اوښتنې لامل شي، د برېښنايي پیسو د شرکت ونډه لرونکي حق لري چې د شرکت په استازولۍ د دغه ډول سرغړونو پر وړاندې قانوني کړنه ترسره او د هغو کړنلارو سره سم چې د محدود المسؤلیت شرکتونو او کمپنیو د قانون په ۴۸ ماده کې ذکر شوي دي، د زیان د جبران غوښتنه وکړي.

(17) ټولیز اصول- مدیره پلاوی

1. مدیره پلاوی باید خپلې کاري چارې د نظار پلاوي د رهبرۍ تر څارنې لاندې پر مخ یوسي او د برېښنايي پیسو د شرکت کړنې چې د سوداگری د ستراتیژۍ، خطر منلو او د نظار پلاوي لخوا منظور شویو نورو پالیسیو سره ورته والي لري، مدیریت کړي.

2. مدیره پلاوی باید د افرادو د یوې داسې بشپړې ډلې څخه جوړ وي چې د برېښنايي پیسو د شرکت د ورځنیو چارو د مدیریت پر وړاندې محتاط، سالم او د نظار پلاوي ته مسؤل او ځواب ویونکي وي.

3. د مدیره پلاوي اداري جوړښت، کړنلارې او د تصمیم نیونې پروسه باید واضح او روښانه وي او د برېښنايي پیسو د مؤسسې د یو ښه مدیریت په موخه رامنځته شوي وي. دا چاره د مدیره پلاوي د بیلابیلو بستونو د دندو وضاحت، واک او مسؤلیت چې اجرائیوي رئیس هم په کې شامل دی، رانغاړي.

(18) د مدیره پلاوي دندې او مسؤلیتونه

1) مدیره پلاوی او د نظار پلاوی د پام وړ توگه په خپلو شخصي رفتارونو سره د برېښنايي پیسو د شرکت په ښه مدیریت کې مرسته کوي.

2) مدیره پلاوی کارکوونکو د دندو په سپارلو کې مسؤل دی او باید یو اداري جوړښت رامنځته کړي چې د برېښنايي پیسو په ټوله مؤسسه کې ځواب ویل او روڼتیا تأمین کړي.

3) مدیره پلاوی باید هغه مالومات د نظار پلاوی ته وړاندې کړي چې د مسئولیتونو پرمخ وړلو بهیر، د مدیره پلاوی څارنه او د مشرتابه پلاوی د اجراءاتو د څرنګوالي تشخیص رانغاړي. په دې برخه کې، مدیره پلاوی تل باید نظار پلاوی په بشپړه توګه د لاندې مهمو مواردو څخه خبر کړي:

1. د سوداګرۍ د ستراتیژۍ، د خطر/خطر منلو ستراتیژۍ ترتیبول؛
2. د برېښنايي پیسو د شرکت د استازو د رامنځته کولو او له منځه وړلو په برخه کې د تصمیمونو نیول؛
3. د شرکت اجراءات او د هغې مالي وضعیت؛
4. د خطر د محدودیتونو یا د قانون د رعایت نقضول؛
5. د داخلي پلټنې نېمګرټیاوې؛
6. حقوقي او مقرراتي اندېښنې؛ او
7. له سرغړونو او د برېښنايي پیسو د شرکت د کړنلارو د نقض څخه راپورته شوي موضوعات.

4) د برېښنايي پیسو د شرکت مدیره پلاوی باید لاندې موضوعات په پام کې ونیسي:

1. د نظار پلاوی لخوا د منظور شویو ستراتیژیو او پالیسیو پر بنسټ، د برېښنايي پیسو د شرکت د کارونو او ورځنیو سوداګریزو چارو مدیریت او د شرکت د کارکوونکو د ورځنیو کړنو څخه څارنه کول؛
2. د نظار پلاوی لخوا د برېښنايي پیسو د شرکت د منظور شویو سوداګرۍ ستراتیژۍ او پالیسیو پلي کول. مشرتابه پلاوی باید د نظار پلاوی لخوا د ورکړل شوي هدایت سره سم د سوداګرۍ ستراتیژۍ، د خطرونو د مدیریت سیستم، د خطرونو اصول، د مالي او غیر مالي خطرونو د مدیریت پروسې او کنټرول پلي کړي.
3. د برېښنايي پیسو د موسسې د کړنو اړوند د ټولو جدي خطرونو منظمه پیژندنه او ارزونه او د نظار پلاوی لخوا د تصویب شویو پالیسیو پر بنسټ د دې ډول خطرونو له څارنې او کنټرول څخه د ډاډ ترلاسه کول؛
4. د اداینې د مؤسسې او د هغه د نمایندګیو د اداري جوړښت ترتیبول چې د اداینیزې مؤسسې عمومي ستراتیژۍ لپاره چې د نظار پلاوی لخوا په پام کې نیول کېږي، مناسبه وي او په ورته وخت کې د نظار پلاوی ته د منظوری په موخه د وړاندیز شوي اداري جوړښت وړاندې کول؛
5. د برېښنايي پیسو موسسې د کړنو څارنې لپاره د سیستمونو جوړول او پلي کول، یادو سیستمونو له مطابقت څخه د ډاډ ترلاسه کول، په منظمه توګه د هغه ارزول او د اړتیا په صورت کې د نظار پلاوی لخوا د جوړو شویو پالیسیو پر بنسټ د دې سیستمونو پراخه او نوي کول.
6. له دې څخه د ډاډ تر لاسه کول چې د اداینې د مؤسسې ټول کارکوونکي د خپلو دندو او کاري اصولو د اړوند قانون د حکمونو په تړاو چې د نظار پلاوی لخوا منظورېږي، پوهاوی لري؛
7. له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې د اداینې د مؤسسې او د هغه د کارکوونکو کړنې د نظار پلاوی لخوا د منظور شویو قوانینو، مقرراتو او پالیسیو سره مطابقت لري؛
8. د یو فعال سیستم له شتون او کارونې څخه د ډاډ ترلاسه کول چې د برېښنايي پیسو د مؤسسې د کارکوونکو د دندو د ترسره کولو اړوند لازم مالومات پر خپل وخت هغوي ته ابلاغ شوي دي؛

9. د مالوماتي ټکنالوژۍ د سیستمونو له خوندي او منظمې څارنې څخه د ډاډ ترلاسه کول چې د برېښنايي پیسو د مؤسسې لخوا د پېرېدونکو د شتمنیو د ساتنې په موخه کارول کېږي؛
10. د نظار پلاوي ته د ټولو هغو قوانینو، داخلي اصولو یا نورو مقررو د سرغړونې په تړاو خبر ورکول چې د نظار پلاوي لخوا جوړ او منظور شوي دي؛
11. د نظار پلاوي ته په دوراني توګه د اداینې مؤسسې د کړنو او مالي وضعیت د لنډ راپور وړاندې کول؛
12. که چېرې د برېښنايي پیسو مؤسسې په مالي وضعیت کې خرابوالی (وخامت)، یا د خرابوالي خطر او یا نور هغه موارد چې په مادي توګه د مؤسسې مالي وضعیت اغیزمنوي، په ځانګړې توګه هغه مهال چې برېښنايي پیسو مؤسسه د ناکافي پانګې او نازک وضعیت کې وي یا په دې برخه کې له اړوند مقررو څخه سرغړونه تر سترګو شي باید سمدستي د افغانستان بانک او د نظار پلاوي ته په لیکلي توګه خبر ورکړل شي.

نولسمه ماده: د موبایلي پیسو د سیستمونو کړنې او د نښلولو وړتیا

د برېښنايي پیسو شرکت مکلف دی څو د دې ډاډ ترلاسه کړي چې د موبایلي پیسو په سیستم کې له ټکنالوژۍ او نورو هغو معیارونو څخه چې متقابل اتصال او د موبایلي پیسو د نورو سیستمونو وروستي فعالیت ته اجازه ورکوي، کار اخیستل کېږي. د موبایلي پیسو سیستم باید د اتصالي لیکو د پلانونو (API) په اپلیکیشن مجهز وي څو د لاندې ذکر شویو سیستمونو په څېر له نورو اداینیزو سیستمونو سره د نښلېدو او یا ګډ کار وړتیا ولري:

1. د موبایل له لارې بانکوالي؛
2. د بل ورکړه؛
3. د پیسو د لېږد سیستم؛
4. نور سیستمونه؛

شلمه ماده: بنسټیزې کړنې

د برېښنايي پیسو شرکت باید له داسې سیستمونو څخه برخمن وي چې د لاندې کړنو په ګډون د موبایلي پیسو بنسټیزې کړنې ترسره او وړاندې کړای شي:

1. په لاندې ډول له یوې مجازي بکسې څخه بلې مجازي بکسې ته د پیسو لېږدول:
 - أ. له شخص نه شخص ته د پیسو لېږل؛
 - ب. د بلونو تادیه کول؛
 - ت. په موبایل کې د کړیدت جمع کول یا د کړیدت کارت زیاتول؛
 - ث. د پیسو لېږدول؛
- داخلي لېږدونې؛
- له بهر څخه داخل د هېواد ته لېږدونې.

یوویشته ماده: پرمختللي کړنې

د برېښنايي پیسو شرکت په خپل واک او اختیار سره کولای شي داسې یو سیستم په واک کې ولري چې د پرمختللو کړنو وړتیا ولري یا وکولای شي د نورو اداينيزو سیستمونو سره چې په راتلونکي کې د پرمختللو کړنو د وړاندې کولو وړتیا ولري، ونښلي. په دې کړنو کې لاندې موارد شامل دي خو په دې پورې محدود نه دي:

1. د موبایل له لارې بانکوالي؛
2. کوچني پورونه؛
3. مایکرو کريدټ؛
4. کوچنی بیمې؛
5. نور خدمتونه.

دوه ویشته ماده: د داخلي کنټرول سیستمونه

د برېښنايي پیسو شرکت باید له یو داسې سیستم څخه کار واخلي چې د پلټنې د بشپړې پروسې لپاره د کنټرول پر میکانیزم مجهز وي. د کنټرول دا میکانیزمونه لاندې موارد رانغاړي:

1. د برېښنايي پیسو د ټولو معاملو تعقیب او څارنه؛
2. پر مشکوکو معاملو د اتوماتو اخطاریو او علامو راتلل؛
3. د معاملو د طریقو کشف او موندل؛
4. د یو شمېر حسابونو معاملې (یعنې دا چې یو شخص ۲ یا له ۲ زیاتې د موبایلي پیسو جیبې بکسونه ولري او په ورته وخت کې د برېښنايي پیسو معاملې اجراء کړي)؛

دروېشته ماده: امنیت

د برېښنايي پیسو شرکت مکلف دی خو له یو داسې سیستم څخه استفاده وکړي چې کافي امنیتي امکانات برابر کړي خو د مالوماتو د خونديتوب ډاډ ترلاسه شي. په دغو امکاناتو کې لاندې موارد شامل دي خو په هغې پورې محدود نه دي:

1. د مالوماتو د جوړښت تر ټیټې کچې د مالوماتو امنیت؛
2. د داخلي کنټرول د پالیسیو او کړنلارو پر بنسټ د واک کچې؛
3. د پلټنې بشپړه پروسه؛
4. اتومات راپور ورکول؛
5. د راپور ورکولو ټولې کړنلارې باید اتومات وي خو د مالوماتو له سموالي څخه ډاډ ترلاسه شي؛
6. ځانگړي یا نا پلان شوي راپورونه باید له مخکې په ځانگړو حالاتو کې د افغانستان بانک د امر سره سم وړاندې شي؛

خلورويشتمه ماده: عملياتي پالیسی او کړنلارې

د برېښنايي پیسو شرکت باید داسې عملياتي پالیسی او کړنلارې چې د لاندې اصولو سره مطابقت ولري، په جدي توګه پلي کړي:

1. د مدیریت، ادارې او محاسبې سمې او معقولې پالیسی او کړنلارې؛
2. د داخلي کنټرول مناسب او کافي میکانیزمونه؛
3. په سمه توګه طرح شوي کمپیوټري سیستمونه او پروګرامونه چې د لاندې ازمايښتونو په څېر د خورا دقیقو ازمايښتونو اجراء ترسره کړي:
 - أ. د سیستم د منلو پروسی ازمايښت (SAT)؛
 - ب. د کارن د منلو پروسی ازمايښت (UAT)؛
 - ت. ازمايښتي ټسټ؛

پنځه ويشتمه ماده: د امنیت پالیسی او کړنلارې

د برېښنايي پیسو اداره باید داسې امنیتي پالیسی او کړنلارې چې د لاندې مواردو څخه ډاډ ترلاسه کړي، پلي کړي:

1. د مالوماتو/شمېرو او احصائیو خونديتوب؛
2. د مالوماتو/شمېرو او احصائیو د سم والي تصدیق؛
3. محرمت؛
4. د منظوری او صلاحیت ورکولو کچې؛

شپږ ويشتمه ماده: د سوداګرۍ یا فعالیت د دوام پالیسی او کړنلارې

د برېښنايي پیسو شرکت باید د طبیعي پېښو یا د بشر لخوا رامنځته شویو پېښو پر مهال د فعالیت د بشپړ دوام او جریان څخه ډاډ ترلاسه کړي. دا چاره باید لږ تر لږه د لاندې مواردو لپاره د کومکي کړنلارو بیلابیلې کچې راوغاړي:

1. د هارډویر (سخت کالي) سیستمونه؛
2. د سافتویر (پوسټ کالي) سیستمونه؛
3. د کارن سیستمونه؛
4. مالومات؛

اووه ويشتمه ماده: پېښو ته د رسېدنې یا ښه والي مدیریت

د برېښنايي پیسو شرکت باید د هارډویر او سافتویر د سیستمونو له جلا موقعیتونو څخه ډاډ ترلاسه کړي چې د دې سیستمونو عملیات له هر ډول خنډ او ځنډ یا په عمومي توګه له کاره لوېدو څخه وساتي.

اته ويشتمه ماده: د پلټنې (تفتیش) دندې

د برېښنايي پیسو شرکت باید خپل دوره اي داخلي پلټنه ترسره کړي او بهرنۍ پلټنه یې د یو معتبر بهرني شرکت لخوا په لاره واچول شي خو د محاسبې د منل شویو اصولو او کړنلارو د پلي کولو او رعایت څخه په جدي توګه ډاډ ترلاسه شي.

نهمه وېشتمه ماده: د سياليت (نقدينه گي) مدیریت

د برېښنايي پيسو شرکت او د هغې استازي د خپلې اړتيا او د مشتريانو د معاملو په موخه بايد هر مهال سياله وي. دا اداره د دې مسؤليت لري خو په ټولو برخو کې د سياليت له مدیریت څخه ډاډ ترلاسه کړي.

دېرشمه ماده: روزنيز پروگرام

(1) د برېښنايي پيسو شرکت مکلف دی خو د مشتري د پېژندنې، پلټنې، امنيت، داخلي کنټرول او مالي مدیریت د کړنلارو او طرزالعملونو د مناسب پلي کولو څخه د ډاډ ترلاسه کولو په موخه يو بشپړ او منظم روزنيز پروگرام په لاره واچوي. دا روزنيز پروگرامونه بايد د اړتياوو او د فعاليت د شرايطو پر بنسټ په ربعوار او کلني توگه ترسره شي. دا روزنيز پروگرامونه بايد د لاندې اشخاصو لپاره په لاره واچول شي:

1. د برېښنايي پيسو د شرکت کارکوونکي؛

2. دريم لوري، لکه:

أ. استازي؛

ب. سوداگر

(2) د برېښنايي پيسو شرکت بايد ډاډ ترلاسه کړي چې د مشتري د منلو او د هغې د هويت د تشخيص په گډون د پيسو وينځلو او ترهگرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې په برخه کې د مسؤليتونو په اړه د ياد شرکت د واک لرونکو استازو، اجنټانو او شريکانو ته کافي روزنه ورکړل شوې ده. د افغانستان بانک په خپل واک او اختيار سره د وخت په تېرېدو سره د دې اړينې روزنې بڼه، محتوی او دوام ټاکي.

يو دېرشمه ماده: راپور ورکول او پلټل (بررسی)

(1) د برېښنايي پيسو شرکت مکلف دی خو اتومات (سيستماتيک) راپورونه اړوندو څارنيزو ادارو لکه د افغانستان بانک، د پيسو وينځلو او ترهگرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې شوراگانې او د مالي استخباراتو واحد ته د دې ادارو د غوښتنې سره سم په ټاکلو وختونو کې وړاندې کړي.

(2) د افغانستان بانک به د دې راپورونو فورمې او نمونې برابر وي. دا مياشتني راپورونه بايد د برېښنايي پيسو لاندینۍ معاملې راوونغاړي:

1. د مياشتې په پيل کې بيلانس؛

2. د برېښنايي پيسو جريان؛

3. ورکړې؛

4. د برېښنايي پيسو لېږد؛

5. بيروني جريانونه يا د پيسو ويستل؛

6. خالص ورودي/بيروني جريانونه؛

7. د مياشتې په پای کې بيلانس؛

دوه دېرشمه ماده: نور راپورونه

(1) د برېښنايي پيسو اداره مكلفه ده خو د لاندې موضوعاتو په اړه په مياشتني توگه راپور وړاندې كړي:

1. د توکو او خدمتونو په بدل کې د پيسو ورکړه؛
2. د معاشونو ورکړه؛
3. د لگښتي بلونو ورکړه؛
4. د کوچنيو پورونو د ادارو لپاره د پور ورکړه؛
5. د کوچنيو پورونو د ادارو لپاره د پور بېرته ورکړه؛
6. د مشتريانو شکایتونه (د هغې شمېر، نوعیت او د حل و فصل طريقه)؛
7. بيلانس شپې او د مياشتني گټې او زیان صورت حساب؛
8. د واک لرونکو استازو، اجنټانو او شريکانو په اړه ربعوار راپور او د افغانستان په هره ناحیه/ولسوالۍ يا ولايت کې د دغو استازو، اجنټانو او شريکانو نوملړ چې هلته موقعیت ولري يا اړوند فعالیت ترسره کوي.

(2) د برېښنايي پيسو شرکت بايد اړوندو دپيارتمتونو يا څارنيزو ادارو ته د داخلي پلټنې پايلې او موندنې وړاندې كړي؛

(3) د برېښنايي پيسو شرکت بايد خپرل شوي مالي صورت حسابونه وخت په وخت اړوندو څارنيزو ادارو ته وړاندې كړي. د بهرنۍ پلټنې کلنی راپور خپرل شوي مالي صورت حسابونه لکه د مالي وضعیت حساب، د گټې او زیان صورت حساب او د نغدي جریانونو صورت حساب رانغاړي، چې په کې پلټونکی د افغانستان بانک ته د وړاندې شویو مالوماتو د سموالي، د داخلي پلټونکي او داخلي کنټرول د کفایت، د مالوماتو د امنیت د کفایت، د کاروبار د دوام او له پېښو وروسته د ښه والي په اړه نظر څرگندوي.

درې دېرشمه ماده: د غوښتنلیک او جواز فیس

د برېښنايي پيسو اداره مكلفه ده خو د جواز فیس، اداري لگښتونه او د راپور ورکولو جریمې چې په ممکنه توگه د بدلون وړ دي، ورکړي. سربېره پر دې، د برېښنايي پيسو اداره بايد هيڅ کله د برېښنايي پيسو د نورو شرکتونو يا د موبایلي شبکې له تصدیو سره يوځای پر مشتريانو هغه فیس يا لگښت چې په مستقیمه يا غیر مستقیمه توگه د مشتريانو په زیان پټ جوړ جاري يا انحصاري اجراءات ښکاره شي، وضع نه کړي.

(1) د غوښتنلیک فیس

ټولې هغه ادارې چې د برېښنايي پيسو د شرکت د جواز ترلاسه کولو لپاره د افغانستان بانک ته غوښتنلیک وړاندې کوي، بايد د غوښتنلیک يو ځلي فیس چې ۲۵،۰۰۰ افغانۍ کېږي، ورکړي.

(2) د جواز فیس

ټولې هغه ادارې چې د د افغانستان بانک لخوا منظور شوی جواز ترلاسه کوي، بايد د جواز ورکولو د پروسې ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ فیس ورکړي. د برېښنايي پيسو د ادارې دا جواز د ۵ کلونو لپاره د اعتبار وړ دی. د ۵ کلونو په موده کې د جواز ورکولو فیس په لاندې ترتيب د ورکړې وړ دی:

لومړی کال: ۲۵۰،۰۰۰ افغانۍ

دویم کال: ۷۵۰،۰۰۰ افغانۍ

دریم کال: ۲،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ

څلورم کال: ۳،۵۰۰،۰۰۰ افغانۍ

پنځم کال: ۳،۵۰۰،۰۰۰ افغانۍ

څلور دېرشمه ماده: دوره ای فیس

(1) د برېښنایي پیسو ټولې ادارې مکلفې دي خو د برېښنایي پیسو د خدمتونو د پنځم کال له پای ته رسېدو وروسته ۵،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ دوره ای فیس ورکړي.

(2) د جواز دا فیس له لومړۍ ورځې وروسته د فعالیت له پنځم کال څخه تر لسم کال پورې د اعتبار وړ دی.

(3) دا فیس هر کال لږ تر لږه په کال کې ۱،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ د اداینې وړ دی. د برېښنایي پیسو اداره د برېښنایي پیسو د خدمتونو وړاندې کولو د لسم کال له پای ته رسېدو وروسته ۳،۰۰۰،۰۰۰ افغانۍ دوره ای فیس ورکوي.

(4) د جواز دا فیس له لومړۍ ورځې څخه د فعالیت له لسم کال وروسته تر پنځلسم کال پورې د اعتبار وړ دی او باید هر کال لږ تر لږه ۶۰۰،۰۰۰ افغانۍ هر کال تادیه شي.

پنځه دېرشمه ماده: د ارزونې فیس

د برېښنایي پیسو شرکت باید هر کال ۲۵۰،۰۰۰ افغانۍ د ارزونې کلنی فیس ورکړي. د ارزونې فیس د برېښنایي پیسو د شرکت د مالي کال له پای ته رسېدو یوه ورځ وروسته د اداینې وړ دی.

شپږ دېرشمه ماده: د معاملو فیس

ټولې هغه ادارې چې د برېښنایي پیسو د ادارې معتبر جواز په واک کې لري مکلفې دي خو د خپلو برېښنایي پیسو پر خدمتونو لاندې د معاملو مشخص او متناسب فیس وضع کړي. د معاملو دا فیسونه په سوداگریزو شریکانو، استازو، اجنټانو او مشتریانو باندې چې په دې پورې محدود نه دي، د پلي کېدو وړ دی.

اووه دېرشمه ماده: د کمیشن لگښتونه

ټولې هغه ادارې چې د برېښنایي پیسو د شرکت معتبر جواز په واک کې لري مکلفې دي خو په خپل سوداگریز پلان کې د کمیشن د جوړښت د ټولو لگښتونو مجموعه خپلو مشتریانو ته ابلاغ کړي. د کمیشن دا جوړښت او تشکیل د هغوی د راپور ورکولو د مسؤلیت د یوې برخې په توګه د افغانستان بانک ته وړاندې کېږي.

اته دېرشمه ماده: د راپور ورکولو جریمې

د راپور ورکولو لاندې مجازات په ټولو هغو ادارو چې د برېښنایي پیسو د ادارې معتبر جواز په واک کې لري، د پلي کېدو وړ دي:

1. د راپور ورکولو د یوې ورځې ځنډ (تاخیر) په بدل کې ۱۰۰۰ افغانۍ جریمه؛

2. د یوې (۱) میاشتې په موده کې د راپور نه ورکولو په بدل کې ۵۰،۰۰۰ افغانۍ جریمه؛ د برېښنایي پیسو اداره به د دې

جریمې ترڅنګ د افغانستان بانک لخوا یوه لیکلې اخطاریه ترلاسه کړي؛

3. د دوو (۲) میاشتو په موده کې د راپور نه ورکولو په بدل کې ۱۰۰،۰۰۰ افغانۍ جریمه؛ د برېښنایي پیسو اداره به د دې جریمې ترڅنګ د افغانستان بانک لخوا یوه لیکلې اخطار په ترلاسه کړي؛
4. د درېیو (۳) میاشتو په موده کې د راپور نه ورکولو په بدل کې ۱۵۰،۰۰۰ افغانۍ جریمه؛ د برېښنایي پیسو اداره به د دې جریمې ترڅنګ د افغانستان بانک لخوا یوه لیکلې اخطار په ترلاسه کړي او په ورته وخت کې د قوانینو او مقررو د رعایت امر دنده له معاش پرته د یوې میاشتې لپاره ځنډول کېږي؛
5. په هغه صورت کې چې د برېښنایي پیسو شرکت ونشي کولای اړین او د غوښتنې وړ راپورونه د درېیو (۳) میاشتو په موده کې د افغانستان ته ولېږي، د افغانستان بانک حق لري خو د برېښنایي پیسو شرکت جواز فسخ کړي او ۱۵۰،۰۰۰ افغانۍ میاشتنی ثابت فیس او د لومړنیو درېیو میاشتو د راپور نه ورکول جریمه لکه څنګه چې په پورتنۍ (۴) شمېره کې ذکر شوي دي، وضع کړي.

نهه دېرشمه ماده: د قوانینو او مقرراتو د نه پیروي جریمې

هغه ټولې ادارې چې د برېښنایي پیسو د ادارې معتبر جوازونه په واک لري، اړې دي خو د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې په برخه کې د افغانستان بانک د قانون او مقرراتو د رعایتولو لپاره شدید اقدامات تر لاس لاندې ونیسي. د دې اقداماتو نه ترسره کول (نقضول) نېغ په نېغه د راپور ورکولو د مجازاتو او جریمې چې په پورته (۳۸) ماده کې ترې یادونه شوې ده، لامل کېږي. د دې ترڅنګ، د برېښنایي پیسو شرکت مدیریت به د نقض د جدیت پر بنسټ له جزائي مسؤلیت او قانوني چلند سره مخ شي.

څلوېښتمه ماده: د سندونو جعل او درغلي

هغه ټولې ادارې چې د برېښنایي پیسو د شرکت معتبر جوازونه په واک لري، اړې دي خو د خپلو ټولو سندونو او مدارکو له سموالي او صحت څخه چې د افغانستان بانک استازو ته یې وړاندې کوي، ډاډ ترلاسه کړي. له د افغانستان بانک سره د هر ډول درغلیو او د هر ډول ځانګړې معاملې د نه راپور ورکولو د قصد په صورت کې به پرې جریمې چې د ۳۸ مادې په ۴ او ۵ برخه کې ترې یادونه شوې، وضع شي.

یو څلوېښتمه ماده: د مقرري د پلې کېدو (انفاذ) نېټه

دا مقرره د افغانستان بانک د عالي شورا لخوا له منظوریدو وروسته د پلې کېدو وړ ده.

لومړی څپرکی: عمومي حکمونه

لومړی ماده:

د اداینو د مؤسسو مقرره د افغانستان بانک د قانون د 87، 88، 89 او 91 موادو پر بنسټ تصویب شوې ده.

دویمه ماده: موخې

د دې مقرري موخې په لاندې ډول دي:

1. د اداینزو مؤسسو ثبتول، د جوازونو صادرول، د فعالیتونو تنظیمول او څارل؛
2. د هغو شرایطو په تړاو د روښانه لارښوود برابرول چې یو شخص یا شرکت یې باید په افغانستان کې د اداینيزي مؤسسې په توګه د فعالیت لپاره بشپړ کړي؛
3. د هغو خدمتونو په وړاندې کولو کې اسانتیا چې د اداینيزو مؤسسو لخوا د ملي اداینې د سیستمونو د خوندیتوب او اغیزمنتوب سره په همغږۍ کې ترسره کېږي؛
4. د مشتري د ساتنې او د خطرونو د مدیریت د معیارونو وړاندې کول چې د ټولو اداینيزو مؤسسو لخوا په پام کې ونیول شي؛ او
5. د برېښنايي اداینو (ورکرو) په لګښتونو او چټکه خدمتونو کې د اغیزمنتوب د رامنځته کولو لپاره د کاري او رقابتي چاپیریال د برابرولو په موخه د مقرراتي اډانې جوړول.

درېیمه ماده: تعریفونه

په دې مقرره کې درج شوي اصطلاحات لاندې معناوې وړاندې کوي:

1. د افغانستان بانک: د افغانستان مرکزي بانک.
2. د برېښنايي ورکرو ملي سویچ: هغې ادارې ته وایي چې په ټول هېواد کې د برېښنايي ورکرو د خدمتونو د پرمخ بیولو لپاره د بانکونو ترمنځ د اړتیا وړ قوانین، روشونه او معیارونه ټاکي چې په ورته مهال د ټولو مالي مؤسسو او اداینيزو مؤسسو ترمنځ د همکارۍ قابلیت ولري. همدا ډول دا اداره د هېواد د ملي کارت د طرحې قوانین او معیارونه چې تخنیکي او سوداګریز تنظیمات رانغاړي، هم جوړوي.
3. د افغانستان د اداینو سیستم: د افغانستان د برېښنايي ورکرو سویچ ته وایي.
4. مالي مؤسسې: هر هغه شرکت ته وایي چې مالي خدمتونه وړاندې کوي او د یو منځګړي په توګه فعالیت کوي.
5. حصول کوونکی (ترلاسه کوونکی) بانک: هغې ادارې ته وایي چې د کارت قبلوونکو/سوداګرو لپاره د امانتونو حساب ولري او هغه اداره ده چې کارت قبلوونکي/سوداګر، د معاملې اړوند مالومات هغې ته لېږدوي. حصول کوونکی له مننونکي/صادروونکي سره د معاملو د تصفیې د بهیر د اړوندو مالوماتو د راټولولو پر وړاندې مسئول ګڼل کېږي.
6. صادروونکی بانک: هغې ادارې ته وایي چې د پېرېدونکو د ډیټ کارت او د مخکې ورکړې کارتونو په ګډون اداینيز وسایل وړاندې کوي.

7. **د اداینې د خدمتونو وړاندې کوونکي:** هغې سوداگریزې کټګورۍ ته وایي چې د افغانستان بانک د تصویب په پایله کې رامنځته شوی وي او په هېواد کې د برېښنايي ورکړې خدمتونه اسانه کوي. چې په دې ادارو کې د برېښنايي پیسو مؤسسې او اداینیزو مؤسسې شاملې دي.
8. **د برېښنايي پیسو مؤسسه:** د اداینې د خدمتونو وړاندې کوونکي یوه کټګوري ده، چې د برېښنايي پیسو په رامنځته کولو او پېرېدونکو ته د برېښنايي جیبې بکسې د خدمتونو د وړاندې کولو په برخه کې جواز لرونکي گڼل کېږي.
9. **اداینیزه مؤسسه:** د اداینې د خدمتونو د وړاندې کوونکو هغه کټګورۍ ته وایي چې د افغانستان بانک د تصویب په پایله کې رامنځته شوی وي او د حصولي اداینې او اجینټ خدمتونه وړاندې کوي. د اداینې مؤسسې مشتریانو ته د برېښنايي پیسو د رامنځته کولو اجازه نه لري.
10. **د برېښنايي ورکړو خدمتونه:** د خدمتونو یو ډول دی چې د برېښنايي اېزارو لکه د ATM, POS, آنلاین، موبایل، برېښنايي جیبې بکسې او داسې نورو اېزارو له لارې مالي معاملې وړاندې کوي.
11. **حصولي اېزارونه:** هغه سخت کالي یا پوست کالي ته وایي چې پېرېدونکو لپاره د مالي معاملو بهیر اسانه کوي.
12. **اداینیز اېزارونه:** هغه ډول اېزارونه دي چې د پېرېدونکو لخوا د مالي معاملو د تر سره کولو په برخه کې کارول کېږي.
13. **اجینټ (استازی):** هر هغه شخص یا شرکت ته وایي چې د هوکړې پر بنسټ د اداینیزې مؤسسې په استازیتوب پېرېدونکو ته د حصولي (مالي) خدمتونو په وړاندې کولو کې د گډون غوښتونکی وي.
14. **د کارتونو د سیستم طرحه:** هغه اداینیزه شبکه ده چې د اداینیزو کارتونو لکه د بېټ کارت او کرډیت کارت سره وصل ده، چې هره مالي اداره کولای شي د هغه غړیتوب ولري.
15. **د جیبې بکسې طرحه:** هغه اداینیزه شبکه ده چې د جیبې بکسې سره وصل ده او کاروونکي کولای شي د برېښنايي معاملو لپاره خپلې برېښنايي پیسې پکې زېرمه کړي.
16. **د ملي کارتونو د سیستم طرحه:** د کارتونو د سیستم د طرحې هغې کټګورۍ ته وایي چې په افغانستان کې مدیریت او پلي کېږي.
17. **اف - پی:** د افغانستان د ملي کارتونو د سیستم طرحې ته وایي چې د هغه مالکیت د افغانستان بانک لري او د هېواد د برېښنايي اداینې ملي سویچ په واسطه تطبیق کېږي چې په دې کې د کارتونو د سیستم او د جیبې بکسې طرحې شاملې دي.
18. **لومړنی قبولي سند:** هغه سند ته وایي چې د اداینې د مؤسسې د جواز د غوښتنلیک له وړاندې کولو مخکې د افغانستان د اداینو د سیستم لخوا صادرېږي. د افغانستان د ورکړې سیستم د غوښتنلیک ورکوونکي د تخنیکي، سوداگریزې او عملیاتي کړنلارې، په دې موخه چې غوښتنلیک کوونکي د مالوماتي تکنالوژۍ اړوند سیستم (د سختکالي او هم د پوستکالي له پلوه) له ملي سویچ سره د شریکولو ظرفیت او د همکارۍ وړتیا لري، تر څېړنې لاندې نیسي.
19. **حساب:** هر ډول اسانتیا یا هوکړې ته وایي چې پر بنسټ یې مالي اداره پولي امانتونه یا جوهي یا د مذاکرې وړ مالي اېزار یا د پیسې د ویستلو تجویز یا د پیسو لېږد ومني. په ورته وخت کې مالي اداره د (حساب) له لارې د چکونو یا اداینیزو سپارښتونو پولي ارزښتونه (مبلغونه) چې د مالي ادارې یا کوم بل شخص لخوا ترسره کېږي، ورکوي؛ یا هم دا ادارې چکونه او اداینیزې سپارښتنې، د بانک لرونکو حوالې، مسافرتي چکونه یا برېښنايي پیسې د یو شخص په

استازیتوب ترلاسه کوي او په ورته وخت کې د امانتونو د خوندي صندوقونو د اجاره کولو او یا د خوندي امانتونو د نورو ډولو لپاره اسانتیاوې یا د هوکړو زمينې برابروي.

20. **مشرتابه پلاوی:** د اشخاصو هغې ډلې ته اشاره کوي چې د ونډه لرونکو په استازیتوب انتخاب شوي وي.

21. **پېرېدونکی:** د یوې معاملې یا یو حساب له اړخه شامل دی له:

أ. هغه شخص چې په نوم یې یوه معامله یا سوداگریزه اړیکه او یا هم یو حساب ترتیب، افتتاح یا په غاړه اخیستل شوی وي؛

ب. د یوې معاملې صلاحیت لرونکی، سوداگریزه اړیکه او یا حساب؛

ج. هر شخص چې ورته یو حساب، یا د یوې معاملې په ترڅ کې حقوق یا مکلفیتونه مشخص یا لېږدول شوي وي؛

د. هر شخص چې د یوې معاملې د ترسره کولو یا د یوې سوداگریزې اړیکې یا یو حساب د کنټرول واک ولري؛ یا

ه. داسې نور اشخاص چې له حساب سره اړیکه ولري.

22. **صلاحیت:** هغه بهیر ته وايي چې یو سوداگر د پېرېدونکي د کارت د صادرېدونکي بانک لخوا د اداینې لپاره د کارت د منلو اجازه ترلاسه کوي. صلاحیت د کارت د معاملو د خطر پیژندل اود منظوری په صورت کې، د پلور مبلغ د کارت لرونکي له حساب څخه ځانگړې کوي.

23. **تسویه کول:** د پیسو د لېږد، تسویې او یا تصدیق بهیر یا د بیه لرونکو پاڼو د لېږد لارښوونو بهیر ته وايي، چې د تصفیې څخه مخکې ترسره کېږي، او همدا ډول په دې پروسه کې د تصفیې د بهیر لارښوونې او د هغه د نهایی حالات برابرول شامل دي.

24. **تصفیه:** د دوو یا زیاتو اړخونو ترمنځ د پیسو یا د بیه لرونکو پاڼو د لېږد له لارې د مکلفیتونو د ترسره کولو عمل ته وايي.

25. **د مالي بازار بېخ بنسټ:** د گډون کوونکو ادارو ترمنځ څو اړخیزه سیستم ته وايي چې د عامل سیستم په کې شامل دی او د تصفیې، تسویې یا د ورکړو د ثبت، بیه لرونکو پاڼو، مالي مشتقاتو یا نورو مالي معاملو په موخه کارول کېږي.

26. **مالي وجوه یا ملکیت:** د مادي یا غیر مادي، فزیکي یا غیر فزیکي، منقولو یا غیر منقولو، ملموسو یا غیر ملموسو شتمنیو او په ورته وخت کې د حصول شوي یا قانوني مالي سندونو یا ابزارونو، په گډون د برېښنايي یا ډیجیټلي، د ډینفع شخص تر سرلیک لاندې مدارک، او په هغه کې نفع لرل، چې دغه شتمنی لکه پولې سپارښتنې خو هغې ته محدود نه وي، اسهام، بیه لرونکي پاڼې، د پور پاڼې، بانکي حوالې یا لیټراف کریډیټ او هر ډول گټه، د ونډه والو ټکټپانه یا د شتمنیو نور عواید یا له پیسو یا نورو شتمنیو څخه حصولي یا حصول شوي ارزښت، رانغاړي.

27. **له جرمونو څخه ترلاسه شوي عواید:** هر ډول پیسې یا شتمنی چې په مستقیمه یا غیر مستقیمه توگه د هغو کمپشنونو له لارې چې له سرغړونې/جرمونو ترلاسه شوي وي، ویل کېږي. همدا شان دا ډول عواید هغه عواید یا گټې هم رانغاړي چې له پورته عوایدو ترلاسه شوي وي، د ذکر شوي عوایدو د پانگونې په ترڅ کې تر لاسه شوي عواید یا هغه پیسې یا ملکیت چې یوه برخه یې یا په بشپړه توگه د شتمنیو نورو ډولونو ته لېږدول شوي وي.

28. **معامله:** هر ډول عمل یا هوکړه چې د اقتصادي یا سوداگریزو کړنو د پرمخ بولو په موخه ترې کار اخیستل کېږي، ویل کېږي. دا اصطلاح همدا ډول د پیر، پلور، وېش، لېږد یا پانگونه او د هر ډول شتمنیو د مالکیت په معنی هم کارول کېږي. دا پانگونې په لاندې ډول خلاصه کېږي خو هغې ته نه محدودېږي.

أ. د یو حساب پرانیستل؛

- ب. د هر ډول امانت، اخیستنې (برداشت) مبادلې یا د پیسو لېږد په افغانیو یا نورو اسعارو که نغدې وي یا چک، اداینیزې سپارښتنې یا نورې وسیلې یا هم د برېښنایي یا نورو غیر فزیکي اېزارو له لارې؛
- ج. د امانتونو د خوندي صندوق کارول یا د خوندي امانتونو بل هر ډول؛
- د. د امانتونو په هر ډول رابطو کې ښکېل کېدل؛
- ه. هر ډول قراردادي ورکړه یا نور قانوني مکلفیتونه چې په خپله خوښه یې په بشپړه یا د هغې یوه برخه ورکړي یا ترلاسه کړي وي؛
- و. د حقوقي شخص یا حقوقي هوکړې جوړول یا تخلیق؛ او
- ز. هغه نورې معاملې چې د افغانستان بانک لخوا ځانگړې کیږي.

څلورمه ماده: د جواز لرونکو اداینیزو مؤسسو موډل

اداینیزه مؤسسه یا مؤسسې د اداینیزو خدمتونو د وړاندې کونکو یوه کټگوري ده چې د افغانستان بانک له تصویب او منظوری وروسته رامنځته شوې او حصولي او د نمایندې (اجینټ) خدمتونه وړاندې کوي. دا خدمتونه د ATM, POS/mPOS، د موبایل اپلیکشنونه، انلاین ورکړې او نور اداینیز کانالونه څخه عبارت ده چې د کارت او جیبي بکسو داخلي او نړیوالې طرحې قبلوي. د دې موخې او د همکارۍ د وړتیا د برابرولو لپاره اداینیزې مؤسسې اړې دي تر څو د افغانستان له ملي اداینیز سویچ (د افغانستان د اداینو سیستم) سره یو ځای شي او له مالي مؤسسو سره د نمایندې او حصولي خدمتونو د اسانتیاوو د برابرولو لپاره لازمي هوکړې ترسره کړي.

پنځمه ماده: مجازه/قانوني کړنې

د دې مقررې د پلي کېدو په موخه، لاندې کړنې عبارت دي له مجاز حصولي کړنو څخه:

1. د ATM, POS/mPOS، موبایلي اپلیکشنونو، د انلاین ورکړو د لارو او داسې نورو اداینیزو کانالونو په گډون حصولي خدمتونه؛
2. د بانکي یا غیر بانکي ادارو په استازیتوب د نمایندې خدمتونه؛ او
3. نورې اړوندې کړنې چې د افغانستان بانک لخوا تائید شوي وي.

شپږمه ماده: منع شوي کړنې

- (1) د دې مقررې د پلي کېدو په موخه، د اداینیزو مؤسسو له لارې لاندې کړنې منع شوي دي:
 1. د پېرېدونکو د پیسو ساتل؛
 2. د اداینیزو کارتونو صادرو؛
 3. د برېښنایي پیسو صادرو؛ او
 4. هر ډول اړوندې کړنې چې د افغانستان بانک لخوا منع شوي وي.
- (2) د افغانستان بانک د خپلواکۍ (صلاحیت) په پام کې نیولو سره کولای شي پورته وضع شوي محدودیتونه وخت په وخت د متحد المال یا په دې مقررې کې د بدلونونو له لارې، تعدیل کړي.

اوومه ماده: د غوښتنلیک وړاندې کول او د جواز ورکولو بهیر

(1) اداینیزه مؤسسه کولای شي خپلواکه وي او یا په بشپړه توګه د یو اصلي (مور) شرکت نمایندګي وي چې له وړاندې څخه د افغانستان دننه یا بهر فعالیت ترسره کوي.

(2) د نمایندګي په صورت کې، اداینیزه مؤسسه خپلې کړنې باید د اصلي (مور) شرکت له کارونو څخه جلا او په متفاوته ډول ترسره کړي. چې د یو جلا څارنیز پلاوي، د پلټنې څانګه، د قانون او مقررو د پیروۍ څانګه، د خطرونو د مدیریت خپلواکې اډانې او مدیره پلاوي درلودلو څخه عبارت دي چې په ورته وخت کې باید د حصولي خدمتونو د وړاندې کولو د برخې لپاره جلا دفترونه او حسابونه جوړ کړي. د اداینیزې مؤسسې د جوړولو په موخه، هغه شرکت چې له وړاندې د سواګرۍ او صنعت وزارت لخوا ثبت شوی وي، که چېرې له مخکې جوړ شوی وي او یا د اداینیزې مؤسسې د جوړولو هوډ یې درلودلی وي، باید د غوښتنلیک او اړینو سندونو او مدارکو او په دې مقررې کې د یاد شوي فیس په وړاندې کولو سره خپل د فعالیت جواز له د افغانستان بانک څخه ترلاسه کړي. که چېرې یاده اداینیزه مؤسسه د اصلي (مور) شرکت نمایندګي وي، کولای شي د څارنیز پلاوي او یا د هغه د صلاحیت لرونکو نورو اداري پلاوو لخوا د جواز له صادریدو څخه تر ۱۲ میاشتو پورې ګټه ترلاسه کړي؛ او

هیڅ اداره په افغانستان کې باید د اداینیزې مؤسسې سوداګریزې کړنې ترسره نه کړي، خو دا چې له د افغانستان بانک څخه یې منظوري ترلاسه کړي وي، که چېرې کوم شخص یا اداره له جواز پرته د اداینیزو مؤسسې کړنې ترسره کړي د افغانستان بانک به یاده اداره د قانون پلي کوونکو ادارو ته معرفي کړي.

1. غوښتنلیک کوونکی باید خپل غوښتنلیک د جوړ شوي فورم پر بنسټ له ټاکل شوي فیس سره یو ځای د افغانستان بانک ته تسلیم کړي.
2. اداینیزې مؤسسې ته د جواز د ورکړې په برخه کې، د افغانستان بانک یاده مؤسسه په دې اړه کوي چې د هغه مالي وضعیت او د غوښتنلیک کوونکي مخنښنه، د مدیریتی برخې اشخاص، د پانګې د جوړښت او د رضایت لرونکو ساحو بنسټیا چې عامه ګټه تر پوښنې لاندې نیسي، د قناعت وړ وي.
3. د افغانستان بانک د ټاکل شوي فیس د ورکړې او د اړینو سندونو د وړاندې کولو په پام کې نیولو سره چې د دې مقررې په ۸ او ۲۰ موادو کې ذکر شوي، غوښتنلیک کوونکي ته د فعالیت جواز ورکوي.
4. د حصولي خدمتونو او د همکارۍ د وړتیا د وړاندې کولو په موخه، اداینیزې مؤسسې باید د افغانستان له ملي اداینیزې سیستم (د افغانستان د اداینو له ملي سویچ) سره وصل شي، څو وکولای شي د بانکي او غیر بانکي ادارو (د کارت او جیبي بکسې له لارې د ورکړې طرحې) د ورکړې ټول اېزارونه قبول کړي او په ورته وخت کې د دې ډول خدمتونو د ترسره کولو لپاره باید د افغانستان د اداینو د سیستم منظوري تر لاسه کړي.
5. که چېرې اداینیزې مؤسسې ته د فعالیت جواز د مقررې د دې برخې له مخې صادرېږي، د افغانستان بانک کولای شي د هغه اړوند شرایط زیات، بدل او تعویض کړي.
6. د فعالیت د جواز له صادریدو وروسته اداینیزې مؤسسې اړې دي چې د یو میاشت په اوږدو کې په فعالیت پیل او په دې برخه کې بازار ته خدمتونه وړاندې کړي.

7. هر جواز چې د مقرري د دې برخې پر بنسټ ورکړل شوي وي د صادرېدو له نېټې څخه تر څو چې باطل شوی نه وي، تر درېيو راتلونکو کلونو پورې د اعتبار وړ دی. په ورته وخت کې، که چېرې د تمدید لپاره غوښتنلیک د دې مقرري د برخې پر بنسټ وړاندې شوی وي، یاد جواز د تمدید د غوښتنلیک د بشپړېدو تر مودې پورې معتبر گڼل کېږي.
8. اداینیزه مؤسسه باید د خپلو حصولي خدمتونو د وړاندې کولو لپاره کافي عملیاتي تدابیر تر لاس لاندې ونیسي، چې لاندې موارد پکې شامل دي:
- أ. هغه قواعد او کړنلارې چې د اداینیزې مؤسسې او نماینده حقوق او مکلفیتونه روښانه کوي، په ورته وخت کې پېښېدونکي خطرونه هم باید مشخص کړي؛ او
- ب. هغه اقدامات چې د خدمتونو د خونديتوب، امنیت او عملیاتي سلامتیا څخه ډاډ ترلاسه کوي چې احتیاطی ترتیبات هم پکې شامل دي .

اتممه ماده: د اداینیزې مؤسسې د جواز د ترلاسه کولو لپاره د اړیتا وړ سندونه

- (1) د یوې اداینیزې مؤسسې ونډه لرونکي د حقیقي شخص په توگه او اداینیزه مؤسسه د حقوقي شخص په توگه باید لاندې سندونه او مالومات وړاندې کړي:
1. د صنعت او سوداګرۍ له وزارت څخه د سوداګرۍ جواز؛
 2. د ونډه لرونکي پیژندنه، معتبر پاسپورټ یا پیژندپاڼه او د هغه د ونډې جوړښت؛
 3. د شخصي شتمنیو لیست؛
 4. وړاندیز شوي معیاري قراردادونه له:
 - أ. نماینده؛ او
 - ب. د سیستم گډون کوونکي.
 5. د پالیسیو د کڅوړې (له مناسبو پالیسیو او کړنلارو څخه ډاډ ترلاسه کول) وړاندې کول چې په ۲۰ ماده کې ترې یادونه شوې ده؛
 6. د افغانستان د اداینو له سیستم سره د افغانستان د اداینو د ملي سویچ د توحیدولو او د بانکي او غیر بانکي ورکړو (د کارت او جیبې بکسې له لارې د ورکړې د طرحو) د ټولو اېزارونو د منلو په برخه کې د حصولي خدمتونو او همکارۍ د وړتیا د وړاندې کولو په موخه د افغانستان د اداینو د سیستم لخوا د خدمتونو د وړاندې کولو د منظوری سند. په دې برخه کې، د اداینو د سیستم لخوا د خدمتونو د وړاندې کولو د منظوری سند د ترلاسه کولو په موخه، باید ټول لازم سندونه د افغانستان بانک د اداینو د سیستم د لارښوود پر بنسټ دې سیستم ته وړاندې شي.
 7. یو درې کلن هر اړخیز سوداګریز پلان چې لاندې موضوعات راوغاړي، خو ورته محدود نه وي:
 - أ. د کاروبار د ماهیت او محدودې په تړاو توضیحات؛
 - ب. د فیسونو او کمېشنونو جوړښت؛
 - ج. مالي ستراتیژي؛
 - د. د بازار موندلو ستراتیژي؛
 - ه. د تکنالوژۍ ستراتیژي؛ او
 - و. عملیاتي ستراتیژي.

8. اساسنامه؛
 9. مدیریتی جوړښت (نماینده او دریمگری ته د دندو سپارلو هوکړې رانغاړي)؛
 10. د افغانستان د اداینو له سیستم سره تړون؛
 11. پېښو ته د رسیدنې پلان؛
 12. د سوداگری د دوام پلان؛
 13. د داخلي کنترول میکانیزم؛
 14. د وړاندیز شوي نظار پلاوي/اد رهبری پلاوي پیژندنه؛
 15. د وړاندیز شوي مدیره پلاوي پیژندنه؛ او
 16. د نظار پلاوي او مدیره پلاوي تحصیلي او مسلکي سندونه.
- (2) که چېرې ونډه لرونکی یو حقوقي شخص وي، د پورته مواردو ترڅنگ لاندې سندونه او مدارک هم وړاندې کیږي:
1. د سوداگریز فعالیت جواز چې د سوداگری او صنعت وزارت څخه یې ترلاسه کړي وي؛
 2. د پیژند پانې کاپي، د ونډه لرونکو پیژندنه او د هغوی د ونډو جوړښت؛
 3. د دریو تېرو کلونو پلټل شوي مالي صورت حسابونه؛
 4. د نظار پلاوي/ رهبری پلاوي پیژندنه
 5. د مدیره پلاوي پیژندنه؛
 6. درې کلن سوداگریز پلان؛ او
- (3) هر ډول سندونه او مالومات چې د افغانستان بانک لخوا اړین وگڼل شي.

نهمه ماده: د مناسبې ارزونې د بهیر معیار

- (1) د غوښتنلیک له ترلاسه کولو وروسته د افغانستان بانک باید د غوښتنلیک کوونکي لخوا پر سپارل شویو سندونو او د وړاندې شویو مالوماتو په بشپړتیا باندې خپلې لومړنۍ څېړنې او پلټنې ترسره کړي؛
- (2) د افغانستان بانک به ښایي د دې مادې (۱) فرعي برخې لاندې یوه بشپړه کړنلاره جوړه کړي او یا به له غوښتنلیک کوونکو څخه د زیاتو مالوماتو د وړاندې کولو غوښتنه وکړي. د افغانستان بانک غوښتنلیک کوونکو ته د دې ډول مالوماتو د وړاندې کولو لپاره وروستی نېټه ټاکي او غوښتنلیک کوونکی باید د هغه د ترسره کولو په برخه کې خپلې لازمي هڅې ترسره کړي؛
- (3) که چېرې د افغانستان بانک له څېړنو وروسته د دې مادې د (۱ او ۲) فرعي برخو پر بنسټ د غوښتنلیک کوونکي د سندونو او مالوماتو له سلامتیا او بشپړتیا څخه رضایت ترلاسه کړي، په ورته وخت کې باید ډاډ ترلاسه شي چې دا سندونه او مالومات د دې مقررې له حکمونو یا هغه اړین اقدامات چې د افغانستان بانک لخوا صادر شوي او یا صادر شي، مطابقت لري؛
- (4) که چېرې غوښتنلیک کوونکي اړوند سندونه وړاندې کړي نه وي، د افغانستان بانک کولای شي د دوو خبرتیاوو له صادريدو او د ضرب العجل د پای ته له رسیدو وروسته د غوښتنلیک کوونکي غوښتنلیک لغوه کوي؛
- (5) که چېرې غوښتنلیک رد شوی نه وي؛ د افغانستان بانک اداینیزې مؤسسې ته هغه وخت د فعالیت جواز ورکوي چې اداینیزې مؤسسې ټول الزامي شرایط او ضوابط چې د دې مقررې په ۷ او ۸ ماده کې بیان شوي، په ۶۰ کاري ورځو کې بشپړ کړي وي.

لسمه ماده: د شرکت او د تولید د نوم منظوري

- (1) هره هغه اداره چې د اداینیزې مؤسسې د فعالیت د جواز د ترلاسه کولو په موخه غوښتنلیک وړاندې کوي باید د یو سوداگریز پلان درلودونکی وي چې نوم یې د افغانستان د سوداگری او صنعت وزارت لخوا منظور شوی وي.
- (2) غوښتنلیک کوونکی چې د دې مقررې پر بنسټ ورته جواز ورکړل شوی وي، باید د نورو موخو د ترسره کولو لپاره ونه کارول شي، خو دا چې د افغانستان بانک ورته جواز صادر کړی وي.
- (3) هره هغه اداره چې د نویو تولیداتو یا خدمتونو د وړاندې کولو لپاره اقدام کوي باید د نوي تولید یا خدمتونو د نوم د منظوري لپاره د افغانستان بانک ته غوښتنلیک ورکړي او دا تولیدات یا خدمتونه باید د ادارې د هر ډول شته معنوي حقونو تابع وي.
- (4) هر غوښتنلیک کوونکی باید هغه کړنې ترسره کړي چې د دې مقررې له مخې ورته اجازه ورکړل شوي وي.

یولسمه ماده: د جواز نوی کول

- (1) هر معتبر جواز (ترلاسه شوی جواز) د دې مقررې د ۷ مادې پر بنسټ (د غوښتنلیک او د جواز د ورکولو بهیر) د درېیو کلونو لپاره د اعتبار وړ دی او هر درې کاله وروسته نوی کيږي.
- (2) هغه غوښتنلیک چې د جواز د نوي کېدو لپاره وړاندې کيږي باید لاندې موارد راوغاړي:
 1. یاد غوښتنلیک باید ځانگړي فارمت ولري او د افغانستان بانک ته باید له ټاکل شوي فیس سره یو ځای وړاندې شي؛
 2. د جواز د ځنډیدو غوښتنلیک باید د جواز د پای ته رسیدو له نېټې لږ تر لږه دوه میاشتې مخکې د افغانستان بانک ته تسلیم شي.
- (3) د جواز د ځنډیدو غوښتنلیک باید د دې مقررې د ۷ مادې د حکم پر بنسټ (د غوښتنلیک او جواز د ورکړې د بهیر) ترسره شي.

دولسمه ماده: لږ تر لږه الزامي پانگه

- (1) د اداینو د مؤسسې لومړنۍ پانگه باید لږ تر لږه ۵ میلیونه افغانۍ وي.
- (2) د اداینو مؤسسه باید هر وخت له لومړنۍ پانگې څخه چې لږ تر لږه یې د دې مادې په (۱) فرعي برخې کې یاده شوې، برخمنه وي. د افغانستان بانک وخت په وخت کولای شي د دې مؤسسې لږ تر لږه الزامي پانگه تعدیل کړي.

دیارلسمه ماده: د جواز فسحه کول یا ځنډول

- (1) د افغانستان بانک څرنگه چې لازم وگيږي د اداینیزې مؤسسې د فعالیت جواز د یوې خبرتیا له لارې تر یوې ټاکلې مودې پورې باطل یا ځنډوي، که چېرې اداینیزه مؤسسه:
 1. د افغانستان بانک د قانون له اړوندو حکمونو سرغړونه.
 2. د فعالیت د جواز له ترلاسه کولو وروسته د یوې میاشتې په اوږدو کې ونشي کولای په فعالیت پیل وکړي.
 3. خپلي کړني درول او یا دوام نه ورکول.
 4. که چېرې یې جواز د ناسمو، ناقصو او گمراه کوونکو یا پټو مالوماتو پر وړاندې کولو سره ترلاسه کړی وي او کله چې دا ډول مالومات د بیا ارزونې او څارنې په هره مرحله کې وپېژندل شي، ورکړل شوی جواز یې ځنډول کيږي.
 5. که چېرې یې د جواز باطلولو یا ځنډولو لپاره د افغانستان بانک ته غوښتنلیک کړی وي، هغه هم که چېرې قانع کوونکی دلیل یې وړاندې کړی وي او د درېیم لوري حقونه په کې اغیزمن شوي نه وي.

6. که چېرې د ادغام په برخه کې د افغانستان بانک د اداینو د سیستم له معیارونو، لارښوونو، دستورالعملونو او کړنلارو سره یې مطابقت درلودلی نه وي.

7. د دې مقرري له حکمونو سره یې مطابقت درلودلی نه وي یا هغه یې مات (نقض) کړي وي.

8. که چېرې یاده اداره دیوالي (ورشکسته) شي یا نه شي کولای په سمه توګه خپلې کړنې ترسره کړي.

9. د یادې مؤسسې د کړنو په ترسره کولو سره عامه ګټو ته زیان ورسېږي.

10. د هغو کړنو ترسره کول چې د دې مقرري پر بنسټ منعه شوي او یا ورته اجازه ورکړل شوي نه وي.

11. د راټول شویو اطلاعاتو او مالوماتو د محرمانیت د ساتلو په برخه کې بریالی نه وي.

12. د افغانستان بانک له رضایت او هوکړې پرته له بلې ادارې سره مدغم شوی وي، مؤسسه یې پلورلي وي او یا یې هم د خپل سوداګریز بهیر نورو ادارو ته لېږدولی وي.

13. د افغانستان بانک لخوا د وضع شویو جریمو د ورکولو په برخه کې د وړتیا نه درلودل.

14. د دې مقرري او د ترهګرۍ د تمویل قانون او نور اړوندې مقرري او لارښوونې یې پلي کړي نه وي.

15. خپل نماینده ګان یې له دې مقرراتو سره سم مدیریت کړي نه وي.

16. د حسابونو، سوابقو، سندونو، مکتوبونو، صورت حسابونو یا ځانګړو مالوماتو د وړاندې کولو یا ترتیبولو وړتیا ونلري. دا کار په هغه صورت کې د پلې کېدو وړ دی چې له ۱۴ کاري ورځو وروسته یې له کوم دلیل پرته پورته موارد برابر کړي نه وي او په ورته وخت کې په داسې حالت کې چې کره دلیل وړاندې کولای نه شي تر څو جواز یې فسخه نه شي.

17. په جرمي کړنو کې ښکېل وي یا هم په دې تړاو شک (ګمان) شتون ولري چې اداینیزه مؤسسه د جرمي کړنو زمينه برابروي.

(2) د افغانستان بانک مخکې له دې چې د اداینو د مؤسسې د فعالیت جواز د دې مادې د (۱) فرعي برخې پر بنسټ لغوه یا وځنډوي، د اداینو مؤسسې ته باید فرصت ورکړي څو د افغانستان بانک ته په دې تړاو چې ولې یې جواز لغوه یا وځنډول نه شي، معقول دلیلونه وړاندې کړي.

(3) د افغانستان بانک هغه معقول دلایل چې د اداینو د مؤسسې لخوا د (۲) فرعي مادې پر بنسټ وړاندې کېږي د موضوع په تړاو په خپل تصمیم کې په پام کې ونیسي.

(4) د افغانستان بانک د اداینو مؤسسې اړې کوي چې د افغانستان بانک له لارښوود سره سم اصلاحي اقدامات تر لاس لاندې ونیسي او په ورته وخت کې ښايي د افغانستان بانک پر دې مؤسسو باندې نغدي جریمې یا نور بندیزونه وضع کړي.

(5) د افغانستان بانک د دې مقرري پر بنسټ د اداینې د مؤسسې د جواز د باطلېدو یا ځنډیدو په برخه کې لاندې موارد تر لاس لاندې نیسي:

1. په سمدستي توګه د اداینې د مؤسسې د جواز د باطلېدو او ځنډیدو خبر ورکول؛

2. د هغو پیسو د ساتلو او د وپشلو د پروسې چې د تضمین په توګه ورکړل شوي دي، د اسانه کوول په موخه د اداینو د مؤسسو د سوداګریزو چارو په کنټرول کې نیول.

(6) که چېرې د اداینو د یوې مؤسسې د فعالیت جواز لغوه یا وځنډول شي باید لاندې موارد په پام کې ونیسي:

1. ټول ډیټابسونه، برېښنایي سوابق چې د ویلو یا پرانېستل کېدو وړتیا یې درلودلي وي او نور اړوند مالومات د افغانستان بانک ته وسپاري.

2. د جواز د لغوي د خبرتيا له ترلاسه كولو وروسته د اوو ورځو په موده كې بايد جواز د افغانستان بانک ته تسليم كړي؛ او
3. ټولې هغې كړنې چې د دې مقررې پر بنسټ وركړل شوې وې، ودروي.
- (7) كه چېرې د افغانستان بانک د اداينو د مؤسسې د فعاليت جواز لغوه يا ځنډوي لاندې موارد بايد ترلاس لاندې ونيسي:
 1. خلكو ته د مؤسسې د جواز د لغوي يا ځنډيدو په تړاو لږ تر لږه د دوو څپرونو يا تلويزيوني كانالونو له لارې چې پراخه پوښنې ولري، خبر وركړي. په ورته وخت كې، د دې مقررې د پلي كولو په موخه نورو ادارو ته د اداينو د مؤسسې نورې معاملي سمدلاسه ودروي.
 2. كله چې د افغانستان بانک د اداينې د مؤسسې د فعاليت جواز لغوه يا ځنډوي، د دې مؤسسې بيلانس چې د تضمين په توگه ورته سپارل شوی، بيا ځلې توزيع كړي.

څوارلسمه ماده: اداري جوړښت

د اداينو هره مؤسسه بايد د لاندې اداري جوړښت څخه برخمنه وي:

1. ونډه لرونكو عمومي غونډه (مجمع)
2. د نظار پلاوی
3. مدیره پلاوی
4. د پلټنې څانگه
5. د څپرونو مدیریت څانگه؛ او
6. د قوانينو او مقرراتو د رعایتولو مسئول.

پنځلسمه ماده: د ونډه لرونكو عمومي غونډه

(1) د يوې اداينې مؤسسې د ونډه لرونكو عمومي غونډه لاندې دندې او واکونه لري:

1. د اداينې د مؤسسې د منشور د تعديلاتو منظوري؛
2. د اداينې د مؤسسې د آيين نامې (by-law) او د هغه د درج شويو تعديلاتو منظوري او يا دا چې د ونډه لرونكو د عمومي غونډې واک د دې ډول دندو د ترسره كولو په موخه د نظار پلاوي ته سپارل شوی وي او دا اړينه وگڼي چې د آيين نامې هر ډول منظوري، تعديل او لغوه بايد د ونډه لرونكو د عمومي غونډې د منظوري تابع وي؛
3. د نظار د پلاوي د غړو ټاكل او گونبه كول او د دې پلاوي د غړو حق الزحمې (امتيازونو) ټاكل؛
4. د اداينې د مؤسسې په ټاكل شوې پانگه كې د زياتوالي منظوري او په دې برخه كې د هغو شرايط او ضوابطو ټاكل چې په ترڅ كې يې د اداينې د مؤسسې ونډه اضافه شي؛
5. د اداينيزې مؤسسې د نظار پلاوي د سپارښتنې په اساس د اداينې د مؤسسې د كلني راپور او مالي صورت حسابونو منظوري؛
6. د اداينې د مؤسسې د پلور، ادغام، يو ځای كولو، منحل كولو او تړلو په تړاو پرېكړه كول؛
7. د نظار پلاوي د ملاحظاتو په پام كې نيولو سره د اداينې مؤسسې لپاره د بهرنۍ پلټنې د يو پيژندل شوي شركت گمارل؛
8. د اداينې د مؤسسې او د هغه د نماينده رامنځته كول او منحلول.

- (2) ونډه لرونکي بايد د اداينيزې مؤسسې په پانگه کې د شته ونډو (اسهامو) پر وړاندې د رايو ورکولو حق ولري. هر ونډه لرونکي کولای شي چې د ونډه لرونکو په عمومي غونډه کې په مستقیمه توگه او يا د نماينده لخوا چې په رسمي (کتبي) ډول معرفي شوی وي، د رايې ورکولو له حق څخه برخمن شي.
- (3) د اداينې مؤسسې د تير کال د بيلانس شپې او مالي صورت حسابونو د بهرنۍ پلټنې د بهير له بشپړېدو وروسته، د ونډه لرونکو د عمومي اسمبلۍ غونډه بايد په کال کې يو ځل د مالي کال په لومړيو درېيو مياشتو کې جوړه شي.
- (4) د ونډه لرونکو د عمومي اسمبلۍ فوق العاده غونډې د نظار پلاوي، مديره پلاوي، ونډه لرونکي يا ونډه لرونکي په جلا يا يو ځای چې د ټوليزه ونډې ۲۰ سلنه يا زياته ونډه او د رايې ورکولو حق ولري او يا د افغانستان بانک په غوښتنه جوړېدای شي.
- (5) لږ تر لږه يو مياشت مخکې، يوه ليکلې خبرتيا له اجندا سره يو ځای د ونډه لرونکو د عمومي اسمبلۍ د هرې غونډې د نېټې، موقعيت او وخت په تړاو ونډه والو ته ولېږدول شي. په بېړنيو حالاتو کې دا ډول خبرتيا کيدای شي اوه ورځې مخکې واستول شي. د بېړنيو موضوعاتو په حالاتو کې کولای شي دا خبرتيا په بېړننابې ډول واستول شي او د هغه د رايې ورکولو پروسه هم په بېړننابې ډول ترسره شي. په دې برخه کې به د هغو موضوعاتو په تړاو چې په اجندا کې ثبت نه وي، هيڅ ډول پريکړه ونه نيول شي. حال دا چې د ونډه لرونکو د عمومي اسمبلۍ په راتلونکي غونډه کې به تر لاس لاندې نيول شوي تصاميم له بېړننابې لارې تائيد شي.
- (6) د ونډه لرونکو د عمومي اسمبلۍ پريکړې بايد په ليکلي توگه وي او يوازې د ونډه لرونکو او سکرتر لخوا بايد لاسليک شي. په همدې ترتيب، د اضطراري موضوعاتو په حالاتو کې کولای شي رايه ورکونه د پانې (د رايې د صندوق) يا په بېړننابې بڼو ترسره کېږي.
- (7) ونډه لرونکي بايد خپلو سکرتریتونو لپاره د يو اغيزناکه او مناسبه کاري چاپيريال له شتون څخه ډاډ ترلاسه کړي.

شپاړسمه ماده: د نظار پلاوي جوړښت

- (1) د نظار پلاوي بايد يو اداري جوړښت او خپلواکه او مناسبه کاري روښونه (ميتودونه) ولري او په ورته وخت کې د دې لپاره چې په اغيزناکه او دوامداره توگه برسي شي، د دې ډول روښونو د تطبيقولو لارې ترلاس لاندې ونيول شي.
- (2) د نظار پلاوي بايد خپل جوړښت د رهبرۍ، اندازې او د کمېټو د کارولو پر بنسټ تنظيم کړي څو خپل څارنيز رول او نور مسؤليتونه په اغيزناکه توگه ترسره کړي. دا کار د دې ډاډ ورکوي چې د نظار پلاوي د اغيزناکه او په جدي توگه ټولو مواردو ته رسيدنې لپاره کافي وخت او ابزارونه او د موضوعاتو په تړاو د پرېکړو کولو بشپړ قاطعيت لري.
- (3) د نظار پلاوي رئيس د څارنيز پلاوي په کړنو او دندو کې بنسټيز رول لوبوي. د نظار پلاوي د پلاوي مشري په غاړه لري او د ټولو اغيزناکه کړنو لکه د نظار پلاوي له غړو سره د ښو اړيکو د ساتلو پر وړاندې مسئول گڼل کېږي. د نظار پلاوي رئيس بايد د دې مسؤليتونو د ترسره کولو لپاره لازمه تجربه، وړتيا او شخصي ځانگړنې ولري. د نظار پلاوي رئيس بايد ډاډه شي چې د نظار پلاوي پرېکړې معقولې او د بشپړې پوهاوۍ پر بنسټ دي. د نظار پلاوي رئيس بايد د مهمو او بنسټيزو بحثونو جوړولو لپاره د پلاوي غړي وهڅوي او ډاډه شي چې د پلاوي د غړو لخوا مخالف نظرونه د تصميم نيولو پر مهال په ازاده توگه بيانېږي. د نظار پلاوي رئيس بايد د خپلو مسؤليتونو د ترسره کولو لپاره کافي وخت په پام کې ونيسي.
- (4) د چک او بيلانسونو د چارو د پرمخ بيولو په موخه د نظار پلاوي رئيس بايد يو خپواکه او غير اجرائي غړی وي.

اوولسمه ماده: د نظار د پلاوي ټاكل او تركيب

- (1) د نظار پلاوي د اداينې د مؤسسې د ونډه لرونكو د عمومي غونډې لخوا ټاكل كيږي او ډېري غړي يې بايد د ونډه لرونكو استازي نه وي.
- (2) ونډه لرونكي كه حقيقي يا حقوقي اشخاص وي كولاى شي د پلاوي استازي وټاكي، خو په دې شرط چې دا استازي د پلاوي د غړو ډېري برخه جوړه نه كړي.
- (3) د نظار پلاوي د غړو تركيب لږ تر لږه درې نږه او زيات نه زيات نږه نږه دي چې د ونډه لرونكو د عمومي غونډې لخوا د څلورو كلونو لپاره ټاكل كيږي. په ورته وخت كې دا غړي كولاى شي راتلونكي دورې لپاره هم وټاكل شي او همدا ډول د نظار پلاوي كولاى شي له خپلو غړو څخه يو غړى د پلاوي د رئيس په توگه وټاكي.
- (4) د رئيس په گډون لږ تر لږه د نظار پلاوي دوه پر درې برخه غړي بايد خپلواك غړي وي، د اداينې د مؤسسې ونډه لرونكي، د هغوي استازي او نږدې خپلوان يې نه شي كولاى د نظار پلاوي ډېري غړي تشكيل كړي.
- (5) كه چېرې د نظار پلاوي كومه څوكى، خالي كيږي، پاتې غړي بايد خالي پست د ونډه لرونكو تر راتلونكې عمومي غونډې پورې د يو موقت غړي په پيژندلو سره ډك كړي.

اتلسمه ماده: د نظار پلاوي وړتيا

- (1) هغه شخص كولاى شي چې د نظار پلاوي د غړيتوب لپاره د شرايطو وړ وي چې د لاندې مواردو لرونكى وي:
 1. مناسب او وړ شخص وي او د اداينې د مؤسسې د كړنلارې ټاكل شوي شرايط پوره كړلاى شي.
 2. د دولت كاركوونكى نه وي، د اكاډميكي برخې استاذان او اشخاص مستثنى دي.
- (2) د پورته اړتياوو سربېره، د اداينې د مؤسسې د نظار د پلاوي هر غړى بايد په بېلابېلو برخه لكه سوداگري، محاسبه، حقوقو او علومو اكاډمۍ كې مسلكي مخنيښنه (سوابق) او كاري تجربه يا د مالي مؤسسې د څارنې كاري تجربه ولري. همدا ډول لږ تر لږه د نظار پلاوي يو غړى بايد د اداينې د مؤسسې، د اداينې د سيستم، د محاسبې يا مالي مديريت په برخه كې كاري تجربه ولري.
- (3) د نظار پلاوي د غړو د وړتيا اړوند نور شرايط او جزئيات وخت په وخت د افغانستان بانک د متحد المانونو له لارې ټاكل كيداى شي.

نولسمه ماده: د نظار پلاوي دندې او مسؤليتونه

- (1) د اداينې مؤسسې د نظار پلاوي لاندې دندې او واکونه لري:
 1. د ونډه لرونكو د عمومي غونډو په لاره اچول او د هرې غونډې د اجندا ترتيبول؛
 2. د اداينې د مؤسسې د اداري جوړښت منظوري؛
 3. د اداينې د مؤسسې د مديره پلاوي د غړو مقررول، گونښه كول او د معاشونو ټاكل؛
 4. د اداينو د مؤسسې د مديره پلاوي د اجراتو څارل؛
 5. د اداينې د مؤسسې د كاري استراتيژۍ او كلنۍ بودجې منظوري؛
 6. د خطرونو مديريت د پاليسۍ په گډون د عملياتي كړنو د ترسره كولو لپاره د پاليسيو منظوري، د گټو ضد اړوند مسايلو ته رسيدنه او د دې پاليسيو د تطبيق په برخه كې مديره پلاوي ته د لارښوونو صادرول؛

7. له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې د اداینې مؤسسه د افغانستان بانک د قانون/ قوانینو او مقررو له درلودلو، کارولو، مناسبوالي او رعایتولو او د کافي داخلي کنټرول او خطرونو له مدیریت څخه برخمنه ده؛
 8. له دې څخه د ډاډ ترلاسه کول چې د اداینې د مؤسسې مالي راپورونه چې د افغانستان بانک مالي راپورونه هم پکې شامل دي، صحت لري؛
 9. له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې د داخلي پلټنې مناسب بهیر تر لاس لاندې نیول شوی دی؛
 10. د ونډه لرونکو (سهمدارانو) عمومي غونډې ته د هغه موضوعاتو په تړاو د وړاندیزونو سپارل چې د ونډه لرونکو منظوری ته اړتیا لري؛
 11. د اداینې مؤسسې لپاره د بهرنۍ پلټنې د شرکت ټاکلو په تړاو د ونډه لرونکو عمومي غونډې ته د ملاحظاتو وړاندې کول؛
 12. د اداینې د مؤسسې د کلنۍ بهرنۍ پلټنې له ترسره کېدو څخه د ډاډ ترلاسه کول چې د اداینې د مؤسسې د مالي صورت حسابونو د حقیقت او سموالي په هکله د پلټونکي نظرونه راوغاړي.
 13. که چېرې د اداینې د مؤسسې په مالي وضعیت کې خرابوالی یا د خرابېدو خطر ولیدل شي او یا هره بله موضوع چې د مؤسسې مالي وضعیت د پام وړ اغیزمنوي، د افغانستان بانک باید سمدستي په لیکلي توگه خبر کړي یا مدیره پلاوی په دې برخه کې مکلف کړي؛
 14. د افغانستان بانک د لارښوونو او دستورالعملونو له تطبیق څخه د ډاډ ترلاسه کول؛
 15. د نورو مواردو په تړاو تصمیم نیول چې د اړوندې آیین نامې (by-law) او منشور له مخې د نظار پلاوی په واک کې وي.
- (2) د نظار پلاوی د اداینې د مؤسسې د کاري چارو او شرایطو د پر مخ بیولو په پایله کې ونډه لرونکو (د ونډه لرونکو عمومي غونډه، نور ذینفع اشخاصو او د افغانستان بانک) ته مسئول او حساب ورکوونکی گڼل کېږي. د اداینې مؤسسې د ونډه لرونکو عمومي غونډې، ذینفع اشخاصو او د ټولنې د ټولو ژمنو د پوره کولو په برخه کې، د اداینې د مؤسسې د نظار پلاوی باید له لاندې مواردو څخه ډاډ ترلاسه کړي:
1. له یو وړ او مناسب مدیریت څخه د ډاډ ترلاسه کول؛
 2. د مناسبو پلانونو او پالیسیو تر لاس لاندې نیولو څخه د ډاډ ترلاسه کول؛
 3. د کړنو څارل، له کافي داخلي کنټرول څخه د ډاډ ترلاسه کول او د قوانینو، مقرراتو او پریکړو تطبیقول؛
 4. د اداینو د مؤسسې د مالي اجراتو څارل؛ او
 5. د گټو د تضاد مخنیوی.

شلمه ماده: د مناسبو پالیسیو او کړنلارو له درلودلو څخه د ډاډ ترلاسه کول

- (1) د نظار پلاوی باید لیکل شوې پالیسی او کړنلارې چې د اداینې له مؤسسې سره د کړنو د ترسره کولو او د خطرونو د مدیریت په برخه کې مرسته کوي، منظوري کړي. دا پالیسی او کړنلارې روښانه کوي چې د اداینې د مؤسسې کوم روش او اداینیز سیستم او د خطرونو کوم ډول او کچه د منلو وړ ده. هره اداینیزه مؤسسه باید نورې لیکل شوې لارښوونې او پالیسی ولري چې په لاندې ډول ترې یادونه شوې ده:
1. د قانون د رعایت پالیسی؛
 2. د خطرونو د مدیریت پالیسی؛
 3. عملیاتي پالیسی؛

4. تدارکاتي پالیسي؛
 5. د بشري سرچینو دستورالعملونه؛
 6. د ادارې جوړښت او لارښود؛
 7. د داخلي پلټنې لارښود؛
 8. د مالوماتي تکنالوژۍ پالیسي؛
 9. د محاسبې، راپور ورکونې او مالي چارو پالیسي؛
 10. د سیالیت د مدیریت پالیسي (د سوداگریز مډل پر بنسټ)
 11. د داخلي کنټرول پالیسي؛
 12. د معلوماتي تکنالوژۍ تخنیکي سیستم او یا د پلاټفارم دستورالعمل؛ او
 13. د جعل د کشف او مخنیوي پالیسي.
- (2) دا پالیسي باید روښانه معیارونه راوغاړي او د مؤسسې د سوداگریزو شرایطو بدلونونو ته ځواب وویلی شي. اړوندې کړنلارې باید بیان کړي چې پالیسي څرنگه تطبیق شي او د نظار پلاوي د منظوري د ترلاسه کولو لپاره د استثنااتو په برخه کې کوم پړاوونه راوغاړي.

۲۱ ماده: د نظار پلاوي غونډې

- (1) د نظار پلاوي باید لږ تر لږه خپلې غونډې په ربعواره او منظمه توګه جوړې کړي، د دې ترڅنګ ځانګړې غونډې باید د اړتیا په صورت کې جوړې شي. ځانګړې غونډې د لاندې دلیلونو پر بنسټ جوړېږي:
 1. کله چې د اداینې د مؤسسې مالي وضعیت د خرابېدو په حال کې وي؛
 2. کله چې د اداینې د مؤسسې د بهرنۍ پلټنې د شرکت لخوا د غونډو د جوړېدو غوښتنه وشي؛ یا
 3. د افغانستان بانک لخوا ورته لارښوونه شوې وي.
- (2) د نظار پلاوي کولای خپلې غونډې په انلاین (ویب کنفرانس) له لارې جوړې کړي، خو لږ تر لږه په ربعه کې یو ځل حضورې غونډه هم جوړه کړي.
- (3) د نظار پلاوي غونډه (ناسته) د پلاوي د دوه پر درې برخې غړو په شتون کې بشپړه ګڼل کېږي.
- (4) د نظار پلاوي هر غړی چې په درېیو پر له پسې غونډو یا هم د کال په پنځو تقویمي غونډو کې له کوم موجه دلیل پرته ګډون ونشي کولای، خپل غړیتوب به له لاسه ورکړي.
- (5) د نظار پلاوي باید د صورت جلسو سوابق، د خپرل شویو موضوعاتو، د اجراء شویو ملاحظاتو، د نیول شویو پرېکړو او د شریک شویو نظرونو لنډیز (خلاصه) چې په غونډو یا ناستو کې تر بحث لاندې نیول شوي، وساتي.
- (6) د نظار پلاوي باید د اداینو د مؤسسې یو کارکوونکی چې د دې پلاوي غړی نه وي، د نظار پلاوي د سکرتر په توګه وټاکي. د نظار پلاوي صورت جلسات باید د نظار پلاوي د غړو، رئیس او منشي (سکرتر) لخوا لاسلیک شي.

دوه ویستمه ماده: د ونډه لرونکو او نظار پلاوي ترمنځ اړیکې

- (1) د نظار پلاوي باید د ونډه لرونکو د عمومي غونډې یا د ونډه لرونکو د عمومي اسمبلۍ د فوق العاده ناستې له لارې وټاکل شي.

(2) د ونډه لرونکو عمومي ناسته باید د نظار پلاوي د رئیس لخوا جوړه شي. د دې غونډې رئیس د دې ډول سوداگریزو غونډو د جوړولو پر وړاندې چې د غونډو په اوږدو کې بحثونه اسانه کوي، مسئول گڼل کېږي.

دروېشتمه ماده: د خطر مدیریت څانگه

(1) د اداینې مؤسسې باید د خطرونو مدیریت د څانگې د مسؤل تر رهبرۍ لاندې د خطرونو د مدیریت یو اغیزناکه او خپلواکه څانگه ولري، چې له کافي جوړښت، سرچینو او د نظار پلاوي ته له لاسرسي څخه برخمن وي.

(2) د خطرونو د مدیریت څانگه باید په بشپړه توگه له نورو کاري واحدونو څخه خپلواکه وي او د عاید په جوړولو کې ښکېله نه وي.

(3) د خطرونو د مدیریت څانگه باید په کافي اندازه کارکوونکي ولري او دا کارکوونکي باید د بازار او محصولاتو او همدا ډول د خطر د مدیریتي چارو په برخه کې لازمه وړتیاوې او تجربې ولري. د دې برخې کارکوونکي باید منظمو روزنیزو پروگرامونو ته لاسرسي ولري.

(4) د خطرونو د برخې مسؤل مدیر باید د نظار پلاوي ته راپور ورکړي او له هر ډول خنډ پرته له دې پلاوي سره په اړیکه کې وي.

(5) خطرونه باید د اداینې مؤسسې او یا انفرادي ادارې پر بنسټ وپېژندل، وڅارل او کنټرول شي.

(6) د خطر د پېژندلو او سنجش بهیر باید کمي او کيفي موارد راوڅاري. همدا ډول د خطرونو سنجشونه باید د دې مؤسسې د کاري چاپیریال پر بنسټ د اداینې د مؤسسې په کچه کمي خطرونه راوڅاري. د اداینو مؤسسې باید جدي او شدید خطرونه لکه د شهرت خطر ته پاملرنه وکړي او هغه تر ارزونې لاندې ونیسي.

(7) د خطر د راپور ورکولو سیستمونه باید متحرک، هر اړخیز (جامع) او کره وي او په ورته وخت کې باید د اصولي یا بنسټیز فریو پر بنسټ ولاړ وي.

(8) ټولې اداینیزې مؤسسې باید د خطرونو د مدیریت اډانه، پالیسيانې او کړنلارې ولري، خو پر بنسټ یې اجرات ترسره کړي.

(9) ټولې اداینیزې مؤسسې باید د خپلو سوداگرو او استازو (نماینده گانو) لپاره پیاوړې څارنیز میکانیزمونه ولري.

(10) ټولې اداینیزې مؤسسې د خپلو مالوماتو او سیستمونو د خونديتوب په موخه باید منظوري شوي پالیسي او کړنلارې او همدا ډول لازم داخلي کنټرولونه هم ولري. سربېره پر دې، دا مؤسسې باید د جعلي معاملو او د احتمالي لاسوهنو د کشف او مخنیوي لپاره مخه نیونکي اقدامات تر لاس لاندې ونیسي.

(11) پورته یاد شوي سندونه او مدارک باید د افغانستان بانک ته وسپارل شي او دا سندونه د ساحې دننه څارنې له لارې وڅېړل شي.

څلور وېشتمه ماده: د مدیره پلاوي یا عامل پلاوي ټولیزه اصول

(1) مدیره پلاوي باید خپلې کاري چارې د نظار پلاوي تر مشرۍ او څارنې لاندې پر مخ بوځي او د اداینې د مؤسسې کړنې چې د

سوداگرۍ له استراتیژۍ، خطر منلو او د نظار پلاوي د نورو منظور شویو پالیسیو سره مطابقت ولري، ترسره او مدیریت کړي.

(2) مدیره پلاوي باید د اشخاصو له یوې بشپړې ډلې څخه جوړ وي چې د اداینې د مؤسسې د ورځنیو چارو د کره او سالم مدیریت لپاره د نظار پلاوي ته مسؤل او ځواب ویونکی ووسي.

(3) د مديره پلاوي اداري جوړښت، کړنلارې او د پرېکړو بهير بايد روښانه او روڼ وي او د اداينې د مؤسسې د اغيزناکه مديريت لپاره طرحه شوی وي. دا چاره د عامل رئيس په گډون د مديره پلاوي د بېلابېلو پُستونو د رول، صلاحيتونو او مسؤليتونو وضاحت رانغاړي.

پنځه ويشتمه ماده: د مديره پلاوي ټاکل او غړيتوب

- (1) د اداينې د مؤسسې مديره پلاوی له ۵ غړو څخه جوړ او لاندې اشخاص په کې شامل دي:
 1. اجرائیوي رئيس؛
 2. د اجرائیوي رئيس مرستيال (اختیاري)؛
 3. عملياتي آمر؛
 4. د مالي چارو آمر؛ او
 5. د مالوماتي تکنالوژۍ آمر.
- (2) نور کارکوونکي چې د اداينې د مؤسسې د منشور يا آيين نامې له لارې يا د نظار پلاوي لخوا مناسب وگڼل شي.
- (3) مخکې له دې چې د اداينو مؤسسه کوم شخص د خپل مديره پلاوي په تشکيل کې وټاکي، بايد موضوع د افغانستان بانک ته وړاندیز کړي او هغه اړين سندونه چې د افغانستان بانک لخوا مشخص شوي، جواز لپاره د غوښتنليک يا د راتلونکو ناستو په ترڅ کې هم وړاندې کړي او په ورته وخت کې د افغانستان بانک منظوري هم ترلاسه کړي.
- (4) د اداينې د مؤسسې د مديره پلاوي غړي کولای شي د څلورو پرله پسې کلونو لپاره غړيتوب او د بيا ټاکلو حق هم ولري.
- (5) د مديره پلاوي غړي بايد د اداينې مؤسسې دايمي يا رسمي کارکوونکي وي. اړينه نه ده چې د مديره پلاوي هر غړی دې بايد د اداينې د مؤسسې د مديريت په هره برخه کې عملي يا مسلکي تجربه ولري، خو بايد اړونده برخه کې د شخصي پوهې ترڅنگ له خپلې کاري ساحې سره عمومي بلديت ولري، خو وکولای شي د مديره پلاوي غړي يو بل سره په اغيزناکه او مسلکي توگه کار وکړي.
- (6) د مديره پلاوي د عامل رئيس او د غړو د حقونو، امتيازونو، ټاکلو او گوښه کولو په تړاو د نظار پلاوي لخوا تصميم نيول کېږي.

شپږ ويشتمه ماده: د مديره پلاوي وړتيا او په شرايطو برابروالی

هغه شخص کولای شي چې د اداينو د مؤسسې د مديره پلاوي د غړيتوب حق ترلاسه کړي چې لاندې شرط بشپړ کړای شي:

1. د اداينو د مؤسسو له کړنلارې سره سم وړ او مناسب شخص وي.

اووه ويشتمه ماده: د مديره پلاوي دندې او مسؤليتونه

- (1) مديره پلاوی او د نظار پلاوی د خپل شخصي چلند پر بنسټ د اداينې د مؤسسې له ښه او سالم مديريت سره مرسته کوي.
- (2) مديره پلاوی کارکوونکو ته د دندو د سپارلو پر وړاندې مسؤل دی او بايد يو داسې اداري جوړښت جوړ کړي چې په ټوله اداينيزه مؤسسه کې د ځواب ويلو او روڼتيا بهير تامين کړي.
- (3) مديره پلاوی بايد هغه مالومات چې د مديره پلاوي د مسؤليتونو د ترسره کولو، د مديره پلاوي د څارنې او د مشرتابه مديريت د کړنو د کيفيت د پيژندلو بهير رانغاړي، د نظار پلاوي ته وړاندې کړي. په دې تړاو، مديره پلاوی بايد په دوامداره توگه د نظار پلاوی له لاندې مهمو مواردو څخه خبر کړي:

1. د سوداگريزې استراتيژۍ او د خطر/خطر منلو استراتيژۍ جوړول او ترتيبول؛
 2. د اداينې مؤسسې د استازو (نماينده گانو) د رامنځته کولو او منحلولو په برخه کې تصميم نيول؛
 3. د اداينې مؤسسې اجراءات او د هغه مالي وضعيت؛
 4. د خطر يا د قوانينو د رعايتولو د محدوديتونو ماتول (نقضول)
 5. د داخلي کنترول نيمگړتياوې؛
 6. حقوقي او مقرراتي اندېښنې؛ او
 7. د اداينې د مؤسسې د کړنلارو له سرغړونو او نقضولو څخه ترلاسه شوي موضوعات.
- (4) د اداينې د مؤسسې مديره پلاوی بايد لاندې موضوعات په پام کې ونيسي:
1. د نظار پلاوي لخوا د منظور شوي سترايژۍ او پاليسيو پر بنسټ، د اداينې د مؤسسې د ورځنيو چارو تنظيمول او د سوداگريزو کړنو رهبري کول او همدا ډول د مؤسسې د کارکوونکو د ورځنيو کړنو او چارو څارل؛
 2. د اداينې د مؤسسې د هغو سوداگريزو سترايژيو او پاليسيو پلي کول چې د نظار پلاوي لخوا منظور شوي دي. د نظار پلاوي له لارښوونو سره سم، مشرتابه مديریت بايد سوداگريزه سترايژي، د خطرونو د مديریت سيستم، د خطرونو اصول، د مالي او غير مالي خطرونو د مديریت پروسې او کنترولونه تطبيق کړي؛
 3. د اداينيزې مؤسسې د کړنو اړوند د ټولو جدي خطرونو منظمه پيژندنه او ارزونه او د نظار پلاوي لخوا د تصويب شويو پاليسيو پر بنسټ د دې ډول خطرونو له څارنې او کنترول څخه د ډاډ ترلاسه کول؛
 4. د اداينې د مؤسسې او د هغه د نمايندگيو د اداري جوړښت ترتيبول چې د اداينيزې مؤسسې عمومي سترايژۍ لپاره چې د نظار پلاوي لخوا په پام کې نيول کيږي، مناسبه وي او په ورته وخت کې د نظار پلاوي ته د منظوري په موخه د وړانديز شوي اداري جوړښت وړاندې کول؛
 5. د اداينيزې مؤسسې د کړنو څارنې لپاره د سيستمونو جوړول او پلي کول، يادو سيستمونو له مطابقت څخه د ډاډ ترلاسه کول، په منظمه توگه د هغه ارزول او د اړتيا په صورت کې د نظار پلاوي لخوا د جوړو شويو پاليسيو پر بنسټ د دې سيستمونو پراخه او نوي کول.
 6. له دې څخه د ډاډ تر لاسه کول چې د اداينې د مؤسسې ټول کارکوونکي د خپلو دندو او کاري اصولو د اړوند قانون د حکمونو په تړاو چې د نظار پلاوي لخوا منظورېږي، پوهاوی لري؛
 7. له دې څخه ډاډ ترلاسه کول چې د اداينې د مؤسسې او د هغه د کارکوونکو کړنې د نظار پلاوي لخوا د منظور شويو قوانينو، مقرراتو او پاليسيو سره مطابقت لري؛
 8. د يو فعال سيستم له شتون او کارونې څخه د ډاډ ترلاسه کول چې د اداينې د مؤسسې د کارکوونکو د دندو د ترسره کولو اړوند لازم مالومات پر خپل وخت هغوي ته ابلاغ شوي دي؛
 9. د مالوماتي تکنالوژۍ د سيستمونو له خوندي او منظمې څارنې څخه د ډاډ ترلاسه کول چې د اداينې د مؤسسې لخوا د پېرېدونکو د شتمنيو د ساتنې په موخه کارول کيږي؛
 10. د نظار پلاوي ته د ټولو هغو قوانينو، داخلي اصولو يا نورو مقررو د سرغړونې په تړاو خبر ورکول چې د نظار پلاوي لخوا جوړ او منظور شوي دي؛
 11. د نظار پلاوي ته په دوراني توگه د اداينې مؤسسې د کړنو او مالي وضعيت د لنډ راپور وړاندې کول؛

12. که چېرې د اداینې مؤسسې په مالي وضعیت کې خرابوالی (وخامت)، یا د خرابوالي خطر او یا نور هغه موارد چې په مادې توګه د مؤسسې مالي وضعیت اغیزمنوي، په ځانګړې توګه هغه مهال چې اداینیزه مؤسسه د ناکافي پانګې او نازک وضعیت کې وي یا په دې برخه کې له اړوند مقررو څخه سرغړونه تر سترګو شي باید سمدستي د افغانستان بانک او د نظار پلاوي ته په لیکلي توګه خبر ورکړل شي.

اته ویشتمه ماده: په دندو کې د نظار پلاوي او مدیره پلاوي کاري ریښتنولي (صداقت)

- (1) د نظار او د مدیره پلاوي باید لاندې موارد په پام کې ونیسي:
 1. خپلې دندې د اداینې د مؤسسې د ګټو په پام کې نیولو سره په صادقانه او ښه نیت سره ترسره کړي؛
 2. له هغه ډول پاملرنې، دقت او تجربې څخه کار واخلي څرنگه چې یو شخص د احتیاط له مخې خپلې دندې په مقایسوي شرایطو کې ترسره کوي؛ او
 3. د اداینې د مؤسسې او د شخصي یا سوداګریزو ګټو ترمنځ د ګټو له تضاد څخه ځان وساتي.
- (2) د نظار د پلاوي او د مدیره پلاوي غړي د هر ډول وظیفوي غفلت او سرغړونې پر وړاندې چې د اداینو مؤسسې ته د زیان رسولو لامل شوی وي، مسئول ګڼل کېږي. د دې موضوع لپاره د دې مادې (۱) بند ته مراجعه وشي.
- (3) که چېرې د دې مادې د (۱) بند پر بنسټ د نظار پلاوي او مدیره پلاوي لخوا وظیفوي سرغړونه ترسره شي او دا سرغړونه مؤسسې ته زیان ورسوي، د اداینې د مؤسسې ونډه لرونکي حق لري چې د مؤسسې په استازیتوب د دې ډول سرغړونو پر وړاندې قانوني اقدام وکړي او د هغه کړنلارو چې د محدود مسئولیت لرونکو شرکتونو او کمپنیو د قانون په ۴۸ ماده کې ذکر شوي، پر بنسټ د خسارې د جبران غوښتونکي شي.

نهه ویشتمه ماده: د سوداګریزو ګټو افشاء کونه

په دې برخه کې باید وښودل شي چې کوم شریکان، استازي، د مدیره پلاوي غړي، د نظار پلاوي غړي یا د نظار پلاوي لخوا ټاکل شوي کمېټه، یا ونډه لرونکي په نورو جواز لرونکو سوداګریو کې چې د اداینې خدمتونو وړاندې کوي، دینفع دي یا نه.

دېرشمه ماده: محرم مکلفیتونه

د نظار پلاوي او مدیره پلاوي اوسني او مخکیني غړي او د اداینې د مؤسسې کارکوونکي اړ دي چې د ټولو هغو مالوماتو محرمیت چې په اداینیزه مؤسسه کې یې د خپلو خدمتونو په اوږدو کې ترلاسه کړي وي، وساتي او هغه د شخصي ګټې لپاره ونه کاروي او په ورته وخت کې اجازه ورنکړي چې نورو اشخاصو لخوا وپلټل شي، خو دا چې له قانوني پلوه کومه ستونزه ونلري. دا ډول مالومات کولای شو یوازې د لاندې اشخاصو په واک کې ورکړو:

1. د افغانستان بانک د مامورینو، کارکوونکو او استازو (نماینده گانو) په ګډون هغه څارونکو، مفتیشینو، پلټونکو، کفیل او کارپوهانو ته چې د افغانستان بانک لخوا د بانکوالۍ له قانون سره سم ټاکل شوي وي؛ او
2. نور هغه واک لرونکي کارکوونکي او عدلي او قضایي ادارې چې د قانون پر بنسټ د واک لرونکي محکمې لخوا ټاکل شوي وي.

يو دېرشمه ماده: د اداينې د مؤسسې كړنې (عمليات)

- (1) د اداينې مؤسسې بايد د برېښنايي معاملو د تصفيې، پروسس، په لاره اچولو او سويچ كولو لپاره يوه برېښنايي اډانه چمتو كړي. دا مؤسسې كولای شي د دې مقررې له مخې د اداينو د مؤسسو د اړوندو خدمتونو د وړاندې كولو په موخه له بانكونو، مالي مؤسسو د نورو اداينيزو ادارو له سوداگرو، د برېښنايي سوداگرۍ د خدمتونو له وړاندې كوونكو او له نورو شركتونو سره هوكړې ته ورسېږي.
- (2) د اداينې مؤسسې بايد لاندې سندونه او موارد ولري:
 1. پاليسۍ، كړنلارې او د كنترولطريقې چې د هغوي د نظار پلاوي لخوا منظور شوي وي؛
 2. له جلا مناسبو ادارې دندو سره د نظار پلاوي منظور شوی اداري جوړښت؛
 3. كاري ځواك (كاركوونكو) او كافي سرچينو څخه گټه اخيستل چې له تخنيكي پلوه وړ او مناسبه وي او په هر كاري برخه كې يې كافي تجربه درلودلي وي؛
 4. د سوداگريزو چارو د پرمخ بيولو لپاره د حياتي دندو اړوند مستند قراردادونه او هوكړې؛ او
 5. د افغانستان په داخل كې د تكنالوژيكي او داخلي پروسس (بېخبنسټ) د سيستونو د مناسبو تجهيزاتو ساتل او امكانات.
- (3) د اداينې مؤسسې اړې دي څو د لاندې چارو له ترسره كولو مخكې د افغانستان بانک منظوري ترلاسه كړي:
 1. د توليداتو او حصولي خدمتونو وړاندې كول؛
 2. په اساسنامې، آيين نامې، مالكيت، رهبرۍ پلاوي، مديره پلاوي، تكنالوژيكي طرحو، د مالوماتو د خونديتوب په تطبيقاتو كې د هر ډول بدلون په تړاو؛ او
 3. د نورو مهمو بدلونونو لپاره
- (4) د اداينې مؤسسې بايد د وركړې د كارتونو او جيبې بكسو د طرحو د منلو په برخه كې د حصولي خدمتونو د وړاندې كولو او د همكاريو د وړتيا په موخه د افغانستان د اداينې د سيستم له ادارې سره وصل شي.
- (5) د اداينې مؤسسې بايد د وركړې د خدمتونو د حصول او وړاندې كولو په موخه د افغانستان بانک له نورو مجوزو مالي مؤسسو سره لازمه هوكړې ترسره كړي.
- (6) د اداينې مؤسسې بايد خپل ټول خدمتونه په مسلكي، قانوني او منظمه توگه ترسره كړي او په ورته وخت كې پېرېدونكو ته د داسې با كفيته خدمتونو له وړاندې كولو څخه د ډاډ ترلاسه كول چې د هغوي د قناعت وړ وي.
- (7) د اداينې د مؤسسې دندې / كړنې د پيسو وينځلو او ترهگرې د تمويل پر وړاندې د مبارزې د قانون او د پيسو وينځلو او ترهگرۍ د تمويل د مسؤليتونو او مخه نيوكو اقداماتو د مقررې او د اړوندو حكمونو پر بنسټ چې د افغانستان بانک لخوا وخت په وخت صادرېږي، ترسره كيږي.
- (8) د اداينو مؤسسې بايد خپل كار يا كارونه د افغانستان بانک له منظوري پرته دريم گړي لوري ته ونسپاري؛ او
- (9) د امكان په صورت كې، اړوندو اړخونو سره له تړون څخه بهر د سپارل شويو كارونو هوكړې او ترتيبات بايد د لازمه حكمونو تابع وي چې په لاندې ډول خلاصه كېږي خو په هغو پورې محدوده نه دي:
 1. د هر لوري د دندو تعريف، حقونه او مكلفيتونه؛

2. د خدمتونو په کچه د هوکړه لیک، د نه افشاء کونې د هوکړه لیک او بهرنۍ سرچینو ته د خدمتونو د ترسره کونې د سپارلو لپاره د منطقي دلیل وړاندې کول؛
 3. د دندو محدودې ټاکل چې تمه کېږي د اړوندو ادارو لخوا ترسره شي او هغه شواهد او مدرکونه چې ښکاره کړي اړونده اداره د ورسپارل شویو کړنو یا چارو د ترسره کولو وړتیا لري؛
 4. د هغو کارونو لپاره د فیس یا کمېشن جوړښت چې ښايي د اړوندو ادارو له لوري ترسره شي؛ او
 5. د اداینې مؤسسې باید د اړوندې ادارې د اړیکې نیونې بشپړ مالومات چې د افغانستان بانک ته ځواب ویونکي وي، وړاندې کړي.
- (10) د اداینې مؤسسې باید د ټولو معاملو سوابق په دقیق او بشپړ ډول وساتي. اړینه ده چې د افغانستان بانک پخوانیو ارقام او معلوماتو ته باید په آنلاین یا نورو برښنايي لارو چې په واضحه توګه د لوستلو وړ وي، تر شپږو میاشتو پورې لاسرسی ولري. همدارنګه د افغانستان بانک د راتلونکي لاسرسي لپاره ټول مالومات په آنلاین ډول لږ ترلږه تر لسو کالو پورې وساتل شي
 - (11) د افغانستان بانک به اجازه ولري خو د اداینو مؤسسو ارقام، سوابق، اسانتیاوې او بېخښتونه بررسی او تفتیش کړي؛
 - (12) د اداینې مؤسسې او د هغوی اړوند اړخونه باید د ټولو قوانینو او مقرراتو پر بنسټ د ټولو معاملو له محرمیت څخه ډاډ ترلاسه کړي.
 - (13) معیاري سندونه او د مالوماتي او جوړښتي ټکنالوژۍ نوي کول، د یو ځای کولو، عملیاتي او تخنیکي کنټرولونو بهیر په ځانګړې توګه د خطرونو د کمولو اقدامات د مالوماتو د خونديتوب او د مالوماتي ټکنالوژۍ لپاره د معیاري کړنو او کړنلارو څخه د ډاډ ترلاسه کول.
 - (14) د اداینې مؤسسې باید پېښو ته د رسېدنې پلان او د سوداګرۍ د دوام پلان درلودونکي وي.
 - (15) د کاري پروسې د بشپړتیا په برخه کې، د اداینې مؤسسې اړې دي، خو د سیستم د پروسس له بشپړتیا، دقیقوالي، پروخت (ایډېټ) او جواز درلودلو څخه ډاډ ترلاسه کړي
 - (16) د محرمیت او راز ساتلو په برخه کې د اداینې مؤسسې اړې دي خو ډاډه شي چې د کاري چارو په اوږدو کې یې چې کوم شخصي مالومات له اشخاصو څخه ترلاسه کړي، د اړخونو د هوکړې پر بنسټ هغه کارول، افشا، ساتل او حفاظت شوي دي.
 - (17) د اداینې مؤسسې باید ډاډ ترلاسه کړي چې د پېرودونکي شکایتونو ته د رسېدنې کړنلاره یا میکانیزم تر لاس لاندې لري او دا کړنلاره یا میکانیزم په واضح توګه د اړوندو ټولو اړخونو دندې او مسئولیتونه د پېرودونکو شکایتونو ته د رسېدنې په برخه کې تعریفوي؛ او
 - (18) نور شرایط چې کله ناکله د افغانستان بانک له لارې ذکر کېږي.
- دوه دیرشمه ماده: د نرخونو ټاکلو میکانیزم**
- (1) د ټولو لګښتونو/ فیسونو جوړښت باید د قراردادي هوکړه لیکونو له لارې مخکې له مخکې په مناسبه او شفافه توګه د ټولو مربوطه اړخونو تر منځ د خدمتونو او معیارونو د اړتیاوو او له "Cap on Charges" سره سم چې د افغانستان د اداینو سیستم لخوا وخت په وخت مشخص کېږي، هوکړه شوې وي.
 - (2) د ټولو لګښتونو/ فیسونو د جوړښت جدول باید د زیات نه زیات ۶ میاشتو لپاره ټاکل شوی وي او د هرو شپږو میاشتو پر بنسټ باید د افغانستان بانک ته راپور ورکړل شي.

درې دېرشمه ماده: استازي (نماینده گان)

- (1) د اداینو مؤسسه کولای شي د ځانگړو شویو خدمتونو د وړاندې کولو په موخه په خپل استازیتوب یو نماینده وټاکي.
- (2) د اداینو مؤسسه باید د دې مقرري د ۴ مادې په رڼا کې له خپل ټاکل شوي استازي (نماینده) سره د ځانگړو شویو خدمتونو د وړاندې کولو په برخه کې هوکړې ته ورسېږي.
- (3) د اداینو مؤسسه او د هغې د نماینده گانو ترمنځ د حصولي خدمتونو د وړاندې کولو هوکړه لیک باید په انحصاري ډول لاندې شرایط او ظوابط ولري:

1. د هر لوري مسوولیتونه او وړتیاوې؛
2. د نماینده گانو لخوا د اداینو د مؤسسو د پالیسیو او کړنلارو مراعت کول؛
3. د نماینده گانو لخوا د اړوندو قوانینو او مقرراتو مراعت کول؛
4. د نماینده گانو لخوا د خدمتونو وړاندې کولو د فیس جوړښت؛
5. د نماینده گانو د کړنپوه تړاو د اداینو د مؤسسې څارنیز میکانیزم او د نماینده گانو د کړنو په تړاو د افغانستان بانک څارنیز واک؛ او
6. نور شرایط چې کله ناکله د افغانستان بانک لخوا ټاکل کېږي.

(4) هر نماینده کولای شي د اداینو د مؤسسو په استازیتوب لاندې کړنې ترسره کړي:

1. د اداینې د پروسې طي مراحل Straight Through Processing یا د هر ډول برېښنايي سیستم له لارې د اداینواروند نور خدمتونو وړاندې کول؛
2. د اداینې برخې د حصولي خدمتونو وړاندې کولو لپاره د سویچې شبکې د مالکیت درلودل، فعالول، مدیریت یا کنترول، د اداینو مؤسسو یا د دا ډول اداینیزو خدمتونو د کارن په استازیتوب د مالوماتو ساتنه؛
3. د نغدو پیسو دویستلو د خدمتونو وړاندې کول؛ یا
4. د نورو خدمتونو وړاندې کول چې د اداینو مؤسسې یې د دې مقرري په رڼا کې مجازې وگڼي؛
5. د اداینو مؤسسې باید د افغانستان بانک ته د هر نوي نماینده د ټاکلو یا معرفي کولو خبر ورکړي او د خپلو نماینده گانو لیست د هغویله بشپړ جزئیاتو سره یو ځای هره میاشت، وړاندې کړي.

څلور دېرشمه ماده: د ادغام وړتیا (قابلیت)

- (1) د اداینو مؤسسه داسې یو سیستم چې د افغانستان د اداینو د سیستم له لارې د افغانستان دننه او بهر د اداینو له نورو سیستمونو سره د یو ځای کېدو وړتیا ولري، وکاروي.
- (2) د اداینو ټولې مؤسسې باید د حصولي خدمتونو د وړاندې کولو او د کارتونو او جیبی بکسو د طرحو د قبولۍ په برخه کې د وړتیا په موخه د افغانستان د اداینو له سیستم (د افغانستان د برېښنايي اداینې له ملي سویچ) سره یو ځای (وصل) شي.

پنځه دېرشمه ماده: د معاملو طي مراحل او تصفیه

- (1) د اداینو د مؤسسو د معاملو د تصفیه او تسویې بهیر باید د افغانستان د اداینو د سیستم د معاملو د تصفیه د پالیسی پر بنسټ تر سره شي.
- (2) د اداینو ټولې مؤسسې باید په د افغانستان بانک کې د تصفیه حساب ولري.

(3) هغه معاملې چې د اداينو مؤسسو لخوا طي مراحل کيږي د گډونوالو تر منځ په د افغانستان بانک کې تسويه کيږي او يا هم د افغانستان بانک لخوا د صادر شوو لارښودونو پر بنسټ تصفيه کيږي. هيڅ کله بايد د اداينې مؤسسه د پيږودونکو يا گډونوالو وجوه (بيسي) ونه ساتي او هغو ته لاسرسی ونلري.

شپږ دېرشمه ماده: د سوابقو ساتنه او راپور ورکونه

- (1) د اداينې مؤسسې بايد لاندې موارد په پام کې ونيسي:
 1. بايد داسې سيستمونه وکاروي چې د اداينې د پيغام له معيارونو سره سم د معاملو د ټولو پړاوونو له پيل څخه تر پای پورې دقيق او په بشپړه توگه دپلټنې بهير لپاره لاسرسی چمتو کړي.
 2. د هرې معاملې ساتل چې د دې مؤسسې لخوا لږترلږه د لسو کلونو لپاره پروسس شوي وي.
- (2) د اداينې هره مؤسسې بايد د راپور ورکولو د ميکانيزم پر بنسټ له هرې تقويمي مياشتې وروسته په ۵ ورځو کې په فزيکي او آنلاين توگه خپل مياشتنی راپور د افغانستان بانک ته وړاندې کړي. هغه راپورونه چې د اداينو مؤسسو لخوا وړاندې کيږي، بايد لاندې مالومات پکې شامل وي:
 1. د اداينو مؤسسو لخوا د وړاندې کيدونکو اداينيزو بريښنايي ايزارو جغرافيايي موقعيت، حجم او ارزښت.
 2. د درغلي موارد، غلا يا اختلاص؛
 3. په مهمو(اساسي) خدمتونو کې ځنډ او لويې امنيتي نيمگړتياوې؛
 4. راپور ورکړل شوي شکايتونه چې اصلاحي تر لاس لاندې نيول شوي اقدامات رانغاړي، هغه شکايتونه چې رسيدنه ورته شوې ده او هغه چې لاهم د تعليق په حال کې دي (رسيدنه ورته شوي نه وي)؛
 5. مالي راپورونه لکه: بيلانس شيت، د گټې او زيانصورت حساب، د نغدي جريانونو صورت حساب او د افغانستان بانک په ځانگړو شويو فارمتونو کې د اداينو مؤسسو لخوا نور راپورونه.

اوه دېرشمه ماده: څېړنه او څارنه

- (1) څرنگه چې د اړوندو مؤسسو خونديتوب، اغيزناکتوب او سموالي لازمه گڼل کيږي، د د افغانستان بانک د قانون د ۲ مادې (موخې او بنسټيزو دندې) پر بنسټ، د افغانستان بانک بايد د اداينو د مؤسسو پلټنه او څارنه وکړي. د افغانستان بانک بايد د خپل ټاکل شوي څارنيز ټيم لخوا د ساحې دننه څارنه، د ساحې بهر څېړنې او د اداينو د مؤسسو ځانگړې څارنې په لاره واچوي. گمارل شوي څارنيز ټيمونه بايد د اداينو د مؤسسوسيسټمونو (د هغو په گډون چې په بهر کې بل چا ته سپارل شوي او يا له درېيم شخص سره وي)، اسنادو، راپورونو، سوابقو او رسمي کارکوونکو ته بشپړ، پر وخت، او غير محدود لاسرسی ورکړل شي.
- (2) د افغانستان بانک بايد د نورو هيوادونو له مقرراتي او څارنيزو ادارو سره د اداينو د مؤسسو او د هغوی د خدمتونو د پلټنې او څېړنې په برخه کې څرنگه چې د افغانستان بانک لخوا ټاکل کيږي، مرسته وکړي.
- (3) که چيرې د افغانستان بانک ته د څارنې په ترڅ کې حقايق معلومېږي چې ښايي دې ادارو جرمي کړنې ترسره کړي، دا ډول مواردو په تړاو دې له کوم معقول ځنډ پرته اړوندو ادارو ته خبر ورکړي.
- (4) د افغانستان بانک حق لري چې جريمې مبلغ په مستقيمه توگه د اداينو د مؤسسو د تضمين د امانت له حساب څخه وضع کړي. د اداينو مؤسسې اړې دي چې په هر وخت کې د افغانستان بانک سره لږ تر لږه خپل د تضمين مبلغ وساتي.

(5) د هر ډول خدمتونو له منځه وړل یا په هر دلیل د هغه د حذفولو اجازه باید د اداینو موسسو لخوا د کوم مکلفیت یا مالي مسؤلیتونو څخه معاف نه کړي چې د حذف یا لیوالتیا په وخت کې ادارې ته ورکړل شوي وي یا وروسته د کوم عمل په اړه یا د دې ډول تحلیل یا لیوالتیا دمخه حذفول هیڅ مکلفیت نه گڼل کېږي.

اته دېرشمه ماده: خونديتوب او محرمیت

(1) د اداینو ټولې مؤسسې باید د معتبرو نړیوالو معیارونو یا هغه معیارونو چې د افغانستان بانک لخوا یې سپارښتنه کېږي، په پام کې نیولو د مالوماتو او خدمتونو د لاسرسۍ له خونديتوب، صداقت یا معتبر والي، محرمیت او وړتیا څخه ډاډ تر لاسه کړي. له همدې امله، د اداینو مؤسسې اړې دي خو خپلې داخلي پالیسۍ او کړنلارې له معتبرو نړیوالو معیارونو یا د افغانستان بانک د لارښوونو او هدایت سره سم جوړې کړي.

(2) د اداینو مؤسسې اړې دي چې د مالوماتو محرمیت او پټنتیا رعایت کړي.

(3) د ټولو امنیتي یا مصونیتي سرغړونو په تړاو باید سمدستي د افغانستان بانک په گډون اړوندو ذینفع خواوو ته راپور ورکړل شي. د امنیتي سرغړونو موضوع او راپور (شکمن یا حل شوي) باید وخت نا وخت د افغانستان بانک سره شریک شي.

(4) د اداینو مؤسسې باید د امنیتي مالوماتو لپاره یوه جلا شعبه ولري او دا شعبه به د اجرائي مسؤل تر مستقیمې څارنې لاندې فعالیت کوي. د امنیتي مالوماتو شعبه باید لږ تر لږه دوه امنیتي متخصصین یا کارپوهان ولري چې د مالوماتو محرمیت او مصونیت ته ژمن وي. د دوی ظرفیت او د بشپړ مصونیت او امنیت ډاډمنتیا یې باید کله ناکله د اداینو موسسو د مدیریت لخوا وڅارل شي.

نه دېرشمه ماده: د شخړو حل

(1) د سوداگریزو شریکانو سره د شخړو د حل یو میکانیزم د ټاکلې مودې په پام کې نیولو سره باید د اداینو د موسسو او اړوندو خواوو ترمنځ د هوکړه لیک برخه وي.

(2) له پېرېدونکو سره د شخړو د حل میکانیزم باید د کارت او د اداینو د جیبې بکسو(ملي او نړیوالو) طرحو سره سم د تطبیق وړ وي.

(3) د اداینو مؤسسې او د دوی ذینفعان/پېرېدونکي به د شخړو په حل کې په دوه اړخیز ډول او په ښه نیت سره مرسته وکړي. که چیرې دواړو اړخونو په ټاکلې موده کې خپلې شخړې حل نه کړي، لاندې موارد باید په پام کې ونیول شي:

1. قضیه باید د افغانستان د مالي شخړو د حل کمیسیون ته راجع شي.

2. که چېرې قضیه د افغانستان د مالي شخړو د حل کمیسیون لخوا حل نه شي یا اړخونه د دې کمیسیون له پریکړې خوښ نه وي، قضیه باید قضایي او عدلي ادارو او یا محکمې ته راجع شي.

(4) که چیرې د اداینو مؤسسې د مالي معاملو د پروسس کولو، د کیفیت لرونکو خدمتونو د وړاندې کولو او د خونديتوب، صداقت او محرمیت د اصولو د تأمینولو په موخه له خپلو ذینفعانو سره هوکړې ته رسیدلي وي او د افغانستان بانک د نافذه قوانینو او مقرراتو پر بنسټ یې بشپړ کړای نه شي، د خپلو ذینفعانو پر وړاندې مسوول گڼل کېږي.

(5) د اداینو مؤسسې باید د هغو شکایتونو او شخړو راپور چې لا حل شوي نه وي او د تعلیق په حال کې دي، په ربعواره توگه د افغانستان بانک ته راپور ورکړي.

څلوېښتمه ماده: د پېرېدونکي ساتنه (محافظت)

- (1) د اداینزو خدمتونو د وړاندې کولو له پیل څخه شپږ میاشتې وروسته د اداینې مؤسسه باید د مشتریانو د خدمتونو یو داسې سیستم چې غړیزې اړیکې، پیغامی اخطارونه، ټولنیزې رسنۍ او داسې نور موارد راوغاړي، خو ورته محدود نه وي، جوړ کړي چې د هغه له لارې مشتریان وشي کولای د خدمتونو په اړه خپلې پوښتنې او شکایتونه وړاندې کړي. د دې سیستم له جوړېدو مخکې، د اداینو مؤسسې باید لاندې موارد په پام کې ونیسي:
1. د پېرېدونکو د شکایتونو د ثبت او ساتلو لپاره کافي لارې او اسانتیاوې برابرې کړي؛ او
 2. د دې مقرري (د شخړو حل) د 43 مادې سره سم، د پېرېدونکو شکایتونو ته باید په مناسب وخت کې رسیدنه وشي.
- (2) د اداینو مؤسسه باید خپل د مشتریانو د خدمتونو سیستم د کارت او د اداینې د بکسې د هرې طرحې د شخړې د مدیریت له اډانې سره جوړ کړي، خو د تقلبي موضوعاتو یا نورو اړوندو شکایتونو په ترڅ کې د دوی وجوه (پیسو) ته د وارد شویو زیانونو پر مورد د مشتریانو شکایتونه ته رسیدنه وشي.
- (3) د خدمتونو د وړاندې کولو پر مهال د دوی شکایتونو ته د رسیدنې کړنلارې په اړه د پوهیدو وړ مالومات وړاندې کړي.
- (4) د پېښې له نیټې څخه د اداینې د کارت او جیبې بکسو اړوندو طرحو د شخړو د مدیریت له اډانې سره سم پر ټاکلي وخت د اداینو په مؤسسو کې د شکایاتو ثبتول.
- (5) د ټولو هغو شکایتونو منل یا قبول چې ثبت شوي دي.
- (6) شکایت کوونکي (شکمن) شخص باید له لاندې مواردو څخه خبر کړي:
1. هغه اقدامات او موده چې د اداینو د کارتونو او جیبې بکسو اړوند د شخړو د مدیریت له اډانې سره سم د شکایتونو د خپرولو او حلولو لپاره په پام کې نیول کېږي؛ او
 2. که چیرې د اداینو مؤسسې مالومات ترلاسه کړي چې درج شوی شکایت بې مانا او بې گټې دی.
- (7) که چیرې پېرېدونکي (د 6 مادې د فقرې پر بنسټ) د پورتنیو سپارښتنو له وړاندې کولو خوښ نه وي، هغه باید د اداینو د کارتونو او جیبې بکسو د طرحو اړوند د شخړې د مدیریت له اډانې او له داسې نورو مقررو سره سم چې کله نا کله د افغانستان بانک لخوا د مشتریانو د ساتنې لپاره صادرېږي، بیا شکایت درج کړي.
- (8) کله چې پېرېدونکي وغواړي د اداینو د کارتونو او جیبې بکسو د طرحو اړوند د شخړې د مدیریت له اډانې سره سم شکایت درج کړي، له پېرېدونکي سره باید اړینې مرستې وشي.
- (9) له دې څخه ډاډا ترلاسه کول چې هر شخص د جنسیتي، سن، نژاد، مذهب، دین او داسې نورو تبعیضونو پرته وړاندې شویو خدمتونو ته لاسرسی لري.
- (10) باید ډاډ ترلاسه شي چې معلولیت لرونکي اشخاص او افراد لاندې مواردو ته بشپړه لاسرسی لري:
1. له کوم محدودیت او تبعیض پرته د نمایندېدو له حصولي خدمتونو څخه بشپړه لاسرسی لري؛
 2. د خپلو شکایتونو د رسیدنې په بشپړه لاسرسی لري؛ او
 3. د شکایت د درجولو په برخه کې، د هغوي د استازو لخوا په اسانه توګه ترې استازیتوب شوی دی؛
- (11) شکایت ته رسیدنه باید پرته د کوم فیس د ورکړې ترسره شي.
- (12) د پېرېدونکي د پوهاوي د میکانیزم درلودل، خو پېرېدونکي د تولیداتو یا په هغه ادارې کې د هغو نوي بدلونونو څخه خبر وي چې په مستقیم یا غیر مستقیم ډول په پېرېدونکي اغیزه لري.

یو څلورېنښتمه ماده: د غوښتنلیک او جواز فیس

- (1) د غوښتنلیک فیس: ټولې هغه ادارې چې د اداینې مؤسسې د جواز اخیستلو لپاره د افغانستان بانک ته غوښتنلیک وړاندې کوي، باید د یو ځل لپاره ۱۰،۰۰۰ افغانۍ د غوښتنلیک فیس تحویل کړي.
- (2) د جواز فیس: ټولې هغه ادارې چې د افغانستان بانک څخه د اداینې مؤسسې د جواز ترلاسه کولو منظوري تر لاسه کوي، باید ۵۰۰،۰۰۰ افغانۍ د جواز فیس تحویل کړي. د اداینو د مؤسسو دا جواز د ۳ کلونو لپاره اعتبار لري او پورته یاد شوی د جواز فیس له لاندې مهال وپش سره سم په درېیو کلونو کې د اداینې وړ دي.

1. لومړی کال: ۵۰،۰۰۰ افغانۍ

2. دویم کال: ۲۰۰،۰۰۰ افغانۍ

3. درېیم کال ۲۵۰،۰۰۰ افغانۍ

دوه څلورېنښتمه ماده: دوراني فیس

- (1) د درېیو کلونو د فعالیت له تر سره کولو وروسته، د اداینو ټولې مؤسسې به د ۴۵۰،۰۰۰ افغانۍ دوراني فیس ورکړي. د جواز دا فیس د درېیم کال له لومړۍ ورځې وروسته اعتبار لري. دا فیس کیدای شي په کال کې لږ تر لږه تر ۱۵۰،۰۰۰ افغانیو ورکړل شي.

- (2) د شپږو کلونو د فعالیت له تر سره کولو وروسته، د اداینو مؤسسې باید هر کال ۲۰۰،۰۰۰ افغانۍ کلنۍ فیس ورکړي. د جواز فیس د جواز له صادریدو وروسته د افغانستان بانک ته د اداینې وړ دی او باید د راتلونکي کال د لومړۍ میاشتې تر پایه پورې ورکړل شي. سربیره پردې، د لومړي کال د جواز فیس باید د جواز غوښتنلیک د منظوري څخه وروسته ادا شي.

درې څلورېنښتمه ماده: د ارزونې فیس

- د اداینې مؤسسې باید ۵۰،۰۰۰ افغانۍ د کلنۍ ارزونې فیس ورکړي. د ارزونې فیس د اداینې د مؤسسې د هر مالي کال پای ته رسیدو وروسته له لومړۍ ورځې د ورکړې وړ دی.

څلور څلورېنښتمه ماده: پر وخت د راپور نه ورکولو جریمې

- (1) په راپور ورکولو کې د یوې ورځې څنډ لپاره ۲،۵۰۰ افغانۍ جریمه؛
- (2) د یوې میاشتې په اوږدو کې د راپور نه ورکولو له امله ۱۰۰،۰۰۰ افغانۍ جریمه؛ د اداینو مؤسسې به له جریمې سربیره، د افغانستان بانک لخوا یوه لیکلې اخطاریه هم ترلاسه کړي؛
- (3) د دوو میاشتو په اوږدو کې د راپور نه ورکولو له امله ۲۵۰،۰۰۰ افغانۍ جریمه؛ همدارنګه د اداینو مؤسسې به د افغانستان بانک لخوا یوه لیکلې اخطاریه هم ترلاسه کړي او د دې ترڅنګ د اداینې مؤسسې لخوا د قانون او مقرراتو د رعایتولو مسئول به هم تبدیل شي؛
- (4) د درېیو میاشتو په اوږدو کې د راپور نه ورکولو له امله ۵۰۰،۰۰۰ افغانۍ جریمه؛ د بریښنایي پیسو اداره به له جریمې سربیره، د افغانستان بانک لخوا یوه لیکلې اخطاریه هم ترلاسه کړي او په ورته وخت کې به د اداینې مؤسسې لخوا د قوانینو او مقرراتو د رعایتولو آفیسر به هم له دندې گوښه شي؛
- (5) که چېرې د بریښنایي پیسو اداره له درېیو (۳) میاشتو څخه په ډیره موده کې د افغانستان بانک ته د اړینو راپورونو په وړاندې کولو کې پاتې راشي، د افغانستان بانک حق لري چې د اداینې د مؤسسې جواز لغوه کړي او د درېیو (۳) میاشتو لپاره لکه

څنگه چې تر (۴) شمیرې پورې پورته یادونه وشوه د نه راپور ورکولو د جرمي سربیره ۱۰۰،۰۰۰ افغانۍ ثابت میاشتنۍ فیس وضع کړي.

پنځه څلوېښتمه ماده: د قوانینو او مقرراتو د نه رعایتولو جرمي

(1) ټولې هغه ادارې چې د اداینو د مؤسسې معتبر جواز په واک کې لري، اړې دي چې د پیسو وینځلو او د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې په برخه کې د افغانستان بانک له قانون او مقرراتو سره سم جدي اقدامات په پام کې ونیسي. له دې اقداماتو څخه سرغړونې په مستقیمه توګهد پیسو وینځلو او د ترهگری تمویل په قانون او مقرراتو کې ذکر شوي جرمي او مجازات له ځانه سره لري.

(2) سربیره پردې، که چیرې له اړوندو قوانینو او مقرراتو څخه جدي سرغړونه ولیدل شي، د اداینې د مؤسسې مدیریت به له جرمي، قانوني او قضايي څار لاندې ونيول شي.

شپږ څلوېښتمه ماده: د اسنادو د جعل او درغلي جرمي

ټولې هغه ادارې چې د اداینو د مؤسسو معتبر جواز په واک کې لري، اړې دي چې د افغانستان بانک هر یو استازي ته د سپارل شویو اسنادو له صحت او سموالي څخه د ډاډ تر لاسه کولو لپاره خپلې ټولې هڅې وکړي. د افغانستان بانک ته د د هر ډول دوکې او مشخصې معاملي د راپور نه ورکول به د راپور ورکولو په ۴۴ ماده او ۴ او ۵ بند کې د درج شویو جرمو سره مخ شي.

اووه څلوېښتمه ماده: بندیزونه او جرمي

- (1) د افغانستان بانک لاندې بندیزونه عملي کوي:
1. د محصولیخدمتونوله وړاندې کولو څخه منعه کول؛
 2. د اداینو مؤسسې د یو کارکونکي د کاري قرارداد باطلول؛
 3. د نویو نماینده گانو له ټاکلو یا د نویو تولیداتوله پیلولو څخه منعه کول؛
 4. د کړنو او د هغو کاري ځایونو د کچې محدودول په کومو ځایونو کې چې دمؤسسېلخوا کړنې ترسره کېږي.
 5. له هغو کړنو څخه منعه کول او یا ځنډول چې د افغانستان بانک یې له دې مقرري سره په ټکر کې گڼي.
- (2) د دې مقرري پر بنسټ پر اداینو مؤسسو د جرمي له وضع کولو مخکې، د افغانستان بانک باید د اداینو مؤسسې ته لږ تر لږه او ورځې وخت ورکړي چې هغوی په لیکلې توګه د جرمي د نه ورکولو دلیل یا علت وړاندې کړي.
- (3) د جرمي د وضع کولو په تړاو د افغانستان بانک پریکړه باید نهایی وي.
- (4) کله چې د دې مقرري پر بنسټ د اداینو پر مؤسسې باندې نغدي جرمه وضع کېږي، باید په لاندې توګه ترسره شي:
1. د افغانستان بانک ته ورکړل شي؛
 2. باید په 15 ورځو کې ورکړل شي خو دا چې بل ډول په پام کې نیول شوي وي؛
 3. که چیرې د اداینومؤسسې جرمه ورنکړي، د افغانستان بانک کولای شي د دې مقرري د منځپانګې یا نورو اړوندو قوانینو او مقرراتو په کارولو سره مختلف اقدامات او پرېکړې په پام کې ونیسي.

اته څلوېښتمه ماده: انحلال او د فعالیت ختمول

(1) د اداینو مؤسسو د فعالیت ختمول / انحلال باید د محدود المسئولیت شرکتونو اړوندو قوانینو پر بنسټ ترسره شي.

(2) په هغه صورت کې چې دا مؤسسه وخواړي خپلې کړنې په خپله خوښه پای ته ورسوي يا منحل کړي، د افغانستان بانک بايد د انحلال له پيل څخه درې مياشتې مخکې خبر کړي. د افغانستان بانک له منظوري پرته د ټولو پورونو او مکلفيتونو، په ځانگړې توگه د جواز د مودې تر ختمه پورې اړوند د جواز فیس او د اداينو د تصفيې او په ورته وخت کې تر هغه پورې چې اړوندې شخړې حل شوې نه وي، د انحلال پروسه شونې نه ده.

(3) د انحلال، تصفيې او يا په خپله خوښه د کړنو بندول او يا د نورو لارو په صورت کې، د اداينې مؤسسې اړ دي ترڅو ټول اطلاعات، سوابق او معلومات د افغانستان بانک ته وړاندې کړي.

(4) د اداينې مؤسسې اړ دي ترڅو عامو خلکو ته د مؤسسې د کړنو د بندول/تصفيه او يا انحلال په اړه بايد د دوو ملي نشريو او يا کانالونو له لارې چې پراخه پوښښ ولري، خبر ورکړي.

نه څلوېښتمه ماده: د مقررې د پلې کېدو (انفاذ) نېټه

دا مقررې د افغانستان بانک د عالي شورا لخوا له منظوریدو وروسته د پلې کېدو وړ ده.

لومړی څپرکی: عمومي حکمونه**لومړۍ ماده: مبنی**

دا مقررہ د مالي اجارې قانون د ۲۷ مادې سره سم چې د ۲۰۱۴ کال د رسمي جريدې په ۱۱۲۸ گڼه کې خپور شوی دی، د څارنې او جواز ورکونې د چارو په موخه وضع شوې ده.

دويمه ماده: موخې

د دې مقررې موخې په لاندې ډول دي:

1. د افغانستان بانک لپاره د جواز د صادرولو، د اجاره ورکونکو د څارنې او په هيواد کې د مالي اجارې د کړنو د تنظيمولو په برخه کې مناسبه زمينه برابرو
2. د مالي اجارې د قانون د پلي کولو په تړاو ډاډ ترلاسه کول
3. د ثابتې شتمنۍ د تمويل د ابزار په توگه د اجارې دودول، لکه: ماشينونه، تجهيزات، نقلیه وسایل او يا مالونه، او
4. په مالي بازار کې د سيالی دودول

درېيمه ماده: د پلي کولو ساحه

- 1) د دې مقررې حکمونه پر هغو ټولو داخلي يا خارجي اجاره ورکوونکو چې په هيواد کې د مالي اجارې کړنې پر مخ بيايي، د پلي کيدو وړ دي.
- 2) دا مقررہ پر هغو بانکونو چې د افغانستان بانک لخوا ورته د فعاليت جواز ورکول شوی دی، د پلي کيدو وړ نه ده، او
- 3) دا مقررہ او د مالي اجارې قانون د اجاره ورکوونکو او اجاره اخيستونکو ترمنځ اړیکو باندې، چې د مدني قانون له لارې اداره کېږي، د پلي کيدو وړ نه ده.

څلورمه ماده: اصطلاحگانې

پر لاندینيو اصطلاحاتو سربيره، د مالي اجارې مندرجو اصطلاحگانو مفهوم په دې مقررہ کې پر ذکر شوو اصطلاحاتو هم اطلاق کېږي خو دا چې په متن کې بل ډول ذکر شوي وي.

1. د مالي اجارې قانون: د مالي اجارې هغه قانون چې د ۱۳۹۴ کال د رسمي جريدې په ۱۱۲۸ گڼه کې خپور شوی دی.
2. د مالي اجارې فعاليت: له هغو کړنو څخه عبارت دی چې د اجاره ورکوونکي لخوا د مالي اجارې د تعريف سره سم چې د مالي اجارې په قانون کې بيان شوي دي، او لږترلږه موده يې له ۱۲ مياشتو کمه نه وي، ترسره شي.
3. اجاره ورکوونکی: د هغه حکمي ادارې په مانا دی چې د افغانستان بانک لخوا يې د فعاليت جواز ترلاسه کړی دی او د مالي اجارې فعاليت لکه څرنگه چې د مالي اجارې په قانون کې بيان شوی دی، پر مخ بيايي. د مالي اجارې قانون له مخې اجاره ورکوونکی هغه کس دی چې د اجارې د قرارداد پر بنسټ اجاره اخيستونکي ته د اجاره شوي مال د حيازت

او کارولو حق ورکوي. فرعي اجاره ورکونکی هم په دې حکم کې شامل دی خو دا چې په دې قانون کې بل شان تصریح شوي وي.

4. اجاره اخیستونکی: هغه کس دی چې اجاره شوی مال لکه څرنگه چې د مالي اجارې په قانون کې او په دې مقررې کې ذکر شوی دی، کاروي. د مالي اجارې د قانون له مخې اجاره اخیستونکی هغه کس دی چې د مالي اجارې د قرارداد پر بنسټ د اجاره ورکونکي څخه د اجاره شوي مال د حيازت او کارولو حق ترلاسه کوي. فرعي اجاره اخیستونکی هم په دې حکم کې شامل دی خو دا چې په دې قانون کې بل شان تصریح شوي وي.

5. جواز: کتبي اجازه لیک چې د افغانستان بانک لخوا اجاره ورکونکي ته د دې مقررې مندرجو شرطونو سره سم د کړنو ترسره کولو په موخه صادرېږي.

6. شورا: د افغانستان بانک عالي شورا

7. د اجاره ورکونکو د ثبت دفتر: د جواز لرونکي اجاره ورکونکي د ثبت دفتر څخه عبارت دی چې د دې مقررې سره سم چمتو شوی دی.

8. لوی اجرائي مديران: د لوی مدير او د لوی مدير مرستيال، مالي آمر او د دېپارتمنتونو د آمرینو څخه عبارت دی.

9. د اجارې لپرتلره موده: له هغې مودې څخه عبارت دی چې په هغې کې د اجارې مالونه د مالي اجارې هوکړه لیک پر بنسټ د مؤقتې مودې لپاره کارول کېږي او يا د اجاره اخیستونکي تر حيازت لاندې راځي.

10. د نظار پلاوی: په مالي مؤسسو کې تر ټولو لوړه مرجع ده چې د مؤسسې د استراتيژيکې رهبرۍ، په اغيزمنه توگه د مؤسسې د څارنې او سهمدارانو ته په موقع د ځواب ورکونې مسووليت پر غاړه لري.

11. دفتري ارزښت: د استجاري شتمنی ارزښت چې د صورت حسابونو په کتاب کې ثبت شوی دی چې په شتمنيو کې د پانگونې نه د خسارې د جبران زيرمو د منفي کولو له لارې لاس ته راځي.

12. د اجارې حذفول: د محاسبې پروسه ده چې ضرر پکې د گټې او زیان په صورت حساب کې له دې امله زیاتېږي چې استيجاري شتمنی د راټولولو وړ نه وي. يعنې د استيجاري شتمنی اصلي مبلغ په بشپړه توگه تضمین شوی نه وي. د گټې او زیان په صورت حساب کې د حذف شوي مبلغ ثبتول، د اجاره اخیستونکي د ذمت د قسطونو د اداینې په اړه د هغه ژمنتيا له منځه نه وړي او همدارنگه د صادرې شوې اجارې د ترلاسه کولو په تړاو د مالي اجارې مؤسسې د حقوقي ادعا په برخه کې خنډ نه رامنځته کوي.

13. مقرراتي پانگه: "د ۱ او ۲ کچې ټوليزه پانگه" تقسيم پر "د اسهامو د پانگونې د منفي خطر لرونکې موزونې شتمنی". د مقرراتي پانگې سنجول د افغانستان بانک لخوا د متحدالمال يا بېلې مقررې له لارې معرفي کېږي.

14. تضمین: د شتمنيو خالص ارزښت چې د مالي اجارې مؤسسې گټه په کې په بشپړه توگه د اجرا وړ وي.

15. د آسانه پلور تضمین: دا تضمینات د بازار په عادي شرایطو کې په چټکۍ د هغوی د بازاری ارزښت له کمیدلو پرته د پلورلو وړ دي او همدارنگه بازاری ارزښت يې د ورځنيو معاملو د نرخ گذارۍ (Quotations) او يا مزایدې له لارې د ورځې په نرخ ټاکل کېږي. د تضمیناتو ډولونه چې د آسانه پلور تضمینانو د ځانگړتیاوو څخه برخمن دي، د یوه بېل متحدالمال له لارې معرفي کېږي.

16. لويه اجاره: يو اجاره اخیستونکي ته يا د نږدې اجاره اخیستونکو يوې ډلې ته د يوې اجارې صادرول چې له ۱۵ سلنې زياته مقرراتي پانگه جوړوي خو له ۲۵ سلنې مقرراتي پانگې زيات نه وي.
17. د اړوندو اجاره اخیستونکو ډله: دوه يا له دوو زياتو اجاره اخیستونکو (حقيقي يا حکمي يا دواړه) چې يو بل سره په داسې ډول تړاو لري چې د يو مالي سلامتيا د ځينو يا ټولو اجاره اخیستونکو پر مالي سلامتيا اغيزه ولري.
18. د مالي اجارې تمرکز: د نږدې اړوندو اجاره اخیستونکو ډلې يا يو اجاره اخیستونکي ته د اجارې صادرول چې د مقرراتي پانگې ۴۰ سلنه يا له ۴۰ سلنې زياته برخه جوړوي.
19. اړوند اشخاص: که چيرې د دوه يا له دوو زياتو اشخاصو يا د اشخاصو د ډلې گټه يو بل سره په داسې ډول مشترکه وي، چې يوه واحد برخه وگڼل شي، هغوی ته اړوند شخص ويل کيږي چې په دې کې عامل پلاوی، د نظار پلاوی او د هغوی نږدې خپلوان، د سهم لرونکو نږدې خپلوان، د عمومي شرکت مشرتابه پلاوی او د هغوی نږدې خپلوان شامل دي.
20. د خپلې گټې بنسټ: هغې معاملې ته ويل کيږي چې اجاره اخیستونکی او د مالي اجارې مؤسسې په کې د يو بل نه مستقل عمل کوي يا هغه معامله چې دواړه خواوې په کې پرته له هر ډول فشار يا جبر د خپلې گټې لپاره معامله ترسره کوي.
21. د مالي اجارې خالص حساب: د استيجاري شتمنی اصلي مبلغ منفي په شرايطو پوره د تحقق وړ تضميناتو خالص ارزښت
22. د تحقق وړ خالص ارزښت: د سوداگرۍ په يوې عادي دوره کې د يوې شتمنی د پلور تخميني بيه چې د بېرته ترلاسه شوي شتمنی پر سر تخميني مصارف او د شتمنی د پلور تخميني مصارف ترې منفي کيږي.
23. د صعب الحصول مالي اجاره: د دې مقرري له مخه دا هغه شتمني ده چې د تحت المعيار، شکمنې او زيان کتگورۍ په کې شاملې دي.
24. بيارغول شوې مالي اجاره: هغه مالي اجاره چې د اجاره اخیستونکي په مالي وضعيت کې د ضعف يا د صادر شوو اجارو د نه اداينې له امله د قرارداد د شرطونو سره سم مجددا تمويل، مهالبندي او يا بدله شوې وي.
25. معياري شتمني: هغه شتمنی چې د وسيع کارونې له امله يې په ثانوي بازار کې تقاضا زياته وي او په اسانۍ وپلورل شي.
26. ځانگړې شتمني: هره هغه شتمنی چې د کارونې د محدوديت له امله يې بيا ځلې پلورنه ستونزمنه وي او په ثانوي بازار کې کمتره تقاضا ولري.
27. اتکا (Gearing): د مالي تمويل د نسبت سنجولو معيار چې دا په ډاگه کوي چې د مالي اجارې مؤسسې د کړنو څومره کچه د پورونو له لارې او څومره کچه يې د مالکينو د پانگې له لارې تمويليږي.
28. اتکايي نسبت: د مالي اجارې مؤسسې پر مالي پانگې د مؤسسې د پورونو نسبت
29. پر اتکايي نسبت محدوديت: د مالي اجارې هر شرکت بايد هر مهال ډاډ ترلاسه کړي چې ټوليزه پورونه يې بايد ۷ ځلې د هغې له مالي پانگې زيات نه وي.
30. توضيح

پور يعني د لاندې مواردو ټوليزه:

- أ. پور او اضافه برداشتونه
- ب. بيه لرونکې پانې (Bonds)
- ج. د پورپانو پورونه (Debenture)
- د. اړوند مؤسسو ته د ادابني وړ مبلغ
- ه. سفته گانې
- و. سوداگريزې پانې، او
- ز. نور هغه حقونه او پورونه چې ممکن د افغانستان بانک لخوا مشخص شي.

(31) د مالکينو پانگه يعني د لاندې مواردو ټوليزه:

- أ. عادي اسهام
- ب. ترجيحي دايمي اسهام چې د زياتيدو وړ نه دي
- ج. امتيازي اسهام
- د. عمومي زيرمي يا نورې افشا شوې زيرمي
- ه. ساتل شوې گټه يا زيان، او
- و. د جاري کال گټه او زيان چې څېړنه يې ترسره شوې نه ده

هره د مالي اجارې موسسه بايد د اتکايي نسبت د سنجش او د اخيستل شويو پورونو په اړه د افغانستان بانک ته مياشتنی راپور وسپاري.

پنځمه ماده: د جواز صادرول

- (1) هر حکمي بنسټ چې غواړي په هيواد کې د مالي اجارې کړنې ترسره کړي، اړ دی چې د مندرجو شرطونو سره سم د افغانستان بانک نه د فعاليت جواز واخلي.
- (2) د دې مقررې په رڼا کې، د جواز ترلاسه کولو نه مخکې د مالي اجارې کړنې ترسره کول منع دي.
- (3) حکمي نهاد چې د دې مقررې د حکمونو سره سم يې د فعاليت جواز نه وي ترلاسه کړی، نه شي کولای چې د مالي اجارې او يا د مالي اجارې مترادفه کلمه په دري، پښتو يا نورو ژبو د نوم په توگه وکاروي او په خپلو اسنادو، پانو يا تبليغاتي موادو کې يې ذکر کړي.
- (4) هر حکمي بنسټ چې اوسمهال د مالي اجارې فعاليت پرمخ بيايي، اړ دی چې د دې مقررې له تصويب وروسته د څلورو مياشتو په اوږدو کې د افغانستان بانک ته د جواز ترلاسه کولو لپاره مراجعه وکړي.

شپږمه ماده: د جواز ترلاسه کولو شرطونه

لاندې شرطونه د افغانستان بانک نه د مالي اجارې جواز ترلاسه کولو لپاره اړين دي:

1. د غوښتنلیک خاوند باید یو سهامی شرکت وي چې د افغانستان د قوانینو سره سم ثبت شوی وي او یا یو خارجي سهامی شرکت وي چې په خپل هیواد کې ثبت شوی وي او په افغانستان کې یې خپله نمایندګي پرانیستې وي؛
2. د سهم لرونکو شمېر کیدای شي چې یو او یا له یو کس څخه زیات (حقيقي یا حکمي شخص) وي؛
3. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت مجازه پانګه باید له اووه سوه زره (۷۰۰،۰۰۰) امریکایي ډالرو او یا په افغانیو د دې له معادل څخه کمه نه وي؛
4. د جواز فیس ادا کول چې بیرته نه ورکول کیږي؛
5. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت مدیره پلاوي غړي، د سهامی خارجي شرکت استازی او د شرکت لوی مدیران باید د دې مقررې په اوومې او اتمې مادو کې ذکر شوي شرطونه، وړتیاوې او تجربې ولري؛ او
6. غوښتنلیک ورکوونکی اړ دی چې د دې مقررې حکمونو او د جواز ورکوونې مقتضیاتو د رعایتولو په اړه ډاډ ترلاسه کړي. که چیرې د غوښتنلیک ورکوونکي لخوا رعایت نه شي، د افغانستان بانک کولای شي چې غوښتنلیک ورکوونکي ته په خبر ورکولو سره د دې مقررې سره سم اړین ګامونه واخلي.

اوومه ماده: د نظار پلاوي، مدیره پلاوي او سهم لرونکو لپاره اړین شرطونه

په اړوندو قوانینو کې د مقتضیاتو او شرطونو سربېره، نظار پلاوي، مدیره پلاوي او سهم لرونکي باید لاندې شرطونه او صفتونه ولري:

1. مناسب او وړ شخص وي: حقيقي شخص هغه مهال مناسب او وړ ګڼل کیږي چې د افغانستان بانک د تشخیص پر بنسټ د اعتماد وړ، رینټیني، د انصاف لرونکی وي، او په شخصي، مالي او سوداګریزو کړنو کې د سالمو او اغیزمنو پریکړو کولو اهلیت او توان ولري او همدارنګه د مالي مؤسسو اړوندو کړنو پرمخ بیولو لپاره د مناسبو مهارتونو او تجربې لرونکی وي.
2. حکمي شخص هغه مهال مناسب او وړ شخص ګڼل کیږي چې د افغانستان بانک د تشخیص پر بنسټ یې د نظار پلاوي او عامل پلاوي غړي او نور ورته تشکیلات یې د پورته ذکر شوو صفتونو لرونکي وي.
3. که چیرې شخص د لاندې حالتونو څخه یو کې ښکېل شي، وړ او مناسب نه ګڼل کیږي:
 - أ. د جرم ترسره کولو په پایله کې د واک لرونکې محکمې لخوا په جزا محکوم شي، خو دا چې محکومیت یې د عقایدو یا سیاسي یا مذهبي کړنو له امله وي.
 - ب. د واک لرونکې محکمې لخوا دیوالیه اعلان شوی وي.
 - ج. د ناوړه شخصي یا مسلکي چلند له امله د واک لرونکې مرجع لخوا ترې د مالي چارو د ترسره کولو صلاحیت اخیستل شوی وي او یا یې صلاحیت ځنډول شوی وي.
 - د. استازی یا شخص د داسې شخص اړوند وي چې د دې جز په (۱، ۲ او ۳) بندونو کې د ذکر شوو حالتونو په رڼا کې وړ او مناسب و نه ګڼل شي. او
 - ه. انتفاعي مالک وي چې د دې جز په (۱، ۲ او ۳) بندونو کې د ذکر شوو حالتونو په رڼا کې وړ او مناسب و نه ګڼل شي.

اتممه ماده: د نظار پلاوي لپاره اړين شرطونه

په اړوندو قوانينو کې د مقتضياتو او شرطونو سربېره، د مالي اجارې مؤسسې رييس او د نظار پلاوي غړي، بايد لاندې شرطونه او صفتونه ولري:

1. د بل شرکت په بورډ کې، چې په افغانستان کې د مالي اجارې ورکولو کې ترسره کوي، غړيتوب ونلري يا يې لوی اجراييوي غړی نه وي خو دا چې د اجاره ورکونکي تابع شرکت (Subsidiary) وي.
2. د بانکي مؤسسې د نظار پلاوي يا عامل پلاوي په بورډ کې غړيتوب ونلري خو دا چې د مالي اجارې مؤسسه د يادې بانکي مؤسسې تابع شرکت وي.
3. لږ تر لږه د لسانس تر کچې د سوداګرۍ په برخه کې تحصيلي درجه ولري او د سوداګرۍ سکتور او د سوداګرۍ سره تړلو برخوکې اړونده پنځه کلنه تجربه ولري. او
4. مناسب او وړ شخص وي: حقيقي شخص هغه مهال مناسب او وړ گڼل کېږي چې د افغانستان بانک د تشخيص پر بنسټ د اعتماد وړ، رينټيني، د انصاف لرونکی وي، او په شخصي، مالي او سوداګريزو کړنو کې د سالمو او اغيزمنو پريکړو کولو اهليت او توان ولري او همدارنگه د مالي مؤسسو اړوندو کړنو پرمخ بيولو لپاره د مناسبو مهارتونو او تجربې لرونکی وي.
5. د نظار پلاوي رئيس، د نظار پلاوي غړي او د هغوی د لومړۍ درجې خپلوان د مالي اجارې مؤسسې سره په خپل حساب هيڅ ډول قرارداد، پروژې او يا هوکړه ليک ترسره کولای نه شي چې په مستقيمه يا غيرمستقيمه توگه پکې گټه ولري.
6. د عامل پلاوي او نظار پلاوي لومړۍ درجې خپلوان کولای شي د مالي اجارې مؤسسې سره قرارداد وکړي خو قرارداد بايد د خپلې گټې (arm's length) پر بنسټ تنظيم شوی وي.
7. د نظار پلاوي غړي د خپلې گټې لپاره هيڅ ډول کميشن چې په هغه کې د مالي اجارې مؤسسې معامله بنکيله وي، نه شي ترلاسه کولای.
8. د نظار پلاوي د غړو شمېر (د رئيس په گډون) بايد تاق وي.
9. د مالي اجارې مؤسسې بايد د خپل نظار پلاوي په تشکيل کې لږترلږه يو خپلواکه غير اجرايي غړی ولري.
10. نظار پلاوي کولای شي چې د عامل پلاوي هيڅ يو غړی په خپل تشکيل کې ونلري.

نهمه ماده: د لويو اجرايي مديريتونو لپاره اړين شرطونه

- 1) د دې مقرري په اوومه ماده کې ذکر شوي شرطونه د مالي اجارې مؤسسې د لويو مديريتونو پر غړو هم د پلي کيدو وړ دي.
- 2) د مالي اجارې مؤسسې لوی رئيس او مالي آمر چې د بورډ لخوا ټاکل شوي دي، اړ دي چې لاندې دندې ترسره کړي:
 1. د مالي اجارې مؤسسې کې د خپلې دندې د مودې په اوږدو کې د پوره ورځې (Full time) پر بنسټ دنده ترسره کړي.
 2. له يو پيژندل شوي پوهنتون د لسانس تر کچې تحصيلي سند، او د بانکوالۍ، مالي او سوداګرۍ په برخو کې اووه کاله تجربه ولري. پورتنی شرطونه د لوی اجرايي مديريت پر ټولو غړو چې د نظار پلاوي لخوا ټاکل کېږي، د پلي کيدو وړ دي.

3. د نظار پلاوی د لوی اجرایی مدیریت هر یو غړي ته د دندو د لایحې (د اړوندو مسئولیتونو او دندو شرح) د چمتو کولو مسئولیت لري. او همدارنگه یادي لایحې باید د افغانستان بانک سره شریکې کړي خو مالوم شي چې مناسبې دي او که نه.

4. د لویو اجرایی مدیریتونو غړي نه شي کولای چې:

1. د مالي اجارې په ورته او رقیبو مؤسسو کې گډون ولري او یا دا چې هغوی سره مستقیمه یا غیرمستقیمه سوداگري ترسره کړي. او

2. هیڅ ډول کمیشن چې د مالي اجارې مؤسسې معامله په کې ښکېله وي، د خپلې گټې لپاره ترلاسه نه کړي.

لسمه ماده: غوښتنلیک

(1) غوښتنلیک ورکوونکی د ځانگړو فورمو له لارې چې د افغانستان بانک لخوا چمتو کيږي، د جواز اخیستلو غوښتنلیک ترتیبوي او د غوښتنه کوونکي شرکت د واک لرونکي لاسلیک وروسته یې د افغانستان بانک ته تسلیموي. په دې غوښتنلیک کې باید د غوښتنلیک او مل پانډو د مالوماتو د سموالي او دقت په تړاو د غوښتنلیک ورکوونکي ژمنتیا په ډاگه شوي وي.

(2) غوښتنلیک کې باید لږترلږه لاندې ټکو ته پام شوی وي:

1. د ادارې نوم، ډول، د ثبت شمیره، د شرکتونو د ثبت کتاب کې د ثبت نیټه، د درخواست ورکوونکي شرکت مرکزي دفتر او د نمایندگیو شمېر؛

2. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت د ټولو ونډه والو نومونه، د هغوی تابعیت، د هغوی د کړنو ماهیت، په پانگه کې د هغوی د ونډې مبلغ او سلنه؛

3. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت په لویو مدیریتي بستونو کې د پیشنهاد شوو کسانو نوم، پته او خلص سوانح د موقوفو او د دندو د عنوانونو په گډون؛

4. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت د نظار پلاوي په بستونو کې د ټاکل کیدلو لپاره د پیشنهاد شوو اشخاصو نوم، پته، او خلص سوانح او د نورو شرکتونو کې د نظار پلاوي، ونډه وال او کارکوونکي په توگه د هغوی اوسنی او پخوانی تجربې په گډون؛

5. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت د مفتش نوم او پته؛

6. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت پانگه؛ او

7. د واک لرونکي شخص نوم، مکمله پته او بریښنالیک چې د جواز اخیستلو د طی مراحل په موخه د افغانستان بانک کې د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت استازیتوب کوي.

یوولسمه ماده: د غوښتنلیک سره مل سندونه

(1) لاندې سندونه د جواز غوښتنلیک سره د ضمیمه شوو سندونو په توگه وړاندې کيږي:

1. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت د ثبت تصدیقنامه، او د عامل پلاوي د غړو او د شرکت د واک لرونکي استازي نومونو لرونکې تصدیقنامه؛

2. که چیرې غوښتنلیک ورکوونکی په افغانستان کې د ثبت شوي بانک یا، د پور ورکوونکو مؤسسو په ګډون، د یو مالي نهاد وښه وال وي، نو د یاد نهاد لخوا دې د نیوکې نه لرلو په تړاو تصدیقنامه وړاندې شي؛
 3. د شرکت اساسنامه؛
 4. د مجاز بانک لخوا صادره شوې تصدیقنامه چې د شرکت لخوا د بشپړې پانګې د اداینې تاییدونکې وي؛
 5. د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت تشکيلاتي جوړښت؛
 6. د هغو حکمي نهادونو مالي صورت حساب چې درې کاله مخکې یې بیاکننه ترسره شوې وي، او د غوښتنلیک ورکوونکونکي شرکت د پنځه سلنه (5٪) اسهامو څښتن وي؛
 7. د هغو اشخاصو د پیژندنې تثبیت چې په لویو اجرائي مدیریتي بستونو کې ګمارل کېږي؛
 8. برسي شوی مالي صورت حسابونه چې په لاندې ډول دي:
 - أ. که چېرې غوښتنلیک ورکوونکي له غوښتنلیک ورکونې مخکې له درېیو کالو زیات فعالیت ترسره کړی وي، اړ دي څو خپل درې کاله پخوانی صورت حساب وړاندې کړي؛
 - ب. که چېرې غوښتنلیک ورکوونکي له غوښتنلیک ورکونې مخکې درې کاله یا له دې لږ فعالیت ترسره کړی وي، اړ دي څو خپلې فعالیت دورې صورت حساب وړاندې کړي؛ او
 - ج. هغه شرکتونه چې له دولسو میاشتو کمه مخینه لري او یا نوي تاسیس شوي دي، د ا او ب برخې پرې د پلي کیدو وړ نه دي.
 9. د مالي اجارې مؤسسې د کړنو د استقرار په اړه اړوند سوداګریز پلان چې لږ تر لږه د درېیو کالو موده په ځان کې رانغاړي، چې د لاندې مواردو حد اقل ټکي مشخص کړي:
 - أ. د تمویل اوسنۍ او راتلونکې سرچینې؛
 - ب. د اټکل شوو عوایدو او زیانونو صورت حساب؛
 - ج. د هر کال لپاره تشکيلاتي جوړښت؛
 - د. د پیسو اټکل شوی جریان (Cash flows)؛
 - ه. د شرکت د نمایندګیو شمېر او موقعیت چې شرکت یې د رامنځته کولو تکل لري؛
 - و. د نوو کړنو د تمویل سرچینې؛
 - ز. هغه سوداګریز سکتورونه چې فعالیت په کې کوي؛
 - ح. د فعالیت جغرافیه؛
 - ط. د پیروونکي پروفایل (Customer Profile) لکه سهامی شرکت یا واره او کوچني شرکتونه؛ او
 - ي. که چیرې د مالي اجارې شرکت یو تابع مؤسسهمؤسسه وي نو د اصلي شرکت نه د خپلواکۍ کچه.
 10. د اعتباراتو پالیسي او د خطرونو د مدیریت پالیسي.
- (2) که چیرې غوښتنلیک ورکوونکی شرکت یو بهرنی سهامی شرکت وي، ټول صادره سندونه باید په بهر کې په اصولي توګه د هغه اصلي هېواد لخوا تایید او تصدیق شي.

3) د دې مادې له ۱ تر ۱۰ فقرو کې د ذکر شوو سندونو پر وړاندې کولو سربېره، لاندې سندونه دې د بهرني سهامي شرکت لخوا د غوښتنلیک سره مل وړاندې شي:

1. کتبي اجازه لیک چې د اصلي هیواد واک لرونکو مراجعو لخوا د مالي اجارې د فعالیت ترسره کولو په موخه صادر شوی وي په هغه صورت کې چې یاد شرکت په هیواد کې ثبت شوی وي، او د مالي اجارې د فعالیت لپاره د جواز اخیستل اړین وي.

2. په افغانستان کې د نمایندګۍ پرانیستلو او په افغانستان کې د استازي ټاکلو او د هغه د صلاحیتونو د مشخصولو په موخه د بهرني شرکت د نظار پلاوي لاسلیک شوی تصویب،

3. که د ونډه والو له ډلې یو ونډه وال یې بانک وي، نو د هغه د څارنه کوونکي نهاد لخوا دې د نیوکې نه لرلو تصدیق نامه وړاندې شي.

4) هر ډول مالومات، مقتضیات، شرطونه یا نور سندونه چې د افغانستان بانک لخوا د وړاندې شوي غوښتنلیک په تړاو د پریکړه کولو لپاره اړین ګڼل کیږي.

دولسمه ماده: د مالوماتو تثبیتول

د افغانستان بانک اړ چې په غوښتنلیک او ضمیمو کې یې د لیکل شوو مالوماتو د سموالي په اړه د ډاډ ترلاسه کولو په موخه اړین ګامونه واخلي.

د یارلسمه ماده: د غوښتنلیک طی مراحل

1) د افغانستان بانک اړ دی چې عندالموقع لګښت او هغه فیس چې د بیرته ورکولو وړ نه دی، پر غوښتنلیک ورکوونکي پلي کړي.

2) د افغانستان بانک اړ دی چې د غوښتنلیک او ضمیمو بیاکننه یې ترسره کړي او د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت واک لرونکي استازي ته د غوښتنلیک د تکمیلۍ یا نه تکمیلۍ په اړه د اوو ورځو په موده کې خبر ورکړي. که غوښتنلیک تکمیل نه وي، طی مراحل یې نه ترسره کیږي.

3) د افغانستان بانک د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت ته د سندونو د پوره کولو لپاره ۴۵ ورځې مهلت ورکوي. دا مهلت واک لرونکي استازي ته د خبر ورکولو له ورځې پیلېږي. په فقرې کې ذکر شوی مهلت یواځې یو ځل د یوې مودې لپاره چې له ۳۰ ورځو زیات نه وي، د افغانستان بانک لخوا تمدید کیدی شي. په دې صورت کې د افغانستان بانک غوښتنلیک او ضمیمې یې تر تکمیلیدو یا د اړینو مالوماتو تر ترلاسه کولو خپل ځان سره ساتي.

4) که چیرې غوښتنلیک ورکوونکی شرکت د غوښتنلیک په تکمیلۍ او د اړتیا وړ مالوماتو په پوره کولو کې پاتې راشي، غوښتنلیک لغوه شوی ګڼل کیږي. دا رنگه لغوه کیدل د دې څنډه نه جوړېږي چې غوښتنلیک ورکوونکی شرکت بیاځلي غوښتنلیک وړاندې کړي.

5) که چیرې غوښتنلیک بشپړ شي، د افغانستان بانک اړ دی چې د غوښتنلیک ورکوونکي شرکت استازي د موضوع په اړه خبر ورکړي.

- (6) د افغانستان بانک د غوښتنلیک او ضمیمو د بشپړیدو له نیتې د ۶۰ ورځو په موده کې د جواز ورکولو یا نه ورکولو لاملونو په بیانولو سره خپله پریکړه صادروي او د اړتیا په صورت کې د شرکت واک لرونکي استازي ته هم خبر ورکوي.
- (7) د افغانستان بانک لخوا صادر شوی جواز هیڅ کله او په هیڅ صورت کې له یوې مؤسسې بلې مؤسسې ته د انتقال وړ نه دی.

څوارلسمه ماده: د جواز موده

جواز د یوې ناپاکل شوې مودې لپاره صادرېږي او د دې مقرري د مندرجاتو سره سم د لغوه کیدو او فسخه کیدلو تابع وي او همدارنگه د انتقال وړ نه وي.

پنځلسمه ماده: د راپور ورکونې اړین شرطونه

- (1) د مالي اجارې مؤسسه اړ ده چې لاندني مالومات د افغانستان بانک په واک کې ورکړي.
1. د مالي کال له پای وروسته د ۹۰ ورځو په موده کې بیاکتل شوي صورت حسابونه؛
 2. د مالي اجارې مؤسسې د نظار پلاوي او لویو اجارې مدیرانو په اړه د عمده بدلونونو اطلاعیه، چې دا اطلاعیه باید د بدلونونو له نیتې نیولې د اوو ورځو په موده واستول شي. د افغانستان بانک د جواز د غوښتنلیک د مرحلې له معیاراتو څخه په استفادې د بورډ د نوي غړي او د لویو اجارې مدیران د غړو وړتیا ارزیاوي کوي؛
 3. د نمایندګیو د بندولو او د نوو نمایندګیو د پرانیستلو یا له یو ځای بل ځای ته د نمایندګی د لیردولو په اړه اطلاعیه چې باید د پورتنیو چارو له تکمیلیدو وروسته د ۷ ورځو په موده کې دا اطلاعیه واستول شي؛
 4. د مالي اجارې مؤسسې په پانګه او اساسنامه کې بدلون چې د موخو سره یې تړاو ونلري، باید د عمومي مجمع د تصویب له نیتې د دوو اونیو په اوږدو کې مالومات وړاندې شي؛
 5. مالي میاشتنی راپورونه (چې بیاکننه یې نه وي ترسره شوي)؛
 6. په هغو فارمتونو کې چې د افغانستان بانک لخوا چمتو شوي دي، د مالي اجارې مؤسسې د کړنو په اړه راپور باید د هرې میاشتنې له پای وروسته د ۱۵ ورځو په اوږدو کې وړاندې شي چې په کې لاندې کلي مالومات شامل وي:
 - أ. د اجارې شمېر او حجم (د فرعي اجارو په ګډون)؛
 - ب. د صعب الحصول اجارو شمېر او حجم؛
 - ج. د خسارې د جبران لویې زېرمې او د خسارې د جبران ټاکل شوې زېرمې (Specific provisions)؛
 - د. د لغوه شوو قراردادونو شمېر او حجم؛
 - ه. د متصرف شوو شتمنیو په تړاو د قضایاوو شمېر؛
 - و. په مجده توګه مهالبندي شوو اجارو شمېر؛
 - ز. لویې اجارې؛
 - ح. سکتوري تمرکز او د مرتبطو پورونو تمرکز؛ او
 - ط. نور سندونه او مالومات چې د افغانستان بانک لخوا یې غوښتنه کېږي.

- (2) د افغانستان بانک د قانون ۱۰۷ مادې له مخې که چيرې د مالي اجارې مؤسسه مالومات ترلاسه کړي چې حقونه يې د افغانستان بانک د اقداماتو له کبله نقض شوي دي، يا دا چې استازو د مالي اجارې د قانون او مقرري او د افغانستان نورو قوانينو سره په ټکر کې اجراءات کړي دي، کولای شي چې په دې اړه د افغانستان ته خپل اعتراض ليک وړاندې کړي؛ او
- (3) که چيرې د دې مادې د دويمې فقرې د مندرجاتو سره سم د مالي اجارې مؤسسه د افغانستان بانک پريکړې سره قناعت و نه کړي، کولای شي چې د مالي شخړو د حل کميسيون ته مراجعه وکړي. او که چيرې موضوع په دويم پړاو کې هم حل نه شي، د مالي اجارې مؤسسه کوی شي د حل لپاره يې واک لرونکې محکمې ته رجوع وکړي.

شپاړلسمه ماده: هغه موضوعگانې چې د افغانستان بانک منظوری ته اړتيا لري
د مالي اجارې مؤسسه اړ ده چې د لاندې ټکو په اړه مخکې له مخکې د افغانستان بانک منظوري واخلي:

1. په تشکيلاتي جوړښت کې بدلونونه؛
2. بلې مؤسسې سره يوځای کيدل؛ او
3. د اختياري انحلال لپاره تصويب صادرول.

اولسمه ماده: د مالي اجارې مؤسسو بياکتنه او څارنه

- (1) د مالي اجارې مؤسسې د افغانستان بانک د بياکتنې او څارنې تابع دي؛ او
- (2) اجاره ورکوونکی اړ دی چې ټول مالومات، اطلاعات او مراسلات چې د سندونو او قراردادونو په ډول يې کاروي، وخت پر وخت د افغانستان بانک ته د بياکتنې او څارنې په موخه وړاندې کړي. د مالي اجارې مؤسسې لخوا ټول وړاندې شوي اطلاعات او مالومات په ليکلې بڼه دي د مالي اجارې مؤسسې واک لرونکي استازي لخوا لاسليکيږي.

اتلسمه ماده: څارنيزه کړنه (د ساحې دننه او بهر)

- (1) د افغانستان بانک واک لري چې د اړونده قوانينو او مقرراتو او متحدالمال مکتوبونو سره د اجارې مؤسسو د کړنو د تطبيق په تړاو د ډاډ ترلاسه کولو په موخه، هر رنگه چې اړين بولي، د مالي اجارې مؤسسې تر بياکتنې لاندې ونيسي.
- (2) د دې مادې په لومړۍ فقرې کې د افغانستان بانک په ذکر شوو واکونو کې د مالي اجارې ورکونکو مؤسسو ټولو اړوندو اندراجونو، دفترونو، دوسيو، سندونو او فورمو ته لاسرسی شامل دی، په دې واک کې د مالي اجارې مؤسسې په لگښت د مجوز مفتش مساعدت هم شامليدای شي.
- (3) د څارنې له بشپړيدو وروسته، د افغانستان بانک اړ دی چې د مالي اجارې مؤسسې ته ليکلې راپور صادر کړي چې په کې د مالي اجارې اړوند قانون، د دې مقرري، اړوندو متحدالمال مکتوبونو سره د مطابقت نه لرل، د شتون په صورت کې، او د مطابقت لپاره يې ځانگړي اصلاحي گامونه شامل دي.
- (4) که چيرې د مالي اجارې مؤسسې د مالي اجارې د قانون او د دې مقرري حکمونه او يا اړونده صادر شوي حکمونه مات کړي، او يا د افغانستان بانک دې ته متوجه شي چې د مالي اجارې مؤسسې اجراءات د هېواد نافذه قوانينو سره مطابقت نه لري، د افغانستان بانک کولای شي چې، حتی د قضايي پريکړې په نشتون کې هم، د مالي اجارې مؤسسې باندې د لاندې تدبيرونو نه هر يو پلي کړي:

- أ. د لاندې ټکو د ترسره کولو په موخه د مالي اجارې مؤسسې ته لیکلې خبرتیا صادره کړي:
- سرغړونې ته د پای ټکی کینودل او د نواقصو له منځه وړلو لپاره اړین گامونه اخیستل
 - د افغانستان بانک د اړینو گامونو لپاره چې باید پلي شي، د مالي اجارې مؤسسې سره په لیکلې بڼه اړیکې ټینګوي. دا گامونه د سپارښتنې په ډول، یا اجباري بڼه درلودی شي.
 - د نواقصو تر سمولو پورې ټولې کړنې یا یې یوه برخه ځنډول
- ب. د یوې اړینې مودې لپاره د جواز ځنډول په دې شرط چې دا موده له ۳۰ ورځو زیاته نه وي.
- ج. د مالي اجارې مؤسسې ته صادر شوی جواز فسخول
- (5) د افغانستان بانک اړ دی خو د مالي اجارې مؤسسې د سرغړونو او د نیول شوو تدبیرونو د مناسبوالي په اړه ډاډ ترلاسه کړي.
- (6) د افغانستان بانک اړ دی خو اړوندې خواوې د جواز ځنډولو یا لغوه کولو په اړه له خپلې پریکړې نه خبرې کړي او همدارنگه صادره شوې پریکړه هم د افغانستان بانک په وېبپاڼه کې خپره کړي.
- (7) په دې ماده کې ذکر شوي تدبیرونه د نورو قوانینو سره سم د مدني یا جزایي مسوولیتونو په لاره کې خنډ نه ګرځي.

نولسمه ماده: د جواز لغوه کیدل

- (1) د مقرري د نورو موادو سربېره، د افغانستان بانک اړ دی خو د مالي اجارې مؤسسه په سملاسي توګه یا د یوې مودې په اوږدو کې د جواز ځنډولو په اړه د خپلې ارادې نه خبره کړي او یا ورته خبر ورکړي چې صادر شوی جواز یې لغوه شوی دی، په دې صورت کې:
1. که چېرې ثابت شي چې د مالي اجارې مؤسسې د افغانستان بانک ته ناسم مالومات ورکړي دي او یا یې په عمدي توګه د هغو مالوماتو د په ډاګه کولو څخه ډډه کړې وي چې باید د جواز د ترلاسه کولو په موخه په ډاګه شوی وای، او
 2. که چېرې د ونډه والو (که چېرې ځانګړی شخص وي)، د نظار پلاوي غړو او د لوی اجارې مدیریت غړو په تړاو د مالي اجارې مؤسسې د کړنو د ترسره کولو پر مهال د جرمونو د ترسره کولو له کبله نهایي شوې قضایي پریکړه صادره شوې وي، چې جزایي بڼه لري.
- (2) د افغانستان بانک اړ دی چې د مالي اجارې مؤسسې د ځواب ترلاسه کولو وروسته د ۳۰ ورځو په اوږدو کې، د جواز لغوه کولو په تړاو مناسبه پریکړه وکړي.
- (3) د افغانستان بانک کولای شي د مالي اجارې مؤسسې جواز پرته له مخکینۍ خبرتیا د دې مادې د لومړۍ فقرې سره سم د لاندې حالتونو څخه د یو حالت په صورت کې لغوه کړي:
1. د مالي اجارې د مؤسسې د غوښتنې په صورت کې د نظار پلاوي د پریکړې له صادريدو وروسته، او
 2. که چېرې د مالي اجارې مؤسسه دیوالیه اعلان شي، یا د اجباري انحلال لاندې راشي او یا د مالي اجارې مؤسسې مرکزي (اصلي) شرکت دیوالیه اعلان شي یا د اجباري انحلال لاندې راشي.

4) که چېرې د مالي اجارې مؤسسه د اعتبار وړ جواز ونلري، کولای شي چې د يو قانوني شرکت په ډول شتون ولري، خو د مالي اجارې هيڅ ډول معامله ترسره کولای نه شي. د افغانستان بانک د مالي اجارې د مؤسسې د فعاليت تر مودې پورې د هغې د څارنې او بيا کتنې واک لري.

شلمه ماده: د جواز باطلول

1) که چېرې د افغانستان بانک دې ته متوجه شي چې د مالي اجارې مؤسسې د جواز ترلاسه کولو نه وروسته خپلې کړنې پيل کړې نه دي، يا يې خپل فعاليت له شپږو مياشتو زياتې مودې پورې ودرولی دی، د افغانستان بانک کولای شي د مالي اجارې مؤسسې نه غوښتنه وکړي خو د خبر له ترلاسه کولو وروسته د ۷ ورځو په موده کې د فعاليت د نه پيلولو يا ودرولو په تړاو توجيهاټ وړاندې کړي.

2) که چېرې د مالي اجارې مؤسسې د فعاليت د نه پيلولو يا ودرولو په تړاو د افغانستان بانک ته قانع کوونکي لاملونه وړاندې کړي او د افغانستان بانک د وړاندې شوو ځوابونو په تړاو قناعت ترلاسه کړي، د افغانستان بانک کولای شي د مالي اجارې د فعاليت پيلولو يا له سره شروع کولو موده چې له شپږو مياشتو زياته نه وي، تمدید کړي.

3) که چېرې د مالي اجارې مؤسسې د ټاکلې مودې په اوږدو کې ځواب ورنکړي يا د ټاکلې مودې په اوږدو کې ځواب ورکړي خو د افغانستان بانک ته د مالي اجارې د فعاليت پيلولو لپاره دا قانع کوونکي ځواب نه وي، يا يې خپلې کړنې تم کړې وي او يا خپل فعاليت د ورکول شوې مودې تر ختمیدو پورې بيا پيل نه کړي، نو د افغانستان بانک کولای شي صادر شوی جواز لغوه کړي.

يويشتمه ماده: د جواز لغوه کولو يا باطلولو په اړه اعلاميه

1) که چېرې د افغانستان بانک د جواز لغوه کولو يا باطلولو په تړاو پریکړه وکړي، نو اړ دی چې د خپلې صادرې شوې پریکړې په تړاو، د پریکړې د لاملونو په ذکر کولو، د مالي اجارې مؤسسې د نظار پلاوي ته خبر ورکړي.

2) د جواز لغوه کولو يا باطلولو په اړه صادره شوې پریکړه دې د پریکړې له صدور وروسته د دوه کاري ورځو په اوږدو کې د افغانستان بانک په ويبپاڼه کې او له صدور وروسته د اوو کاري ورځو په اوږدو کې په يوه سيمه ايزې ورځپاڼه کې خپره شي.

3) د دې فقرې په رڼا کې نيول شوي تدبیرونه د نورو قوانينو سره سم د جزايي يا مدني مسوولیتونو په لاره کې خنډ نه جوړیږي.

دوه ويستمه ماده: د جواز لغوه کولو يا باطلولو پایلې

1) که چېرې جواز د دې مقرري، د مالي اجارې قانون يا د افغانستان بانک نورو قوانينو سره سم لغوه يا باطل شي، د مالي اجارې مؤسسې نه شي کولای د مالي اجارې کړنې ترسره کړي.

2) د مالي اجارې ټول قراردادونه چې د مالي اجارې مؤسسې د جواز له لغوه کیدو يا باطلیدو وروسته عقد کړي دي، د قراردادونو تر ټاکلې مودې پورې د اعتبار وړ دي.

درويشتمه ماده: مجازات

1) که چېرې د مالي اجارې مؤسسې د افغانستان بانک نه د جواز له ترلاسه کولو پرته د مالي اجارې کړنې ترسره کړي، اړ ده چې نغدي جریمه ورکړي.

- (2) که چیرې د مالي اجارې مؤسسه وټوانیږي چې د دې مقرري د ۱۵ مادې د لومړۍ فقرې په ۱ او ۲ برخو کې د ذکر شوې مودې په اوردو کې اړین مالومات وړاندې، اړ ده چې نقدي جریمه ورکړي.
- (3) په دې ماده کې د ذکر شوې نغدي جریمې په اړه خبرتیا د وخت په تېریدو د افغانستان بانک لخوا د متحدالمال له لارې ورکول کېږي.
- (4) د دې مادې په ۱، ۲، او ۳ فقرو کې ذکر شوې نغدي جریمې د افغانستان بانک لخوا وضع کېږي.

خلورويشتمه ماده: د استیجاري شتمنیو ډلبندی لپاره اړین شرطونه

- (1) د مالي اجارې مؤسسه د دې مقرري او د مؤسسې پالیسیو او داخلي کړنلارې سره سم په میاشتنی ډول د استیجاري شتمنیو ډلبندی تر بیاکتنې لاندې نیسي.
- (2) د استیجاري شتمنیو بیاکتنه باید د داسې کس لخوا ترسره شي چې د مالي اجارې مؤسسې د اعتباراتو د برخې له عملکرد نه مستقل وي.
- (3) د افغانستان بانک ته د راپور ورکونې په موخه د مالي اجارې مؤسسه کولای شي چې د بیلابیلو خطرونو د کچو پیژندلو لپاره، چې د مالي اجارې مؤسسې ته متوجه دي، د داخلي خطرونو د درجه بندی داسې سیستم رامنځته کړي چې د دې مقرري پر بنسټ په پینځو صنفونو کې تنظیم شوی وي.
- (4) د کوچنیو استیجاري شتمنیو بیاکتنه، چې د ورته خطرونو لرونکي دي، په ډلبیزه توګه ترسره کېدای شي، خو د لاندې استیجاري شتمنیو بیاکتنه باید په انفرادي ډول ترسره شي:

1. لویې اجارې (Large Exposures)

2. د اجارې تمرکز (Lease concentration)

3. صعب الحصوله مالي اجارې (Non-performing financial leases)

4. حذف شوې مالي اجارې

- (5) د ډلبیزې بیاکتنې په موخه، پاتې استیجاري شتمنی د ورته اعتباري خطرونو د ځانګړتیاوو سره په دوو ډلو تقسیمیدی شي (لکه د ورته اموالو ډولونه)
- (6) که چېرې د مالي اجارې مؤسسې یو اجاره اخیستونکي یا د اړوندو نږدو اجاره اخیستونکو ډلې ته له یوې زیاتې اجارې صادري کړې وي، په هغه صورت کې چې د اجارو له جملې یوه اجاره یې په صعب الحصول کټګورۍ کې نیول شوې وي، د مالي اجارې مؤسسې باید هغه اجاره اخیستونکي یا د اړوندو نږدو اجاره اخیستونکو د ډلې نورو صادر شوو اعتبارونو بیاکتنه د نهايي ډلبندی په موخه ترسره او په اړینو کټګورۍ کې یې ونیسي.
- (7) د مالي اجارې مؤسسې باید د ټولیزه استیجاري شتمنیو د بیاکتنې پر بنسټ هره صادره شوې اجاره د هغوی د اعتباري خطرونو په پام کې نیولو سره په مناسبو کټګورۍ کې ونیسي.

پنځه ویشتمه ماده: د استیجاري شتمنیو د ډلبندی کټګوري

له دې مقرري سره سم استیجاري شتمنی هغوی ته د متوجه اعتباري خطرونو په پام کې نیولو سره په پینځو کټګورۍ ویشل کېږي.

شپروېشتمه ماده: د استیجاري شتمنیو مهال وېش/ بیا جوړونه

- (1) که چېرې یوه استیجاري شتمنی صعب الحصوله وي چې بیا جوړونه یې ترسره شوې وي، باید په تحت المعیار کټگوري کې یا له بیا جوړونې دمخه په خپلې کټگوري کې ونیول شي.
- (2) د هغو استیجاري شتمنیو ډلبندي، چې یو یا له یو څل زیات یې بیا جوړونه ترسره شوې وي، باید لوړې کټگوري ته ارتقا ونکړي، خو دا چې د اصل او سود بیا اداينه یې د نوي مهالوېش سره سم د شپرو میاشتو لپاره یا پرلپسې شپږ ځله - هر یو یې چې زیات وو - ترسره شوې وي.
- (3) د مهالمودې په ختمیدو، چې د دې مادې په دویمه فقره کې ذکر شوې ده، بیا جوړه شوې استیجاري شتمنی له تحت النظر کټگوري نه نېې کټگوري کې نیول کیدی نه شي، خو دا چې د اصل او سود بیا اداينه یې د دې مادې د دویمې فقرې د شرطونو سره سم په منظمه توګه ترسره شي.

اووه ویشتمه ماده: د زیان د جبران لږ تر لږه شرطونه

- (1) د استیجاري شتمنی یا د استیجاري شتمنیو د ډلې په کیفیت کې هر ډول کموالی باید هره میاشت او د استیجاري شتمنیو د بیا کتنې او ډلبندي پر بنسټ ترسره شي او همدارنګه د دفتری ارزښت کموالی یې په همغه وخت کې د گټې او زیان په صورت حساب کې ولیکل شي.
- (2) د ټولو صعب الحصولو اجارو لپاره باید د استیجاري شتمنیو پاتې مبلغ د زیان د جبران نرخ سره په ضرب کولو او د نغدي تضمین ارزښت او د استیجاري شتمنیو پاتې ارزښت په منفي کولو د زیان جبران وټاکل شي.
- (3) د مالي اجارې مؤسسه دې د استیجاري اجارو لپاره چې د سهل فروش تضمیناتو په مقابل کې، چې د دې مقرې په څلورمه ماده کې تعریف شوي، تضمین شوي دي، د زیان جبران نه ټاکي.

د زیان د جبران نرخونه چې د پلي کیدو وړ دي، په لاندې ډول دي:

ډلبندي	د زیان د جبران نرخ
معیاري	۱٪ (اختیاري)
تحت النظر	۵٪
تحت المعیار	۲۵٪
شکمن	۵۰٪
خساره	۱۰۰٪

- (4) د استیجاري شتمنیو ارزښت باید د اصلي مبلغ (unamortized amount) پر بنسټ د لاندې شتمنیو هر یوې کټگوري لپاره وټاکل شي:

د شتمنی کټگوري	د استهلاک دوره
معیاري تجهیزات	باید په ۵ کلونو کې استهلاک شي
ځانګړي تجهیزات	باید د ۳ کلونو په اوږدو کې استهلاک شي. په داسې ډول چې په اول او دویم کال کې په ترتیب ۴۰٪ او ۴۰٪ او په درېیم کال

کې ۲۰٪ وي.

- (5) د افغانستان بانک کولای شي چې د موثوق مالوماتو پر بنسټ چې په پورتنی جدول کې د زیان د جبران له پلوه یې د زیات ضرر د احتمال ښکاروندويي کوي، د خسارې جبران زیات کړي.
- (6) د مالي اجارې مؤسسه باید د زیان د جبران سنجونه د دې مقرري او د نړیوالې مالي راپور ورکونې د ۳۹ معیار (IFRS39) سره سمه وټاکي.

اته ویشتمه ماده: ښکول

- (1) د نه ترلاسه کیدو استیجاري شتمنی چې په راتلونکې کې یې راتلول تضمین شوي نه وي، باید ښکې شي.
- (2) هره استیجاري شتمني یا یوه برخه یې، چې د ضرر په کټگوري کې له نیولو وروسته یې ۱۲ میاشتې تېرې شوي وي، باید ښکې شي.
- (3) استیجاري شتمنی باید د هغې د خسارې د جبران د معادل مبلغ د ټاکلو په مقابل کې ښکې شي. که چېرې د استیجاري شتمنیو ښکې شوی مبلغ د خسارې د جبران له ټاکل شوي مبلغ زیات وي، باید د خسارې د جبران اضافي مبلغ وټاکل شي خو د خسارې د جبران کموالی پوره کړي. د یادې خسارې جبران د گټې او زیان په صورت حساب کې د اضافي مبلغ په لیکلو یا د خسارې د جبران په صورت حساب کې د اضافه کولو له لارې له منځه وړل کېږي.
- (4) که چېرې هغه استیجاري شتمنی چې مخکې ښکې شوې دي، ترلاسه شي، د گټې په توگه دې په همغه دوره کې چې ترلاسه شوې دي، ثبت شي.

نه ویشتمه ماده: د عوایدو د پېژندنې شرطونه

- (1) صعب الحصوله استیجاري شتمنی باید په غیرسنجشي (non-accrual) حالت کې ونیول شي. همدارنگه اټکل شوي ټکټانه چې تر اوسه ترلاسه شوي نه ده، باید د گټې په توگه و نه سنجول شي، او باید سنجونه یې په ځنډیدلو (معلق) صورت حسابونو کې وښودل شي.
- (2) د دې مادې د لومړۍ فقرې برعکس، صعب الحصوله ټکټانه چې د افغانستان حکومت ته صادرې شوې دي یا د افغانستان دولت د تضمین په مقابل کې صادرې شوې دي، باید د صادر شوي تضمین د ټاکلې سقفه پورې د گټې په توگه وسنجول شي.
- (3) د صعب الحصوله استیجاري شتمنی ټکټانه چې مخکې د عوایدو په نوم سنجول شوي ده خو راتپوله شوې نه ده، باید بېرته ورکړل شي او د اجاره اخیستونکي لخوا یې د نغدي اداینې ترمهاله د ځنډیدلو حسابونو د شتمنیو په برخه کې اضافه شي.

دېرشمه ماده: د اعطا شویو اجارو د بیا اداینې پر وړاندې په مجددو توگه تصرف شوي شتمنی

- (1) که چېرې د مالي اجارې یوه مؤسسه د یوې صادرې شوې اجارې د بیا اداینې پر وړاندې یوه شتمني د بیا لپاره تر خپل تصرف لاندې راولي، د یادې متصرف شوې شتمنی ارزښت د استیجاري شتمنی د نه ورکول شوي مبلغ برخه یا د هغې شتمنی د تحقق وړ خالص ارزښت (net realizable value)، په دې دواړو کې چې هر یو لږ وو، جوړوي.

(2) د مالي اجارې د مؤسسې په صورت حسابونو کې د شتمنيو د ثبتولو پر مهال، که چېرې د استیجاري شتمني د تحقق وړ خالص ارزښت (net realizable value) د هغې له دفترې ارزښت څخه لږ وي، تفاوت یې باید په مستقیمه توګه د خرابو او شکمنو اجارو لپاره د ټاکل شوي زیان د جبران څخه ښکته شي.

یوډېرشمه ماده: د مالوماتو د اداره کولو د سیستم او د راپور ورکونې شرطونه

(1) که چېرې یوه شتمني د زیان یا شکمنې کټګورۍ کې ونیول شي، د مالي اجارې مؤسسه اړ ده خو د هغو شتمنيو د تحقق وړ خالص ارزښت په اړه د باور وړ لیکلي لاملونه لاس ته راوړي، او بیا په متواتره توګه اپډیټ شوي مالومات هم ترلاسه کړي.

(2) د مالي اجارې هره مؤسسه اړه ده چې د لاندې ټکو د پیژندنې او پرمخ بیولو په موخه د مالوماتو د ادارې سیستم ولري:

1. د یوې منفردې استیجاري شتمني، د استیجاري شتمنيو ډلې او د استیجاري شتمنيو د ټوکرۍ ځانګړتیاوې

2. د یوې استیجاري شتمني د تکامل حالت، لکه

أ. منظمې اداینې،

ب. د اجاره اخیستونکي مالي وضعیت

ج. د تضمین حالت او ارزښت، او

د. د استیجاري شتمني نورې ځانګړتیاوې.

3. د اجاره اخیستونکي او اړوندو اجاره اخیستونکو ځانګړتیاوې، او

4. هغه سکتورونه چې خطرونه یې د مالي اجارې مؤسسې ته متوجه دي.

(3) د مالي اجارې هره مؤسسه باید لاندې سوابق، راپورونه او مرستندوی سندونه وساتي او د افغانستان بانک د صلاحیت لرونکي څارونکي په واک کې یې وړ کړي.

1. د استیجاري شتمنيو مرور او ډلبندي،

2. د ټولیزه استیجاري شتمنيو د احتمالي ضرر د میزان سنجونه او ارزونه

3. د خرابو او شکمنو استیجاري شتمنيو لپاره د خسارې جبران ثبتول

4. هغه ګامونه چې د خرابو او شکمنو استیجاري شتمنيو لپاره د ټاکل شوې خسارې جبران د بسني د ډاډ ترلاسه کولو په موخه چې وشي کولای احتمالي زیان تر پوښنې لاندې راولي، واخیستل شي.

(4) د نظار پلاوی اړ دی څو لیکلی منظم راپور، چې لاندې ټکي په کې رانغاړل شوي وي، وړاندې کړي:

1. د دې مقرري او د نظار پلاوي د تصویب شوو پالیسیو سره سم د مالي اجارې د مؤسسې کړنې،

2. د مالي اجارې د مؤسسې د ټولیزه استیجاري شتمنيو احتمالي بالقوه خطرونه او زیانونه،

3. هغه استیجاري شتمني چې ستونزې لري او مخ پر خرابیدو دي، او پېژندل شوي او ډلبندي شوې دي او په غیر سنجشي حالت کې نیول شوي دي، او همدارنګه هغه ګامونه چې د ادارې لخوا د دا رنگه شتمنيو ته متوجه خطرونو د کمولو په موخه پورته شوي دي.

4. د مالي اجارې مؤسسې په صورت حسابونو کې د سنجول شوې ټکټانې مقدار چې ترلاسه شوې نه ده

5. د استیجاري شتمنيو ته متوجه ضرر لپاره یې په مناسبو حسابونو کې د خسارې جبران لیکل شوی وي.

6. استیجاري شتمنی چې د خسارې په کټگوري کې پېژندل شوې او ښکاري شوې دي.
- (5) د مالي اجارې هره مؤسسه باید د هرې میاشتي له پای وروسته د ۱۵ ورځو په اوږدو کې خپل راپورونه چې تحلیل او ارزونه، د خسارې ټاکل شوی جبران، او د ځنډیدلو حسابونو ټکټانه پکې په ډاگه شوې وي، په هغو فارمټونو کې چې دافغانستان بانک لخوا چمتو شوي دي، وړاندې کړي.

دوه دېرشمه ماده: د استیجاري شتمنیو د ډلبندی ځانگړتیاوې

- (1) معیاري کټگوري: چې د لاندې شرایطو لرونکې ده:
1. قسطونو اداینه دې په منظمه توگه او د مالي اجارې قرارداد سره سم ترسره شي.
 2. د هغې د تېر موعده د ورځو شمېر دې له ۳۰ ورځو کم وي، او د هر ډول نوساناتو سره سم، اجاره اخیستونکي لږ تر لږه وکولای شي چې وضع شوې ټکټانه ادا کړي.
 3. د استیجاري شتمنیو د پاتې مبلغ د ملاتړ لپاره باید کافي سندونه شتون ولري. پر دې سربېره، کافي سندونه چې په شرطونو پوره تضمینونو کې د مالي اجارې د مؤسسې بشپړه گټه ځانگړې کړي یا د مالي اجارې مؤسسې ته اجازه ورکړي چې د صادرې شوې اجارې او د اړوند تضمین په اړه یې څارنه ترسره کړي، شتون ولري.
 4. د اجاره اخیستونکي مالي وضعیت خوندي وي او دا هیله شتون ولري چې خوندي به پاتې شي.
 5. که چېرې په اصلي قسط او د استیجاري شتمنی په سود کې کومه بې غوري نه وي شوې، د سررسید موده یې نه وي تېره شوې، د مؤسسې سوداگری ته جدي خطرونه متوجه نه وي او د کومې بلې ستونزې ښکارندوی نه وي.
- (2) د تحت النظر کټگوري: چې باید د لاندې شرطونو څخه یو یا ټول ولري:
1. پر دې سربېره چې صادره شوې اجاره سالم تضمین لري او د قسطونو اداینه یې هم په منظمه توگه ترسره کېږي، ځانگړې پېژندل شوي عوامل شتون لري چې په راتلونکې کې د صادرې شوې اجارې پر منظمې اداینې اغېز ولري یا د صادرې شوې اجارې ارزښت او تضمین (که شتون ولري) کم کړي، چې په دې کې د اقتصاد ټولیز وضعیت یا د مالي اجارې د سکتور وضعیت او یا د مالي اجارې اخیستونکي وضعیت خرابیدل شامل دي.
 2. د بیاداینې له مودې څخه یې ۳۱ یا ۶۰ ورځې تېرې شوې وي یا د مالي اجارې د قرارداد د نورو شرطونو سره سم ترسره شوي نه وي.
 3. د استیجاري شتمنیو د پاتې مبلغ د ملاتړ لپاره کافي سندونه شتون ونلري. پر دې سربېره، کافي سندونه چې په شرطونو پوره تضمینونو کې د مالي اجارې د مؤسسې بشپړه گټه ځانگړې کړي یا د مالي اجارې مؤسسې ته اجازه ورکړي چې د صادرې شوې اجارې او د اړوند تضمین په اړه یې څارنه ترسره کړي، شتون ونلري. او
 4. د اعتبارونو د برخې کارکوونکي د اړین تخصص د نه لرلو پر بنسټ و نشي کولای چې په سمه توگه د استیجاري شتمنیو څارنه ترسره کړي.
- (3) د تحت المعیار کټگوري: چې د لاندې نیمگړتیاوو څخه یو یا ټولې ولري:

1. د صادري شوې اجارې د بيا اداينې د لومړنۍ سرچينې كچه دومره نه وي چې د صادري شوې اجارې لپاره بسنه وكړي، نو ځكه د مالي اجارې مؤسسه بايد د بيا اداينې له يوې زياتو سرچينو باندې يا د بيا اداينې پر دويمې سرچينې (لكه د ثابتو شتمنيو پلور او د استيجاري شتمنيو بيا جوړونه) تكيه وكړي.
 2. د بيا اداينې له مودې څخه يې 61 يا 90 ورځې تېرې شوې وي يا د مالي اجارې د قرارداد د نورو شرطونو سره سمون ونلري.
 3. د اجاره اخيستونكي د كمزوري مالي وضعيت څرگنديدل د صادري شوې اجارې اداينه د خطر سره مخ كړي.
 4. نقدينه گۍ او د نغدو پيسو داخلي جريان (cash flow) د اصلي مبلغ او ټكتاني څخه لږ وي.
 5. د استيجاري شتمنۍ جاري ارزښت او د اجاره اخيستونكي اداينې د دې جوگه نه وي چې د صادري شوې اجارې لپاره بسنه وكړي.
 6. د قرارداد له پيل وروسته، د استيجاري شتمنيو د اصلي مبلغ او ټكتاني شرطونه په مجده توگه بيا ټاكل شوي/مهالبندي شوي وي، او
 7. كه چېرې د تعديل شوو شتمنيو په اصلي شرطونو كې په اداينه كې بې غوري رامنځته شوې وي، ياده شتمنۍ بايد لږ تر لږه په تحت المعيار كټگورۍ كې ډلبندي شي.
- (4) شكمنه كټگوري: چې د لاندې نيمگړتياوو څخه يو يا ټولې ولري:
1. د صادري شوې اجارې راټولول په بشپړه توگه د پوښتنې وړ يا د هيلو خلاف وي.
 2. د 91 يا 180 ورځو موده پرې تېره شوې وي.
 3. عملياتي زيانونه چې د عملياتي لگښتونو د بسنې لپاره د شتمنيو پلورلو اړتيا پكې شامله ده.
 4. اجاره اخيستونكي نقدينه گي ونلري او د نغدو پيسو جريان يې د ټكتاني د اړتيا وړ اداينې څخه لږ وي.
 5. د مالي وضعيت په برخه كې بشپړه بې باوري
 6. په دې حالت كې د زيان رامنځته كيدو احتمال لوړ وي خو د احتمالي او معقولو عواملو لكه د ادغام وړانديز، تملك، انحلال، د وثيقي حق، اضافي تضمين او نور مواردو له امله يې د قسطونو د بيا اداينې وضعيت ښه شي.
 7. په شكمنې كټگورۍ كې د تحت المعيار كټگورۍ د كمزورتياوو سربېره، نورې كمزورتياوې لكه د كافي تضمين نشتون، د هغو كمزورتياوو شتون چې د استيجاري شتمنيو راټولول او انحلال ناشوني كړي، هم شامل دي.
- (5) د زيان كټگوري: چې د لاندې نيمگړتياوو څخه يو يا ټولې ولري:
1. كه چېرې د مالي اجارې د مؤسسې په صورت حسابونو كې يې د ثبتولو ادامه تضمين شوې نه وي، استيجاري شتمنۍ د ترلاسه كولو وړ نه گڼل كېږي.
 2. موده يې له 181 ورځو تېره شوې وي.
 3. كه پور اخيستونكي د عملياتي زيان د تامينولو په موخه د نوي پور اخيستلو په تكل كې وي.
 4. د اجاره اخيستونكي موقعيت د ور كيدو په حال كې وي.
 5. ډير لوړ زيان،

6. ټوليزه عوايد د توليد له لگښته کم وي،
7. د انحلال په استثنا د بياادايښي د سرچيني نشتون
8. د پيسو وينځلو، درغلي، اختلاس يا نورو جرمي کړنو شتون.
9. د صادري شوې اجاري بياادايښه ممکن لږه وي، خو دا به معقوله او مطلوبه چاره نه وي چې د مالي اجاري مؤسسه دې په راتلونکي کې د استيجاري شتمني د ترلاسه کولو په موخه ياده شتمني له خپلو حسابونو ښکته کړي. او
10. که چيرې صادره شوې شتمني د ترلاسه کولو وړ و نه گڼل شي، د پام وړ لږې بياادايښي د صادري شوې اجاري بشپړ راتولول تضمين کولای نه شي.

دري دېرشمه ماده: له مقررو سره مطابقت

- (1) هره حکمي اداره چې د مالي اجاري خدمتونه عرضه کوي، اړ ده چې خپلې کړنې د دې مقرري او د مالي اجاري د قانون احکامو سره سم د شپږو مياشتو په اوږدو کې د انفاذ له نيتي څخه عياري کړي. د افغانستان بانک کولای شي دا موده زيات نه زيات د يو کال پورې تمديد کړي.
- (2) هره حکمي اداره بايد خپلې کړنې د دې مادې د لومړي فقرې له شرطونو سره سمې عياري نکړي، د مالي اجاري له کړنو څخه ډډه وکړي. د مالي اجاري ټول قراردادونه چې د عيارولو له ضرب الاجل څخه مخکې لاسليک شوي دي، د خپلې مودې په اوږدو کې معتبر پاتې کيږي.
- (3) د موجودې مالي اجاري مؤسسې سره د هرې حکمي ادارې ادغام بايد د دې مادې د ۱.۲ فقرې او د دې مقرري د ۱۳ مادې د ۷ فقرې سره سم ترسره شي.

څلور دېرشمه ماده: د راپور ورکونې له شرطونو سره مطابقت

د افغانستان بانک دې د مالي اجاري د يوې تازه تشکيل شوې مؤسسې نه د اړينو راپورونو د ترلاسه کولو نه مخکې د څلورو مياشتو مهلت په پام کې ونيسي.

پنځه دېرشمه ماده: د خطرونو مدیریت

- (1) د مالي اجاري مؤسسه بايد د خطرونو د پيژندنې، مدیریت او کمولو سيستم او پروسه جوړه او پلي کړي.
- (2) د مالي اجاري مؤسسه بايد د مالي اجاري کړنو ته متوجه ټول خطرونه تشخيص، اندازه، کنترول او څارنه ترې وکړي. همدارنگه، د لاندې خطرونو د مدیریت لپاره بايد د مدیریت تر ټولو غوره لارې چارې وکاروي.

1. اعتباري خطرونه

2. د پاتې ارزښت خطرونه (residual risk)

3. د نقدينه گي خطرونه يا د پوراينو او شتمنيو مدیریت

4. د بازار خطرونه

5. عملياتي خطرونه

6. قانوني خطرونه

7. د اعتبار خطرونه (Reputational Risk)

8. ستراتیک خطرونه

9. نور خطرونه چې د مالي اجارې مؤسسه یې پیژندنه کولای شي.

شپږ دېرشمه ماده: د اړوندو اشخاصو سره د معاملي ترسره کولو لپاره اړین شرطونه

- 1) د مالي اجارې مؤسسه اړوندو اشخاصو ته د اجارې له صادرولو منع شوې ده خو دا چې په ځینو مواردو کې د نظار پلاوي غړو د اجارې صادرو له مخکې نه تصویب کړې وي. د نظار پلاوي د اړوندو اشخاصو سره د مالي اجارې د قرارداد له تړلو منع شوی دی خو دا چې داسې اړین مالومات یې ترلاسه کړي وي چې د سمې او منطقي پریکړې د نیولو لامل شوي وي.
- 2) د نظار پلاوي اړ دی چې د غونډو صورت جلسه داسې چمتو کړي چې لاندې ټکي پکې شامل وي:
 1. د اړوندو اشخاصو سره د معاملي په تړاو کلیدي شرطونه او مالومات مشخص کول
 2. دا باید تایید شي چې د اړوندو اشخاصو سره معامله د خپلې گټې (arm's length basis) پر بنسټ ترسره شوې ده.
 3. او د دې په اړه باید ډاډ ترلاسه شي، چې د اړوندو اشخاصو سره معامله منطقي او د مالي اجارې د مؤسسې په گټه ترسره شوې ده.
- 3) د مالي اجارې مؤسسه اړ ده ترڅو د اړوندو اشخاصو د معاملاتو ټول سوابق او هغه معلومات چې د نظار پلاوي تصویب پرې ثابتدلای شي او همدارنگه د نظار د پلاوي هغه نومونه چې یاده معامله یې تصویب کړې وي، وساتي.

اووه دېرشمه ماده: د افغانستان بانک ته د اړوندو اشخاصو د معاملو راپور

د مالي اجارې مؤسسه باید په میاشتنی ډول د اړوندو اشخاصو سره د معاملو راپور د افغانستان بانک ته وړاندې کړي. دې راپور کې باید لاندې ټکي شامل وي:

1. د اړوندو اشخاصو اجارې چې د وروستۍ ربعې په اوږدو کې صادرې شوې دي.
2. د اړوندو اشخاصو د اجارو شمېر او د ترلاسه کیدلو وړ اجارو پاتې مبلغ، د نومونو او شرطونو په گډون. او
3. ډلبندي، د زیان جبران او یو اړوند شخص ته د اجارې حذفول

اته دېرشمه ماده: د اړوندو اشخاصو د ټولیزه اجارې پر لور حد محدودیت

د مالي اجارې مؤسسه اړ ده چې د یو اړوند شخص، د اړوندو اشخاصو د نږدې ډلې، او یا د ټولو اړوندو اشخاصو پر ټولیزه صادرو شوو معاملو دا لاندې محدودیتونه رعایت کړي:

1. یو اړوند شخص او د نږدې اړوندو اشخاصو ډلې ته ټولیزه صادري شوې اجارې باید په هیڅ ممکنه شرط د مالی اجارې د مقرراتي سرمایې له ۲۵ سلنې زیات نه وي. او
2. ټولو اړوندو اشخاصو ته صادري شوې ټولیزه اجارې په هیڅ ممکنه شرط باید د مالي اجارې مؤسسې د مقرراتي سرمایې له ۴۰ سلنې زیات نه وي.

نهه دېرشمه ماده: لویه اجاره او د استیجاري شتمنیو تمرکز

د دې مادې موخه په لاندې ډول ده:

1. د يو اجاره اخيستونکي يا د اړوندو اجاره اخيستونکو ډلې لخوا د اداینې په ترسره کولو کې د پاتې راتللو (Default) د احتمال مخنيوي په موخه دې د لاندې ذکر شوو حالتونو په يو حالت کې انفرادي اجاره اخيستونکی د اجاره اخيستونکو د يوې ډلې په توگه په پام کې ونيول شي. د اداینې په ترسره کولو کې پاتې راتلل (Default) د مالي اجارې مؤسسې پر گټورتيا او پانگې د پام وړ اغيزه کوي.

أ. که چيرې د اجاره اخيستونکو د قسطونو د بيا اداینې سرچينه يوه واحد سرچينه وي، او د اجاره اخيستونکو له جملې يې هيڅ يو په بشپړه توگه د اجارې د قسطونو د اداینې لپاره د عوايدو بله سرچينه ونلري،

ب. که چيرې اجاره هغو اشخاصو ته صادره شوې وي چې په مستقيمه يا غيرمستقيمه توگه د يو مشترک نهاد لخوا کنترولېږي، حتا که يو اجاره اخيستونکی په مستقيمه يا غيرمستقيمه توگه د يو بل اجاره اخيستونکي لخوا کنترول شي.

ج. که چيرې د اجاره اخيستونکو ترمنځ ژور مالي تړاو شتون ولري. ژور مالي تړاو هغه مهال رامنځته کېږي چې د عوايدو يا ناخالصو لگښتونو د معاملو ۵۰ سلنه يا زياته برخه يې (په کلني ډول) د هغوی ترمنځ ترسره شي. او

د. که چيرې د افغانستان بانک د ترسره شوو ځانگړو معاملو د حقايقو او شرطونو د ارزونې پر بنسټ په دې پوه شي د يو اجاره اخيستونکي مالي سلامتيا د نورو اجاره اخيستونکو مالي سلامتيا اغيزمنوي.

خلوښتمه ماده: يو اجاره اخيستونکی يا د اړوندو اجاره اخيستونکو ډلې ته په ټوليزه اجارو باندې عمومي محدوديتونه

(1) د مالي اجارې هيڅ يوه مؤسسه اجازه نلري چې يو اجاره اخيستونکي يا د اړوندو اجاره اخيستونکو ډلې ته يوه مالي اجاره چې د مقرراتي پانگې له ۲۵ سلنې څخه زياته وي او يا له مخکې صادره شوې اجاره داسې زياته کړي چې د مقرراتي پانگې له ۲۵ سلنې زياته شي.

(2) د دې محدوديتونو د سنجولو سره سم د اړوندو اجاره اخيستونکو د ډلې هر يو اجاره اخيستونکي ته د صادرو شوو اجارو مجموع په ټوليز ډول د يوې واحدې اجارې په توگه ته په پام کې نيول کېږي.

(3) د مالي اجارې هيڅ يوه مؤسسه اجازه نلري چې لويې مالي اجارې چې په ټوليزه توگه د مقرراتي پانگې له ۲۰۰ سلنې زياتې وي، صادرې کړي.

(4) هغه مالي اجاره چې يو اجاره اخيستونکي يا د اړوندو اجاره اخيستونکو ډلې ته صادره شوې وي چې په بشپړه توگه د سهل فروش تضميناتو له لارې خوندي شوې وي، له دې مادې مثننا دي.

(5) که چيرې د مالي اجارې مؤسسه د کوم لامل پر بنسټ و نه توانېږي چې پر ټوليزه لويو اجارو يا يو واحد شخص ته پر صادرو شوو ټولو اجارو باندې وضع شوي محدوديتونه رعايت کړي، بايد په ۹۰ ورځو کې تخطياني له منځه وپورل شي.

(6) د مالي اجارې مؤسسه کولای شي چې د تخطيو له منځه وړلو لپاره لاندې په موقع گامونه پورته کړي:

1. د اضافي مخ اداینې غوښتنه (down payments)

2. د قسطونو د اداینې زياتول،

3. د اضافي تضمیناتو غوښتنه، او

4. په پیلني پانگه کې تزریق.

یوځلویښتمه ماده: د پلي کیدو نیټه

دا مقرر د افغانستان بانک د عالي شورا له تصویب وروسته د پلي کیدو وړ ده.

د پیسو وینځلو او ترهگری د تمویل پروړاندې د مسوولیتونو او مخنیوونکو اقداماتو مقرر کتاب (5)

لومړی څپرکی: عمومي حکمونه

لومړۍ ماده: بنسټ (مبناء)

دا مقرر د پیسو وینځلو او له جرمونو څخه د تر لاسه شویو عوایدو د قانون د ۶۹ مادې د حکم پر بنسټ ترتیب او وضع شوی ده.

دویمه ماده: د پلي کولو ساحه

د غیر بانکي ټول مجوز مالي موسسات د دې مقرري د پلېکولو په برخه کې مکلف دي.

دریمه ماده: موخې

(1) د افغانستان بانک له ټولو هغه مالي ادارو څخه چې په لومړۍ ملپانه کې ذکر شوي دي، غوښتنه کوي چې د پیسو وینځلو /

ترهگری تمویل د بالقوه خطرونو د مدیریت لپاره مؤثر هڅونه، مخنیوونکي گامونه، سیستمونه، کنترول او طریقې رامنځته

کړي. هغو مالي جواز لرونکو مؤسسو لپاره چې په افغانستان کې فعالیت تر سره کوي د متناسبو کنترولونو او کړنلارو درلودل

مهم گڼل کېږي ترڅو د هغو مشتریانو په اړه چې دوی سره معاملې او سوداگریزې اړیکې ټینګوي، کافي شناخت ولري. د ټولو

شته او نوو مشتریانو په اړه کافي شناخت د دې کنترول یوه ستره برخه گڼل کېږي. د متناسبو اقداماتو په نشتوالي کې به

مالي مؤسسې د اعتباري، عملیاتي او قانوني خطرونو سره مخ شي چې د پام وړ مالي زیانونو لامل به وگرځي.

(2) د دې مقرري موخه د ترهگرو او مجرمینو د ناوړه گټې اخیستنې پر وړاندې د غیر بانکي مالي مؤسسو ساتنه ده، چې د

اعتبارونو ساتنه او د عملیاتي خطرونو د کمیدو لامل کېږي. د غیر بانکي مالي مؤسسو څخه تمه کېږي چې د پیسو وینځلو او

د ترهگری د تمویل سره د مبارزې په برخه کې په ځانگړې توگه د مالوماتو وړاندې کولو کې خپل کړنې ترسره کړي، چې د

پیسو وینځلو او د ترهگری تمویل کوونکو د څیړنې او قانوني څار لامل شي. په دې توگه، د یووالي او د مالي اداینو سیستم

پیاوړی کېږي او دا د هیواد مالي امنیت سره مرسته کوي.

د دېمقرري موخې په لاندې ډول دي:

1. د مشتريانو د منلو پاليسي لړل چې پکې په واضح ډول مشخص کړي چې کله مشتريديري؛
2. په سمه توگه د خپلومشتريانوپيژندل؛
3. د لويو نغدو او شکمنو معاملو په اړه د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته راپور ورکول؛
4. د سندونو او مالوماتو ساتنه؛
5. د دې مقرري سره سم د دندو د ترسره کولو لپاره د روزل شووکارکوونکو درلودل؛
6. د مشتريانو د معاملو څخه ارزونه او څارنه؛
7. د بنديزونو په ليست کې د مشتريانو د هويتيمالوماتوبياکنته او پرتله کول؛
8. په دې مقررې کې د تنظيم شوي معيارونو پلي کول به د افغانستان بانک لخوا د ساحې څخه بهر د څارنې له لارې د هر اړخيزې څارنې يا مالوماتوشننې له لارې ارزول کيږي.

څلورمه ماده: تعريفونه

(1) د دې مادې د ۲ فقرې له مخې، په دې مقرري کې کارول شوي کلمې او اصطلاحات بايد د پيسو وينځلو او د جرمونو څخه د تر لاسه شوو عوايدو د مخنيوي قانون کې کارول شوي مانا او اصطلاحاتو سره مطابقت ولري. پرته لدې چې په دې مقررې کې بل ډول اړين گڼل شوي وي.

1. **د نظار پلاوی:** د نظار پلاوی په يوه مالي نهاد کې دويم تر ټولو واک لرونکي مرجع ده.
2. **د عامل پلاوی:** پدې کې هغه کارکوونکي شامل دي چې مالي مؤسسو کې گمارل شوي، چې د عامل پلاوي مسؤليتونه پر غاړه لري.
3. **AML/CFT:** د پيسو وينځلو او د ترهگرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې په مانا ده.
4. **CDD:** د مشتريانو د هويت د تثبیت د پروسي په مانا ده.
5. **مشتری:** د حساب يا معاملې په تړاو پکې لاندې کسان شامل دي:
 - (أ) هغه شخص چې په نوم يې يوه معامله، سوداگريزه اړيکه يا د ترتيب حساب عقد يا پرانيستل کيږي
 - (ب) هغه شخص ته چې حساب، حقوق يا د يوې معاملې له امله تعهدات وسپارل شي يا وليږدول شي.
 - (ج) هغه شخص چې د يوه حساب يا سوداگريزې اړيکې د يوې معاملې د اجرا کولو يا کنترولولو قانوني واک لري.
6. **شخص پدې کې حقيقي او حتمي اشخاص شامل دي.**
7. **NBFISD:** د غير بانکي مالي مؤسسو د څارنې لوی آمریت په مانا دی.
8. **فنتراکا (FinTRAC):** د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې د مرکز په مانا دی؛ کوم چې د پيسو وينځلو او د جرمونو څخه تر لاسه شويو عوايدو د مبارزې قانون د ۲۵ مادې سره سم رامنځته شوی.
9. **د لويو نغدي معاملو راپور ورکول:** د ځانگړو معاملو د راپور ورکولو (امانتونو، پيسو ويستلو، ليردونو او تبادلې) په مانا ده چې په دې مقررې کې د يو ټاکلي مبلغ څخه ډير يا مساوي او د نورو اسعارو سره معادل وي؛
10. **د پيسو وينځل:** د پيسو وينځلو او ترهگرۍ د تمویل د مبارزې قانون په ۴ ماده کې تعريف شوی دی.
11. **د ترهگرۍ تمویل:** د ترهگرۍ د تمویل د مبارزې قانون په ۴ ماده کې تعريف شوی دی.

12. **تصفیه کوونکی:** د حقیقي یا حُکمي شخص څخه عبارت دی چې د خپلې شتمنی مالکیت یې د قبالي له لارې یا بل ډول متولی (امانت لرونکي) ته وسپاري.
13. **ناڅاپي معامله:** هغه معامله ده چې د مالي مؤسسې د غیر دایمي مشتري لخوا ترسره کېږي؛ د امانت ایښودونکي مؤسسې په برخه کې، ټولې پیل شوي معاملې چې د مشتريانو لخوا چې په امانت اخیستونکو مؤسسو کې حساب نلري؛ ناڅاپي معاملې گڼل کېږي؛
14. **د امانت ورکوونکي او امانت اخیستونکي اصطلاح** باید د هاگ کنوانسیون د ۲ مادې سره سم چې پر امانتونو پلي کېږي، وپېژندل شي او توضیح او تشریح شي. امانت لرونکی کیدی شي یو مسلکي شخص (د قضائي حوزې پورې مشروط، وکیل یا یو معتمد شرکت) وي، که چیرې هغه ته د سوداګرۍ چارو لپاره پیسې ورکړل شوي وي او یا کیدی شي غیر مسلکي شخص (هغه شخص چې د معاش پرته د کورنۍ په استازیتوب) کار کوي.
15. **ذینفع:** یو حقیقي یا حُکمي شخص چې د لېږدوونکي لخوا د بریښنایي لېږد د پیسو د ترلاسه کوونکي په توګه پېژندل شوی او همدارنګه د "تر لاسه کوونکي" اصطلاح لکه څنګه چې د پیسو وینځلو او د جرمونو څخه تر لاسه شویو عوایدو سره د مبارزې قانون ۳ مادې، ۳ فقرې، ۲ بندګې ورته اشاره شوې.
16. **استوونکی یا سفارش ورکوونکی:** د یو حقیقي یا حُکمي شخص څخه عبارت دی چې، د حساب لرلو یا نه لرلو په صورت کې، یو بانک یا مالي مؤسسې ته د بریښنایي لېږد امر یا سفارش ورکوي.

پنځمه ماده: پالیسي او کړنلاره

- (1) غیر بانکي مالي مؤسسې باید داخلي پالیسي، کړنلارې، سیستمونه، کنترول او د مشتري د منلو پالیسي ولري چې په هغه کې د مشتري د نه منلو شرایط په واضح ډول بیان شوي وي. همدارنګه، دغه مؤسسې باید د افغانستان بانک څارونکي د دې پالیسيو د تطبیق څخه متقاعد کړي.
- (2) د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل ضد داخلي پالیسي، کړنلارې، سیستمونه او کنترول چې د غیر بانکي مالي مؤسسو لخوا چمتو کېږي، باید لاندې اړتیاوې پوره کړي:
1. د مشتريانو، محصولاتو، خدمتونو، جغرافیایي موقعیتونو او تسلیمۍ کانالونو د خطرونو ارزونه، او همدارنګه د معاملو خطرونه؛
 2. د ناڅاپیمشتریانو او سیاسي متبارزو اشخاصو په ګډون د مشتري او انتفاعي مالکینو تثبیت او پېژندنه؛
 3. د بریښنایي پیسو د شرکتونو او اداینیزو مؤسسو د استازو، پلورونکو، شریکانو، توزیع کوونکو په ګډون د مشتريانو تثبیت او پېژندنه؛
 4. د مشتريانو د هویت د تثبیت لپاره د اقداماتو پلي کول؛
 5. د مشتريانو د تثبیت په وخت کې د ترلاسه شوو سندونو او مالوماتو او د معاملو په اړه د مالوماتو ساتل؛
 6. د معاملو څارنه، د غیر معمولي یا شکمنو معاملو پېژندلو د څارنې په شمول؛
 7. د اسعارو د لیلام ټولو معاملو په شمول د لویو نغدو معاملو په اړه د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته راپور ورکول،

8. د شکمنو معاملو په اړه د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته راپور ورکول،
9. ډاډ ترلاسه کول چې داخلي پالیسي، کړنلارې، سیستمونه او داخلي کنټرولر خپلواکې آزمویني او بیاکنټرولنې نیول شوي دي.
10. د پیسو وینځلو او د جرمونو څخه تر لاسه شوو عوایدو د مبارزې قانون او د دې مقررې له پلي کیدو څخه د ډاډ تر لاسه کولو په موخه د قوانینو او مقرراتو د رعایت د برخې د یو مامور ټاکل؛
11. د نوو کارکوونکو لپاره د وړ او مناسبو اشخاصو د شرطونو لوړ معیارونه په پام کې نیولو په اړه ډاډ تر لاسه کول، پدې برخه کې د لوی مدیریت د کارکوونکو لپاره د وړ او مناسبو اشخاصو جلا شرایط او یا هغه دندې چې د پیسو وینځلو یا د ترهگرۍ د تمویل د زیاتو خطرونو سره مخ دي، شامل دي؛
12. د روزنیزو پروگرامونو دایرول او د برحال او نویو گمارل شویو کارکوونکو، د نظار او عامل پلاوي غړو لپاره د دوامداره روزنیزو پروگرامونو چمتو کول.
13. ډېری اقدامات چې د افغانستان بانک او یا د مالي استخباراتو د واحد لخوا وړاندې کېږي.
- (3) پالیسي، کړنلارې، سیستمونه او داخلي کنټرول باید د مالي مؤسسو د عملیاتو پیچلتیا، اندازې، ماهیت، خطرونو سره مطابقت ولري او د مالي ادارې د نظار پلاوي لخوا ومنل شي او په ټولو ماتحت مالي مؤسسو د ونډو د لوی شمېر، د مالي ادارې د داخلي او خارجي نماینده گيو سره مطابقت ولري. مالي بنسټونه باید یو شخص د پیسو وینځلو پر وړاندې د مبارزې مسئول وټاکي، چې د هغه اساسي مسئولیت به د پیسو وینځلو پر وړاندې د مبارزې لپاره د اقداماتو رامینځته کول او پلي کول دي چې په دې مقررې کې شامل دي.
- (4) بل داسې شخص باید و ټاکل شي چې ترڅو د اړوند مدیر (د قوانینو او مقرراتو د رعایت کولو مسئول) لخوا د پیسو وینځلو او ترهگرۍ ضد پالیسي او کړنلارو پلي کول تر ارزونې لاندې ونیسي. په ځانگړې توگه د داخلي کنټرول سیستم، فنټراکا ته د راپورونو وړاندې کول او د ډاډ لپاره ډېری اړوند مسایل. د کنټرول مدیریت په مستقیم ډول د نظار پلاوي ته راپور ورکوي او دا راپور باید (که شتون ولري) د دې مقرراتو د احکامو په پلي کولو کې د پیسو وینځلو پر وړاندې د مبارزې د مدیر د غلطۍ یوه بیلگه ده.

شپږمه ماده: د خطرونو د ارزونې تر سره کول

- (1) غیر بانکي مالي بنسټونه باید د پېژندنې، درک، ارزونې، مدیریت، د پیسو وینځلو د خطرونو د کموالي او د ترهگرۍ د تمویل پروسې درلودونکي وي.
- (2) کله چې غیر بانکي مالي بنسټونه د پیسو وینځلو او د ترهگرۍ د تمویل خطرونه ارزوي، پر نورو مالوماتو سربېره د اړوندو مالوماتو له مخې باید لاندې ټکي په پام کې ونیسي.
1. پېرودونکي (د نورو مالوماتو په مینځ کې، د سوداگرۍ ماهیت، دنده یا مسلک، کړنې او د پېرودونکو اټکل شوي معاملې).
 2. د پېرودونکو د وجوه سرچینه او ماهیت.
 3. خدمتونه او محصولات (هغه خطرونه چې د خدمتونو او محصولاتو له وړاندې کولو څخه رامینځته کېږي).

4. جغرافیایي موقعیتونه (په بهرنیو هیوادونو کې یا هغه کرنې چې پیروونکي یې په هیواد کې دننه ترسره کوي یا د معاملو د پیل کولو او ترسره کولو ځای).
5. د تحویلی وړ کولو چینلونه (هغه خطرونه چې د دې ډول چینلونو څخه رامنځته کېږي کله چې محصولات او خدمتونه وړاندې کوي).

د حساب یا سوداگریزو اړیکو رامنځته کولو هدف

1. د راکړې ورکړې (معاملو) اړوند خطرونه چې د یو پیروونکي لخوا د رامنځته شویو معاملو یا د زېرمو د حجم په شمول ترسره کېږي (انتقالات، تبادلې، جمع کول او اخیستل)، د معاملو تکرار یا د اړیکو موده چې آیا سوداگریزې معاملې د پیروونکي د عادي سوداگری له حد څخه بهر دي یا دا چې د دې معاملې پیل یا سر ته رسول د یوې قضایي حوزې لپاره په لوی خطر کې قرار لري .
 2. غیر بانکي مالي بنسټونه مکلف دي چې د دې مادې سره سم خپل پیروونکي د خطر ارزونې پر اساس په ټیټو ، متوسطو او لوړو کټگوریو طبقه بندي کړي .
 3. د پیسو وینځلو او د غیر بانکي مالي بنسټونو د ترهگری تمویل د لوړو خطرونو په شتون کې د پیسو وینځلو او له جرمونو څخه د ترلاسه شویو عوایدو پر وړاندې د مبارزې قانون د ۱۲ مادې سره سم ، اړ دي چې د پیروونکو د پېژندنې سخت شرایط پلي کړي.
 4. د پیسو وینځلو او ترهگری د تمویل د کم خطر په شتون کې ، غیربانکي مالي بنسټونه اړ دي چې د پیروونکي د پېژندنې عادي شرایط پلي کړي لکه څرنګه چې په دویمه ماده کې ذکر شوي دي، مګر دا په هغوی پورې محدود نه دي.
 5. د پیروونکو د پېژندلو د پروسې د پلي کولو په برخه کې غیر بانکي مالي بنسټونه اړ دي چې پورته ذکر شوي خطرونه په پام کې ونیسي.
 6. غیر بانکي مالي بنسټونه باید د ترسره شویو ارزونو پر بنسټ چې په دې فصل کې ترسره شوي دي د خطر د مدیریت لپاره لاندې تدابیر په پام کې ونیسي.
1. د پیروونکي، د ګټې خاوندانو ، اړوند اشخاصو او معاملو په اړه د اضافي مالوماتو ترلاسه کول.
 2. د پیروونکو او د هغو ی د معاملو د ځانګړنو رامنځته کول. د امکان په صورت کې د پیروونکي ځانګړنې باید د کافي مالوماتو او ذینفع مالکین (ګټه اخیستونکي مالکین که پلي شي) د پیروونکي د ټاکل شوي سوداگری یا مالي ادارې او د پیروونکي پانګې او شتمنی سرچینو په اړه د مالوماتو په شمول کله چې اړین وګڼل شي.
 3. د ټولو پیروونکو په اړه په دوامداره ډول د مالوماتو نوي کول.

4. د نورو اقداماتو ترسره کول کوم چې د افغانستان بانک او یا د فنتراکا (FinTRACA) لخوا ټاکل شوي وي.

اوومه ماده: د پېرودونکو د پېژندنې شرایط

- (1) غیر بانکي مالي بنسټونه چې د افغانستان بانک لخوا جواز لري باید بانکي حسابونه یې پرته له نوم یا په مستعارو او یا په مېهمو نومونو جوړ کړي.
- (2) مالي بنسټونه باید د پېرودونکو د هويت د ثبت لپاره یو سیستم جوړ کړي د دې لپاره چې د پېرودونکي د هر قسم معاملو د ترسره کولو په وخت کې باور ترلاسه کړي.
- (3) مالي بنسټونه اړ دي چې دخپلو گټورو مالکینو په گډون د پېرودونکو د هويت د پوره پېژندنې په اړه باور او اطمینان ترلاسه کړي. د پېرودونکو د هويت د تثبیت او پېژندنې لپاره باید لاندې ټکي په پام کې ونیول شي.
 1. د پېرودونکي سره د سوداگریزې اړیکې د رامنځته کولو څخه د مخه د حساب او بټوي پرانیستل.
 2. د موقتي پېرودونکي لپاره د غیر بانکي مالي مؤسسې لخوا څخه د سوداگریزې معاملېد ترسره کولو دمخه.
 3. د داخلي یا خارجي برنښايي معاملو د ترسره کولو څخه د مخه ، چې د دې مقرري په اوولسمه ماده کې ذکر شوي دي .
 4. هرکله چې د پېرودونکي د پېژندنې په اړه د مخکینیو ترلاسه شویو مالوماتو اخلاص یا کیفیت په باره کې شک شتون ولري.
- (4) په هغه صورت کې چې د پیسو وینځلو او د ترهگری د تمویل په اړه شک شتون ولري.
 1. غیر بانکي مالي بنسټونه اړ دي چې د پېرودونکو د پېژندنې په اړه لاندې گامونه پورته کړي:
 1. د پېرودونکو د هويت تثبیت او پېژندنه او د سندونو په کارولو سره د گټه اخیستونکي مالکین ، د آزادو او اعتبار لرونکو مطبوعاتي سرچینو مالومات.
 2. د دریم شخص د هويت تثبیت او پېژندنه چې د پېرودونکي په استازیتوب عمل کوي.
 3. د یادې سوداگریزې اړیکې هدف او ماهیت سره سم مالومات درک او ترلاسه کوي.
 4. د امکان په صورت کې د پېرودونکو د مالیې ورکولو د فورم شمېره او صورت حساب پیدا کول، سر بېره پر دې د حکمي اشخاصو ، پلټل شوی مالي صورت حساب سره یې له توضیحاتو ، لکه څنګه چې د افغانستان بانک یا بل حقوقی بنسټ لخوا مشخص شوی وي .
 5. د سوداگریزو اړیکو دوامداره څارنه او د ترسره شویو معاملو بیا کتنه، د دې لپاره چې ډاډ ترلاسه شي آیا دا معاملې د پېرودونکي د مالوماتو، سوداگریزو کړنو، د خطر ځانګړتیاوې او حتی د اړتیا په وخت کې د پېرودونکي د پانګې سرچینې سره مطابقت لري که نه؟
 6. د سندونو ثبتول او د حکمي اشخاصو د مالکیت او کنترول جوړښت په اړه بشپړ پوهاوی.
- (5) د هغو پېرودونکو په اړه چې حقيقي اشخاص وي، مالي بنسټونه اړ دي چې هويت پېژندنې لپاره یې لکه څنګه چې د دې مادې په دویمه ملپانه کې ذکر شوي دي، له آزادو او اعتباري سرچینو څخه د سند په شکل مالومات ترلاسه او تثبیت کړي.
- (6) د هغو پېرودونکو لپاره چې حکمي اشخاص یا حقوقی ادارې وي، مالي بنسټونه اړ دي چې پېرودونکي او گټه اخیستونکي د سوداګرۍ د ماهیت او د دوی د مالکیت او کنترول جوړښت سره وپېژني. مالي بنسټونه باید د پورته ذکر شویو حقوقی او

- حکمي اشخاصو لخوا اړين مالومات د معتبرو او آزادو سرچينو څخه د سندونو له لارې ترلاسه او تثبيت کړي لکه څنگه چې د دې مقرري په دويمه فقره کې ذکر شوي، په هغه صورت کې چې موضوع اړوند وي، د حقيقي پېرودونکو د هويت پېژندلو اړتياوې د حکمي يا حقوقي پېرودونکو لپاره هم د پلي کېدو وړ دي. په دې مقررې کې را منځته شوې کړنلارې د حقيقي اشخاصو د هويت د تثبيت او پېژندنې په اړه پر گټه اخيستونکو او حکمي اشخاصو يو ډول د پلي کېدو وړ دي.
- (7) غيربانکي مالي بنسټونه اړ دي چې د لنډ مهاله (موقتي) پېرودونکو په گډون د ټولو پېرودونکو د جرمو لېست د سافټوېر له لارې پلي کړي.
- (8) غير بانکي مالي بنسټونه بايد تصديق کړي چې آيا يو حقيقي شخص په بنکاره ډول د حکمي يا کومې بلې حقوقي ادارې پر ځای د معاملو د ترسره کولو اراده لري که نه؟
- (9) د حکمي اشخاصو په برخه کې لږ تر لږه بايد لاندې مالومات جمع شي.
1. نوم، حقوقي جوړښت او د حکمي اشخاصو د ثبوت شتون.
 2. د حکمي شخص د سوداگرۍ اصلي موقعيت.
 3. د حساب پرانيستلو او د هغو کسانو د هويت د تثبيت لپاره چې د حساب پرانيستلو واک لري د نظار پلاوي تصويباو د اړوندو اشخاصو نومونه چې د لوی مدیریت مقام لري.
 4. د حکمي شخص ثبت او د پستي پته.
 5. د سوداگرۍ ماهيت او هدف .
 6. د گټه اخيستونکو هويت
- (10) د پېرودونکو د پېژندنې د تثبيت او مرستندويه داسې سندونه چې د لوستلو وړ وي ، په حقيقي او حکمي ډول بايد دواړه وساتل شي، د سندونو د کافي په هره پاڼه کې بايد د پېرودونکي لاسليک او يا د گوتې نشاني واخيستل شي .
- (11) د افغانستان بانک به د مالي بنسټونو د پېرودونکو لپاره د لا ښه پېژندلو او د تائيد د اړتياو په اړه لازمي لارښوونې چمتو کړي چې د هغې پيروي کولو ته اړ دي .

اتممه ماده: د حقوقي شخص د پېژندلو شرايط

- (1) په حساب کې د ساتل شوي مقدار پراساس لاندې مالومات اړين دي يا د معاملي (زاكړې وركړې) اندازه طبقه بندي كيږي. په هر ټاکلي حد کې شرايط زياتوالی کولای شي. د مثال په ډول د مخکيني ټاکل شوي حد شرايط ، سربيره پردې، د نوي حد شرايط بايد په پام کې ونيول شي .

شرايط	زيات نه زيات (افغانۍ)	لږ تر لږه (افغانۍ)
نوم، پته، دنده او د اړيکې شمېره	250000	0
د پېژندنې کارت	500000	250001
د پېژندپانې کافي/پاسپورت، د عايد سرچينه او د معاملي هدف	1000000	500001
مل (مرستندويه) سندونه	3000000	1000001

د گټورو مالکینو پیژندل	---	3000001

- (2) د حقیقي اشخاصو لپاره د پېرودونکو د پېژندنې د شرایطو جدول د دې مقررې په ۴ مه شمېره کې خلاصه شوی دی.
- (3) د معاملي د هدف او د وجوه د سرچینې لپاره مل (مرستندویه) سندونه لکه د دندې آی ډي کارټ، بانکي صورت حساب، د دندې قرارداد، بل او آوېز، د جايداد قباله، د معاملاتو د لارښوونې د دفتر سند، جواز او اساسنامه (په هغه صورت کې چې عايد له سوداگريز شرکت څخه وي او نور ډېری داسې سندونه چې د وجوه سرچينه او د معاملي هدف ثابت کړي.

نهمه ماده: د حکمي شخص د پېرودونکي (مستري) د پېژندنې شرایط

- (1) په حساب کې د ساتل شوي مقدار پراساس لاندې مالومات اړين دي يا د معاملي (راکړې ورکړې) اندازه طبقه بندي کېږي. په هر ټاکلي حد کې شرایط زیاتوالی کولای شي. د مثال په ډول د مخکیني ټاکل شوي حد شرایط، سربيره پردې، د نوي حد شرایط باید په پام کې ونیول شي.

شرایط	حد اکثر (افغانی)	لږ تر لږه (افغانی)
نوم، پته، د اړیکې شمېره، د شرکت د واک لرونکي استازي د پېژندنې مالومات	250000	0
د شرکت اعتبار لرونکی جواز	500000	250001
د عايد د سرچینې په اړه مالومات، معاملي هدف، د شرکت د واک لرونکي استازي د پېژندنې د کارت کاپي	1000000	500001
د معاملي مل (مرستندویه) سندونه	3000000	1000001
د گټورو مالکینو پیژندنه او د اساس نامې اخیستل	---	3000001

- (2) د حکمي اشخاصو لپاره د پېرودونکو د پېژندنې د شرایطو جدول د دې مقررې په ۴ مه شمېره کې خلاصه شوی دی.
- (3) د معاملي د هدف او د وجوه د سرچینې لپاره مل (مرستندویه) سندونه لکه: بانکي صورت حساب، قراردادونه، بل او آوېز، د جايداد قباله، د معاملاتو د لارښوونې د دفتر سند او نور ډېری داسې سندونه چې د وجوه سرچينه او د معاملي هدف ثابت کړي.

لسمه ماده: د برېښنايي پیسو د ادارو په معاملو کې د پېرودونکو (مستریانو) د پېژندلو شرایط

- (1) د برېښنايي پیسو ادارې اړې دي چې د پېرودونکو، توزیع کوونکو، عمومي نماینده، پلورونکو او د هغو شریکانو چې په دریمه ماده کې ذکر شوي دي د هويت تثبیت او تشخیص وکړي.
- (2) د هغو شرکتونو د برېښنايي پیسو د بیلانس محدودیت چې د موبایل له لارې خدمات وړاندې کوي، په خپلو معاملو کې باید لاندې محدودیتونه په پام کې ونیسي.

له ادارې څخه	ادارې ته	په هره معامله کې حد اکثر	په ورځ کې د معاملو شمېر
سوداگريز شرکت	سوداگريز شرکت	پرتله له محدودیته	پرتله له محدودیته
سوداگريز شرکت	پېرودونکی	پرتله له محدودیته	پرتله له محدودیته

پېرودونکی	پېرودونکی	۵۰،۰۰۰	۲۰ معاملي
پېرودونکی	سوداگريز شرکت	پرتله له محدوديته	۲۰ معاملي
د ملگرو ملتونو د ادارې دفترونه	پېرودونکي	۲۵۰،۰۰۰	يوه معامله
دولتي ادارې	پېرودونکی	۵۰۰،۰۰۰	يوه معامله
پېرودونکی	ذینفع اشخاص	۱۰۰،۰۰۰	۱۰ معاملي

نوټ: له پېرودونکي سره د پېرودونکي معامله د P2P (Peer to Peer) په نوم يادېږي. په هغه صورت کې چې د معاملو (د راکړې وړکړې) مجموعه له هغه مقدار څخه زياته وي چې د دې مقرري په اتمه انهمه ماده مشخص شوې ده. په دې صورت کې چې د پېرودونکي د پېژندلو معيارونه په موادو کې مشخص شوي، د پلي کېدو وړ دي.

(3) د افغانستان بانک د اړتيا پر اساس دا معيارونه (ټاکلی حد) د مهال او خپلو لارښوونو په پام کې نيولو سره د رسمي متحدالمال مکتوبونو له لارې تعديليوي.

(4) د هغو غير انتفاعي/غير دولتي مؤسسو لېست چې د ملگرو ملتونو د ادارو د استازي په توگه بشري مرستې ترسره کوي، بايد د ملگرو ملتونو د ادارو لخوا مشخص او د برېښنايي پيسو له مؤسسو او د افغانستان بانک سره شريک شي.

(5) د هغو کسانو لېست چې نقدي بشردوستانه مرستو ته اړتيا لري، د برېښنايي پيسو اړوند مؤسسو سره له شريکولو څخه مخکې، د نورو پړاوونو ترسره کولو لپاره د ملگرو ملتونو د ادارې لخوا ټاپه او منل کېږي.

(6) د پېرودونکي د پېژندنې عادي شرايط لاندې ټکې په ځان کې رانغاړي

(7) هر ډول د هويت کارت چې د دولتي ادارو لخوا په ځانگړې توگه د کارت لرونکي لپاره صادر شوی وي

(8) هر ډول د هويت کارت چې د ملگرو ملتونو د ادارو لخوا چې د پېرودونکي د هويت څرگندوی وي.

(9) که نه نو، دا د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ تمويل پر وړاندې د مبارزې اړوندو مقرري خلاف دی.

(10) د افغانستان بانک کولای شي چې دا ټاکلي پيسې وخت پر وخت د متحدالمال مکتوبونو له لارې، په خپلواک ډول تعديل او تصحيح کړي.

(11) د پېرودونکي د هويت تثبيت او تشخيص، همدارنگه د برق بل او د گذر د و کيل يا د اړوند ولسوالۍ د شورا لخوا تائيد او تصديق وي.

(12) ښځينه وو لپاره يوازې تذکره (پېژندپاڼه) يا د هويت پېژندنې کارت د قبول وړ وي.

(13) د عادي پېرودونکي د پېژندنې شرايط د هغو معاملو لپاره چې له ۳۰۰،۰۰۰ افغانينو څخه کمې يا د نورو اړينو اسعارو سره مساوي.

(14) د برېښنايي پيسو ادارې اړې ترڅو د پېرودونکي معاملي د گټه اخیستونکي شخص سره د پېرودونکي پېژندنې شرايط په دقت سره څارلي دي.

يوولسمه ماده: د واقعي مالکينو د هويت تثبيت

(1) غير بانکي مالي مؤسسې اړې دي چې د دې لپاره کوټلي او مناسب گامونه پورته کړي تر څو دا معلوم کړي چې آیا پېرودونکی له ځان څخه استازيتوب کوي او که له يو يا له يوه څخه د ډېرو واقعي مالکينو څخه استازيتوب کوي. په هغه

صورت کې چې غیر بانکي مالي ادارې دا معلومه کړي چې پېرودونکی له نماینده گۍ سره د واقعي مالکینو په استازیتوب معامله کوي. غیر بانکي مالي اداره باید د واقعي مالکینو د هويت د تثبیت او تشخیص لپاره له معتبرو سرچینو څخه په لاس راوړي، لکه څنگه چې غیر بانکي مالي ادارې د گټه اخیستونکو مالکینو د هويت د تثبیت څخه باور ترلاسه کوي. پورته ذکر شوي مالومات باید په هغو شرایطو برابر وي لکه څنگه چې د دې مقرري په لومړۍ ملپانه کې ذکر شوي دي.

(2) لاندې سندونه د ذینفع مالک هويت ثابتوي

1. تذکره (پېژندپاڼه) یا پاسپورت

2. اساسنامه

3. د دندې د هويت کارت

(3) د هغو پېرودونکو لپاره چې حکمي اشخاص یا حقوقي اداره وي، غیر بانکي مالي بنسټونه باید د پېرودونکي د کنټرول جوړښت او د مالکیت د پېژندنې په موخه د حقيقي شخص په گډون لکه څنگه چې لاندې ذکر شوي دي مناسب اقدامات په پام کې ونيسي .

1. ذکر شويو حقوقي ادارو ته په کتو سره ، د حقيقي شخص د هويت تثبیت صورت نيسي .

الف. په مستقیم یا غیر مستقیم ډول د حکمي ادارې د ۱۰ سلنه څخه زیات کنټرول کوونکي یا مالک وي .

ب. د ذکر شوې حکمي ادارې د مدیریت مسئولیت په غاړه ولري .

ت. حکمي اداره د ډېری نورو لارو څخه کنټرول کړي .

2. د حکمي ادارې په اړه ، له تصفیه کوونکي، باوري، سرپرست، ذینفع یا نور داسې اشخاصو چې د ورته حالت لرونکي وي د هويت تثبیت یې باید وشي .

دوولسمه ماده: سیاسي متبارز اشخاص

غیر بانکي مالي ادارې باید د گټه اخیستونکي یا پېرودونکي د تشخیص لپاره چې سیاسي متبارز اشخاص دي د خطراتو د مدیریت مناسب سیستم رامنځته کړي، ذکر شوې ادارې باید د خپلو پېرودونکو د پاملرنې لپاره لاندې اضافي اقدامات وکړي؛

1. د داسې اشخاصو یا د دوی د گټه اخیستونکو مالکینو سره د سوداگرۍ د اړیکو رامنځته کولو یا دوام ورکولو دمخه د عامل پلاوي منظوري ترلاسه کول .

2. د متبارزو اشخاصو لپاره د دندې هويت کارت اړین سند دی .

3. د پېرودونکو او د گټه اخیستونکو مالکینو د شتمنیو او پانگې د سرچینې پېژندلو لپاره مناسب اقدامات وکړي چې د سیاسي متبارزو اشخاصو په توگه پېژندل شوي دي .

4. په سوداگریزو اړیکو باندې د ارزونې زیات اقدامات

5. د کړنلارو پلي کول، د دې لپاره چې معلوم شي چې آیا یو پېرودونکی یا گټه اخیستونکی، سیاسي متبارز شخص دی که نه؟ چې لاندې ټکي پکې شامل دي .

1. د پېرودونکي یا گټه اخیستونکي پورې د اړوندو مالوماتو پلټنه .

2. د پېرودونکي يا گټه اخیستونکي په باره کې د هرې معتبرې سرچینې څخه شته مالوماتو ته لاسرسی او بیا کتنه.
3. د سیاسي مبارزو اسخاصو د برېښنایي سوداګرۍ د مالوماتو بانک ته لاسرسی او بیا کتنه، که چېرې موجود وي.
4. که چېرې موجود وي، د سیاسي مبارزو اسخاصو په اړه د فنټراکا غیر محرمو مالوماتو ته لاسرسی او بیا کتنه، چې باید د مالوماتو یوازینی سرچینه نه وي.

دیارلسمه ماده: د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل په برخه کې د پېرودونکو د هويت د تثبیت او تشخیص خطر ارزولو لپاره جدي اقدامات

- (1) غیر بانکي مالي ادارې باید د ټولو پېچلو او د لویو غیر معمولو معاملاتو هدف او سوابق او همدارنګه د دې ډول معاملاتو د پېرودونکي شخص څخه د ډېرو مالوماتو د پلټنې په ګډون چې ځانګړې حقوقي یا اقتصادي هدف ونه لري، و ارزوي. په هغو مالوماتو کې چې تر لاسه کېږي د ترسره شوې معاملې د ماهیت یا لامل په اړه مالومات شامل دي.
- (2) په هغه صورت کې چې د ترهګرۍ د تمویل یا د پیسو وینځلو خطر زیات وي، غیر بانکي مالي ادارې د پېژندل شویو خطرونو په پام کې نیولو سره د پېرودونکو د لا زیاتو پېژندلو لپاره جدي اقدامات وکړي. په ځانګړې توګه، دا بنسټونه باید د سوداګریزو اړیکو د څارنې ماهیت او کچه زیاته کړي، ځکه چې دا ډول معاملې یا کړنې غیر معمول یا شکمن وي.
- (3) د پېرودونکو د هويت د تثبیت لپاره جدي اقداماتو کې چې د لوړ خطر لرونکو سوداګریزو اړیکو باندې د پلي کېدو وړ دي، لاندې موارد پکې شامل دي (خو په هغې پورې محدود نه دي).
 1. د پېرودونکي په اړه د اضافي مالوماتو تر لاسه کول لکه (د پېرودونکي دنده، د شتمنی حجم او نور مالومات چې د پېرودونکي په اړه شتون ولري) او د گټه اخیستونکو مالکینو او د پېرودونکي د پېژندنې په اړه په دوامدار ډول د مالوماتو نوي کول.
 2. د سوداګریزو اړیکو د مخه ټاکل شوي ماهیت په اړه اضافي مالومات ترلاسه کول.
 3. د پېرودونکي د شتمنی سرچینه یا یې د پانګې په مورد د مالوماتو تر لاسه کول.
 4. د ترسره شویو معاملو یا له مخکې ټاکل شویو معاملو د دلیلونو په اړه د مالوماتو ترلاسه کول.
 5. د سوداګریزو اړیکو د پیل یا دوام لپاره د عامل پلاوي منظوري ترلاسه کول.
 6. د کنټرول د شمیر او وخت په زیاتوالي سره د سوداګریزو اړیکو نورې څارنې ترسره شوي او د معاملې د هغې نمونې غوره کول چې زیاتې څارنې ته اړتیا لري.
- (4) د لوړ خطر لرونکو پېرودونکو د هويت د تثبیت لپاره جدي اقدامات، د پېرودونکي د هويت د تثبیت د پروسې په هره مرحله کې او باید په دوامداره توګه په پام کې ونیول شي.
- (5) له حقیقي شخص سره د سوداګریزو اړیکو لپاره چې فزیکي موجودیت ونه لري د پېرودونکي د پېژندنې د سختو شرایطو د پلي کېدو کړنلارې په لاندې ډول دي
 1. د اړوندو قوانینو او مقرراتو سره سم د سندونو پلي کول.
 2. د اضافي سندونو ترلاسه کول او په خپلواکه توګه د تایید او تثبیت لپاره شرایط چمتو کول یا د پېرودونکي سره اړیکه/راجع کول.

څوارلسمه ماده: د پيسو وينځلو د خطرونو او د ترهگرۍ د تمويل نورماله ارزونه (Simplified CDD ML and TF Risks)

- (1) غير بانكي مالي بنسټونه كولاى شي چې د پېرودونكي د سوداگريزو اړيكو د خطرونو مستنده ارزونه ترسره او د پېرودونكو د لازياتې پېژندنې لپاره د لنډو اقداماتو كړنلاره پلي كړي.
- (2) د پېرودونكي پېژندنې ساده شرايط د مالي ادارو لخوا د تحليل پراساس د معاملو لپاره پلي كېږي.
- (3) دا عمومي قاعده ده چې پېرودونكي اړ دي تر څو لکه څنگه چې په دې مقررې كې ياد شوي دي، د پېرودونكي د هويت د تثبيت ټول اقدامات په ځان منل دي. په ځانگړو حالاتو كې چې د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ د تمويل خطر د مالي ادارې لخوا كم ټاكل شوى وي. د پېرودونكي يا گټه اخيستونكي د هويت د تثبيت په اړه مالومات ټولو ته د لاس رسې وړ وي او يا كله چې په دولتي سيستم كې سمه بياكتنه او كنترول شتون ولريد پېرودونكي د هويت د تثبيت لپاره له ساده اقداماتو څخه استفاده كېږي.
- (4) غير بانكي مالي ادارې نشي كولاى چې په هغو مواردو چې د ترهگرۍ د تمويل او د پيسو مينځلو په برخه كې شكمن وي او يا هغه وخت چې پېرودونكي سوداگريزه اړيكه له هغو هيوادونو سره چې د دې مقررې په دويمه مليانه كې ذكر شوي دي، ولري، د پېرودونكي د هويت د تثبيت لپاره ساده اقدامات عملي كړي.
- (5) كه اړتيا وي، غير بانكي مالي بنسټونه بايد خطرونه و ارزوي، د پېرودونكي د پېژندنې د تثبيت لپاره د اقداماتو ساده ميتود پلي كړي او د خطر ارزونې پروسې سندونه او كړنلارې د افغانستان بانك ته چمتو كړي.
- (6) د پېرودونكو د هويت د تثبيت په اړه د ساده ممكنه اقداماتو او د خطر د ټيټې درجې د تشخيص په حال كې لاندې ټكي شامل دي. خو ورپورې محدود نه دي.
 1. د پېرودونكي د پېژندنې د تثبيت د بيا تکرار کمول.
 2. د څارنې د درجې او د معاملو د پرلپسې بيا کتنې کمول.

پنځلسمه ماده: د پېرودونكو د مالوماتو لپاره اضافي شرايط

- (1) غير بانكي مالي مؤسسې اړې دي چې د خپلو سوداگريزو اړيكو په اوږدو كې د پېرودونكو او انتفاعي مالکينو مالومات راټول او وساتي. د پېرودونكو د هويت د تثبيت پروسې كې چې كوم مالومات يا خبرتياوې راټولېږي بايد نوې شي او موجود همدا راز په دوامداره توگه او په مناسب وخت كې لکه څنگه چې د مالي مؤسسې لخوا ټاكل شوي دي، بياكتنه تر سره شي. غير بانكي مالي مؤسسې اړې دي چې د خپلو سوداگريزو اړيكو په اوږدو كې د پېرودونكو او انتفاعي مالکينو په اړه مالومات راټول او ساتي. د بېلگې په توگه كله چې:
 1. يوه مهمه معامله تر سره كېږي.
 2. د يوې معاملې د پيل په طريقه او يا د يو حساب د عملياتو په طريقه كې مادي غير معمول بدلون رامنځته شي چې د عادي كړنلارو سره توپير ولري.
 3. د غير بانكي مالي مؤسسې سره د پېرودونكو په اړه مالومات كافي ندي لکه څنگه چې دا مؤسسې نشي كولاى چې د سوداگريزو اړيكو يا معاملو په ماهيت پوه شي چې ترسره كېږي.

(2) د پیسو مینځلو او د جرمونو څخه تر لاسه شوو عوایدو د مبارزې د قانون پر 12 مادې سربېره که چېرې اشخاص حقوقي وي، غیر بانکي مالي مؤسسې دې چې لهلاندې مواردو څخه ډاډ ترلاسه کړي:

1. د جواز ورکولو او ثبت سندونه او مدارک چې په شرکت یا سوداګرۍ پورې اړه لري د سوداګریزو اړیکو په اوردو کې برحاله وي او د اعتباري پاتې شوي وي.

2. د امکان په صورت کې د پېرودونکو وروستي مالي صورت حساب ته لاسرسی وي.

3. د پېرودونکو لخوا ترسره شوې ټولې معاملې باید حمایوي سندونه ولري لکه د توکو د ارزښت د تایید په اړه د ګمرکونو تصدیق.

4. ټولې معاملې چې له ۱،۰۰۰،۰۰۰ افغانیو څخه ډېر یا په نورو اسعارو د هغې معادل چې د پېرودونکي لخوا اجرا کېږي باید حمایوي سندونه ولري چې د عاید سرچینه او د معاملېموخه په ګوته کړي.

5. د امانتونو په شمول ټولې معاملې چې د پېرودونکي لخوا اجرا کېږي، باید حمایوي سندونه ولري چې د وجوه سرچینه او د معاملېموخه او نور اړین حمایوي سندونه په ګوته کړي.

(3) غیر بانکي مالي مؤسسې د دې مقرري د پېرودونکو د هويت د تثبیت شرایطو ته په کتو شته پېرودونکو ته د اهمیت او خطر پراساس پلې کړي.

(4) د حساب پرانیستلو / د پېرودونکو د پیژندنې فورمې (KYC) باید د غیر بانکي مالي مؤسسو لخوا چمتو او د پېرودونکي لخوا د هیواد په یوه ملي ژبه ډکه شي.

(5) د دې مادې پر نورو بندونو سربېره بانکونه، غیر بانکي مالي مؤسسې او د کوچنیو پوړونو مؤسسې باید لږترلږه په کال کې یو ځل د هر پېرودونکي د پیژندنې فورمې (KYC) نوې او اډېپټ کړي.

(6) بانکونه، غیر بانکي مالي مؤسسې او د کوچنیو پوړونو مؤسسې باید د حساب پرانیستلو / سوداګریزو اړیکو رامنځته کولو او د پېرودونکو د معاملو د پراوونو په اوردو کې د خپلو پېرودونکو د هويت د بندیزونو نوملړ سره پلې کړي. غیر بانکي مالي مؤسسې باید له دې څخه ډاډ تر لاسه کړي چې شخصي حسابونه د سوداګریزو موخو لپاره نه کارول کېږي که چېرې داسې پېښې ولیدل شي نو باید سمدلاسه د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته راپور ورکړل شي.

(7) ټولې مالي مؤسسې باید د پېرودونکو د پیژندنې سندونه راټول او وساتي او په دوامداره توګه یې نوي یا اډېپټ کړي.

شپاړلسمه ماده: د پېرودونکوله معاملو څخه دوامداره څارنه

(1) غیر بانکي مالي مؤسسې باید د معاملو او د پېرودونکو اړیکو د دوامداره څارنې لپاره یو اتومات سیستم پلې کړي چې باید پکې د پېرودونکو د معاملو په احتیاط سره بیاکننه شامله وي ترڅو ډاډ ترلاسه شي چې دوی د مالي مؤسسو د پخوانیو پېرودونکو مالوماتو او د خطر پروفایل پر بنسټ ترسره کېږي. دا د پېرودونکو د پانګې او شتمنۍ سرچینه ده چې پکې د لېږد محدودیتونه، مقدارونه، حجم او د مخکې ټاکل شوي لېږد ډولونه شامل دي.

(2) غیر بانکي مالي مؤسسې باید د پېرودونکو د حساب فعالیت په دوامداره توګه وڅېړي ترڅو د شکمنو معاملو توپیرونکي لیکي روښانه کړي.

اولسمه ماده: له پېرودونکوسره د اړیکو پای ته رسول

- (1) که چېرې غیر بانکي مالي مؤسسې نشي کولای د اوسنیو پېرودونکو د هويت د تثبيت شرایط پوره کړي چې ورسره په اړیکه کې شي او د دې مقرري له تصویب څخه دمخه رامنځته شوي وي د پاملرنې په شمول د مادیت او خطر پر بنسټ پدې حالت کې د پېرودونکي سره خپلې اړیکې پرې کوي او په دې اړه فنتراکا ته راپور ورکوي.
- (2) کله چې مالي مؤسسه ونشي کولای چې د پېرودونکو او انتفاعي مالکینو هويت تثبيت کړي، په دې حالت کې نوموړې مؤسسه باید د حساب پرانیستلو یا سوداگری پیلولو یا د اړوند پېرودونکي سره د معامله کولو څخه ډډه وکړي. په دې حالت کې مالي مؤسسه باید دا موضوع فنتراکا ته د شکمنې معاملې په توګه ور وپېژني.

اتلسمه ماده: په دریمګري شخص باندې تکیه کول

- (1) که چېرې لاندې موارد پوره شي نو غیر بانکي مالي مؤسسې کولای شي په دریمګريو اشخاصو تکیه وکړي ترڅو د منځګري په توګه پدې مقرر کې د پېرودونکو د هويت د تثبيت شرایط اجرا کړي:
 1. د دریمګريو اشخاصو د کنټرول، څارنې او ارزونې په برخه کې مالي مؤسسې د پېرودونکو د هويت د تثبيت او د سندونو د ثبت او ساتلو له شرایطو سره سم د اقداماتو څخه ډاډ ترلاسه کړي.
 2. مالي مؤسسې کولای شي سملاسي د پېرودونکو د هويتپېژندلو لپاره اړین مالومات ترلاسه کړي.
 3. مالي مؤسسې باید ډاډ ترلاسه کړي چې د پېرودونکو د هويت د تثبيت سندونو کاپي او د پېرودونکيد هويت د تثبيت اقداماتو پورې اړوند نورو سندونو دریم شخص لخوا بې له کوم ځنډ څخه د دوی د غوښتنې سره سم دوی ته وسپاري.
- (2) د دریم شخص سره د اړیکو رامنځته کولو دمخه، مالي مؤسسې باید په هغه هیواد کې د پیسو مینځلو او د ترهګری د تمویل سره تړلي خطرونه په پام کې ونیسي چېرې چې دریمګري اوسېږي.
- (3) د پېرودونکي د هويت د تائید او پېژندلو وروستی مسؤلیت د مالي مؤسسې سره دی چې په دریم شخص تکیه کوي.

نولسمه ماده: د برېښنايي لېږدونو پالیسي او کړنلارې

- (1) هغه غیر بانکي مالي مؤسسې چې په بهر کې په برېښنايي لېږدونو کې ښکېلې دي باید د لېږد پرمهال د برېښنايي لېږدونکي او د هغې د انتفاعي مالک دقیق مالومات د اړوندو مالوماتو سره ذکر کړي او ډاډ ترلاسه کړي چې دا مالومات په راتلونکو لېږدونو کې هم د لاسرسی وړ دي. په برېښنايي لېږدونو کې اړین مالومات تل باید د لاندې مواردو لرونکي وي:
 1. د لېږدونکي نوم، پته او بشپړ مالومات.
 2. د تر لاسه کوونکي نوم، پته او بشپړ مالومات.
 3. د معاملې د نېټې په شمول، اندازه، د اسعارو ډول او د معاملې موخه.
 4. د معاملې د دواړو خواوو د زېږندنې نېټه.
 5. د لېږدونکي د حساب شمېره که چېرې نوموړی حساب د لېږد د پروسې په اوږدو کې کارول شوی وي او د ځانګړي لېږد د شمېرې حساب د نشتون په صورت کې چې د هغې په واسطه وکولای شي لېږد وڅاري.
 6. د لېږدونکي پته، د پېرودونکي پېژند پاڼه یا د زېږندنې نېټه او ځای.
 7. د معاملې نېټه.

8. د تبادلې د نرخ کارول.
9. فیس او یا کمیشن.
10. د ترلاسه کونکي نوم او پته او د هغه د حساب شمېره یا د هغه د ځانګړې بېژندنې سند شمېره که چېرې یاد شوی حساب یا د بېژندنې د سند شمېره د لېږد پروسې په اوږدو کې کارول شوې وي.
- (2) که چېرې د صرافانو او د پولې خدمتونو له وړاندې کوونکوسره پېرودونکي حقيقي شخص وي او د معاملېکچه له 500,000 افغانیو څخه زیاته یا په نورو اسعارو د هغې معادل وي یا که چېرې پېرودونکي حکمیشخص وي او د معاملېکچه له 1,000,000 افغانیو څخه زیاته او یا په نورو اسعارو د هغې معادل وي په دې حالت کې پېرودونکي باید معتبرحمایوي سندونه چمتو کړي.
- (3) غیر بانکي مالي مؤسسې باید د حقيقي او حکمي اشخاصو لپاره د معاملې هدف سره سم اړین حمایوي سندونه ترلاسه کړي.
- (4) که چېرې مالي مؤسسه د داسې شرایطو سره سم عمل ونه کړیو برېښنايي لېږدونې دې نه ترسره کوي او د شکمنو لېږدونو یو راپور به (فنتراکا ته استوي).
- (5) د داخلي برېښنايي لېږد لپاره (د ډېټاکارت یا کرډیت کارت لخوا ترسره شویومعاملو په شمول) لېږدوونکي اداره باید له لاندې مواردو څخه برخمنه وي.
1. د لېږدوونکي بشپړ مالومات په پیغام یا د ورکړې په فورمه کې کوم چې د برېښنايي لېږد سره ضمیمه ده.
 2. یوازې د لېږدوونکي د حساب شمېره او د حساب د شمېرې په نه شتون کې د معاملې د لېږد ځانګړې شمېره چې په پیغام یا د ورکړې فورمه کې درج وي.
- (6) مالي وسسې باید د غیر معمولو برېښنايي لېږدونو بڼه بندي د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل خطر د نهلورولو څخه ډاډ ترلاسه کړي.
- (7) د بهرنیو برېښنايي لېږدونو په مواردو کې هغه مالي مؤسسې چې د ورکړې لپاره د منځګړې بڼې سلسله کاروي باید د لېږدوونکي او ذینفع په اړه د مالوماتو په ګډون د برېښنايي لېږد بشپړمالومات وساتي.
- (8) د تخنیکي محدودیتونو د شتون په صورت کې چې له هیواده بهر په برېښنايي لېږد کې د لېږدوونکي او ترلاسه کوونکي مالوماتو د لېږد مخه نیسي د داخلي برېښنايي لېږد اړوندو مالوماتو سره د پاتې کېدو څخه مخنیوی کوي. منځګړې مالي مؤسسه باید د سپارښت کوونکي مالي مؤسسې یا نورو منځګړو مؤسسو څخه ترلاسه شوي سندونه لږ تر لږه د 5 کلونو لپاره وساتي.
- (9) غیر بانکي مالي مؤسسې باید د خطر پر بنسټ اغیزمنې کړنلارې د لاندې مواردو د ټاکلو لپاره ولري:
1. د پیسو برېښنايي لېږد باید کوم مهال چې د لېږدوونکي یا ذینفع شخص په اړه د اړینو مالوماتو د شرایطو د نه شتون له امله اجرا، رد او وځنډول شي باید یا فنتراکا (FinTRACA) ته یې راپور ورکړل شي.
 2. د کړنو مناسب تعقیب چې پکې د سوداګریزو اړیکو محدودول یا فسخ کول شامل دي.
- (10) د برېښنايي لېږدونو لپاره که چېرې د ذینفع اشخاصو څخه دمخه تصدیق اخیستل شوی نه وي، ذینفع مالي مؤسسه باید د ذینفع شخص هويت تصدیق کړي او دا مالومات د دې مقرري د اسنادو د ساتلو له شرایطو سره سم وساتي.

شلمه ماده: د شکمنو معاملو د راپور ورکولو شرایط

- (1) مالي مؤسسې اړې دي چې په لنډ ممکنه وخت کې دا کار وکړي مگر د شکمنې معاملې يا له هڅه کولو څخه وروسته د ۳ کاري ورځو څخه زيات نه وي، پرته له دې چې د هغې ارزښت په پام کې ونیول شي چې د جرمونو څخه د تر لاسه شویو عوایدو يا د اړونده پانګې د پیسو وینځلو يا د ترهګرۍ د تمویل هدف لپاره یې کاروي باید فنتراکا ته راپور ورکړي.
- (2) غیر بانکي مالي مؤسسې اړې دي چې د شکمنو معاملو جزئیات په هغه فورمه کې چې د فنتراکا په لارښوود کې ځانګړی شوي دي راپور کړي.
- (3) د پېرودونکو اېډېټ شوي سوابقو، د حساب پرانیستلو فورمو، صورت حساب، د هویتي اسنادو تجدید شوی حساب (پېژند پاڼه، پاسپورت، د سوداګرۍ جواز) په شمول له اړینو حمایوي اسنادو سره شکمنې معاملې ضمیمه شوي او نور اړوند سندونه چې دا په ډاګه کړي چې معامله شکمنه ده، خو په دوی پورې نه محدودېږي چې باید له ملي ژبو څخه په یوه ژبه راپور چمتو او فنتراکا ته و استول شي.
- (4) کله چې یو پېرودونکی د شک په توګه وپېژندل شي نو غیر بانکي مالي مؤسسه باید د غیر بانکي مالي مؤسسې سره د پېرودونکي د سوداګرۍ اړیکې د رامنځته کولو څخه را پدېخوا د معاملو سوابق او نور وړاندې شويو اسنادو پراساس لومړنی تحلیل وکړي او د شننې پایلې یې فنتراکا ته د راپور ښه بڼه و استوي.
- (5) که چېرې فنتراکا دا تشخیص کړي چې د شکمنې معاملې د راپور کیفیت د کار لپاره د قناعت وړ نه دی یا د دې مادې د ۴ فقرې حمایوي سندونه نلري نو د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز کولای شي دا رد کړي او دلایل یې غیر بانکي مالي مؤسسې ته راجع کړي. غیر بانکي مالي مؤسسه باید نیمګړتیاوې لرې کړي او فنتراکا ته خبر ورکړي.
- (6) د شکمنو معاملو ځینې په شرایطو کې لاندې موارد شامل دي، مګر په دې مواردو پورې محدود ندي.
1. هېڅډول واضح حقوقي او سوداګریز الزامیت او اقتصادي توجیه ونه لري.
 2. د وضعیت څخه دې داسې هدف واخیستل شي چې د پېرودونکي معامله په داسې ډول تنظیم کړي چې د راپور ورکولو څخه ډډه وشي.
 3. که چېرې داسې شک یا د شک دلایل شتون ولري چې معامله یا د هغې د اجراء لپاره اقدام د جرمونو څخه عوایدو سره تړاو ولري یا د هغې هدف د پیسو وینځلو او ترهګرۍ تمویل وي یا د اصلي جرمونو سره تړاو ولري نواصلي جرمجرمي عمل دی چې په پایله کې یې وجوه یا شتمنۍ په مستقیم یا غیر مستقیم ډول ترلاسه شوې وي.
 4. د شک یا د شک د دلایلو د شتون په صورت کې وجوه د یو ترهګر شخص یا تروریستي سازمان پورې اړه ولري یا د ترهګریزو کړنو د ترسره کولو لپاره کارول کېږي یا د ترهګریزو سازمانونو لخوا کارول کېږي.
 5. په هغه صورت کې چې د پېرودونکي هویت په سمه توګه معلوم او ونه پېژندل شي.
 6. داسې معلومه شي چې معامله په یوه بڼه کې په غیرقانوني یا جرمي کړنو پورې تړاو لري.
- (7) صرافان او د پولې خدمتونو وړاندې کوونکي کولای شي چې د شکمنو معاملو راپور په مستقیم ډول یا د خپل مرکزي دفتر له لارې د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته ورکړي.

یوویستمه ماده: د لویو نغدي معاملو د راپور ورکولو شرایط

- (1) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي باید د معاملي ځانگړتياوې (تبادلې يا لېږدونه) لهپنځه سوه زره (۵۰۰۰۰۰) افغانیو څخه زیات یا مساوي او یا په نورو اسعارو د هغې معادل د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته د راتلونکې میاشتې ترلسمې کاري ورځې پورې چې معامله تر سره شوې ده، راپور ورکړي.
- (2) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي د خپلو لویو نغدي معاملو ځانگړتياوې لکه څنگه چې د دې مادې په لومړۍ فقره کې ذکر شوي، راپور ورکړي، مگر د لویو نغدي معاملو راپور وروستی ورځ د راتلونکې میاشتې لسمه کاري ورځ ده چې په هغه کې معامله ترسره شوې.
- (3) د برېښنایي پیسو مؤسسې باید معاملې ځانگړتياوې (تبادلې يا لېږدونه) د پنځه سوه زره (۵۰۰۰۰۰) افغانیو څخه زیات یا مساوي او یا په نورو اسعارو د هغې معادل د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته د راتلونکې میاشتې ترپنځمې کاري ورځې پورې چې معامله تر سره شوې ده، راپور ورکړي.
- (4) د غیر بانکي مالي مؤسسې هغه معاملي چې د پېرودونکي لخوا د دوه پرلپسې ورځو لپاره ترسره کېږي او ټولیزه مبلغ یې د ټاکل شوي حد سره مساوي یا ډېر شي هم باید راپور ورکړل شي.
- (5) غیر بانکي مالي مؤسسې باید د لویو نغدي معاملو ځانگړتياوې د ځانگړو فورمو او له جزئیاتو سره سم چې د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې د مرکز لخوا چمتو او مشخص کېږي، پرته له ناسمو مالوماتو یا د مالوماتو کمی یا ستونزې وسپاري.
- (6) صرافان او د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي کولای شي د لویو نغدي معاملو راپور په مستقیم ډول یا د خپل مرکزي دفتر له لارې د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته ورکړي.
- (7) نورې غیر بانکي مالي مؤسسې باید د خپلو لویو معاملو راپورونه د فنتراکا د مقرراتو او متحدالامال مکتوبونو کې مشخص شوي د وخت د محدودیتونو سره سم وړاندې کړي.
- (8) غیر بانکي مالي مؤسسې باید د خپلو معاملو ځانگړتياوې د ځانگړو فورمو او له جزئیاتو سره سم چې د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز لخوا چمتو او کله کله نوي کېږي، فنتراکاته راپور ورکړي.
- (9) مالي مؤسسې باید ټول هغه جزئیات چې د فنتراکا لخوا د دې مادې د ۴ فقرې پر بنسټ اړین گڼل کېږي په دقیق ډول درج کړي. د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته د لویو نیگرو معاملو د راپور ورکولو د فورمې د وړاندې کولو په صورت کې او یا د فورمې په ډکولو کې د نه پاملرنې له امله، د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز کولای شي پر مالي مؤسسو باندې هغه بندیزونه چې د پیسو وینځلو او له جرمونو څخه د تر لاسه شویو عوایدو د مبارزې قانون په ۲۴ ماده کې راغلي دي، وضع کړي.

دوه ویشتمه ماده: د قوانینو او مقرراتو څخه د سرغړونې لپاره د اخطار یې صادرول

- (1) د غیر بانکي مالي مؤسسو آمرین او کارکوونکي اجازه نلري چې د پیسو وینځلو او د ترهگرۍ د تمویل د مبارزې د تحقیقاتو په اړه او د پیسو وینځلو او د جرمونو څخه تر لاسه شوو عوایدو مبارزې د قانون د ۱۸ مادې او د دې مقرري د ۲۱ مادې سره سم، راپور افشا کړي. دا امر باید د غیر بانکي مالي مؤسسو د آمرینو او کارکوونکو په شمول سربیره د وکیلانو، ذیصلاح سرچینو او څارنوالۍ ترمنځ د اړیکو او مالوماتو شریکولو په برخه کې خنډونه رامنځته نه کړي

(2) د غیر بانکي مالي مؤسسو، د نظار پلاوي، رئیس، آمرین، شریکان، مسلکي افراد، یا اړوند کارکوونکي د غیر بانکي یا مسلکي چارو د محرمیت څخه د سرغړونې په تړاو هیڅ ډول جنایي، مدني، انضباطي یا اداري یا هم قراردادي څارنېدوی ته نه متوجه کیږي. که چېرې په ښه نیت او د دې مقررې او د پیسو وینځلو او د جرمونو څخه د تر لاسه شویو عوایدو د مبارزې د قانون سره سمیې مالومات وړاندې کړي وي.

درویشتمه ماده: سوداگریز دود او نوي محصولات

غیربانکي مالي ادارې د نویو محصولاتو له وړاندې کولو څخه مخکې باید د پیسو مینځلو او د ترهگری د تمویل د احتمالي خطر د پېژندلو، څارنې او د کموالي د مدیریت په موخه له سوداگریزو لارو او یا له نوې ټکنالوژۍ څخه په کارونې سره لاندې له لاندې مناسبو اقداماتو څخه کار واخلي:

1. د خدمتونو او محصولاتو د تحویلی لپاره د نویو میکانیزمونو په شمول، د سوداگریزو دودونو او د نویو محصولاتو پراختیا.
2. له نوې ټکنالوژۍ څخه کار اخیستل یا د پراختیا په حال کې د نویو محصولاتو لپاره یعنی هغه محصولات چې له مخکې څخه موجود وي.

څلورویستمه ماده: پالېسی، کړنلارې، سیستمونه او داخلي کنټرول

(1) د قوانینو او مقرراتو د پیروۍ او رعایت د برخې مسئول او د دې برخې نور کارکوونکي په وخت سره د پېرودونکو د هويت د تثبیت مالوماتو ته لاسرسی او د پېرودونکو د پېژندنې د تثبیت نور اړوند مالومات، د معاملو اسنادو او نورو اړوندو مالوماتو لرونکي وي.

(2) د قوانینو او مقرراتو د پیروۍ او رعایت مسئول شخص باید د ترهگری د تمویل او پیسو مینځلو پر وړاندې د مبارزې په برخه کې د مناسبو شرایطو او تجربې څخه برخمن وي، په خپلواکه توګه د خپلو دندو د تر سره کولو واک لرونکی او عامل پلاوي او د نظار پلاوي ته راپور ورکړي.

(3) غیر بانکي مالي اداره باید د قوانینو او مقرراتو د برخې د کارکوونکي جزئیات د نوم په شمول، د شرایطو جزئیات، پته، د اړیکې شمېره او برښنايي پته د افغانستان بانک سره شریک او قوانینو او مقرراتو د پیروۍ د امر د موقف په اړه د افغانستان بانک تصدیق ترلاسه کړي. په دې اړه غیر بانکي مالي اداره د نویو تغییراتو په صورت کې باید سملاسي د افغانستان بانک ته خبر ورکړي.

(4) د غیر بانکي مالي ادارې د نظار پلاوي باید په دوره بې توګه غیربانکي مالي اداره له جرمونو څخه ترلاسه شوي عوایدو او د پیسو مینځلو څخه د مخنیوي قانون او شرایطو او د دې مقررې څخه بیا کتنه ترسره کړي. دا ډول منظم راپورونه باید د ټولو شکمنو معاملو په اړه مالومات ولري چې کشف شوي، د پیسو مینځلو او تروریزم پر وړاندې د مبارزې پالیسیو، طرزالعملونو، سیستمونو او کنټرولونو د پیاوړتیا لپاره وړاندیزونه او اقدامات شوي دي. د شکمنو معاملو راپور باید عام وي او د پېرودونکي مالوماتو یا خاصې معاملې په باره کې نه وي. همدارنګه د نظار پلاوي باید د افغانستان بانک له لارې د اصلاحي اقداماتو په شمول چې باید د مالي مؤسسې لخوا پلې شي د ساحې دننه څارنې په مورد خبر ترلاسه کړي.

- (5) غیر بانکي مالي ادارې د باور ترلاسه کولو لپاره له دې څخه چې د قوانینو او مقرراتو څخه د پیروي او رعایت د برخې مسئولین او کارکوونکي او د مالي ادارې کارکوونکي د غیر بانکي مالي مؤسسې د پالېسیو، کړنلارو، سیستمونو، د پیسو مینځلو پر وړاندې د مبارزې او د ترهگرۍ د تمویل د داخلي کنټرول سره سم خپلې دندې ترسره کوي.
- (6) باید په ساحه کې د مناسبو سرچینو سره د پلټنې خپلواک واحد ولري.
- (7) د یادونې وړ ده چې دا پراگراف پر صرافانو او د پولې خدمتونو پر وړاندې کوونکو د پلي کېدو وړ نه دي.
- (8) د غیر بانکي مالي مؤسسو بهرني پلټونکي باید د مالي ادارې د داخلي کنټرول سیستم د کافیتوب په اړه راپور ورکړي او د افغانستان بانک د کورنیو قوانینو، اداري پرېکړو او مقرراتو او لارښوونو سره د ادارې د رعایت په اړه روښانه لید (نظریه) وړاندې کړي. د غیر بانکي مالي ادارې د خپلو پالېسیو، کړنلارو، سیستمونو او داخلي کنټرول څخه پیروي په دې راپور کې شامل کړي. دا راپور د افغانستان بانک د غوښتنې پر بنسټ باید د دې بانک په واک کې ورکړل شي.
- (9) د یادونې وړ ده چې دا پراگراف پر صرافانو او د پولې خدمتونو پر وړاندې کوونکو د پلي کېدو وړ نه دي.
- (10) غیر بانکي مالي مؤسسې باید د کارکوونکو د ځواک په موخه ازمایښتې کړنلارې/ ارزونې رامنځته کړي. دا ډول کړنې د کارکوونکو د پیاوړتیا په وخت کې باید د وړ او مناسبو اشخاصو له شرایطو څخه کار واخلستل شي، کوم چې یې خپله لري. د ارشد مدیریت د کارکوونکو په تړاو د وړ او مناسب اشخاصو لپاره ډېر جدي شرایط یا هغه پوستونه چې د پیسو مینځلو او د ترهگرۍ د تمویل له خطر سره مخ دي پلې کوي.
- (11) ازمایښتي/ ارزونې کړنلارې، وړ او مناسب اشخاص باید د لاندې شرایطو لرونکي وي.
1. کارکوونکي د خپلې دندې د لایحې سره سم د کارونو د ترسره کولو لپاره د لوړې رقابتي کچې لرونکي وي.
 2. کارکوونکي د غیر بانکي مالي مؤسسې د سوداگریزو کړنو د ترسره کولو لپاره د پوره اعتبار او مناسبې توانایۍ لرونکي وي.
 3. د کارکوونکو د مالي سوابقو په شمول د گټو احتمالي تضاد په نظر کې نیول شوی دی.
 4. د خلکو مناسب او شایسته شرایط او د تگلارې د ډول شرایط تعریف شوي دي.
 5. هغه اشخاص چې په جرمونو یا سرغړونو لکه: تقلب، خیانت، پیسي مینځل یا جرمونو او یا هم په ورته سرغړونو محکوم شوي وي د افغانستان د قوانینو سره سم د مؤسسې له لارې باید ونه گمارل شي.
- (12) د ترهگرۍ د تمویل او پیسو مینځلو پر وړاندې د مبارزې پورې اړوند دندې او د نظار پلاوي مسئولیتونه په لاندې ډول وړاندې کېږي، اما په دې مواردو پورې محدود نه دي.
1. د عامل پلاوي د راپورونو ارزول او په دې اړه عامل پلاوي ته لازمي لارښوونې
 2. د شرکت د مرکزي دفتر او نمایندگیو د کړنو منظم او دوامداره څارنه
 3. د شرکت د اداري جوړښت تصویب
 4. د شرکت اړوند کړنلارو، پالېسو، ستراتېژیو او د سوداگریز پلان تصویب
 5. د افغانستان بانک د نافذو قوانینو او مقرراتو، پالېسیو، کړنلارو او لارښوونو د پلي کېدو څخه ډاډ ترلاسه کول

6. د عامل پلاوي، قوانينو او مقرراتو، د قوانينو او مقرراتو د پيروي د مسئول، د شرکت واک لرونکي کارکوونکو کارکوونکو او استازو د سم او مناسب توب څخه ډاډ ترلاسه کول.
 7. د قوانينو او مقرراتو د پيروي د څانگې له اجرائياتو څخه د دوراني راپورونو ترلاسه کول او د وړاندې شويو راپورونو په اړه لازمي لارښوونې.
 8. د عامل پلاوي له لوري د شرکت د داخلي پاليسيو، قوانينو او مقرراتو د پلي کولو څخه ډاډ ترلاسه کول.
 9. د عامل پلاوي، د قوانينو او مقرراتو څخه د پيروي د مسئول او د شرکت د نورو کارکوونکو د حق الزحمه، تنخواگانو ټاکل او د هغوی گمارل او لرې کول.
 10. د شرکت د نظار پلاوي د اړوندو قوانينو او مقرراتو سره سم د افغانستان بانک، سهم لرونکو، پېرودونکو او نورو شريکانو ته مسئول او حساب ورکوونکی دی.
- (13) د مديره پلاوي عمده دندې او مسئوليتونه په لاندې ډول بيانېږي
1. په لوړه کچه د پرېکړو (تصاميمو) نيول.
 2. د نظار پلاوي له لوري د منظور شويو پاليسيو او ستراتېژيو پلي کول.
 3. د شرکت په کړنو کې د دخيل خطرونو پېژندلو، ارزولو او اداره کولو لپاره د منظمې پروسې رامنځته کول.
 4. د خطرونو د مديریت سيستم له اغېزمنتوب، وړتيا او مناسبیت څخه څارنه.
 5. د شرکت د داخلي کړنو او پاليسيو او د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ د تمويل اړوند قوانينو او مقرراتو په تړاو د کارکوونکو د پوهاوي څخه ډاډ ترلاسه کول.
 6. د شرکت له کړنو څخه نظار پلاوي ته د دوراني بياکتنو راپور وړاندې کول.
 7. د افغانستان بانک د څارنې ټيم سره د شرکت د څارنې په برخه کې هر اړخيزه همکاري.
- (14) د قوانينو او مقرراتو څخه د پيروي او رعايت مسئول دندې او مسئوليتونه
1. د افغانستان بانک له قوانينو او مقرراتو او د شرکت د داخلي پاليسيو او کړنلارو څخه پوره پوهاوی.
 2. په کلنۍ توگه يا د اړتيا پر مهال د پاليسيو او کړنلارو چمتو او تنظيمول او د تصويب لپاره يې د شرکت د نظار پلاوي ته وړاندې کول.
 3. د افغانستان بانک د قوانينو، مقرراتو او متحد المال مکتوبونو او د ترهگرۍ د تمويل او پيسو مينځلو پر وړاندې د مبارزې د پاليسيو او کړنلارو د پلي کولو څخه ډاډ ترلاسه کول.
 4. د اړوندو قوانينو او مقرراتو سره سم د شکمنو معاملو پېژندل، شننه او راپور ورکول.
 5. د افغانستان د مالي راپور او د معاملو شننو مرکز ته د لويو نغدي معاملو پېژندنه او راپور ورکول.
 6. د خپلو کاري اجرائياتو راپور د څارنې پلاوي ته وړاندې کول او د شرکت د عامل پلاوي ته د خپل اداري اجرائياتو راپور وړاندې کول.
 7. د کارکوونکو او نورو بنکېلو اړخونو لپاره د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ په تمويل پورې اړوند د روزنيز پروگرامونو له پلي کولو څخه ډاډ ترلاسه کول.

8. د ناڅاپي پېرودونکو په شمول د مجازاتو له لېستونو سره د پېرودونکو د پېژندنې د مالوماتو پرتله کول.
9. د پېرودونکو د پېژندنې، د هويت د تثبيت او د هغوی د معاملو څخه ډاډ ترلاسه کول.
10. د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې د قوانينو او مقرراتو سره سم د پېرودونکو د پېژندلو د سختو شرايطو له پلي کولو څخه ډاډ ترلاسه کول.
11. د اړوندو مديریتونو سره په همغږۍ کې د پيسو مينځلو او د ترهگرۍ د تمویل سره د مبارزې د خطرونو پلي کول او ارزول.

پنځه ويشتمه ماده: د اسنادو ساتلو شرايط

(۱) غیر بانکي مالي مؤسسې بايد لاندې ذکر شوي اسنادونه وساتي

1. د گټه اخیستونکو مالکینو او پېرودونکو د هويت په مورد د اسنادو او شواهدو په شمول، د هغو ټولو اسنادو کاپي کول چې د پېرودونکو د هويت د تثبيت له پروسې څخه لاسته راغلي، د حسابونو دوسې او سوداگریز مکتوبونه لږترلږه تر پنځو کالو پورې وروسته له پېرودونکي سره د سوداگریزو اړیکو یا معاملو چې له غیر بانکي مالي مؤسسې سره ثابتې سوداگریزې اړیکې نه لري، نه دي ترسره شوي.
2. سندونه او مالومات باید د چاپي او برېښنايي نسخې په څېر وي وساتل شي کوم چې د داخلي کارونې او څارنې ټیم لپاره د لوستلو او منلو وړ او په اسانۍ سره د لاسرسۍ وړ دوي.
3. لږترلږه د کال لپاره ټول اسنادونه او داخلي او خارجي معاملې چې ترسره شوي او یا یې د ترسره کولو لپاره اقدام شوی وي.
 - الف. وروسته له هڅې یا د معاملې د ترسره کولو څخه .
 - ب. د سوداگریزو اړیکو له پای ته رسېدو وروسته.
 - ت. له پېرودونکي سره د معاملې له ترسره کولو څخه وروسته چې له غیربانکي مالي مؤسسې سره دوامداره سوداگریزه اړیکه نه لري.
4. دا ډول سندونه باید د هغو له جزئیاتو سره وساتل شي لکه څنگه چې هره انفرادي معامله له اصل سره جوړښت لري.
5. د شکمنو معاملو اړوند استول شویو راپورونو او سندونو کاپیفنټراکا ته د را رسېدو له نېټې وروسته لږترلږه د لسو (۱۰) کلونو لپاره او نور راپورونه او رڼد سندونه یې د پنځو کالو لپاره وساتل شي.
 - د ارزونې د نېټې یا د هغې د تجدید نېټې څخه وروسته د پنځو کلونو لپاره د خطر او بنسټیزو مالوماتو ارزونه.
 - سندونه او مالومات په لاندې شکلونو سره خوندي او ساتل کېدای شي:
 - برېښنايي (Soft)
 - اصلي سندونه او مدارک (چاپي نسخه)؛
 - د اصلي سندونو او مدارکو کاپي چې د لوستلو وړ وي.

شپږ ويستمه ماده: د ترهگرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې له مقرري سره سمون

(1) مالي مؤسسې بايد د ترهگرۍ د تمویل پر وړاندې مبارزې او د ترهگريزو شتمنيو د کنگل کولو د قانون او مقرري د شرايطو

سره له سمون څخه د ډاډ ترلاسه کولو په موخه کړنلارې ترتيب او پلي کړي چې لاندې موارد پکې شامل دي:

1. د ضبط شويو خوندي شتمنيو په گډون د مالي مؤسسو د پيسو، شتمنيو او ملکيت د چټک انجماد کړنلارې، د ترهگرۍ د تمویل د مخنيوي قانون له حکمونو سره سم د ذیصلاح مراجعو د لارښوونې قرارداد.

2. د پېرودونکو يا نورو اشخاصو لخوا اموالو، شتمنيو او وجوهو ته د لاسرسي د اقدام د څېړنې کړنلارې.

3. د ذیصلاح واک لرونکو مقاماتو د لارښوونې پر بنسټ پيسو، شتمني يا اموالو ته د لاسرسي کړنلارې.

4. د واک لرونکو مقاماتو د لارښوونې پر بنسټ د پيسو، ملکيت يا شتمني د ازادولو کړنلارې.

(2) غير بانکي مالي مؤسسې بايد وجوهو، ملکيت او شتمنيو ته د لاسرسي د هر ډول اقدام په اړه چې د ترهگرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې د قانون پر بنسټ د اجراء په حال کې وي، فنتراکا ته راپور ورکړي. دا ډول راپورونه بايد له ځنډ پرته وړاندې شي.

(3) غير بانکي مالي مؤسسې اړې دي تر څو د ترهگرۍ د تمویل د مخنيوي قانون او مقرري سره سم د هغې پر وړاندې د مبارزې او مخنيوي په موخه اړين تدابير او اقدامات تر لاس لاندې ونيسي. په دې تدابرو کې لاندې موارد شامل دي خو په هغې پورې محدود نه دي:

1. د حساب د پرانيستلو، سوداگريزو اړيکو ټينگولو او معاملو د ترسره کولو پر مهال د خپلو پېرودونکو هويتی مالومات د بنديزونو په نوملړ کې چک او وگوري.

2. د فنتراکا لخوا خپرېدونکو داخلي لېستونو، د امريکا د شتمنيو د کنټرول دفتر (OFAC) لېست، د ملگرو ملتونو د امنيت شورا په لېستونو او د اروپايي ټولنې د بنديزونو په لېستونو کې د خپلو پېرودونکو هويتی مالومات د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز د ويب پاڼې او يا د World Check او acuity انټرنټي پاڼو په مرسته چک او وگوري.

3. مالي غير بانکي مؤسسې اړې دي څو د بنديزونو د لېستونو سره د پېرودونکو د هويت د تثبیت په موخه برېښنايي سيستمونه ولري.

4. په هغه صورت کې چې پېرودونکی د بنديزونو په لېست کې وي د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي چې: ا. الف. پېرودونکي ته د خدمتونو له وړاندې کولو څخه ډډه وکړي.

ب. د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز ته د شکمنې معاملې راپور ورکړي.

5. د پولي خدمتونو وړاندې کوونکي او صرافان اړ دي څو د شخص، ادارې يا سازمانونو د پيسو يا شتمنيو د انجماد په برخه کې د څارنوالۍ د پرېکړې له ابلاغ او ترلاسه کولو وروسته ژر تر ژره اقدام وکړي.

6. د هغو اشخاصو يا سازمانونو د پيسو يا شتمنيو کنگل کول چې د قانون له حکمونو سره سم د بنديزونو په نوملړ کې شاملېږي.

7. په مستقيمه يا غير مستقيمه توگه د بنديزونو په نوملړ کې شاملو اشخاصو ته يا د هغوی په گټه د شتمنيو ذکر شويو پيسو او مالي سرچينو په واک کې ورکولو او يا د نورو خدمتونو د وړاندې کولو څخه ډډه کول.

اووه ویشتمه ماده: پر لور خطر لرونکو هیوادونو باندې متقابلې کړنې

مالي مؤسسې باید لاندې اقدامات چې د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې او د جرمونو څخه د ترلاسه کېدونکو عوایدو د قانون د ۱۴ مادې د ۴ فقرې پر بنسټ د افغانستان بانک لخوا په گوته شوي دي، پلي کړي:

1. له پېرودونکو څخه د جدي څارنې د ځانگړو مواردو ترسره کول لکه: د پېرودونکو د هويت، معاملو د موخو، د سوداگريزې اړیکې ماهیت او د پېرودونکي د پانگې د سرچینې د لایزاتي پېژندنې په اړه د زیاتو مالوماتو ترلاسه کول.
2. د سوداگريزې اړیکې د دوام لپاره د لوی مدیریت د تصدیق ترلاسه کول.
3. د معاملو لایزات څارل.
4. د افغانستان بانک کولای شي د لاندې مواردو په گډون (خو چې په دې پورې محدود نه وي) ځانگړي اقدامات ترسره کړي:
5. په مالي غیر بانکي مؤسسو د راپور ورکولو د نورو شرایطو پلي کول.
6. په هغه هیواد کې چې د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې او د جرمونو څخه د ترلاسه کېدونکو عوایدو د قانون د ۱۴ مادې د ۴ فقرې سره سم په گوته شوی دی، د مالي مؤسسو د نمایندې گي، ځانگې یا نورو دفترونو د پرانیستنې ردول.
7. په هغه هیواد کې چې د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې او د جرمونو څخه د ترلاسه کېدونکو عوایدو د قانون د ۱۴ مادې د ۴ فقرې پر بنسټ په گوته شوی دی، د نمایندې گي یا اړوندو دفترونو د پرانیستنې څخه د مالي مؤسسو منع کول.
8. له بل هیواد او یا له کوم شخص سره چې په دغه هیواد کې اوسېږي، چې د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې او د جرمونو څخه د ترلاسه کېدونکو عوایدو د قانون د ۱۴ مادې د ۴ فقرې پر بنسټ په گوته شوي دي، د سوداگريزو اړیکو یا مالي معاملو د محدودولو لپاره د مالي غیر بانکي مؤسسو مکلفول.
9. له هغه هیواد څخه چې د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې او د جرمونو څخه د ترلاسه کېدونکو عوایدو د قانون د ۱۴ مادې د ۴ فقرې سره سم په گوته شوی دی، د مالي مؤسسو د نمایندې گيو یا ځانگو لپاره د څارنې د پلټنو/بهرنۍ پلټنې زیاتول.
10. په هغه هیواد کې چې د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې او د جرمونو څخه د ترلاسه کېدونکو عوایدو د قانون د ۱۴ مادې د ۴ فقرې سره سم په گوته شوی دی، د هغوی د نمایندې گيو یا ځانگو په اړه د مالي افغاني ډلو لپاره د بهرنۍ پلټنې د شرایطو زیاتوالي لازمي کول.
11. مالي غیر بانکي مؤسسې مکلفې دي خو له هغو هیوادونو سره چې د ترهگری د تمویل پر وړاندې د مبارزې او د جرمونو څخه د ترلاسه کېدونکو عوایدو د قانون د ۱۴ مادې په ۴ فقره کې ذکر شوي دي، د هر ډول معاملې راپورونه فنتراکا ته ورکړي.

اته ویشتمه ماده: محرمیت

1. مالي غیر بانکي مؤسسې او د هغوی کارکوونکي له فتراکا پرته په نورو مواردو کې د پېرودونکو یا نورو اشخاصو په اړه د پیسو وینځلو پر وړاندې د مبارزې د هر ډول مالوماتو او اقداماتو د محرمیت په ساتلو او نه افشاء کولو مکلف دي. په استثنایي توګه، یوازې هغه مالومات کولای شي د بالقوه پېرودونکي یا رد شوې معاملې په اړه نورو مالي مؤسسو یا مسلکي ادارو ته افشاء کړي. په ځانګړې توګه؛ مالي مؤسسې باید د شکمنې معاملې په توګه د پېرودونکو د معاملو راپور خپله پېرودونکي افشاء نه کړي. مالي مؤسسو ته سپارښتنه کېږي چې د لویو معاملو د راپور ورکونې د اړتیا موضوع په یو مناسب ځای کې د مالي استخباراتو واحد ته په نښه کړي او یا دې پېرودونکي لیکلې خبرتیا وړاندې کړي. همدارنګه کارکوونکي کولای شي د معاملې د پیل پر مهال په شفاهي توګه پېرودونکو ته د موضوع په اړه سپارښتنه وکړي.
2. د مالي غیر بانکي مؤسسو مسئولین او کارکوونکي د قرارداد څخه د سرغړونې یا د پیسو وینځلو او ترهګرۍ د تمویل د مخنیوي د قوانینو او مقررو پر بنسټ او له بد نیت پرته د مالوماتو د وړاندې کولو او راپور ورکولو له امله د مسلکي محرمیتونو د افشاء کولو په دلیل جنایي، مدني، تأدیبې او اداري اقدامات نه ترسره کوي.
3. د پولې خدمتونو د وړاندې کونکو او صرافانو د مسئولینو او کارکوونکو ترمنځ او د واک لرونکو مراجعو سره د پیسو وینځلو او ترهګرۍ د تمویل د مخنیوي د قوانینو او مقررو پر بنسټ د دې مالوماتو شریکول په دې محدودیت او ممنوعیت کې شامل نه دي.

نهه ویشتمه ماده: د کارکوونکو روزنه

1. مالي غیر بانکي مؤسسې د دې مقرري د شرایطو سره سم د شرایطو د بدلون مطابق د کارکوونکو د روزنې او د هغوی د مهارتونو د لوړولو مسئولې دي. په روزنه ورکولو کې د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل لامل شویو معاملو واقعي بېلګې او د پیسو وینځونکو او د ترهګرۍ تمویلونکو د مجازاتو د پېژندنې په عمومي پروسه کې د کارکوونکو د رول په اړه عامه پوهاوی شامل دی.
2. مالي غیر بانکي مؤسسې د افغانستان بانک یا د افغانستان د مالي معاملو او راپورونو د شننې مرکز لخوا په جوړو شویو ورکشاپونو او روزنیزو پروګرامونو کې په ګډون مکلفې دي.

دېرشمه ماده: د ساحې په داخل کې څارنه

د افغانستان بانک د مالي غیر بانکي مؤسسو د څارنې لوی آمریت څارونکي د ساحې دننه خپلې دوامداره څارنې د مهالویش د یوې برخې په توګه د دې مقررو سره د مالي مؤسسو د تطابق ارزونه ترسره کوي. د مؤسسو د پالیسي د عدم کفایت یا نیمګړي تطبیق په اړه د څارونکو وړاندې شوې پایلې د مالي مؤسسې د مدیره پلاوي لپاره د کمزورې درجه بندۍ لامل کېږي او د ټولو مالي مؤسسو پر وړاندې د اقداماتو د ترسره کولو امکان برابرېږي.

یو دېرشمه ماده: سرغړونه او اقدامات

(1) هره مالي مؤسسه چې د دې مقرري له پلي کولو څخه سرغړونه وکړي د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل د جرمونو څخه ترلاسه شویو عوایدو پر وړاندې د مبارزې د قانون په ۲۴ ماده کې په تجویز شویو بندیزونو باندې محکومېږي او د کړنلارې جزئیات یا د اداري تنفیذي اقداماتو کړنلاره په اړوند کړنلاره کې وړاندې شوېده.

(2) که چېرې مالي مؤسسه یو له لاندې کړنو څخه ترسره کړي، د غیربانکي مالي مؤسسو د څارنې آمريت او فنتراکا په یو ټاکلي وخت کې د مالي مؤسسې څخه د ستونزې د حل غوښتنه کوي. د جواز لغوه کول، نغدي جریمه، د بهرنۍ پلټنې اړتیا، د یو مدیریت له منځه وړل او د افغانستان بانک لخوا د منلو وړ مدیریت رامنځته کولو په څېر اقدامات د افغانستان بانک لخوا ترسره کېږي. په هغو سرغړونو کې چې د افغانستان بانک لخوا د جزایي اقداماتو د پلي کولو لامل کېږي، لاندې موارد پکې شامل دي (بلکې په دې پورې محدود نه دي):

(3) د پیسو وینځلو پر وړاندې د مبارزې د کړنو لپاره د داخلي کنټرول د سیستم په رامنځته کولو کې ناکامي.

(4) د پیسو وینځلو پر وړاندې د مبارزې د یو مامور په ګمارلو کې ناکامي.

(5) د پېرودونکو په سمه توګه پېژندنه او تشخیص کې ناکامي.

(6) فنتراکا ته د پېرودونکو په اړه د راپور د درج کولو په تړاو بالقوه پېرودونکو ته خبر ورکول.

(7) د پېرودونکو د مالوماتو او د دې مالوماتو د نوي کولو په اړه د اسنادو او مالوماتو په ساتلو کې ناکامي.

(8) فنتراکا ته د لویو او شکمنو معاملو په اړین راپور ورکولو کې ناکامي.

(9) د دې مقرري په پلي کولو کې له ناکامۍ سر بېرته، هغه مالي مؤسسې چې په شعوري او باخبره توګه په پیسو وینځلو او د

ترهګرۍ په تمویل لاس پورې کړي یا دا ډول مالي مؤسسې مدیریت کړي، د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې د قانون د مادو پر بنسټ تر څار لاندې نیول کېږي.

(10) هر ډول سرغړونه چې په اړونده مقرر، کړنلاره او متحد المال مکتوبونو کې اداري سرغړونه بلل شویده.

دوه دېرشمه ماده: د قانون د تنفیذ سرچینو سره مرسته

غیر بانکي مالي مؤسسې په قوانینو او مقررو کې د اړوندو مادو سره سم، د پیسو وینځلو پر وړاندې خپله مبارزه باید له فنتراکا سره همغږې او له هغوی سره مرسته وکړي. همدا رنگه مالي مؤسسې د پېرودونکو د امانت د هرې لېږدونې او یا د هغې د انجماد په اړه باید له فنتراکا سره مرسته وکړي.

دري دېرشمه ماده: په افغانستان کې د بهرنیو مالي مؤسسو د مجوزو نمایندګیو مسئولیتونه

د افغاني مجوزو مالي مؤسسو بهرنۍ نمایندګۍ باید د پیسو وینځلو پر وړاندې د یاد هیواد یا سیمې د حاکمو قوانینو مواد چې په هغې کې دخیل دي، رعایت کړي او د مېشت هیواد د قانون د تنفیذ له مقاماتو سره د پیسو وینځلو پر وړاندې د مبارزې د اقداماتو په تړاو د یاد هیواد د قوانینو پر بنسټ مرسته وکړي.

څلور دېرشمه ماده: د مالي مؤسسو د متخصصو سازمانونو مسئولیتونه

د پولې خدمتونو وړاندې کوونکو (MSPs) او صرافۍ (FXDs) ټولنه، د افغانستان د غیر بانکي مالي مؤسسو ټولنه او نور شخصي سازمانونه باید د پیسو وینځلو د اقداماتو په تړاو کاري کړنلارې او خپل چلند د دې مقرري سره سم طرحه او چمتو کړي. دا سازمانونه کولای شي د هغو غړو پر وړاندې چې دا کړنلاره نه رعایتوي، انضباطي اقدامات ترسره او یا یې غړیتوب وځنډوي. همدا ډول له دې سازمانونو څخه تمه کېږي چې له یو بل سره د پېرودونکو د مالوماتو او فرد پورې اړوندو رد شویو معاملو د شریکولو څخه ملاتړ وکړي.

پنځه دېرشمه ماده: متفرقه حکمونه

د افغانستان بانک او فنتراکا کولای شي د قوانینو او مقرري د شرایطو د پلي کولو په موخه د مالي غیر بانکي مؤسسو د زیاتي لارښوونې لپاره ځانگړې کړنلارې او متحدالمال مکتوبونه ترتیب کړي.

شپږ دېرشمه ماده: د پلي کېدو نېټه

دا مقرره د افغانستان بانک د عالي شورا له تائید وروسته له ځنډ پرته د پلي کېدو وړ ده.

(۱) ملپانه: د هغو مالي مؤسسو نوملړ چې د افغانستان بانک لخوا څارل شوي او بايد دا مقررہ رعایت کړي

شمېره	د مالي مؤسسې نوم
۱	انفرادي او شرکتي صرافان او د ډولي خدمتونو وړاندې کوونکي
۲	د برېښنايي پیسو ادارې
۳	د مالي اجارې د خدمتونو مؤسسې
۴	د پیسو د اداینې (ورکړې) مؤسسې
۵	نورې مالي مؤسسې چې د غیربانکي مالي مؤسسو د څارنې د آمریت تر چتر لاندې راځي

(۲) ملپانه: د پېرودونکو لپاره د پېرودونکو د هويت د تثبیت شرایط

غیربانکي مالي مؤسسې د پېرودونکي د نوعیت په پام کې نیولو سره لاندې سندونه له هغوی څخه ترلاسه کوي:

(۱) حقیقي اشخاص

بشپړ نوم، د پلار نوم د مستعار نوم په گډون.

سوداگریز نوم (د انفرادي سوداگر په صورت کې).

جنسیت.

پېژندپاڼه/د تابعیت کارت/پاسپورت.

اصلي پته او پُستي پته.

د زېږېدو نېټه.

ملیت.

دنده.

عايد او د عايد سرچينه.

د اړیکې شمېره (د شتون په صورت کې).

انځور.

د گډ حساب په صورت کې مالي مؤسسې بايد ياد مالومات له ټولو شريکانو څخه ترلاسه کړي.

(۲) حکمي اشخاص او حقوقي ادارې د مشارکت، محدودالمسئولیت شرکتونو او وثيقو په گډون:

د شرکت نوم.

د شرکت مرکزي دفتر.

بشپړه پته (د اړیکې د شمېرې، فکس او برېښنالیک په گډون).

د الحاق جواز، د مشارکت هوکړه لیک او اساسنامه بايد هر کال تمدید شي.

د مشارکت هوکړه لیک.

د وثيقي سند.

د مدیره پلاوي نوم او پته (د اړیکې شمېره د شتون په صورت کې).

د مدیرانو/ونډه لرونکو/شريکانو د پېژندنې سندونه لکه څرنگه چې په ۱ فقره کې ذکر شوي دي.

د تصفيه کوونکو، متولیانو، ساتونکو او ذینفع اشخاصو سندونه د وثيقو په تړاو لکه څرنگه چې په ۱ برخه کې ذکر شوي دي.

د یو حساب د پرانیستلو او فعالیت لپاره یو بل تصدیق کوونکی با صلاحیته پلاوی یا مقام.

د معاملو د ترسره کولو په موخه د مدیره پلاوي، لوی رئیس یا نورو آمرینو تصدیق.
د شخص د هويت د تثبیت سندونه چې د شرکت/سوداگری او د بانک/مالي مؤسسې سره د هغوی د معاملو د استازولۍ لپاره اجازه ترلاسه کړي.

مالي مؤسسې باید د جواز ورکولو د اړوند واک لرونکي شرکت/سوداگری څخه د ترلاسه شویو مالوماتو سموالی تائید کړي.
د بهرني مجوز شرکت او سوداگری لپاره د پرتلې وړ سندونه باید ترلاسه شي. بانکونه او مالي مؤسسې باید د سپارل شویو اسنادو د تائید په موخه د بهرنیو اړیکو د دفتر او یا په مېشت هیواد کې د افغانستان د سفارت لخوا د هغې د تائیدی په گډون هر ډول هڅې ترسره کړي.

(3) غیر دولتي مؤسسې او غیر انتفاعي مؤسسې:

د غیر دولتي/غیر انتفاعي سازمان نوم.

بشپړه پته.

جواز پاڼه.

د غیر دولتي/غیر انتفاعي سازمان اساسنامه.

د اجرائیه کمېټې نوم او پته.

د اړیکې شمېره او برېښنالیک.

د حساب د پرانیستلو په اړه د اجرائیه کمېټې پرېکړه.

د غیر دولتي/غیر انتفاعي سازمان د لویو مدیرانو/آمرینو د اسنادو پېژندنه.

د مالي معاملو د حسابونو د معاملو د ترسره کولو تصدیق.

د شخص د هويت د تثبیت سندونه چې د غیر دولتي/غیر انتفاعي سازمان څخه او د غیر بانکي مالي مؤسسې سره د هغې د معاملو نماینده گي کوي.

د وروستۍ مالیاتي بېرته راگرځېدنې تائید شوي کاپي او اړوند سندونه.

د وروستي مالي صورت حساب کاپي.

(۳) ملپاڼه: د لوړ او ټیټ خطر هغه بېلگې چې د پېرودونکي د هويت د تثبیت لپاره ساده او جدي اقداماتو ته اړتیا لري

مالي مؤسسې د پېرودونکو د نوعیت په تړاو د پیسو وینځلو او د ترهگری د تمویل د خطرونو، هیوادونو یا جغرافیایي موقعیتونو او ځانگړو تولیداتو، خدمتونو، معاملو او تحویلولو د کاناونو د ارزونې پر مهال کولای شي د لاندې مواردو په اړه چې د لوړ بالقوه خطر لرونکي دي او د پېرودونکو د پېژندنې د جدي شرایطو پلي کولو ته اړتیا لري، پاملرنه وکړي:

1. د پېرودونکو د خطر عوامل

سوداگریزه اړیکه چې په غیر عادي شرایطو کې ټینګه وي (د بېلگې په توګه د پېرودونکي او مالي مؤسسې ترمنځ نا واضح شوی زیات جغرافیایي واټن).

نا مېشت پېرودونکی.

حکمي اشخاص او هغه مؤسسه چې د دریم شخص شتمنی اداره کوي.

هغه شرکتونه چې د لرونکي په وجه کې د ونډې یا اسهامو کاندید ولري.

هغه کړنې چې پر نغدو پیسو تمرکز لري یا د پیسو وینځلو او ترهگری د تمویل پر وړاندې حساس دي.

د شرکت جوړښت په ظاهر کې غیر معمول یا له حده زیات پیچلی وي او د سوداگری ماهیت ته په پام سره په ښکاره توګه اقتصادي یا حقوقي هدف ونه لري.

سوداگریزې اړیکې یا معاملې په حضورې توګه ترسره شوې نه وي. د ۱۱ مادې پر بنسټ ذکر شویو هیوادونو کې یا له دې هیوادونو سره سوداگریزې اړیکې نه وي. سیاسي متبازز اشخاص یا پېرودونکو چې له دغه ډول اشخاصو سره اړیکه ولري. د لوړ خالص ارزښت لرونکي پېرودونکو او یا هغه پېرودونکو چې د عاید سرچینه یا شتمنۍ یې واضح نه دي. هغه سوداګري/فعالیت چې د افغانستان بانک د مالي استخباراتو د واحد یا د مالي اقداماتو د کاري ډلې (FATF) لخوا د پیسو وینځلو او ترهګرۍ د تمویل د لوړ خطر په توګه پېژندل شوی وي.

1. د هیواد یا جغرافیایي موقعیت د خطر عوامل

هغه هیوادونه چې د باوري سرچینو (د ارزونې د ګډو راپورونو، د تعقیب د خپرو شویو راپورونو) لخوا د پیسو وینځلو او ترهګرۍ د تمویل پر وړاندې د مبارزې د نیمګړو سیستمونو لرونکو هیوادونو په توګه ډلبندي شوي دي. هغه هیوادونه چې د افغانستان بانک یا مالي استخباراتو د واحد لخوا د لوړ خطر لرونکو هیوادونو په توګه پېژندل شوي دي. هغه هیوادونه چې د ملګرو ملتونو لخوا له بندیزونو یا ورته صادر شویو اقداماتو سره مخ وي. هغه هیوادونه چې د معتبرو مراجعو لخوا د هغه هیواد په توګه پېژندل شوي وي چې د فساد یا نورو ترهګریزو کړنو کچه پکې لوړه وي. هغه هیوادونه چې د معتبرو مراجعو لخوا د ترهګرۍ د ملاتړي یا تمویلونکي یا د هغه هیواد په توګه پېژندل شوي وي چې ترهګریز سازمانونه پکې فعالیت کوي.

2. د تولیداتو، خدمتونو او تحویلولو د کانالونو د خطر عوامل

د مستعار نومونو لاندې معاملې (د نغدو پیسو په ګډون). پرانیستل شوي حسابونه، له هغو پېرودونکو سره سوداګریزې اړیکې یا ترسره شوې معاملې چې په فزیکي توګه د خپل هویت د تثبیت لپاره یې حضور نه درلوده. له نامعلومو دریمو یا نا اړوندو اشخاصو څخه ترلاسه شوې اداینې. د پېچلو او نامعلومو مالي سرچینو په تأمینولو سره سوداګریز تولیدات. مالي مؤسسې د پېرودونکو د ډولونو په تړاو د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل د خطرونو، هېوادونو یا جغرافیایي موقعیتونو او ځانګړو تولیداتو، خدمتونو، معاملو او تحویلولو د کانالونو د ارزونې پر مهال کولای شي د لاندې مواردو په اړه چې د تیت بالقوه خطر لرونکي دي او د پېرودونکو د پېژندنې د کمزورو شرایطو پلي کولو ته اړتیا لري، پاملرنه وکړي:

3. د پېرودونکو د خطر عوامل

مالي مؤسسې او غیر مالي ټاکل شوې سوداګری/شغلونه چې د مالي اقداماتو د کاري ډلې (FATF) د غوښتنې پر بنسټ د پیسو وینځلو او د ترهګرۍ د تمویل سره د مبارزې د شرایطو په رعایتولو مکلف دي، یاد شرایط په سمه او اغېزناکه توګه پلي کړي او د غوښتنې سره سم د اړتیا پر مهال د یادو شرایطو سره د سمون په موخه څارنه او ارزونه ترسره کړي. هغه شرکتونه چې د بورس د ونډو په لېست کې ذکر شوي او د اسنادو (د قانون یا بورس د ونډو د مقرر او لارښوونو او مقرر سره سم) په وړاندې کولو مکلف دي چې شرایط د اسنادو د وړاندې کولو په موخه د انتفاعي مالکینو لخوا تعریف کړي. عامه مؤسسې.

4. په تولید، خدمتونو، معاملو او د تحویلولو په کانالونو کې د خطر عوامل

مالي تولیدات یا خدمتونه چې په شدید توګه محدودو او تعدیل شویو شرایطو کې په هغې کې د پیسو وینځلو او ترهګرۍ د تمویل کم خطر شتون ولري او د مالي مؤسسې په یو ځانګړي ډول یا مالي فعالیت پورې تړاو ولري یا دا چې مالي فعالیت د

حکمي يا حقيقي شخص لخوا د معمول سره سم يا په محدوده توگه ترسره شي په داسې توگه چې کي د پيسو وينځلو او ترهگري د تمويل ټيټ خطر په کي شتون ولري او د مالي شموليت په موخه هغو مشتريانو چې له ټيټ خطر سره مخ دي، وړاندې کېږي.

5. د هيواد د خطر عوامل:

هغه هېوادونه چې د معتبرو مراجعو لخوا، د بيلگي په توگه د ارزونې د دوه اړخيزو راپورونو پر بنسټ د پيسو وينځلو او ترهگري د تمويل سره د مبارزې د اغېزناکو سيستمونو درلودونکو په توگه ډلبندي شوي دي؛ او هغه هېوادونه چې د معتبرو مراجعو لخوا چې د فساد يا نورو جنايي کړنو په لرلو سره په ټيټه کچه کې ډلبندي شوي دي.

۴ ملپاڼه: د پېرودونکو د پېژندنې شرایط

حقوقې بڼه	ډول	> ۲۵۰ زره	- ۲۵۰ زره	۵۰۰ زره - یو میلیونونه	۱-۳ میلیونونه	له ۳ میلیونونه زیات	م.م.	پټه	دنده	ارښو	د هویت د پیژندنې	پېژندډیاڼه/ پاسپورټ	سرچینه	موخه	سندونه	نصوب	جواز	اساسنامه	نظار پلاوی
حقیقي شخص	صرافي/پولي خدمتونه	> ۲۵۰ هزار					X	X	X	X									
حقیقي شخص	صرافي/پولي خدمتونه		- ۲۵۰ زره				X	X	X	X	X								
حقیقي شخص	صرافي/پولي خدمتونه			۵۰۰ زره - یو میلیون			X	X	X	X	X	X	X						
حقیقي شخص	صرافي/پولي خدمتونه				۱-۳ میلیون		X	X	X	X	X	X	X	X					
حقیقي شخص	صرافي/پولي خدمتونه					له ۳ میلیون زیات	X	X	X	X	X	X	X	X					X
حکمي شخص	صرافي/پولي خدمتونه	> ۲۵۰ هزار					X	X								X			
حکمي شخص	صرافي/پولي خدمتونه		- ۲۵۰ زره				X	X								X	X		
حکمي شخص	صرافي/پولي خدمتونه			۵۰۰ زره - یو میلیون			X	X					X	X			X		
حکمي شخص	صرافي/پولي خدمتونه				۱-۳ میلیون		X	X					X	X			X		
حکمي شخص	صرافي/پولي خدمتونه					له ۳ میلیون زیات	X	X					X	X			X	X	X
د ډالرو تر ټولو لوړ حد ۲۰۱۲۵ ۶۰۲۵۰ ۱۲۰۵۰۰ ۳۷۰۵۰۰																			